ململانێی و چاکسازی سیاسی یاکودەتاو پاکسازی خێڵەکی و بنەماڵەیی؟.. موزەفەر عەبدوڵا

سەرنجێك لەسەر كودەتاكەی ناو خێڵی تاڵەبانی

جارێكی تریش كودەتاو پاكسازی لە نێوان ئاغاو شێخەكانی خێڵ و بنەماڵەكانی كوردایەتی تا ڕادەی ئابڵوقەی چەكداری و چەتەگەریانە وەك هەورە تریشقەی ئاسمانی بێ هەوری توڕە بوە ڕوداوێكی چاوەڕینەكراوی سیاسی و سەردێری گەرمی هەواڵەكانی دەزگاكانی میدیای بیستراو بینراوو خویندراو تۆڕە كۆمەڵایەتی یەكان و ڕای گشتی .

هەڵبەت ئەمە نە یەكەم جارەو نە دوا جاریش دەبێت كە روداوی وا ڕودەدات لە ناو ئەو دەستەو تاقمە بەرژوا خێڵەكیانەی بزوتنەوەی كوردایەتی – ناسیونالیزم – كە ناوی حزب و ڕیكخراوی سیاسیان لە خۆیان ناوە. بەڵكو ئەمە نەریتو پیشەی نزیك بە ٧٠-٨٠ ساڵەیانە لە نێو هەردو باڵ و ڕەوتی شەڕكەرو خۆبەدەستەودەر وەك چەند مانگ لەمەو پێش لە لێكۆڵینەوە نوسینێكی سیاسی و میژویی بەناوی دو باڵی ناسیونالیزمی كوردو تایبەتمەندی یەكانی شەڕكەرو خۆ بەدەستەوەدەر ڕونمان كردەوە.لەوەدا بە وردی باسمان لەوە كرد كە ناسیونالیزمی كوردو حزبەكانی بەهۆی كۆمەڵێك هەلومەرج و هۆكاری خۆیی و بابەتی – ذاتی و موضوعی – نەك هەر نایەوێت بەڵكو هەرگیز ناتوانێت بزوتنەوەو حزبێگەلێك بن كە خاوەنی بچوكترین پۆتانسێڵی یەكێتی و یەكگرتن و پێشكەوتنخوازی و ئازادیخوازی بن لە هیچ ئاستێكی نەتەوەیی و نیشتیمانیدا. بێگومان ئەوە تایبەتمەندی وپۆتانسێڵی بزوتنەوە ناسیونالیستی یەكانی سەرەتای سەدەی نۆزدەو بیست بوە. بەڵكو ڕێك بە پێچەوانەوە ناسیونالیزمی ئەم سەردەمە هەر لە دەورانی سەرەتاو كۆتایی جەنگی ساردەوە، بە تایبەتی سەردەمی ڕاگەیاندنی سیستەمی نویی جیهانی بە ڕابەری ڕەوتی بەرژوا جیهانی لیبرالیزمی نوێ لە ئەمریكا ئەوە هەمو ئەو تایبەتمەندیانە لە ڕیشەوە نایمینیت. نەك هەر ئەمە بەڵكو ڕێك هەرچی فكرو سیاسەت و كەلتوری دورانی سیستەمی فیودالی – دەرەبەگی – و خێڵەكی و دینی و تایەفەگەری هەیە دەمەزەردی دەكاتەوەو دەیكاتە یاساو بڕیار و نەریت و كەلتورێك بەسەر هەمو كەس و لایەنیكدا دەپەسینیت.

هەر كەس ئەمەرۆ ئەلیف و بێیەك لە سیاسەت بزانیت و ڕاست و چەپ

بناسێت دەزانیت کە ئەو فکرو سیاسەت و نەریت و کەلتورەی ئەمڕۆ لە ماوەی سی ساڵەی دەسەڵاتی ئەم دەستەو تاقمانەی وەك یەكێتی و پارتی هەیە هەمووی سەلمینەری ئەو ڕاستیانەن کە کیشەو گرفتەکە تەنها لە حزب و ڕێکخراوەکانی ناو ئەو بزوتنەوەیەدا نی یە بە تەنها بەڵکو ئەو تایبەتمەندی خودی جوڵانەوەکەیانە.
ئەگەر هەڵسەنگاند و هەڵوێست گرتنی ڕەشنی چینایەتی لە دەورانی پێش سی ساڵەی دەسەڵاتیان بە زۆرایەتی جەماوەر زۆر سەخت بو بێت ئەوە تاقی کردنەوەیان لە ماوەی سی ساڵەی دەسەڵاتدارێتی پارتی - بارزانی و یەکیتی - تاڵەبانی و هاوپەیمانە ووردەکانیان بە ڕاست و چەپیانەوە بە ئەم لێکدانەوەو هەڵوێستگیریانە ئیتر پێویستە زیندوترین و ڕاسترین ئەزمون بێت بە ئەوەی خۆ هەڵخەڵەتاندنە کە هەر کەسێك کەمترین چاوەڕێی لەمانە هەبیت بە شێوەیەکی ئازادیخوازانەو پێشکەوتنخوازانەو هاوچەرخانە ململانەی سیاسی و چاکسازی بکەن لەهەر بوارێکەوە، نەك بە قازانجی ماف و ئازادی یەکانی جەماوەر ، بەڵکو بە قازانجی ئامانجە گشتی یەکانی خودی جولانەوەکەشیان. بێگومان پایەو ئاسەکانی جوڵانەوەی ناسیونالیستی لە ڕوی ئابوری وسیاسی مێژوویەوە ئەوەبوە کە جولانەوەکەو حزبە سیاسی یەکانی نەتەوەو نیشتیمانێکی سەربەخۆو یەکگرتوو بەهێز لە ڕوی ئابوری و کۆمەڵایەتی و کەلتوری و سیاسی و سەربازی و هتد بەدی بینیت. پێویستە جەخت لەوەش بکەمەوە سەرەرای هەر ڕەخنەو ناکۆکی و دژایەتی یەکی فکری و سیاسی چینایەتیم بە ئەمبنەماو ئاسەو ئامانجانە.
ئێستا لەم روداوەشدا وەك ئەزمونی دسەڵاتی سی ساڵەیان دەیانەویت ئەوە بە جەماوەری ناڕازی و هەژارو برسی و بیکارو ئاوارەو دەربەدەری تووڕەی کوردستان بڵێین کە ئەم روداوانە ئاسایی یەو بەشێکە لە ململانەی سیاسی و چاکسازی ئابوری و سیاسی و سەربازی و ئەمنیی نەك سیاسەتی پیلانگێڕەی و کودەتاگەری پاکسازی خەڵکی و بنەماڵەیی کە هۆکارەکەشی هەم ناوخۆیی یەو هەم دەرەکی. ناوخۆیی یە بەو مانایەی ئیتر حزب و دەستەو تاقمەکانی ئەم جولانەوەیە ناتوانێت و نایەویت ،وەک ووتمان باوەری بە ئازادی و ململانیی فکری و سیاسی و حزبی ئازادانە بیت هەرگیز. ناتوانێت وەک حزبە سیاسی یە لیبرال و سۆشیال دیموکراتەکانی نەك ئەوروپاو ئەمریکا بەڵکو وەك دەروانی حزبە قەومی یەکانی ووڵاتانی ڕۆژهەڵات بیت لە سەرەتاو نیوەی سەدەی بیستیش. چونکە هەرچۆن بێت ئەو حزبانە بەهرەمەند بون لە کەمێك فکرو نەریتی سیاسی هاوچەرخی دژە فیودالی و هەمیشە لە هەوڵی یەکپارچەیی نەتەوەیی و نیشتیمانی بون وە بە کردەوە هەوڵیان داو لەبارەیەوە. هەرچەندە ئەمانەش وەك دروشمی بریقەدار کوردستانی

چوار پارچەکراوی یەکگرتو لە خەون و خەیاڵیان بوو بە تایبەتی پەکەکەش تا کۆتایی سەدەت بیست وابو . بەڵام حزبەکانی کوردایەتی لەوەتەی سەریان لە هێلکە دەرهێناوە ئەوەندەی شەڕی ناو خۆیان کردەوە- شەڕی برا کورژی وەك خۆیان دەڵێن – ئەوەندە شەڕی دوژمنە سەرسەختە نەتەوەیی یەکەیان نەکردەوە بۆیە ئیتر دروشمە بریقەدارە خەیاڵی یەکەیان نەك هەر لای جەماوەری ستەمدیدە بەڵکو لای ڕۆشنبیرە بەناو لیبرالەکانیشیان بێ ناوەڕۆک بۆتەوە.

وەک پێشتر ووتمان هەمێشە باڵێکیان شەر کەرو ئەویتریان خۆ بەدەستەوەدەر بونە و هەمیش□ ل□ بازنەی شەڕو مفاوەزات لە جیگۆڕکێدا بونە . ئەوە هەمو کارنامەی سیاسیانە لە نیوەی سەدەی بیست بەدواوە.

ئیشتاش لەم ڕوداوە کە جگە لەوەی وەک وتمان هۆکاری ناخۆیی هەیە بەڵام هۆکاری دەرەکیش یانی دەسوەردان و دەخاڵەتی دەوڵەتە زلهێزە جیهانی و ناوچەیی یەکانی هەر لە ئەمریکا تا تورکیاو ئیران بە تایبەتی، ڕۆڵی سەرەکیان لەم ڕوداوانە هەیەو بەشێکە لە ململانێ دەرەکی یەکانی ئەو زلهیزانە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست وعیراق و کوردستان.

لەهەموی گاڵتەجار تر لە قسەو لێدوانەکانی سەرانی یەکیتی قسەکانی سەرانی پارتی یە کە دەڵێن ئەو روداوانە بەشێکە لە ململانێی سیاسی ناو خۆی یەکیتی و لەسەر پرسی چاکسازی و ئاڵوگۆڕی پۆستە ئیدارەیی یەکانە..!

بەهەر حاڵ بە جیا لە گرینگی ئاماژەدان و ڕونکردنەوەی هۆکارە ناوخۆیی و دەرەکی یەکانی ئەم ئاژاوەگێری و کودەتاگەریانە کە تا ڕادەی هەڵکوتانە سەر بنکەو بارەگاو نوسینگەو تەنانەت چونە سەر ماڵی شیخ لاهوری هاوسەرۆك و براکانی وەك دەڵێن چوە، بەڵام گرینگ تر لەوە ئەوەیە کە جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەو قوربانی دەستی ئەم دەسەڵاتەی کوردایەتی و حزبەکانی بە ئاگا تر بن لەو سیاسی و نوسەرو ڕۆشنبیرە وردە بۆرژوا بەکرێگیراوانەی کە سی ساڵە بە شیوازی جۆراو جۆر ئەم دەسەڵاتەیان لای خەڵك پیرۆز کردەوە بەناوی دەسەڵاتی خۆییەوە تا کەس ئەگەر ناڕازیش بو لەو دۆخە سەختەی کە بەسەر خەڵکدا سەپاوە بەڵام خواست و دروشمی کۆتایی پێهێنانی ئەم دەسەلاتە بەرز نەکەنەوە.

لە ڕاستیدا هەر هاوسەرۆك و باڵو لاباڵێکیان سەرکەوێت یا ژێڕ کەوێت هێچ لە ماف و ئازادی یەکانی خەڵك کەم و زیاد ناکات.

ئەمانە هەر وەك چۆن لە ناو خۆیان هیچ تایبەتمەندی و نەریتێکی ئازادیخوازی و ململانێی سیاسی ئازادانەیان نەماوەو باوەڕیشیان پێی نی یە ئاواش هیچ باوەڕێکیان بە سەرەتاترین ماف و ئازادی یە

ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی یەکانی جەماوەر نی یە.
بۆیە بەدەست هینانی هەر ڕادەیەك لە ئازادی و مافەکانی خەڵك بەندە بە ڕادەی ئاگایی سیاسی چینایەتی و یەکگرتویی و ڕیکخراوەیی سیاسی جەماوەرەوە . هەر ئەمەش دەتوانێت ئەم حزبانەو دەسەڵاتەکەیان وادار بکات کەمەك لە جیاتی پیلانگێری و کودەتاگەری مل کەچ بن بە ململانیی سیاسی ئازادانە و چاکسازی ئابوری و کۆمەلایەتی .

موزەفەر عەبدوڵا
٢٠٢١/٧/١٠

دوو ڕەوتی ناسیونالیزمی کورد: شەڕکەرو خۆبەدەستەوەدەر.. موزەفەر عەبدوڵا

لەبارەی ناسیونالیزمو تایبەتمەندییەکانی ناسیونالیزمی کوردەوە

دەروازەیەک....

پاش نزیک بە سەدەیەک لە سەرهەڵدان و گەشە کردنی بزوتنەوەی قەومی کورد ، کوردایەتی – ناسیونالیزم – و بە حزبی بونی لە پارتی دیموکراتی کوردستان و- زیاتر لە نیو سەدەش لە دووبەش بونی ئەم حزبە بە دو ڕەوتی قەومی – خێڵەکیو ناوچەگەری بەناوی مەلایی و جەلالی سەرەنجام لە سەرەتای نەوەتەکان لە هەلومەرجەکی تایبەتی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانیدا بە دەسەڵاتی سیاسی گەیشتن. وە لەسەر دابەشکردنی پلەو پۆستوداهاتەکان ،دوای چەند جەولەی شەڕەو کوشتاری نەو خۆیانو قوربانی هەزاران کەسی بەتاوان ،ڕێککەوتن لە بەڕێوەبردنی ناوچەگەریانەی کۆمەڵگای کوردستان.
ئەو هەلومەرجە تایبەتیانەش کە تیایدا دەسەڵاتیان گرتە دەست بریتی بون لەو گۆڕانو وەرچەرخانەی هەرەسی بلۆکی ڕۆژهەڵاتی سەرمایەداری دەوڵەتی ،بەناو سۆشیالیستی و کۆمۆنیستی ،بە ڕابەری یەکیتی سۆڤیەتو، بالادەستی بلۆکی ڕۆژئاوای سەرمایەداری بازاری ئازادی دیموکراسی بە ڕابەری ئەمریکا .ئەو گۆڕانکاریانەش مەری ئەوپەڕی

□است□وی خۆیان دا لە هەمو بزوتن□و□ □□کخراو و دەسەڵاتێکی سیاسی کۆنو نوێ. بزوتنەوەی قەومی کوردو حزبەکانیشی نەک هەر بێبەش نەبون لەم مۆرلێدانە بەڵکو خۆیان پێداخ کرد.

پارتی و یەکێتیو هاوپەیمانەکانیان بە قەومیو ئیسلامی یەوە سەرەتا بە ناوی بەرەی کوردستانی و پاشان بەناوی حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق لە لایەن ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیەوە مۆڵەتی دەسەڵاتیان پێدرا تا کۆمەڵگایەکی هاوچەرخ بەڕێوە بەرن بەناوی پەرلەمانو حکومەتی هەڵبژێردراوەوە.

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنج بو هەر لەسەرەتاوە ئەم دوو حزبەو دەسەڵاتەکەیان ڕوبەڕوی ڕەخنەو ناڕەزایەتی ڕەوتێکی چەپی نوێ بونەوە بەناوی کۆمۆنیزمی کرێکاری کە لە دروشمی ناسیونالیزم شەرمەزاری یە بۆ مر□ قایەتی کورت کرا بۆوە. بەلام سەرەڕای بەرزکردنەوەی ئەم دروشمەو ڕەخنەو ناڕەزایەتیونا کۆکیو دژایەتی قوڵی چینایەتی کۆمۆنیزمی کرێکاریو حزبەکانی بۆ ناسیونالیزمی کوردو حزبو دەسەڵاتەکەیان هاوکات ئەم بزوتنەوە نوێیە خواستی کۆتایی پێهێنانی ستەمی نەتەوەییان بەرزکردەوە تا ڕادەی جیابونەوەو پێکهێنانی دەوڵەتیکی سەربەخۆ لە ڕێگای دەنگدانی گشتی و ڕاستەوخۆوە. بە پێی توانا کاریان کرد بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجە وەک سیاسەتێکی فەرمی و ئاشکراو بێسەوداکاری هەر لە سەرەتای نەوەتەکانەوە. لە ڕاستیدا هیچ کاتو ساتێک هیچ حزبو ڕیکخراوێکی سیاسی ناو بزوتنەوەی قەومی کورد سەرەڕای شینو شەپۆڕیان بۆ قەومی کورد بەڵام وەک حزبی کۆمۆنیستی کریکاری بە فەرمی و ئاشکراو بە ئیرادەو جورئەتەوە ئەم مافو خواستە جەماوەری□یان بەرزنەکردۆتەوە.

ئەگەر بارزانیو پارتیوهاوپەیمانەکانی چەند ساڵێک لەمەوبەر بانگشەی دەنگدانو سەربەخۆیی کردو هەنگاوێکی بە کردەوەی نا بۆ ئەنجامدانی ریفراندۆم ئەوە لە ئاکامی قەیرانو بنبەستی حزبو د□س□اتەکەیان و هیز هاوسەنگیو پیلانێکیان بو بەرامبەر نەیارە ناسیونالیستی یە کانی خۆیان و هاوکات ململانێ لەگەڵ دەسەڵاتدارانی قەومی و ئیسلامی تایەفی لە بەغدا .

هەڵبەت سەرەتا زۆربەی سەرکردەکانی ئەم بزوتنەو□ یەوحزبەکانی ،بیرمەندان ، ڕۆشنبیران ، نوسەرانو میژونوسانیان ئەم دروشمو ڕخنەو ململانێی تازەیەیان بەلاوە کێشەو گرفت□□ک وبەرهەڵستکاریەک نەبو. بەڵام هەر کە ڕێکخراوەکانی ئەم بزوتنەوە نوێیە ، بە تایبەتی ڕەوتی کۆمۆنیست ، یەکێتی خەباتو دەستەو گروپەکانو سەدان هەڵسوڕاوی تری چەپو کۆمۆنیست دەستیان دایە پێکهێنانی شوراکان لە

زۆرێک لە شارو شارۆچکەکانی کوردستان ئیتر بەرەی کوردستانی ، بە تایبەتی یەکێتی نیشتیمانی کەوتە پەلەقاژەو هەڕەشەو گوڕەشەو هەوڵی سەرکوت کردنیاندا بە هێزی چەکدار بەڵام سەرکەوتو نەبون .ئیتر لەو کاتەوە ناسیونالیزمی کوردو حزبەکان درکیان بەوە کرد ئیتر کۆمەڵگا گۆڕەپانی سیاسی و میلیشایی تەنها خۆیان نییە تا بە بێ ڕکابەری چینایەتی تەڕاتێن بکەن . بەڵکو بزوتنەوەو ڕێکخراوگەلێکی تەواو جیاواز پەیدا بونەو دەتوانن نەک هەر ببنە بەرهەڵستکار بەڵکو ببنە ئەلتەرناتیقی جەماوەری خەڵکی کرێکارو زەحمەتکیشو ژنانو لاوانی یەکسانیخوازو ئازادیخواز و توێژە ستەمدیدەکان ئەگەر ئەم جوڵانەوەیە بەهرەمەند بێت لە حزبی سیاسی و ڕێکخراوەی جەماوەری و کۆمەڵایەتی بەهێز.

دیارە هۆکاری زۆر هەن وای کردوە کە بەرەی کوردستانیوحزبەکانی ئەم دروشمو ڕەخنەو ناڕەزایەتیو ململانەی ئەم جوڵانەوە نوێیە پشتگوێ بخەن . وەک کێشەو گرفتێک تەماشای نەکەنو بەیان گرینگ نەبێت .بەڵام دوو هۆکار لە نێو ئەو هۆکارانەدا گرینگ ترینیانن ئەوانەش :

یەکەم : بزوتنەوەی کوردایەتیو هەردو حزبەکانی لە بەرخۆشیو سەرگەرمی سەرکەوتن و بەدەسەڵات گەیشتنیان لە سایەی ئەو وەرچەرخانە ڕاستڕەوییەی جیهانو پاشەکشەیەی چەپی دەسەڵاتداری هەرسەهێنراو هیچ دەنگو ڕەنگو دروشمێکی ناڕەزایی یان نەدەبیست.

دووەم : خودی ئەم چەپەی کە ئەم دروشمەی کۆمۆنیزمی کریکاریان بەرزکردبوەوە کە بیرمەندەکەی مەنسور حیکمەت بوو چەپێک بوو سەرەڕای ڕوهێنانی بە ئەم تەورو جوڵانەوەیەی کۆمۆنیزمی کرێکاری هێشتا تەسفیە حیسابی تەواوی سیاسی و فکری و کۆمەڵایەتییان لەگەڵ ئەو چەپە باوو تەقلیدیانەی سەر بە بلۆکی سۆقیەتو چین و ئەلبانیاو..هتد یاخود نەیارە چەپە پەراویزی یەکانی ئەو بلۆکە نەکردبو.ڕاستە لە ژێرکاریگەری باسو بابەتە تیوری و سیاسیو هەڵویستەکانی ڕەوتی مارکسیزمی شۆرشگێری حزبی کۆمۆنیستی ئێرانو پاشان بزوتنەوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری کە مەنسور حیکمەت مەنسور حیکمەت ڕابەری فکری و سیاسی بو جۆرێک سنوربەندی ئایدیۆلۆژی و فکریان کردبو بەڵام هێشتا لە ڕووی سیاسی و کۆمەڵایەتی و دابونەریتە کۆمەڵایەتی و ڕیکخراوەییەکانەوە نەچوبونە مەیدانی خەباتو ململانەی سیاسی و چینایەتی کۆمەڵایەتی واقعی.بێگومان زۆرێک لە هەڵسوراوانی ئەم چەپە نوێیە زیاتر لە ڕەخنەیەکی ڕۆشنبیری ڕادیکاڵی لە کۆمەڵەی مارکسی لینینی -کۆمەڵەی رەنجدەران – هاتبونە دەرەوە کە دوایی یەکێتی تێکۆشەرانی کارگەران و ڕەوتی کۆمۆنیستو زۆر دەستەی تریان پێکهێنا.سەرەنجام بە پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی

کریکاری عیراق لە ساڵێ ١٩٩٣ گەییشت.

ئەتوانین بڵێین بەڵگەی سەلماندنی ئەم بۆچونەش لەسەر ئەم چەپە نوێ یە لەو دەورانە ،کە خۆم هەڵسوڕاوێکی بوم، لەو سەرەگێژەیەدا دەرکەوت کە لە ڕوداوەکانی داگیرکاری کوێت لەلایەن ڕژێمی بەعسو ، شەڕی کەنداوو پەیوەندیان بە ئاڵوگۆڕە ڕاسترەوییە جیهانییەکان هاتنە پێشەوە.بە تایبەتی لە ڕوداوەکانی مانگی ئازاری ١٩٩١ کە جەماوەری کوردستانو بەشیک لە شارەکانی عیراق هەڵمەتیان بردە سەرمۆڵگاو دامودەزگاکانی ڕژێمی بەعس .ئەو کات ئەم چەپە ئەم ڕوداوو هەستانو هەڵمەتە جەماوەرییەی بە ڕاپەرین و شۆڕشی کرێکاری و سۆسیالسیتی دەزانی هەروەک لە پلاتفۆرمەکانی رەوتی کۆمۆنسیتو یەکێتی خەبات ..هتد دەرکەوت .

بەڵام ئێستا پاش نزیک بە سێ دەیە کە ڕەخنە لە ناسیونالیزمی کورد دەگرین و ناوەرۆکی دژە ئینسانی و دواکەوتویی و سەرکوتگەری و گەندەڵی و بەکریگیراوی… دەسەڵا تەکەیان دەردەخەین هاوکات بە چاوێکی ڕەخنەیی و هەڵسەنگاندن سەرنجی ئەم چەپە ڕۆشنبیرە ڕادیکاڵە بدەین کە ڕویان هێنا بۆ باسو بابەتە فکری و سیاسی و جوڵانەوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری و، پاشان پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق و کوردستانو بدەین کە خۆیان بە نوێنەری ئەم بزوتنەوە نوێیە دەبینین زۆر ئاڵوگۆڕیان بەسەردا هاتوەو ڕوبەڕوی زۆر قەیران بوینەتەوە.
ئەگەر بزوتنەوەی کوردایەتیو حزبو دەسەڵا تەکەیان لە بنی پێوە تا تەوقی سەر توشی قەیرانی هەمەلایەنە و داڕزیین بونەتەوەو کەوتونەتە بەر نەک هەر ڕەخنەوە بەڵکو کەوتونەتە بەرناڕەزایەتی و ڕاپەرینی جەماوەرەوە.تا ئەو ڕادەیەی کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی ئەم حزبانەی ناسیونالیزمو کوردایەتی بۆتە خواستیکی گەورەی جەماوەری لە ١٠-١٢ ساڵی ڕابردو تا ئێستا. بەڵام کیشەو گرفت لەوەدایە کە ئەم بزوتنەوە نوێیەو حزبەکانی کۆمۆنیستی کرێکاریش کە وەک نەیاری سەرسەختی ناسیونالیزمو دەسەڵا تەکەی دەرکەوتون، بە تایبەت لە ١٠-١٥ ساڵی ڕابردوەوە توشی پاشەکشەو قەیرانی سیاسی و حزبی بۆتەوە .تا ئێستا توناو ئامادەییەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی نییە ڕابەری ئەم ناڕەزایەتیانە بکاتو لە پەراوێزی ڕوداوەکان وەستاوە. دیارە ئەم قەیرانو دۆخە نالەبارەش زیاتر لە دوای مردنی مەنسور حیکمەت و زنجیرە جیابونەوەو وازهێنانە بە کۆمەڵەکانی حزبەکان لە ئیران و عێراق هاتە پێشەوە . بۆیە بە بڕوای من چەندە گرینگە ئێمە ناو□□کو تواناکانو تایبەتمەندیەکانی ئاکامەکانی جولانەوەی

ناسیونالیزمی کوردو حزبەکانیو دەسەڵاتەکەیان و بارودۆخە تایبەتی و گشتیەکە بناسین ئەوەندەش گرینگە چاوبخشێنین بەو قەیرانەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بە گشتی توشی هاتوە و هۆکارو ئاکامە زیانبارەکانی و ڕێگا چارەی خوازراوو مەیسەر بدۆزینەوە تا کۆمەڵگا لەم دۆخە پڕ قەیران و چەوسانەوەیە ڕزگار بکات.

تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بە قەیرانی هەمە لایەنەی ناسیونالیزم و دەسەڵاتەکەیان ئەوەیە ئەم ڕۆژگارە دەیانو سەدان نوسەرو ڕۆشنبیرو تەنانەت ڕابەرانێکی سیاسی خودی جوڵانەوەی ناسیونالیزمی کورد خۆیان ڕەخنە لە ناسیونالیزم دەگرن .زۆر جار ڕەخنەکانیان تەنها ئەخلاقیانەو ڕیسواگەرانەیە . هەتا کار گەیشتوە بەوەی سوکایەتی بە سەرکردەو هێما ناسیونالیستی یەکان بکەن و بەراوردی بکەن بە ڕژێمی فاشی قەومی بەعسوسەرانی ئەو ڕژێمەو ئاواتە خوازی ڕوخانی بن وەک بەعس بەهەر شێوازو نرخێک بێت. بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە ئەوەیە زۆربەی ئەو ڕەخنەو نارەزایەتی یانە ڕواڵەتی و ڕوکەشی و دابراوە لە دەست بردن بۆ زەمینە ئابوری و کۆمەڵایەتی و مێژویی یەکانی سەرهەڵدانو باڵاکردنی ئاوابونی مێژویی ناسیونالیزم بە گشتیو جوڵانەوەی کوردایەتیو تایبەتمەندی یەکانی بە تایبەتی. هەڵبەت لە لایەکەوە بەشێک لەو ڕۆشنبیرو نوسەرو سیاسیانە پییان وایە پارتیو یەکیتیو زۆریک لە هاوپەیمانەکانیان ناسیونالیستی ڕاستەقینە نین .
هەروەها هەندێک لایەنو حزبی کوردایەتی بەهۆی کاروکردەوە ڕیسواییەکانی پارتی ویەکیتیەوە ،بە ڕواڵەتو بە جۆرێک لە جۆرەکان ، کوردایەتی یەکەیان کاڵ کردۆتەوە بە تایبەتی لە ناو جولانەوەی ناسیونالیستی کوردستانی سوریا و تورکیا .
جا بۆ لێکۆڵینەوەو هەڵوێستگیری بەرامبەر ناسیونالیزم بە گشتیو ناسیونالیزمی کورد- کوردایەتی – بە تایبەتی، هاوکات ڕەخنە و ڕۆشنگەری چینایەتی لەهەردولا ،یانی بزوتنەوەی کوردایەتی و حزبەکانیو ،ڕەخنەگرە ناڕازی□ □□شنبیرو نوسەرە بەناو لیبرال و نیو لبرالەکانیش ، ئەوە وا پێویست دەکات چاوێکی خێرا بخشێنین بەسەر ناسیونالیزم بەگشتی لە ڕووی بنەمای ئابوریو کۆمەڵایەتی هەتا بنەما فکری و سیاسی و مێژوویو تایبەتمەندی یەکانیو ئاکامەکانیشی ئاماژە پێبدەین . هەر وەک لە تایتڵەکەشدا کورتمان کردۆتەوە بەناوی دوڕەوتی بزوتنەوەی قەومی کورد :جەنگاوەرو خۆبەدەستەوەدەر- میلیتانت و پاسیفیست.
بە ئومێدی ئەوەی ئەم باسە تیشکێک بێت بۆ زیاتر ڕۆشنکردنەوەو هەڵوێستگیری لە ڕوانگەیەکی چینایەتی و هاوچەرخەوە بەرامبەر ناسیونالیزم.

ناسیونالیزم : قۆناغەکانی سەرھەڵدان وبڵاوکردن و ئاوابون …!

پێموایە زۆربەمان کۆکبین- بە تایبەتی ئەوانەی لە ڕوانگەیەکی چینایەتی و بنەما ئابوری و کۆمەڵایەتی یە بابەتییەکانەوە بۆ ناسیونالیزم دەڕوانن – لەسەر ئەو تیوریەی کە بوە بە پێناسەیەکی زانستی سیاسی بۆ ناسیونالیزم کە دەڵێت ناسیونالیزم ئایدیۆلۆژیای جولانەوەی سیاسی چینی بۆرژوای ھاوچەرخە کە لە سەدەکانی شانزەو حەڤدەو ھەژدە لە ئەوروپا سەریھەڵداو گەشەو باڵای کردو رابەری شۆرشی کۆمەڵایەتی بۆرژوا سەرمایەداریان لەساڵی ۱۷۸۹لە فەرەنسا کرد.ئەو شۆرشە یەکەم شۆرشی سیاسی کۆمەڵایەتی بۆرژوا ناسیول لیبرال بو کە کۆتایی بە دەسەڵاتی فیودالی ئایینی وکڵێسا ھیناو چینی بۆرژوای سکولاری ھاوچەرخ گەیشتە دەسەڵاتی سیاسی .دوای ئەوەش لە چەندین ووڵاتی تری ئەوروپی ئەو شۆرشانە ڕویاندا. پاشان ناسیونالیزم بە شێوەیەکی گشتی لە سەدەی بیستیش لە زۆربەی ووڵاتانی تری دونیا گەشەیانکردو بە دەسەڵات گەیشتن بەڵام نەک بە ھەمان شێوازو ناوەڕۆکی شۆرشگێڕیەوە. ئەم بزوتنەوەیە سەرەتا لە ھەناوی ململانەی چینایەتی کۆمەڵگای دەرەبەگیەوە سەری ھەڵداوە لە ووڵاتانی ئەوروپا بە تایبەتی لە ئیتالیاو ئەلمانیاو ھۆڵەنداو بەریتانیاو فەرەنسا…ھتد.

بو نمونە بەریتانیای گەورە ،کە لە سەدو نیوی ڕابردو وا ناونراوە ، تا پیش سەدەی شانزەش وەک نەتەوە فەرمی نەگرتبو. ھۆکارەکی گەورەی ئەمەش ئەوەبو کە بەشەکی چینی باڵادەستی ئەو ووڵاتە بە زمانەکی جیاواز لە زمانی زەرینە دەئاخاوتن .وە لە بنەڕەتدا جیاواز بون لەو نەرماندیانە کە ئینگلتەرەیان داگیرکردبو. یاخود ووڵاتیکی وەک ھۆڵەندا ھەر لەو سەردەمانە یەکەمین ناسیونالیزمی مۆدرینی لەسەر ژێرخانەکی سەرمایەداری دروست کردبو کەھاوکات لە جەنگدابون دژی داگیرکاری ئیمپراتۆری فیودالی ئیسپانیا.ھەروەھا ئیتالیا وەک مارکس دەڵێت کە یەکەمین توخمە سەرەتاکانی پەیوەندی سەرمایەی تێدا وەدەرکەوت. بەڵام لەگەڵ تەپەڕ بونی کات و بەرەو پێشچونی شێوازی بەرھەمھێنانی سەرمایەداری پەیوستی بازاری گەورەو ھاوبەش ..ھتد بوە ھۆی بەرەو یەکگرتنی ھەمو ئەو ئیمارەتە بچوکانەی ئەو ناوچانە و ئەم زمانو ووڵاتە یەکگرتوەی ئەمروی لێبەک نەت .
ئەم زمانە یەکگرتوەی ئەمرەی ئیتالی سەرەتا شێوەزاری کەمایەتییەک بوە. بەڵام لەسەدەی ھەژدەوە بوە زمانی فەرمی سەرجەم چینی بۆرژواو جولانەوە ناسیونالیستیەکەی …. ئەمانەو دەیان نمونەی تر ھەن لە ئاستی جیھان بە تایبەتی ئەوروپا کە چۆن ناسیونالیزم جوڵانەوەی سەرەتایی چینی بۆرژوایە کە لەسەر شیوە بەرھەمھینانی سەرمایە

وەستاوە. هەمو ئاسۆ ئامانجی ئەم چینەو جوڵانەوەکەی کۆتایی هێنان بە سیستەمی فیودالی وزاڵبونی سیستەمی سەرمایەداری بوو.
چینی بۆرژواو بزوتنەوە ناسیونالیستیەکەی بە گوتەی کارڵ مارکس دەورێکی لە ڕادە بەدەر شۆڕشگیرانەی لە هەمو ڕوویەکی ئابوری و سیاسی و ئایدیۆلۆژی و فکری و کولتوری گێڕاوە بەرامبەر چینی فیودالو سیستەمە ئابوری و سیاسی و فکری و کولتوری یەکەی. دیارە ئەوە ڕۆشنە کە سەرخانی سیستەمی دەرەبەگی – فیودالی – بە شیوەیەکی گشتی لە ڕووی ئایدیۆلۆژییەوە پشتی بە ئاینەکان بەستبو. بەڵام بۆ چینی بۆرژوای تازە هەڵچو کاریگەر ترین ئایدیولۆژیا لەو قۆناغەدا بیرو ئایدیۆلۆژیای ناسیونالیزمێکی پێشکەوتنخوازبو کە توانی هەمو پێکهاتە فکری و سیاسی و کولتوری یە ناوچەییە قەومی و خێڵەکییەکان لە یەک سیستەمی ئابوری و سیاسی کولتوری لێکهەڵپێکی و بتوێنێتەوە .هەر وەک زۆربەی بیرمەندو ڕاڤەکارانی ناسیونال لیبرالو سۆشیال دیموکراتەکانیش پێیان وایە ئامانجی ناسیونالیزم یەک دەوڵەت – نەتەوە – میللەتە – لەسەر یەک خاک- نیشتیمان، زمانو کولتورە. تەنانەت بیرومەندو ڕاڤەکارانی چەپی ستالینیوماویو .. . بەوایان بەهەمان لێکدانەوە هەیە بۆ پرسی دەوڵەتو نەتەوە. ئەگەرچی هەندێکیان باس لە نەتەوەی ڕەسەنو ناڕەسەن یان سەرەکی و لاوەکی دەکەن .

بەڵام لە چەند دەیەی ڕابردوەوە چەندین تیۆرزان و پسۆرو بیرومەند هەن پیاچونەوەیان بەو تیۆرو تێزانە کردەوەو ڕەخنەیان لێگرتون لەوانە ئێریک هۆبزباوم ، ئێرنست گێلنەر، بندێکت ئەندرسن ، هێنری لۆفیرە هەتا سمیر ئەمین ومەنسور حیکمەت …هتد لە پرسی سەرهەڵدانی ناسیونالیزم و دەوڵەت جەخت لە ڕوانگەو تێزەکانی مارکس و ئەنگڵزو لینین دەکەنەوە. بەڵام بە بڕوای هەمو ئەوانەی سەر بە خەتی کۆمۆنیزمی کرێکارین بۆچونو لێکدانەوەو هەڵویستگیریەکانی مەنسور حیکمەت کە خاڵی هاوبەشی لەگەڵ ئەوانەدا هەیە کە ناومان هێنان بەڵام لە ڕویی سیاسی و کۆمەڵایەتی و حزبییەوە لەهەمویان ڕۆشنترە. زۆربەی ئەو بیرمەندو تیۆردانانە تەنها پرسی ناسیونالیزم و نەتەوەیان ڕاڤەکردەو ڕۆشنگەریان کردەوە. بەڵام مەنسور حیکمەت نەک هەر لێکدانەوەو ڕونکردنەوەی بۆ کردەوە بەڵکو هەڵوەستگیرسیاسی وحزبیشی بۆ کردوە. نوسراوەی نەتەوەو ناسیونالیزمو بەرنامەی کۆمۆنیزمی کریکاری لەو نوسراوە دانسقانەیە کە قوڵی فکری سیاسی مەنسور حیکمەت دەردەخات لە چاو هەمو تیورزانو ڕابەرە سیاسی یەکانی پێشو. تەنانەت لە تیۆرو باسو بابەتەکانی لینین و مارکسیش لەم هەلومەرجەی دونیادا زیاتر ئەم پرسەی ڕۆشنکردۆتەوە. ئەوەی

مەنسور حیکمەت لەو لێکدانەوەو ڕۆشنگەریانەی تر جیا دەکاتەوە هەروەک مارکس دەلێت:
تەنها لێکدانەوەی دونیا بەس نییە ،گرینگ گۆڕینەکەیەتی ،مەنسورحیکمەت هاتوە نەک هەر زەربەی ئەو تیوریانەی لیبرالەکانو چەپی تەقلیدی بردەتە ژێر پرسیارەوەو ڕەتی کردونەتەوە بەڵکو هەڵوەستگیری سیاسی و حزبی بەرامبەر ناسیونالیزم و دەسەڵاتەکەیان کردەوە. بە تایبەتی ئەو تیزەی کە باوە ئەوەیە گوایە نەتەوە ناسیونالیزم دروست دەکات بەڵام واقعییەت ئەوەیە ئەوە ناسیونالیزمە نەتەوە دروست دەکات. بە مانایەکی تر نەتەوە دیاردەیەکی ئابوری و سیاسی و کۆمەلایەتی یە نەک دیاردەیەکی سروشتی و ڕەگەزی.ڕاستە زمانودیالێکتیکەکان و تەنانەت کەلتورەکان دیاردەی کۆمەڵایەتی و ئاکامی ململانەی چینایەتی و بەرەو پێشچونی کۆمەڵایەتین بەڵام ناسیونالیزم وەک بزوتنەوەی سیاسی چینیکی دیاریکراوی هاوچەرخ –بۆرژوازی- لە پیناوی گەیشتن بە دەسەڵاتی سیاسی و دامەزراندنی سیستەمی ئابوری و کۆمەڵایەتیەکەی هەمو ئەم دیاردانەی گردو کۆکردۆتەوەو بە پیرۆزیکردون. تەنانەت زۆریک لە بیرمەندە رەگەزپەرستەکان وەک دیاردەی دەرەوەی مێژوی ململانەی چینایەتی و کۆمەڵایەتی و سیاسیو مێژویی چاویان لێکردون.

بیرمەندەکانی فاشیزمو نازیزم و بەعسیزم ..هتد لەوانەن کە زمان و ڕەگەزو مێژوی خۆیان لەسەرو هەمو ئەوانەی تر دادەگرن .تەنانەت هەندێک لە سەرکردە فاشییەکان وەک ئاینو ڕەگەز بە ناسیونالیزمو تایبەتمەندییەکانیان دەڕوانن . لەم ڕوەوە ناسیونال ڕاسیزمی ئەڵمانی ،هیتلەری نازی ،و ئیتالی ، مۆسۆلینی فاشی ، تەنانەت هەندێک لە حزبو ڕێکخراوەکانی ناسیونالیزمی عەرەبیش کە لە ڕوی ئایدیۆلۆژییەوە ئیلهام لە ئیسلام وەردەگرن خۆیان بە نێردراوی خوداوەند دەزانن. بە تایبەتی ناسیونالیزمی عەرەب هەتا ئەمرۆش کەڵک وەردەگرن لەو ووتەیەی محمدی پەیامبەری ئیسلام کە وتوەتی عەرەب بەخێرترین نەتەوەیە کە خودا ناردوەتی بە خەڵک ئەم دیدگاو هەڵویستەش ئەوپەڕی رەگەزپەرستانەو فاشیانەیە.
جا قۆناغی یەکەمی سەرهەڵدانی ناسیونالیزم تا ئەو ساتانەی باڵای کردو دەسەڵاتو سیستەمی دەرەبەگایەتی کۆتایی پێهێنا قۆناغیکی لەڕادەبەدەر پێشکەوتنخوازانەو شۆرشگێرانە بوە . وە ئەم ڕۆڵەش وەک ئاماژەمان پێدا چینی بۆرژوای فەرەنسا لەشۆڕشی گەورەی بۆرژوازی نیشتیمانی لە ١٤ تەموزی ١٧٨٩ گێڕایو بوە پێشەنگی بزوتنەوەی ناسیونالیزمی جیهانی .
ئیتر لەوە بەدواوە شۆرشە بۆرژوازییە کۆمەلایەتیەکان لە ووڵاتانی

تری ئەوروپای ڕۆژئاواو ناوەندو ئەمریکا بە شێوازی جۆراوجۆر ڕوویاندا.

بەڵام لەگەڵ تەواو بە دەسەڵات گەیشتنی چینی بۆرژوا لەهەمو وڵاتانی ئەوروپاو ئەمریکا وگەشەی سەرمایەداری وپێویستی بازاڕی گەورەی جیهانی و هێزی کاری هەرزانی چینی کارگەرو کاڵای هەرزان لەسەر بنەمای هاوکێشەی خستنەڕو و داواکاری – عرض و طلب –و باڵاکردنی سەرمایەداری تا ئاستی ئیمپیریالیزم و پێویستی جەنگو داگیرکاری وڵاتانی تر، ئیتر بۆرژوا ناسیونالیزمیش پێی نایە قۆناغێکی ترەوەو ئەو تایبەتمەندییە شۆڕشگێرییەی سەرەتای لە دەستدا.

قۆناغی دووەمی بزوتنەوەی ناسیونالیزم لەگەڵ جەنگی جیهانی یەکەم دەستپێدەکات.لێرەوە ئیتر چینی بۆرژوا ناسیونالیزمی ئەو وڵاتانەی کە لە لایەن دەوڵەتانی ئیمپریالیزمی بەریتانی و فەڕەنسی و ئیتالی کە لە جەنگی جیهانی یەکەم داگیریان کرد،ئەو تایبەتمەندییە شۆرشگیرییەی ئەوروپای سەدەکانی هەژدەو نۆزدەی نەما. ئەمەش بەهۆی هەم گەشەی شێوە بەرهەمهێنانی سەرمایە لە هەناوی سیستەمی فیودالی ئاسیاو ئەفریقاو ئەمریکاری لاتین، هەم بەهۆی هاوردەکردنی سەرمایەی دارایی و ئامرازەکانی بەرهەمهێنانی تەکنیکی . دۆزینەوەو دەسبەسەراگرتنی کەرەسەی خاو،بە تایبەتی کانەکان ،لەوانە دۆزینەوەی پەترۆل وگازی سروشتی . هەمو ئەمانە وایکرد چینی بۆرژوا وەک یەک چینی یەکگرتو لە بەرامبەری سیستەمی دەرەبەگی دەرنەکەویت کە لەئەوروپا دەرکەوت .بەنمونە لە زۆربەی وڵاتانی ڕۆژهەڵاتو ئاسیاو ئەفریقا هەتا ئەمریکای لاتینش بۆرژوازی بونە دو ڕەتوباڵی سەرەکی دژ بە یەک.ڕەوتو باڵیکیان کە زۆربەیان خودی دەسەڵاتدارە پاشاو سوڵتان و میرە فیودالەکان بون بەڵام توانای مانەوەو خۆ گونجانیان هەبو لەگەڵ دەوڵەتانی داگیرکەر. تەنانەت لەم وڵاتانەدا ئاڵوگۆڕی دەسەڵاتی سیاسیش ڕوینەدا. بە نمونە لەو وڵاتانەی کە تا ئێستا ڕژێمەکەیان پاشایەتییە و شاو مەلیکەکان لە ئاکامی ئاڵۆزایەتی و ڕاپەڕینەکان ملیاندا بە کەم□□ک ڕیفۆرم- چاکسازی – دەستوری و یاسایی لە بوارە ئابوری و کۆمەلایەتیو کەلتورییەکان.دیارە ئەمە بە خودی وڵاتێکی زلهێزی پاشایەتی وەک بەریتانیاش هەر ڕاستە . ڕژێمە پاشایەتییەکەی پێ بەپێی ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانەکان کە ئاکامی ناڕەزایەتی و ڕاپەڕینەکان بون خۆیان گونجانو ڕێککەوتن لەسەر ریفۆرمی سیاسی و کۆمەڵایەتی.

بەم شێوەیە بینمان کە بزوتنەوەی ناسیونالیزم دوای جەنگی جیهانی یەکەمو هەتا دووەمیش ، توشی لێکترازانو جیابونەوەو ڕەوتگەلو باڵ

باڵێن هاتن .ڕەتو باڵی سەرەکیان بەناوی شۆرشگیڕی نیشتیمانیو نەتەوەیی ڕزگاریخوازیو جەنگاوەریەوە ئاڵای سوری بەرزکردەوەو خۆی بە نوێنەرو پاڕیزەری گەلو نەتەوەو نیشتیمان دەزانی دژی داگیرکاری ئیمپریالی.
ه□ب□ت شۆرشی ئۆکتۆبەری ١٩١٧ کە هۆکارێکی سەرەکی بو لە کۆتایی پێهینانی جەنگی جیهانی یەکەمو دامەزراندنی یەکیتی س□قی□تی سۆشیالیستی و سەرەتای بلۆکبەندی نوێی جیهانی کاریگەری گەورەی هەبو لەسەر گەشەی باڵی سۆشیال ناسیونال میلیتانتی ووڵاتانی داگیرکراو.

لە دوای جەنگی جیهانی یەکەم دەوڵەتە ئیمپریالیستیەکان ڕیکەوتن لەسەر دابەشکردنی ئەم ووڵاتانە لە نێوان خۆیان لەسەر بەنەمای ریکەتنامەو پەیمانەکانی سیق□رو لۆزاندا لە ساڵی ١٩١٨-١٩٢٠. ئەم ڕیکەوتنانەش بونە هۆی پێکهاتن و دامەزراندنی چەندین دەوڵەتی پاشکۆو ژێردەستەی سەر بەو داگیرکەرانە.زۆربەی ئەو دەسەڵاتو رژێمانە ناوەرۆکیکی جۆریک لیبرال قەومیان هەبو . ئەم بارودۆخەش بوە هۆی سەرههڵدانی بزوتنەوە رزگاریخوازە نیشتیمانی و گەلی□کان هاوکات پرسو کیشەی نەتەوەیی لەو ووڵاتانەو سەپاندنی ستەمو چەوسانەوەو پێشێلکردنی مافو ئازادیە کۆمەڵایەتی و سیاسی و کەلتوری یەکانی خەڵکانی تر کەسەر بە زمانی و کەلتوری تر بون .لێرەوە بۆرژوازی ناو ئەو خەڵکوکۆمەڵگا چەوساوانە خۆیان کرد بە نوێنەری جەماوەری ستەملێکراو. وەک وتمان تورکیاو عێراقو سوريا وجەزائرو هەتا دەگاتە ئێران و ئەفغانستان ..هتد لە زۆرێک لەم ووڵاتانە لە دوای کۆتایی هاتنی جەنگی جیهانی یەکەمو داگیرکاری لە لایەن دەوڵەتە زلهێزەکانەوە چەوسانەوەو پلەیی دوویی لە نێوان نەتەوەکان سەریهەڵدا. پاشان دەسپێکردنی بزوتنەوەی ناسیونالیزمیی خۆ بە رزگاریخوازو ئازادیخواز. لە ڕاستیدا ناسیونالیزمی کورد – کوردایەتی لەم میژوە بە دواوە سەریهەڵدا.ئەمەش وەک وتمان بەهۆی دامەزراندنی دەوڵەتو ڕژێمە بۆرژوا ناسیونال قەومی□کانی وەک عەربو تورک و فارس و..هتد لە ووڵاتانی بەناو عەرەبی و جیهانی سێهەم .
لە دوای جەنگی جیهانی یەکەمو دامەزراندنی یەکیتی س□قی□تو بلۆکی سۆشیالیستی بە ڕابەری لینین و بۆلش□فیکەکانو حزبە چەپە هاوپەیمانەکانیان بۆ یەکەم جار مافی نەتەوەکانیان بۆ دیاریکردنی چارەنوسیان بە فەرمیو بە کردەوە ناساند. وە بوە بە شێک لە ستراتیژو تاکتیکی ئەم دەولەتو بلۆکو حزبانە. چ لەو ووڵاتانەی دەسەڵاتدار بون چ لەو وولاتانەی هیشتا داگیرکراوی ئیمپریالی بون.

پشتیوانی خۆیان ڕاگەیاند بۆ هەر جولانەوەیەکی نەتەوەیی – ڕزگاریخوازی . لەمبارەیەوە لینینو تروتسکی و ڕۆزالۆگسەمبروگ ..هتد لە زۆرێک نوسینە شیکارییەکانیان بۆ پرسی نەتەوەو جولانەوەو چەوسانەوەیی نەتەوەیی لە باسە تیوری و سیاسی یەکانی پشتیوانی ئەم جولانەوە نەتەوەیی و نیشتیمانیانەی کردەوە کە خۆیان لە ژێر ئاڵای بزوتنەوەی نیشتیمانی و نەتەوەیی پێشکەوتنخواز دەناساند.

بۆیە ئەتوانین بڵێین قوناغی دوەمی باڵاکردنی ئەم جۆرە لە ناسیونالیزم هەمو تایبەتمەندییە شۆرشگێرییەکەی لە ڕویی سیاسیو کەلتوریەوە لە کۆمەڵە دروشمێکی بریقەداردا قەتیس بویەوەو هیچ پەیامو بەرنامەیەکی شۆرشگێرانی□ی ئابوری و کۆمەلایەتی نەماو لە ناوەڕاستی ڕێگا ڕاوەستا. تەنانەت ئەوەندەی مەیلی بۆ دواکەوتویی و پاشەوپاشگەڕانەوە هەبو مەیلو ئارەزوی بۆ چونە پێشەوە بەرەو ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی تەواو نەبو.وە هەر هەنگاوێکی تابێت بە قازانجی چینی کرێکارو تویژە کەمدەرامەتەکان و ژنان و لاوانو ، یاخود مافو ئازادییە فەردی و مەدەنییەکانو ، مافو ئازادییەکانی خەڵکانی سەر بە زمان و ئایین و..هتد ئەوە لە ژێڕ ناڕەزایەتی و □ا□رینی جولانەوە کرێکاری و کۆمۆنیستی یەکاندا بوە . بە کورتی ئەم جوڵانەوەیە هەمو تایبەتمەندیە شۆرشگێڕییەکەی خۆی لە ناکۆکی و ململانێوجەنگی دژی داگیرکەری دەرەکی ئیمپریالیستیەکە قەتیس کردبوەوە.لە کاتێکدا داگیرکەر خۆی خاڵی هاوبەشی ئابوری و سیاسی زۆری هەبو لەگەڵ ئەم بۆرژوایەو جولانەوەکەی.
بۆیە لەهەر ووڵاتیک ئەم جوڵانەوەیەو حزبەکانی هەوڵیانداوە هەمو جولانەوەیەکی جەماوەریو ناڕەزایەتی ئازادیخوازانە دەسبەسەردا بگرن بەناوی شۆڕشی خۆیان. بە شیوازی چەکداری و کودەتای سەربازی وەک ئەوانەی پەنجاکانی عیراق و سوریاو میسرو لوبنان و …هتد بەسەرەنجام بگەی□ن لە پێناوی بە دەسەڵاتگەییشتنی خۆیان .
ئا لەم ڕوانگەیەوەیە هەمو ئەو ڕودوانەی کە ئەم جوڵانەوەیەو حزبەکانی ڕابەریان کردو ناوی شۆڕشیان لێنا لە بناغەوە جگە لە کودەتاو ڕیفۆرمێکی نیوەناچڵ زیاتر هیچی تر نەبون.هەمو ناوەڕۆکی شۆڕشگێڕی ئەم جوڵانەوانە خۆی لە ڕوخانی دەسەڵاتی پاشایەتیداو وەدەرنانی دەوڵەتی داگیرکەر دەبینیەوە.

هەرچەندە ئەم جۆرە لە ناسیونالیزم خۆی وەک ناسیونالیزمێکی نیشتیمانی و نەتەوەیی سەربەخۆخوازلە سەرمایەی دەرەکی و ئیمپریالی مۆنۆپۆلی دەردەخست بەڵام خاڵی جیاوازیان لەگەڵ خودی سیستەمی ئابوری و سیاسی دەوڵەتی داگیرکەر ئەوەندە نەبو. جیاوازییەکانیان

لەو دەورانە ئەوەبوو بەشە زۆری بەرنامەو سیاسەتی بۆرژوازی دامەزراندنی سەرمایەداری دەوڵەتی بوو کە خۆیان بە سۆشیالیزم دەناساند. ئەمەش لە ژێر کاریگەری بلۆکی ڕۆژهەڵاتو هاوکاری ئەم دەوڵەتانە بە ئەم جولانەوانە. بانگشەکارانی ئەم جۆرە ناسیونالیزمە زیاتر لە جولانەوەی ناسیونالیزمی تورکی و ئێرانی و عەرەبی وهندی کوردی..هتد بون.
بەڵام ئەم جولانەوەیە بە حوکمی ناوەرۆکە ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتوری یەکەی نەک هەر ئازادیخوازو یەکسانیخواز نەبو بەڵکو بگرە کۆنەپەرستیش بو بە تایبەتی لە بەتوانایی لە سنوربەندی فکری و سیاسی و کەلتوری تەواو لەگەڵ فکرو ئایدیولۆژیاو کەلتوری فیودالیو ئایینیەوە. بە نمونە ناسیونالیزمی عەرەبی هەرگیز نەیتوانی سنوربەندی لەگەڵ ئایینی ئیسلام بکات و بە کردەوە ئایین لە دەوڵەتو سیستەمی سیاسی جیابکاتەوە.لە کاتیکدا یەکێک لە تایبەتمەندییە گەورەکانی ناسیونالیزمی پێشکەتنخواز دامەزراندنی سیستەمو دەوڵەتێکی عەلمانی - سکولارە.
ڕەنگە لەمبارەوەیەوە ناسیونالیزمی تورکی کە ڕابەرای شۆڕشی نیوناچەی سەرەتای سەدەی بیستی کرد بە سەرکردەیی ئەتاتورک ڕادیکاڵترینیان بەهێت لە سنور بەندی لەگەڵ ئایین و کەلتورو نەریتەکانی.هەڵبەت گرفتی سەرەکی ئەم ناسیونالیزمەش ئەوەبو کە خاوەن ئایدیولۆژیایەکی قەومی فاشی بو هەر لەسەرتاوە تا ئەمرۆ.
قەناغی سێهەمی ناسیونالیزم دەکرێت بە کۆتایی هاتنی جەنگی جیهانی دووەم و جەنگی سارد ئاڵوگۆڕەکانی سەرەتای نەوەتەکان دیاری بکەین کە ئیتر قەناغی داکشانوئاوابونو پاشەوپاشگەرانەوەی سەرەڕۆییانەی بناسێنین.
تا ئەو جێگایە دەگەڕێتەوە بە پێگەی ناسیونالیزم لە دوای جەنگی جیهانی دووەم و ماوەی جەنگی سارد وەک ئاماژەیەکمان پێدا هەمویان کەوتنە ژێر هەژمونی باڵادەستی هەردو بلۆکی رۆژهەڵاتو ڕۆژئاوا.

لە ماوەی جەنگی ساردی نێوان بلۆکی ڕۆژهەڵاتی بەناو سۆشیالستی و ڕۆژئاوای سەرمایەداری بەهۆی ڕیکەوتنە سیاسی و ستراتیژی و تاکیکییەکانی نێوان ئەم دوو بلۆکە ئیتر خودی ئەم جولانەوە ناسیونالیستیانەش زیاترو زیاتر جەنگەکەیان بەسەردا دەهاتوئەمبەرو ئەوبەریان دەکرد، یان پێیان دەکرا بە پێی بەرژوەندی زلهێزە جیهانییەکان . هەڵبەت ئەمەش لە لایەکەوە دەگەڕایەوە بە سەرهەڵدانی دەوڵەتی گەورەی تر لە ڕویی ئابوری و سیاسی و سەربازییەوە وەک چین و یوغسلاڤیاو پێکهێنانی هاوپەیمانی تری وەک کەنگرەی وڵاتانی بیلایەن و کەنگرەی کەمکاری وڵاتانی عەرەبیو ئیسلامیو لە پال

هاوپەیمانی ناتۆ و وارشۆدا.

هەموو ئەم بارودۆخەش کاریگەری زیاتری دانا لەسەر بزتنەوە سیاسییە ناسیونالیستییەکانی وەک ڕەوتو باڵی ناسرو بەعس کە مێژوی خۆیدا لە میژویی ٤٠-٥٠ ساڵی ماوەی جەنگی سارد لە جیهانی عەرەبدا. بە دەسەڵاتگەیشتنی بۆرژوا ناسیونال – سۆشیالیستی عەرەب بەهەردوو ڕەوتەکەیەوە ئەوە زیندوترین و ڕاسترین بەڵگەیە بو بە ئەوەی کە ئیتر ناسیونالیزم سەرەتایی ترین تایبەتمەندی شەڕشگەڕی و ئازادیخوازیو یەکسانیخوازی تیدا نەماوە کە لە هەموو وڵاتانی عەرەبزمان ڕژێمی قەومی – ئیسلامییان دامەزراند نەک دەوڵەتو حکومەتی تەواو عەلمانی – سکولار.
هەر بۆیە ئەم جۆرەش لە ناسیونالیزم لە سەردەمی قەیرانی ئابوری و سیاسی وکۆمەڵایەتی دەتوانێت ببێتە دەسەڵاتێکی فاشی وەک هیتلر. بەعسیزم بە کردەوە لە دەیەی حەفتاکانو هەشتاکانو نەوەتەکان بەهۆی قەیرانی ئابوریو سیاسی یە وە ئەو فاشیزمەی سەلماند. کۆمەڵکوژییەکانی ئەنفال و هەڵەبجەو تاوانەکانی چەند دەیەیەی حزبی بەعس لە سوریاش بەڵگەی ئەو ناسیونال فاشیزمەن.
هەروەکووتمان ئەم دابەش بونو جیابونەیە لە ڕیزەکانی ناسیونالیزم هەر لەناو ناسیونالیزمی عەرەبو تورکو فارس ..هتد نەبو بەڵکو لەناو ناسیونالیزمی کوردیش بو لە ماوەی جەنگی سارد بە تایبەتی نیوەی پەنجاکانەوە تا ئەمڕۆ.
دابەش بونی ناسیونالیزمی کورد بە دوو ڕەوتو باڵی پارتی دیموکراتی مەلاییو پارتی شۆڕشگیری جەلالیو دژایەتی و کوشتو بڕی یەکتر تا ئەمڕۆ ئاکامی داڕزینو گەندەڵ بونو کۆنەپەرستی ئەم بزوتنەوەیەیە.

ئەگەر باڵێکی ناسیونالیزمی عەرەبی بە هاوکاری خودی دەوڵەتە ئیمپریالییەکان ،بە تایبەتی بەریتانیاو فەرەنسا و لەم دوایانەش ئەمریکا ،بە لەدانی باڵە جەنگاوەرەکەی بلۆکی سۆڤیەت دەستی دایە هاوکاری کۆنەپەرست ترین تویژی بۆرژوازی بە ئایدۆلۆژیاو ئالای ئیسلامەوە بەناوی ئیخوانو وەهابییەوە ئەوە ئەم قایرەسە لە چینی بۆرژوزی و ناسیونالیزمی کوردیشیدا.جا ئەم بزوتنەوە ئیسلامی یە چ هی وڵاتانی عەرەبزمان یان کوردزمان یان هەر وڵاتێکی تر بەت تا ئیستا دواکەوتوترین و دژی ئینسانی ترین بزوتنەوەن لەهەموو مێژوی کۆنو نوێدا .هەڵبەت ئەم دەستەوتاقمانەی ئەم بزوتنەوە ئیسلامیانە لەگەڵ حزبەکانی ناسیونال- قەومی بەردەوام لە ململانیی و هەندێک جار لە گفتوگەو ئاشتیدان بونە. بەڵام وەک ووتمان گەورەترین دوژمنی هەر جولانەوەیەکی چەپو ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی بونە . بە

تایبەتی دوژمنی سەرسەختی پرس و مافەکانی ژنان و مناڵانو لاوان و کرێکارانن کە ئامانجو ئاسۆیەکی سۆشیالیستی و کۆمۆنیستیان هەیە لەم سەردەمەدا.

ئەم بزوتنەوە بۆرژوا ئیسلامیە یە ئەگەر چی سەرچاوەی هەزە کۆمەڵایەتیو کەلتوریو داراییەکەی لە ململانەی نێوان ناسیونالیزمی عەرەبو ئیسرائیل و چەوسانەوەی خەڵکی فەلەستین وەردەگرێت بەڵام هاوکات پشتی تەواوی بەستوە بە دەوڵەتە ئیمپریالیەکانی بەریتانیاو فەرەنساو ئەمریکا. تەنانەت بە بەڵگەوە دەرکەوتوە کە خودی دەوڵەتی ئیسرائیل کە دەوڵەتێکی قەومیو دینی رەگەزپەرستە دەستی هەبوە لە هاوکاریو گەورەکردنەوەی ئەم بزوتنەوە ئیسلامیانە بە تایبەتی لەناو جولانەوەی ڕزگاریخوازی ناسیونال عەرەبی لە فەلەستین و لوبناو سوریا لە دژی ڕژیمەکانو جولانەوە قەومیە عەرەبیەکان.
سەرنجڕاکیش ئەوەیە لە ماوەی نێوان جەنگی جیهانی یەکەم تا دوەمو جەنگی ساردیش دەوڵەتە ئیمپریالیستەکان لە پاڵ هاوکاری هەمەلایەنەی بزوتنەوەی جویزم و دەوڵەتی ڕەگەزپەرستی ئیسرائیل هاوکات گەورەترین هاوکاری بزوتنەوەی ئسیلامیشیان کردوە کە بە ڕواڵەت دوژمنی سەرسەختی یەکن.
هەر بۆیە دەتوانین بڵێین کە بزوتنەوەی ئیسلامیزمو جویزم ،کە ناسیونالیزمی عەرەب و خودی ئیسلامی سیاسی بە زایونیزم ناوی دەبات، دوو بزوتنەوەن بەڵام یەک ئاسۆو ئامانجیان هەیە سەرەڕای هەر ناکۆکی و دوژمنایەتییەکی نێوانیان.ئەو ئاسۆو ئامانجەش دامەزراندنی دەوڵەتێکی دینی و قەومی ڕەگەزپەرستی وایە کە دانانەن بە هیچ بیروباوەرێکی سیاسی و قەومی و دینی تردا بە تایبەتی زۆر دوژمنی سەرسەختی بزوتنەوەوی چەپوکۆمۆنیستی و کرێکاری و بیروباوەرە ئازادیخوازو یەکسانیخوازەکانن.

پێم وایە باشترین بەڵگە بۆ هاوکاری و پشتگیری هەمەلایەنەی دەوڵەتە ئیمپریالیەکان بە ئەم جولانەوە ئیسلامی و قەومیانە فلیمەکانی ڕامبۆن ،کە پاڵەوانی ئەفسانەیی ئەم جوڵانەوەیەی بەناو خەڵکی ستەملێکراوە.
بەم شێوەیە دەبینین لە دوای کۆتایی هاتنی جەنگی جیهانی دوەم و هەرەسی بلۆکی ڕۆژهەڵاتی بەناو سۆشیالیستی وکۆمۆنیستی و باڵا دەستی ئیمپریالیزمی ئەمریکا بە سەرکردەیی ڕەوتی لیبرالیزمی نوێ لە ساڵی ١٩٩٠وە ئیتر چینی بۆرژواو بزوتنەوە ناسیونالیستیەکانیشی ١٨٠ پلە گۆرانو وەرچەرخانی ڕیشەییان لە هەمو جهاندا بەسەردا هات.

وەک پێشتر ووتمان لە نێوان جەنگی جیهانی یەکەم و دووەم و ماوەی جەنگی سارد ئەم بزوتنەوانە لە ناوەراستی ڕێگا وەستابونو زیاتر مەیلیان بۆ گەرانەوە دواوە هەبو . بەڵام لە سەرەتای هەشتاکان و نەوتەکانەوەو قوڵ بونەوەی قەیرانی ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی لە ئاستی جیهاندا ئیترئەم بزوتنەوانە بە تەواوی ملی پاشەوپاس گەرانەوە بەرەو ئەوپەری کۆنەپەستی بۆ سەدەکانی ناوەڕاست گ□رتە بەر، بە تایبەتی لە ڕوی ئایدیۆلۆژی و کەلتوری یەوە. لەو کاتەوە هیچ ڕەوتو حزبێکی بۆرژوا ناسیونالیستی هەرچەند خۆیان بە ناوی نەتەوەی ژێردەستو ستەملێکراو وداگیرکراو بناسینن یەک زەڕە لەناوەڕۆکی کۆنەپەرستانەو دواکەوتوانەیان بە ئایدیۆلۆژیای قەومی و دینی کەم ناکاتەوە.
ئەم سەردەمە ئیتر هەمو جۆرە ناسیونالیزمێک لە ئاستی هەمو جیهان ، بە تایبەتی ئەوەی ناوی لێنراوە جیهانی سێهەم و جیهانی عەرەب ،،هتد،کە گوایە قوربانی دەستی ستەمو داگیرکاری ئەمریکاو ئەوروپاو ..هتد ناسیونالیزمی نەتەوەی سەردەست بن یان ژێر دەست ، لە دەسەڵات بن یان بی دەسەڵات ،لە شاخ بن یان شار ،جەنگاوەر بن یان خۆبەدەستەودەر یەک بزوتنەوەو یەک ئامانجو یەک ئاسۆی ئابوری و ستراتیژی سیاسی و کۆمەڵایەتیان هەیە ئەویش زۆرترین کەڵەکەی سەرمایەو قازانج بەهەر شیوازێکی سیاسی دژی ئینسانی بێت.هەر بۆیە ئەم بزوتنەوانەو حزبو دەسەڵاتەکانیان دەیان ناسنامەی داڕزیو بۆ مر□ق ب□ناوی ،ئایین، مەزهەب ، زمان، قەوم ،خێڵیو بنەماڵەیی دادەتاشن و مر□ق□کان دەکەن بە دوژمنی یەکتروبە کوشتیان دەدەن. هەموی لە پێناوی مانەوەی خۆیان لە دەسەڵات و کۆکردنەوەو کەڵەکەی پارەو پول و سەرمایە بە دزی و گەندەڵی و جەردەیی و دور لەهەر ڕێساو یاساو میکانیزمێکی ئاسایی بەرهەمهێنانی سەرمایەو سەرمایەداری یە ستانداردەکانی خودی سیستەمی سەرمایەداری.
ناسیونالیزمی کوردو تایبەتمەندییەکانی...!

بۆ خستنە ڕویی تایبەتمەندی یەکانی ناسیونالیزمی کوردو ڕەوتو باڵەکانی و ئاسۆوئامانجەکانی، شێوازی بەڕێوەبردنی دەسەڵاتەکەیانوئاکامە دژی ئینسانییەکانی لەم سێ دەدەیەدا وا پێویست دەکات کەمێک بگەڕێینەو بۆ دواوە لە ڕویی سیاسی و مێژویی یەوە .تا هەم زیاتر ناوەڕۆکی خێڵەکیو دواکەوتوانەی چینی بۆرژوازی و بزوتنەوە قەومییەکەی و هەم ئەو ڕەخنە ڕوکەشی یە بەناو لیبرالی و نیو لیبرالیانەیەش ڕونبێتەوە کە لە لایەن بەشێک لە ڕۆشنبیرانی ناو بازنە یان دەرەوەی بازنەی سیاسیو حزبی ناسیونالیزم دەخرێتە ڕوو.

سەرەتا ئەوە بڵێین کە پیم وانییە هیچ سیاسەتمەدارو شرۆڤەکارو میژونوسەو ڕۆشنبیریکی خودی ئەم بزوتنەوەیە ناکۆک بن لەوەی کە ئەوەی پێی دەڵێن کوردستان و خاکی کوردستان بە گشتی هیچ کات و سەردەمێک خاوەنی قەوارەیەکی سیاسی سەربەخۆ بو بێت ،چ لە ئاستی سەراسەری کوردستان چ لە بەشێکیدا.بە تایبەتی لە قۆناغەکانی فیودالی و سەرمایەداری تا ئەمرۆ.ڕەنگە ئەم سی ساڵەی دەسەڵاتی پارتی و یەکێتی و هاوپەیمانەکانیان بە قەومی و ئیسلامییەوە ،کە زۆربەی جار بە داخەوە حزبی شیوعیش هەلپەرستانە هاوکاریان کردون، باڵاترین نمونەی دەسەڵاتدارێتی ئەم جوڵانەوەیە بو بێت کە ئەوە دەساڵێکە زۆرایەتی خەڵک خوازیاری کۆتایی پێهێنانو ڕوخانین.ڕاستە لە کۆتایی چلەکان ولە هەلومەرجێکی تایبەتدا بۆرژوازی کورد لە کوردستانی ئێران لە کۆتایی جەنگی جیهانی دوەمو قەیرانو ئاڵۆزیو بەشایی سیاسی لە ئیران بە ڕابەری هەندێک لە شیخو مەلاو دەرەبەگ وهەندێک لە ڕۆشنبیرانو سیاسەتمەدارانی قەومی بە سەرکردەیی قازی محمد توانیان لە شاری مهابادو هەندێك ناوچەی دەوروبەری دەسەڵاتی خۆیان دامەزرانن بۆ ماوەی چەند مانگێک ، بەڵام ئەو دەسەڵاتە بە بەراورد لەگەڵ دەسەڵاتی پارتی و یەکێتی هەرێمی کوردستان نیو ئەوەندەی هەرێم کاریگەری سیاسی نەبو.
جا بە پێی لێکۆڵینەوەی سیاسی و مێژویی یەکان کە زیاتر هی خودی ئەکادیمی و پسپۆرانو میژونوسانو نوسەرانی خودی چینی بۆرژوازو جولانەوەکەن جەخت لەوە دەکەنەوە کە لە سەردەمە جیاوازەکان هێزو خێڵ و تیرەکانی کورد لەو ناوچانەی پێی دەڵێن کوردستان خاوەن قەوارەی سیاسی بونە بەڵام زۆربەیان لە ژیر سایەی دەسەڵاتی ئیمپراتۆرە فیودالەکانی پێش ئیسلام و دوای ئیسلام بونە هەتا دەگاتە ئیمپراتۆری خەلافەی ئیسلامی عوسمانی .

هەڵبەت هەندێک مێژونوس و پسپۆر بە پێی بەرژەوەندی یە سیاسی یەکانیان لە سەردەمە جیاوازەکان مێژویان داتاشیوە . بەڵام لەو مێژووەی کە شەرەفخانی بەتلیسی بەناوی شەرەفنامە نوسیوێتی یاخود داستانەکانی ئەحمەدی خانی هەتا دەگاتە سەرەتاکانی سەدەی بیست میژونوسانی وەک ئەمین زەکی و کوردستانو کوردی قاسملوو کوردو بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردی جەلال تالەبانی و بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردی مەسعود بارزانی هتد نوسیویانە سەرەڕای زیادەڕۆوی بەڵام هیچیان جەختیان لەسەر بونی دەوڵەتێکی گەورەی یەکگرتوی وەک فارسەکان و عەرەبەکان و مەغۆلەکان و تورکەکان ..هتد نەکردۆتەوە.هەرچەند بە پێی ڕیوایەتەکان ئاماژە بە دەوڵەتی مادو ..هتد لە ناوچەی میزۆپۆتامیا وەک دەوڵەتی کوردی

دەدەن بەڵام ئەوانە ڕاستی میژوویی نوسراو و بەڵگەدار نین.
بێگومان ئەم دانەمەزراندنو فۆرم نەگرتنە دەوڵەتیە یەکپارچەیەش هۆکاری زاتی و مەوزوعی زۆری هەبوە . وە هەر ئەم نەبونی دەوڵەتە جا ئیتر لە هەر فۆرماسیونێکی ئابوری و کۆمەڵایەتیدا بوبێت هۆکار بونە بۆ ئەوەی ئەم ئیمارەتانەی وەک بابان و سۆران و بادینان و ..لە هیچ سەردەمێکدا تا ئەمڕۆشی لەگەڵ بێت پایەکانی دەوڵەت – میللەت (نەتەوە) دانەمەزرێننو نەبنە خاوەن یەک نیشتیمانو زمانو کەلتورو میژووی یەکگرتوو هاوبەش لەسەر بنەمای ئابوری یەکی تایبەتو هاوبەش .هەڵبەت ئەمەش بە پێی ڕاوبۆچونی پسپۆرانو ڕاڤەکارانی خودی ناسیونالیزم نەک لە ڕوانگەی چینایەتی و مارکسیستییەوە.چونکە لە ڕوانگەی مارکس و ماتریالیزمی مێژوییەوە دامەزراندنو بونی دەوڵەت و نیشتیمان و هەمو دامەزراوەکانی کە سەرخانی ئابورین ئاکامی بونی چینە کۆمەڵایەتیەکانو خەباتو ململانێی چینەکانن .بە گوتەی مارکس وەک لە مانیفێستدا هاتوە دەوڵەت جگە لە کۆمیتەیەکی سیاسی بۆ بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا لە ڕوی ئابوری و کۆمەڵایەتی یەوە هیچی تر نی یە . بەڵام لەگەڵ بە فەرز وەرگرتنی تێزی دەوڵەت – نەتەوەش بە پرسی بونو نەبونی دەوڵەتی کوردی تا ئێستا هیچ قەوارەیەکی سیاسی بونی نەبوە. ئەوەی هەبوە زیاتر ئیماراتیەکان بونە.دیارە ئەوانەش بونەتە قوربانی شەڕو ململانێی ناوخۆیان یاخود لەناوچونیان لە ئاکامی داگیرکاری زلهێزە دەرەکییەکانو یەکنەگرتنیان بەرامبەری هێزی داگیرکەر.ئەوەتا لە ماوەی زیاتر لە نیو سەدەی ڕابردوی سەدەی بیست تا ئەمڕۆ ڕەوتوباڵەکانی ناو بزوتنەوەی ناسیونالیزمی کورد ئەوەندی دژایەتی و دوژمنایەتی خۆیان دەکەن ئەوەندە هی دوژمنە هاوبەشو داگیرکەرکەیان نەکردوە.وە زۆربەی کات باڵەکیان پاڵی داوە بە یەکێک لە دوژمنەکەیانەوە تا باڵەکەی تری یان لە گۆڕەپانی سیاسی وەدەر نێت.
زیندو ترین نمونەش ئەو شەڕو ململانە سیاسی و چەکداری یەی ئەم دوو ڕەوتە جەنگاوەرو خۆبەدەستەوەدەرەیە کە لە پەنجاکانەوە سەری هەڵداوەو لە چوارچێوەی دەستەو تاقمی سیاسی و چەکداری هەر جارەی بەناوێک تا ئەمڕۆ خۆیان ساز داوە.

تا ئەو جیگایەش دەگەڕێتەوە بە شەڕوداگیر کاری هێزە دەرەکییەکانەوە بە سەر کۆمەڵگای کوردستان و قەوارە سیاسی یەکانی بە درێژایی مێژو تا ئەمڕۆش شەڕو داگیرکاری دەوڵەتو خەلافەتە ئیسلامییەکان بوە.بە پێی سەرچاوەو گێڕانەوە مێژویی یەکان داگیرکاری دەسەڵاتە ئیسلامییەکان لەسەردەمی عومەری کوری خەتاب و

خالید کوری وەلید ،کە سوپاسالاری سوپای زەبەلاحی ئیسلامی بوو
دەستیان نەپاراستو لە کوشتنو بڕینی بە کۆمەڵ . ئیغتیسابی ،
مناڵانی کوڕو کچو بە کەنیزەکو کۆیلەکردنیان ، بە هۆی ملکەچ
نەبونیان بە دەسەڵاتی خەلافەتو ئایینەکەیان ڕوداوی خوێناوی
مێژویین. ئەوەی داعش لە چەند ساڵی ڕابردودا کردی دوبارە بونەوەی
ئەو مێژوە خوێناویە کوشتنە بە کۆمەڵانە بوو کە مۆری شەرمەزاری نا
بە ناو چەوانی دەسەڵاتی ئەم جولانەوە ناسیونالیستییە کە پارتی و
یەکیتی ڕابەری دەکەنو بە گشت کۆمەڵگای نێو دەوڵەتییەوە.
هەڵبەت قسەوباسو بۆچونەکانی ئەمە لەردەدا زیاتر ئاماژەو جەخت
کردنەوەیە لەسەر دوای مێژویی زایینی . بە تایبەتی دەورانی
سەرهەڵدانو باڵاکردنی ناسیونالیزم لە ئاستی جیهان و ناوچەکە
هەروەک پێشتر قسەوباسمان لەسەر کردوە. جا ئەوانەی پێش زایین چین
بوە هەموی دەچێتە خانەی ئەفسانەو داستانەوە .هەروەک ئەفسانەو
داستانی کاوەو زوحاک چونکە مێژوی نوسراو نین. میژوو ئەوەیە کە
نوسراوە. هەمیشەش بزوێنەری کۆمەڵگاو مێژوو لە ڕوانگەی مارکسو هەر
بیرمەندو ڕاڤەکارێک کە بابەتیانە بە کۆمەڵگاو ناکۆکی و ململانە
کۆمەلایەتیو سیاسیەکان بڕوانێت ئەوە پشت دەبەسیت بە بنەمائابوری
و چینایەتیەکانی کۆمەڵگاکان.

هەر بەپێش بە ووتەی مارکس هەتا ململانەی و ستەمی چینایەتی بمێنێت
ململانە و ستەمی نەتەوەیی قەومی و خێڵەکی و ڕەگەزی …هتد
دەمێنێت.یان وەک ئەنگلز دەڵێت هەر گەلێک گەلێکی تر بچەوسێنێتەوە
ئەو گەلە خۆشی چەوساوەیە. بێگومان مەبەستی ئەوانە چەوسانەوەی
چینایەتی خودی ئەو مرۆڤانەیە کەسەر بەو گەل و نەتەوەیەن.
جا ئیمە ئەمرۆ کە قسەو باس لەسەر ناسیونالیزم و جوڵانەوەیی
نەتەوەیی دەکەین ئەوە یانی قسەو باس لە دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی و
سیاسی و تەنانەت ئایدیۆلۆژی و کەلتوری هاوچەرخ دەکەین کە ئاکامی
ململانەی نێوان چینی بۆرژوای تازە هەڵچون لە دژی سیستەمی
دەرەبەگایەتی.
بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە لە نێو کۆمەڵگای کوردستان لە هیچ
پارچەیەکیدا ئەم ئاڵوگۆڕە ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی و کەلتوری
یە چینایەتی یەی چینی بۆرژواو بزوتنەوەکەی سەریهەڵنەداوە وەک
ئەوەی لە ووڵاتانی ئەوروپا سەری هەڵداوە.نەک هەر بەو شێوازە
سەریهەڵنەداو بەڵکو بە هۆی داگیرکاریەوە بەتە پاشکەی ئەو
ئاڵوگۆڕە ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتوریانە کە لەناو ئەو
ووڵاتو دەوڵەتە داگیرکەرانەی وەک عەرەبی و عوسمانی ئیسلامی و
فارسی ڕویان داوە.

زیندو ترین نمونەیان ئەم دەسەڵاتە سی ساڵەیەی پارتی و یەکێتی و هاوپەیمانە قەومی –خێڵەکی و ئیسلامی – مەزهەبیەکانیانە کە هیچیان ئامادە نین دەسەڵاتو بەڕیوەبردنی نەک هەر هەرێمی کوردستان بەڵکو شارو گوندو دامەزراوەیەکیش لە ئاکامی دەنگودانو هەڵبژاردنی دیموکراسی کە بانگشەی بۆ دەکەن بگوێزنەوەو ڕادەستی یەکتری بکەن.

ئەمەش ئیتر زیندو ترین و گەورەترین بەڵگەیە بۆ وەدەرخستنی ناوەڕۆکی ئەم ناسیونالیزمەو ئاسۆ و ئامانجە ئایدیۆلۆژی و سیاسی یە خێڵەکییەکەی .

بۆیە ئەمە کە دەڵێین مێژویی سەرهەڵدانی و گەشەو باڵاکردنی چینی بۆرژوازی کۆمەڵگای کوردستان و ناسیونالیزمەکەی ڕێک پێچوانەی ڕەوتی میژووی سروشتی خودی ئەم چینەیە لە چاو ئەوروپاو زۆر ووڵاتی ترەوە بێگومان لەم ڕوانگە چینایەتییەوەیە . ئەگەر ناسیونالیزمی تورکیو ئیرانی و عەرەبی بە پڕوپاگەندەی دژی داگیرکاری و ئیمپریالیستی لە ڕوانگەی چەپ و سۆشیالیزمی نیشتیمانی و نەتەوەییەوە وەک حزبی بەعسو ناسریەکان کە تا ڕادەی فاشیزم دەڕۆیشتن ...هتد وهەوڵیاندا نەتەوەو نەشتیمانەکەیان یەکبگرنەوەو هەمای پێشکەوتنخوازیان نیشان دەدا هەتا گەیشتن بە دەسەڵات ،بەڵام ناسیونالیزمی کورد لە ماوەی سی ساڵی دەسەڵاتیدا هەرچی هەمایەکی پێشکەوتنخوازی و سکویلاری هەیە نەیانماوە.

ئەوە لەم سەردەمەی بە جیهانیبونی سەرمایەدا وەک ووتمان ئەم جولانەوەیە زیاتر کەوتەتە ژیر کاریگەریە ڕاستڕەویەکانی ئەم پرۆسەیە.

ڕوداوەکانو ململانیی و شەڕی نێوان ئەم دو ڕەوتە لە سەرەتای پەنجاکانەوە بە تایبەتی لە ساڵی پەنجاکان و ۷۰ و ۷۵ و ۸۳ و ۹۱ و ۹۶ چ لەگەڵ ڕژیمە یەک لە دوای یەکەکانی عیراق چ لەگەڵ ڕژێمەکانی ئێران و تورکیا دەوڵەتە زلهێزەکانی ڕۆژهەلاتو ڕۆژئاواکە هەر جارەی یەکێکیان دەبنە جێنگاوەرو خۆ بەدەستەوەدەر زیندوترین بەڵگەن بۆ ناوەڕۆکی کۆنەپەرستی، دواکەوتویی، پەرشوبڵاویو ناشۆرشگێڕی ئەم بزوتنەوەیەو، سەوداکاری و بەکرێگیراوی ڕەوتەکانیو گەندەڵیو سەرکوتگەری چەوسێنەری دەسەڵاتەکەیان.

هەڵبەت ڕوداوەکانو ئاڵوگۆڕەکانی سەرەتای ۱۹۹۰ و تاکجەمسەری دونیا بە ڕابەری ئەمریکا و ڕاگەیاندنی سیستەمی نوێی جیهانی بە باڵا دەستی ڕەوتی نیو لیبرالی سەرمایەداری ئیمپریالیستی ئەمریکا وخێجوتکردنی ناسیونالیزمی کوردو حزبەکانی لەگەڵ ئەم ئاڵوگۆڕانەو پاسەوانیبونیان بە سیاسەتەکانی ئەمریکاو غەرب زیاتر بەتاڵی ناوەڕۆکی ئایدیۆلۆژی و سیاسی وکۆمەڵایەتی و کەلتوری ئەم

بزوتنەوەیەو حزبەکانی بۆ بەرەی چەپو ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی ناوخۆییو جیهانی دەرخست .
سەبارەت بەم ئاڵوگۆڕە سیاسی ، ئابوری ،کۆمەڵا یەتیو کەلتوریەش کە لە سەرەتای نەوەتەکان دەستی پێکردوە ئەگەر قسەیەک بکەین تا زیاتر تیشک بخەینە سەر ناوەڕۆکی بزوتنەوەی ناسیونالیزمی کورد ئەمەیە ئەم پرۆسەو پەرەسەندنو بە جیهانی بونی سەرمایەو سەرمایەداریش پێشبینیەکانی مارکس وئەنلگز پێش هەرڕاڤەکاروئابوریناسو سیاسەتمەدارێک بە وێنەی دوو ڕابەری شۆڕشگێربە ڕاست دەرهـێنا.ئەگەر چی جیا لە مارکس و ئەنگلزو لینین و تەنانەت بۆخارین جەی ئەی هۆبسن وکارل کاوتسکی …هتد زۆری تر لە ڕوانگەی جیاجیاوە باسیان لە ئیمپریالیزمو بە جیهانیبونەوەی سەرمایەو سەرمایەداری کردەوە بەڵام هیچیان وەک لینین بە بەڵگەو ڕاپۆرتو ئامارو داتای خودی دەزگاو دامەزراوەو دەوڵەتە سەرمایەداری یەکان ئیمپریالیزمیان بە وێنەی باڵاترین قوناغ سەرمایەداری ڕوننەکردۆتەوەو نەسەلماندوە.

سەبارەت بە بوچونو پیشبینیەکانی مارکس و ئەنگلز هەر ئەو دەستەواژە باوەی کە وتویانە سەرمایەداری تایبەتمەندییەکی کۆسمۆپۆلیت- بە جیهانی بون -ی هەیە بەسە بۆ ناساندنو دەرخستنی ناوەڕۆکی ئاسۆ و ئامانجی سیستەمی سەرمایە.
بەڵام لینین هات بە بەڵگەی زانستی ئابوری لە کتێبی ئیمپریالیزم باڵاترین قۆناغی سەرمایەداری یە کە لە سالی ١٩١٦دا نوسی ئەو ڕاستیانەی شیکردەو هۆشداریشیدا لە مەترسییەکانی ئەم قۆناغەی سەرمایەداری و ئاکامە وێرانکارییەکانی .لەمبارەیەوە لینین پێنج خاڵی وەک تایبەتمەندی ئیمپریالیزم باس کردوەو جەختی لێکردۆتەوە کە یەکێک لەوانە ئاکامەکانی ئەو قۆناغە جەنگە جیهانیو داگیرکاریەکانو ،فەرهود کردنی سەروەتو سامانو هێزی هەرزانی ووڵاتانی دواکەوتو لە رووی ئابوری و کۆمەڵا یەتی سەربازییەوە.دەوڵەتی داگیرکار هەوڵدەدات بەهاوکاری دواکەوتوترین توێژی بۆرژوازی و وردە بۆرژوازی دارزیوترین بەهاو دابتو نەریتو باوەرە کۆنەپەرستیی□کانە زیندو بکاتەوە بە بەهانەی بیرو کەلتوری خودی . کۆمەڵگا لە ژێر هەلومەرجی هەژاری و نەداری و بێکاری و کۆچی بەکۆمەڵ ڕادەگرێت بۆ خودی دەوڵەتە ئیمپریالییەکان. تا بە هێزی کاری هەرزانی کرێکارانی کۆچ کردو ڕکابەری پێکبینن لەگەڵ کرێکارانی ووڵاتانی خۆیان.بەم شیوازەش دەتوانن چینی کرێکاری خۆیان زیاتر پەرشو ب□□او بکەنەوەو هەقدەست کەم کەنەوەو ڕادەی ڕیکخرابونیان لاوازتر بکەن.

ئەمرۆش هەمومان ئەم تايبەتمەنديانە بە چاوى زيندوى خۆمان دەبين ئەوەتا لە ووڵاتانى ژێر دەستەى ئيمپريالى كە بە شێوازى جۆراوجۆر. داگيريان كردوە كۆنەپەرست ترين بزوتنەوەى قەومى و خێڵەكى و ئيسلامى و تايەفى يەكانيان زيندو كردۆتەوەو بە دەسەڵاتيان گەياندونو وەک دڕندەيەكى هارو بەرەڵا لە ڕووى سياسي□وە بەرياندا ونەتە ژيانو گيانى جەماوەرى ئازاديخواز.هاوكات ئ□و□پ□ى هەژارى و بێكارى و نەدارى برسێتى و ه□نزى كارى هەرزان- بە چەند مانگ جارێك موج□و كرێ – بەسەر خەڵكدا سەپاندوە.
هيچ ك□س ناتوانێت نوكولى لە كۆچى بەكۆمەڵى ئەم چەند دەيەيە بكات لە ووڵاتانى ژێردەستەوە بەرەو ئەروپاو ئەمريكا .بە پێى ئامارەكانى كۆميسارياى باڵاى نەتەوە يەكگرتوەكەيان ٧٠- ٨٠ مليۆن پەنا بەرو كۆچپێكراو ووڵاتانى خۆيان بەجێهێشتوە بەرەو ووڵاتانى ناوەند هاتون بە هۆكارى جۆراوجۆر.ئەوە جگە لە ئاوارەيى چەند مليون كەس لە ناوخۆى ووڵاتەكانى خۆياندا.

ئەم ڕۆڵو كاريگەرييە تێكدەرانەيەى دەوڵەتە ئيمپريالييەكان لەم ووڵاتانە لە سەد ساڵى ڕابردودا ،لە جەنگى جيهانى يەكەمو دووەم بە تايبەتى،و دواى ئاڵوگۆڕەكانى سەرەتاى نەوەتەكان زياتر و زياتر بەجيهانيبونەوەى سەرمايەو سەرمايەدارى ، بە تايبەت لە بوارى پەرەسەندنى تەكن□□ژياى پەيوەندييەكانو زانيارى يەكانى گواستنەوەى سەرمايەى دارايى بەدى كراوە. هەر بە كليكى ئايپادو ئايفۆنيكو واى كردەوە هەمو شتو دياردەكان بە ئاسانى بە جيهاندا گوزەر بكات.
لە كۆتاييد ئەگەر بە كورتى ڕيزبەندى ئاكامە سياسى و كۆمەڵايەتى وكەلتورييەكانى دەسەڵاتى ئەم جۆرە ناسيوناليزمە بكەين كە بەرهەمى تايبەتمەندييەكانێتى دەكرێت ئاماژە بە چەندين خاڵێك بدەين لەوانە:
يەكەم:ناسيوناليزمى كوردو هاوشێوەكانى بە تايبەت لە ووڵاتانى ژێر دەستەدا بزوتنەو□ يەكى سياسى قەومى – خيڵەكى و ئيسلامى – تايەفى لۆمپەنييە هەمو هەوڵێكيان گ□يشتنە بە دەسەڵاتو پاشان پاراستنى دەسەڵاتەكەيان بەهێزى چەكدارى ميليشايى.
هاوكات هەوڵ دەدەن ك□□□ك وەرگرن لە ناو ناوبانگى دەنگدانو هەڵبژاردن و پەرلەمان و حكومەتى هەڵبژێرداوى ديموكراسى ومافى مر□ق ك□ بۆ دەورەيەك دەسكەوتێكى پێشكەوتنخوازانەو ئازاديخوازنە بون لە كۆمەڵگا ئەوروپييەكانو هەنديك ووڵاتانى تر. تەنانەت هەتا ئيستاش ئەم جۆرە سيستەمە كەمێك ئازادترە وەک لە سيستەمە سەركوتگەرى يە سەربازى يەكانو ميليشاي□كانى وەک ڕژێمى بەعس و

ئەمانە.

دووەم: ئاکامەکی تری دەسەڵاتی ئەم بزوتنەوە لەمپەن بۆرژوازییە زیندو کردنەوەی بیرو کەلتوری دارزیوی سەدەکانی ناوەڕاستە بەناوی کەلتوری خودیو ڕەسەنایەتی باووباپیرانەوە. وە هەوڵی بۆ پیرۆز کردنی نەک هەر بیرو کەلتوروو کەسایەتیەکانیان بەڵکو هەوڵ دەدەن دەسەڵاتی سیاسی و هیماکانیان وا پیرۆز بکەن و بیکەن بە یاساو بەیار تا ئەگەر کەسەکی چەپو ئازادیخوازو ئینساندۆست ڕەخنەیان لێبگرێت و ناڕەزایەتی بەرامبەریان دەربڕێت ئەوە دەسگیری بکەن و تیرۆری بکەن. کوشتنی رۆژنامەنوسانو نوسەرانو هەڵسوڕاوانی سیاسی چەپو ئازادیخواز لە سایەی ئەم دەسەڵاتەی پارتی و یەکیتی و هاوشیوەکانیان بەڵگەی ئەم راستیەن.

سێهەم:لە شیرازە دەرکردنی پرۆسەی کارو بەرهەمهێنانی سەرمایەو سەرمایەگوزاری وکرێ وموچە بە بێ بونی دەستور ویاساو بەیارەکانی دەسەڵاتەکی مەدەنی .خۆ ئەگەر دەستورو یاساو بەیارگەلێکیش دەرکەن لە سایەی دەسەڵاتەکەیان ئەوە بە بەلاڕێدابردنی ڕای گشتییەوبە هیچ شێوەیەک کاری پێناکەن. لە جیاتی ئەمە کۆنترۆل کردنی هەمو جومگەکانی ئابوری و سیاسی وکۆمەڵایەتی. تەنانەت دروست کردنو پێکهێنانی ڕێکخراوو کۆمەڵە بەناوی ڕێکخراوەی کۆمەڵگای مەدەنی یەوە لەهەمو بوارەکاندا کە هەمویان دەستەو تاقمی بەکرێگیراوی خۆیانو ڕۆڵی جاسوسی و دەزگای هەڵخەڵەتاندن و فریوکاریو ترسو تۆقاندن دەبینن.

چوارەم: ئاکامەکی تری ئەم ناسیونالیزمە قەومی و عەشیرەتی ئایینی یە هەوڵ دانەتی بە هەڵتەکاندنی شیرازەی مەدەنیەتو شارستانەتی هەر کۆمەڵگایەکی سیڤل و هاوچەرخ بە زەبری هێزی مادی و مەعنوی.یانی بە زەبری هێزی چەکداری میلیشایی میشک بەتاڵو داماڕاو لەهەر بەهاو مەرایەکی مرۆڤایەتی . ئەو دەستەو تاقمانە هەر دەڕەی مرۆڤ مردوەکانی گۆڕستانەکان بە ئیسکو پروسک ڕاستبونەتەوەو سڵ لەهیچ کوشتو برێک ناکەنەوە لە پێناوی پاراستنی دەسەڵاتی ڕەهای ئاغاکانیان و ئەو پاروە نانو چەورە ئاوەی دەکرێتە بەردەمیان تا وەک دەندە بیانهەڵنەوە بە پاراستنی دەسەڵات.

پێنجەم:لە جیاتی ناسنامەی مرۆڤ و هاووڵاتی ئازادو یەکسانی هاوچەرخ زیندو کردنەوەو دروست کردنی ناسنامەی داڕزیوی بنەماڵەیی،خێڵەکیو ناوچەگەری سەدەکانی ناوەڕاستی دەورانی کۆیلایەتی و دەرەبەگیو شانازی کردن پێیانەوە. دیارە یەکەمین کۆڵەک وەرگرتن لەم ناسنامە دارزیوانە بە بەرزڕاگرتن و پلەبەندی کردنی

مرۆڤەکان و کۆمەڵگایە تا بنەماڵەو عەشیرەتی خۆیان لەسەری سەرەوە بەرز ڕابگرن و پیرۆزی بکەن. پاشان بە پێی هێز هاوسەنگی شوێنکەوانی ناسنامەکانی تری کۆمەڵگا وا پلەبەندی و ڕیزبەندی بکەن بیکەن بە یەک هەرەم کەس نەتوانێت بەرامبەری ئەم دەسەڵاتە هەرەمییە خێڵکییە میلیشایی یە ڕەخنە بگریت و ناڕەزایەتی دەربریت و داوای کۆتایی هاتنی بکات.خۆ ئەگەر کەسانیک یان ڕێکخراو حزبو کۆمەڵەیەکش ڕەخنەو نارەزایەتی بگرن وداوای کۆتایی هاتنی بکەن هەوڵ و خەباتەکەیان ئاسایی نی یە. وەک ئەوە نییە کە لە کۆمەڵگاو سیستەمیکی سیاسی سکولارو شارستانی و هاوچەرخ هەیە.

ئەگەر سەرنج بدەین لە سایەی ئەم دەسەڵاتانەدا فڵانە کەس پرۆفیسەرو ئوستادی زانکۆیە خۆی بە فەیلەسوفو ڕۆشنبیرانی سەردەمی ڕێنیسان- ڕۆشنگەری – ناگۆڕیتەوەو هەمویان بە قوتابی خۆی دەزانیت ، بەڵام دەچێت لە ڤیستیڤاڵی خێڵی زەنگنەو جافو بەرزنجی ..هتد کە بە کۆمەکو پشتیوانی خێڵی تاڵەبانی و بارزانی و ساز دەکریت …دەبەتە ڕابەرو نوێنەرو گوتاربێژیان .
جا کاتێک کەسانی ئازادیخواز بە جدی پێی دەڵێی استاز ئەوە لەگەڵ بیرو کەلتورو پێگەی زانستی تۆدا نایاتەوە لچت لەخواردەکاتەوە دەڵیت ئاخر چی بکەین سەردەمەکە وامان لەدەخوازێت. پێمان دەڵێت کاکە خۆ ئێرە ئەوروپا نییە کوردستانە …!! وەک ئەوەی قاتو قەرەوەتو قەندەرەو قاپوتو هەتا دیموکراسی و پەرلەمانەکەو مافی هەلبژاردن و مافی مرۆڤەکەی ..هتد کەلتوری ئەوروپی نەبێت …!!
ئەم هەلومەرجە ئیتر تاکەکان دەکاتە تاکی بێ ئیرادەو سەرکزو دەرون نزم و هەلپەرستی سیاسی …!
تەنانەت لە ناو هۆڵە پەرلەمان کە بە حیساب دامەزراوەیەکی دونیای شارستانی وهاوچەرخی ئەوروپیی سەردەمی دیموکراسیە نەک دیوەخانی سەرۆک عەشیرەتو فیودالو ئەسیادەکانی سەدەکانی کۆن بەڵام شانازی بەوەوە دەکەن کە هەر کەس بە جلوبەرگو کەلتوری خێڵەکی و دینی خۆیانەوە گفتوگو دەکەن و یاساو بڕیار دەردەکەن بەڵام یەک دانەشی جێبەجێ نابیت چونکە سەرۆکی خێڵی گەورەی بارزانی و تاڵەبانی بەناوی حزبە سیاسی یەکەیانەوە قەبوڵی ناکەن.

جا لە سایەی ئەم ئاکامو تایبەتمەندییەی دەسەڵاتی ئەم جۆرە ناسیونالیزمە زۆرایەتی کۆمەڵگا دەبنە قوربانی . بە تایبەتی ژنان و مناڵان و لاوانی کوڕو کچی دە پێ لە هیوای ئازادو یەکسان بە ژیانیکی باشتر.ئەگەر چاوێک بخشێنن بە لیستی تیرۆری ژنان و لاوان و ڕۆژنامەنوسان و نوسەرانی ئازادیخوازو هەڵسوڕاوانی سیاسی چەپو

ئازادیخواز لەم سی ساڵەدا زیندوترین بەڵگەیە بۆ سەلماندنی ئەم ڕاستیانە.
ئەمانەو دەکرێت چەندین ئاکامی ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی وکەلتوری تر ڕیز بکەین لە سایەی تایبەتمەندیەکانی دەسەڵاتی ئەم جۆرە لە ناسیونالیزم .
هاوکات ئاماژە کردن بەم ئاکامو تایبەتمەندیانە بەڵگەی زیندون بۆ ڕاستی و دروستی ئەو دروشمەی کە سی ساڵە لەمەوبەرکۆمەڵە نیزمی کرێکاری لە دژیان بەرزی کردەوە کە ناسیونالیزم شەرمەزاری یە بۆ مرۆڤایەتی . ئەم ناسیونالیزمە ئەگەرچی خۆی پەچاوەتەوە بە ئاڵای ستەمو چەوسانەوەی نەتەوەیی یەوەو خۆی بە نوێنەری جەماوەری ستەملێکراوی کوردستان دەزانێت بەڵام لە ڕاستیدا چینێکی لەمپەڕنە- تەتە-و هەمو ئاسەو ئامانجەکەی گەیشتنە بە دەسەڵاتو دوبارە سەرکوتکردنەوەی جەماوەری چەوساوەو هەژارو نەدار لە کرێکارانو کارمەندان وڕۆژنامەنوسان و نوسەرانی هەڵسوراوانی سیاسی ئازادیخوازو ژنانو لاوانو تویژە نەدارەکان.

بەڵام بە داخەوە بە حوکمی هەلومەرجو هەز هاوسەنگی چینایەتی لە چەندین ساڵی ڕابردا لە ئاستی ناوخۆییو جیهانیو، نا ڕۆشنی فکری و سیاسی زۆرایەتی جەماوەرو ، بونی کێشەو ستەمی نەتەوەیی یەوە ، کاتێك ئەمە ڕەخنە دەگرینو ناڕەزایەتی دەردەبڕینو داوای کۆتایی هاتنی دەسەڵاتی ئەم هێزانە دەکەین سەرکردە سیاسیو ڕۆشنبیرونوسەرو ڕۆژنامەنوسە چاپلوسو بەکرێگیراوەکانیان هەم خۆیان وا تێگەیشتون و هەم خەڵک وا تیدەگەیننو فەردەکەنو قەناعەتیان پێدەنن کە ئەم بۆچونو هەڵوێستو دروشمانە جوێن و سوکایەتی یە بە خەڵکی وکورستان . لە کاتێکدا هەر مرۆڤێک کە لە ڕوانگەی مرۆڤایەتی و بیروبۆچونیکی ئازادانەوە سەرنجی کۆمەڵگاو هەلومەرجەکە و ململانێکانو ئەم واقیعە بدات بە ئاسانی لە ناوەڕۆکی ئەم چینە بەرژوا لەمپەڕنە دەگات.ئەو کات ئەم تێگەیشتن و ئاگایەش دەبێتە کلیلی کردنەوەی قوفڵی کەلەپچەی مرۆڤەکانو گرتنە بەری ڕێگای چارەسەرو ڕزگار بونو ئازاد بون لە دەسەڵاتی سەرکوتگەری ئەم ناسیونالیزمە.

تێبینیەک:
لەم باسەدا ئەگەر چی ئاماژە دراوە بە ناوی زۆر بیرمەندو تیوریسیەنو لیکۆڵەرو میژونوسو سیاسەتمەدارو سەرکردەیی سیاسی و هەندێک گوتەو پەراگرافیان ئاماژە پێکراوە بەڵام بە پیویستم نەزانی ناوەکانو نوسینو کتێبەکانو لاپەڕەکان ڕیزبەندی پەراوێزی بکەم.

بەڵام بێگومانە لەم باسەدا سودم لە دەیان کتێب ونوسین وەک سەرچاوەی زانیاریو زانین وەرگرتووەو ئەنجامگیرم لێکردون.

موزەفەر عەبدوڵا
جەنیوەری ٢٠٢١

گۆڕان لەم دۆخەدا چی لە پارتی دەوێت...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

دوای چەند مانگ لە سیناریۆی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان و سەرکەوتنی چاوەڕێ نەکراوی پارتی لە لایەن نەیارەکانی یەوەو، هەوڵی پیلانگێرانەکانیان بۆ پێکهێنانی حکومەت بەسەرۆکایەتی مەسرور بارزانی ،و جێگۆرکێ لە پۆستەکانی پارتی و بنەماڵەی بارزانی ، یەکسەرهەمو لایەنەکان ، بە تایبەتی گۆڕان ، کەوتنە خۆشحاڵی دەربڕین و هەڵپەی دیدارو گفتوگۆ لەگەڵ سەرانی پارتی و بنەماڵەی بارزانیدا.

جا بۆ زویر نەبونی سەرانی پارتی و بارزانی بەناوی ڕێکخەری گشتیانەوە نامەیەکیان ئاراستەی ڕیزەکانی ڕێکخستنیان و میدیاکانیان کرد کە کەس لێدوان دژی پارتی و بنەماڵەی بارزانی نەدات لەم قۆناغە هەستیارەدا.

ئەگەرچی هەندێک لە گۆڕانخوازەکان گومانیان خستە سەر ڕاستی ئەم نامەیە بەڵام کۆبونەوەی شاندی سەرکردایەتی گۆڕان و پارتی و ڕاگەیاندنی ئاکامی کۆبونەوەکەو ڕێکەوتنیان لەم قۆناغە لەسەر ٣ خاڵ نەک هەر ئەو گومانەی ڕەواندەوە بەڵکو مشتەکۆڵەیەکیشیاندا لەدەمی ئەو گۆڕانخوازانەی کە گومانیان خستبوە سەر نامەکە.

هەمو ئەم ڕوداوانەش لە چەند ڕۆژی ڕابردوودا ببونە هەواڵی گەرمی دەزگاکانی ڕاگەیاندن و جێگای پرس و ڕای گشتی و، لە گۆشە نیگای جیاوازەوە سەرنج و ڕایان لەبارەوە دەدا.

بەڵام پرسیاری سەرەکی لە نێو هەمو ئەم ڕوداو و پرسانەدا ئەوەیە

ئاخۆ گۆڕان لەم دەخەدا چی لە پارتی دەوێت…؟!

بە وەڵامی کورتو ڕۆشنی ئەم پرسیارە پێویست دەکات ئاوڕێک لە ڕابردوی پێگەی گۆڕان و هەراوهوریاو قیژەقیژەی دەیگەڕین دەیگەڕێن کە بۆ یەکەمجار لەسەر زاری ڕابەری ڕۆحیانەوە کردیانە دوروشم بۆ تەفرەدانو بەلاڕێدابردنی خواست و ناڕەزایەتی یە بەرهەقەکانی جەماوەری ناڕازی لە دەسەڵاتی بنەماڵەیی و خێڵەکی و قەومی سەرکوتگەرو دزو گەندەڵی کوردایەتی بەسەرکردەیی پارتی و بارزانی.

دیارە هیچ گومان لەوەدانی یە کە بزوتنەوەی گۆڕان ،وەک ئاماژەمان پێدا ، بەهۆی ناڕەزایەتی قوڵی جەماوەر لە دەسەڵات کە لە شوباتی ٢٠١١ تا ڕادەی دروشمی کۆتایی پێهێنانی دەسەڵاتی میلیشایی ڕۆیشت، بونە هێزێکی گەورەی سیاسی و کۆمەڵایەتی کاریگەر . ئەوەش بەهۆی خۆجوتکردنیان لەگەڵ ناڕەزایەتی یەکانو هاوکات بە بەدیلی سیاسی و کۆمەڵایەتی جەماوەرو بەرەی ئازادیخوازو یەکسانیخوازەوە .وە لە ژێر دروشم و خواستی دژی گەندەڵی و یەکخستنی هێزی میلیشایی ودەزگاکانی ئاسایش و ئیدارەو حکومەت و بە دامەزراوەیی کردنیان بونە بەرامبەر دەسەڵاتی پارتی و یەکیتی قوت بونەوە.

بەم شێوازە لە سیناریۆی هەڵبژاردنەکانی بەناو پەرلەمانی سێهەم و چوارەم توانیان ببنە خاوەنی ٢٤-٢٥ کورسی .یەکەمجار خۆیان وەک ئۆپۆزیسیون نیشان داو پاشان چونە ناو حکومەتی بنکە فراوانەکەی پارتی یەوەو کۆمەڵێک پۆستی پەرلەمانی حکومیان وەرگرت و هاوکات کەوتنە بەرنامە داڕشتن بۆ بەکردەوە دەرهێنانی نەخشەکانیان وەک لە بەرنامەی چاکسازییاندا هاتبو.

بەڵام سەرەڕای هەراو ئاژاوەو قیژقیرو هاویشتنی بوتڵی ئاو لەنێو پەرلەمان تا گەیشتنە دەرپەڕاندنی سەرۆکی پەرلەمانەکەیان وهەمو ئەندامانو وەزیرەکانو ،تەنانەت بەڕێوەبەری یەکانیشیان لە هەولێر ،بەڵام پارتی ملی نەدا بە بەرنامە چاکسازی یەکەیان. وە ڕێگەی راوێژکارانەیان لێوەرگرتنەوە . بەم شێوەیە هەمو دورشم و پلانەکانیان بوە بەقی سەرئاوو .

جا بە جیا لەوەی کە گۆران خۆیان چەن لە نەخشەو پلان و دوروشم و خواستەکانیان دەڕوان کە گوایە لە قازانجی جەماوەری ناڕازیدا بوە. بەڵام لەگەڵ هەمو ئەوانەشدا لە ڕوانگەی ئاسۆو ئامانجە چینایەتی یەکانی جەماوەری ناڕازی و ئازادیخوازو یەکسانیخواز گۆڕان جگە لە ڕۆڵی ڕاوێژکاری بۆ پارتی وبارزانی هیچی تر نەبو.

ڕاستی یەکەی هەر ئەو کات لە مانگی دوانزەی ٢٠١٢ لە نوسینێکدا بەناوی گۆڕان ڕۆڵی ڕاوێژکاری بارزانی دەبینێت لەسەر ئەو ڕۆڵ و پێگە سیاسی یەیان ڕاوبۆچونی خۆماندا.

ئێستاش دوای هەمو ئەو ئاڵوگۆڕانەی لەسەر ئاستی سیاسی کوردستان و ناوچەکەو جیهان ،وقوڵبونەوەی قەیرانەکان و ،لاواز بونی پێگەی ناسیونالیزمی کورد ڕویانداوە هاوکات ڕۆڵو پێگەی سیاسی گۆڕانیش زۆر لاواز بوەوەو، تەنانەت گەیشتونەتە بنبەستی سیاسی.ئەم ڕاستی یەش بە نیسبەت گۆڕانەوە لە هەردو هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی کوردستان و عیراقدا دەرکەوت.

جا بۆیە گۆڕان لەم دۆخەی ئیستادا ئەوەی لە پارتی و بارزانی دەوێت ئەوەیە کە ئامادەیە لە ڕۆڵی ڕاوێژکاری دەسەڵات ، بۆ سەرکردایەتی پارتی وبارزانی ،بێتە خوارەوە بۆ وەرگرتنی ڕۆڵی پاسەوانێکی دڵسۆزو بە ئەمەک.

هەروەها ئەم ڕاوبۆچونەش لەسەر ئەم پێگەو ڕۆڵەی گۆڕان بە ڕونی لەو ٣ خاڵەدا دیارە کە لەسەری ڕێککەوتون و داوای یەک گوتاری کوردایەتی بەرامبەر دەسەڵاتی فیدرالی و ،ئاسایی کردنەوەی دۆخی کەرکوک ،و یەکخستنەوەی ناو ماڵی کوردایەتی دەکەن.دیارە هەر بۆ ترش و خوێ کردنی ئەم ٣ خاڵە ئاماژەیەکیشیان بە باش کردنی گوزەرانی خەڵکی داوە.

بۆیە ئەگەر ئەمانە بەراورد بکەین لەگەڵ هەمو ئەو هەراو هوریاو قیڕە قیڕەی دەیگێڕین دەیگێڕین و ،پێشنیار کردنی چەندین نەخشەو پلان ،وەک لە بەرنامەو دروشمەکانی هەڵبژاردنیان، دا هاتوە ،ئەوە دەسەلمێنێت کە ئیتر گۆڕان ئەو هێزە نییە ڕۆڵی ڕاوێژکاری دەسەڵاتی کوردایەتی ببینێتەوە ، بەڵکو جگە لە پاسەوانێکی چالاک زیاتر هیچی تری لەبارا نەماوە.

بێگومان پارتی و بارزانیش بە خۆشحاڵی یەوە ئەم داوایەی گۆڕان قەبوڵ دەکەن بە مەرجێک بێ بە هەراو هوریاو قیڕ قیڕە ئەگەر ئەم ڕۆڵە بگێڕن .

٢٠١٨-١٢-١٥

تێبینی:
ئەم بابەتە لەم بڵاوکراوەی ژمارە٤٢بۆ پێشەوە بڵاو بۆتەوە.

کە مێژویی ململانێی چینایەتی لە فەرەنسا دەنوسێتەوە؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

ئەوە نزیک بە ٣ هەفتەیە کە ململانێی چینایەتی لەنێوان چینی بەرژوای دەسەڵاتداری ستەمکار بەسەرۆکایەتی ماکرۆن و دەوڵەتو حکومەتەکەی و هەروەها چینی کرێکارو توێژە بێبەشوستەملێکراوەکان و رێکخراوەو رەوتە کرێکاری و چەپەکان بۆتە گەرمترین هەواڵ و جێگای پرس وڕای گشتی لەئاستی ناوخۆی فەرەنساو جیهاندا .
هەر دەڵێی مێژوو گەراوەتەوە بۆ نیوەی دووەمی سەدەی نۆزدەی ئەوکاتانەی کە مارکس مێژوویململانی چینایەتی و جەنگی ناوخۆیی فەرەنسای تیادا نوسی .

پاشان هەمو تیزەکانی لە بەرنامەی حزبیکۆمۆنیستدا نوسی کە سەرەنجام رەوتی ململانیی چینایەتی ئەو دو دەیەیە بە شۆرشی کۆمۆنی پاریسگەیشت و، کۆمۆنارەکان دەسەڵاتی باپیرە گەورەی ماکرۆنەکانیان روخان و دەسەڵاتی کریکاری وجەماوەری خۆیان دامەزراند.

بەڵام بە داخەوە بەهۆی نەبونی یەک حزبی کۆمۆنیستی خاوەن ستراتیژو تاکتیکی سیاسی و سەربازی سەرتاپاگیری فەرەنساو ،بە ڕەچاو کردنی رەوەندی ململانیی چینایەتیلە ئاست گشت فەرەنساو ئەوروپا ،کە لە جەنگدا بو لەگەڵ بروسیادا، دەسەلاتی کۆمۆنارەکان تەنها دووما نگیکی خایاند و دژە شۆرشەکان هەمو کۆمۆنارەکانیان لە خوێن هەڵکێشا و بونە قوربانی ناڕۆشنیو نائامادەییەکانیان سەرەرای رەخنەو هۆشداریەکانی مارکس و ئەنگلز .

ئەم ٣ هەفتەیەش کە تیایدا شارەکانی فەرەنسا هاوکاتی زۆر وولاتی تر کە بۆتە مەیدانی ململانێچینایەتی سیاسی هەمەلایەنەی نێوان دەسەلاتیک کە ئیتر لەوە زیاتر ناتوانێت کۆمەڵگا بەڕێوە بباتلەگەڵ چینیک کە هێشتا لە ڕوویی زاتی یەوە تەواو ئامادە نی یە بۆ بەرەسەنجاگەیاندنی راپەرین وشۆڕش و دەسەڵات گرتن بۆیە پرسیارەکە ئەوەیە کە ئاخۆ کە جارێکی تر مێژووی ململانی وخەباتی چینایەتی لە

فەرەنساو بەرنامەیەکی سیاسی بە حزبیکی کۆمەنیستی شۆرشگیری خاوەنستراتیژ و تاکیکی قۆناغ بەقۆناغ و ئاسۆ ڕۆشنی دەنوسێتەوە ؟ پرسیارەکەو وەڵامە سیاسی و پراتیکی یەکەی لە بەتەی ئیستاو داهاتوی نزیکی ئەم خەباتو ململانی وجەنگە چینایەتیەدایە تا جارێکی تر پاریس و فەرەنسا ببەتەوە بە سەرەمشقی ڕاپەڕینی جەماوەری وشۆڕشی کرێکاریەکی تر بە پێ کردنەوەی هەمو کەموکوڕی و لاوازیەکانی پێشو دەرس وەرگرتن لەوتاقیکردنەوانە.

٩ـ١٢ـ٢٠١٨

سەردانەکەی بارزانی بە بەغدا: بە تەڵەیە یــــــان تەبە...؟ ... موزەفەر عەبدوڵا

لە ڕۆژی ٢٢ مانگەوە کە مەسعود بارزانی و شاندە یاوەرەکەی لە کۆگەلی بنەماڵەو قەومو قیلە سەردانی بەغدایان کردوە هەتا ئیستاش ئەم سەردانە بۆتە ڕوداو و هەواڵی گەرمی دەزگاکانی ڕاگەیاندنو جیگای پرس ڕا گۆرینەوە لە ئاستی کوردستان. بە تایبەتی لە لایەن دەزگاکانی ڕاگەیاندن و نوسەرو ڕۆژنامەنوس و چاودیران و ڕۆشنبیران ، هەتا دەگاتە گەورە ئەکادیمی یەکانیان.وە لە گۆشە نیگای جیاجیاوە ئەم سەردانە شرۆڤەدەکەنو ڕای لەبارەوە دەدەن.

سەردانەکە وا وێنە دەکەن کە یەکیکە لەسەردانە دیبلۆماسی و سیاسی یە سەرکەوتوە دانیسقەکان نەک هەر لە ئاستی کوردستان و ناوچەکە بەڵکو لە ئاستی جیهانیش.وە پێیان وایە نەک هەر لەم سەردەمە بەڵکو لە میژوشدا دەگمەن بوە سەرکردەیەکی حزبی وەک بارزانی بەم شیوازە نەک هەر بەرپرسانی حزبی بەڵکو بەرپرسانی دەوڵەت و حکومەت و پەرلەمان ڕاخستنی فەرشی سورو ڕیورەسمی فەرمی و پرۆتۆکۆلی و بەو پەڕی ئامادەباشی یەوە پیشوازی لێ بکریت.
بەم شێوە موبالەغە ئامیزو گرینگیدانە بە ڕواڵەتە دەیانەوێت وا نیشان بدەن وەک ئەوەی بارزانی لەم سەردانەی چوە بە سەرزەنشت کردن و ناڕەزایەتی دەربرین، وتەنانەت تۆڵە سەندنەوە لەسەرانی دەسەڵاتی

قەومی وتایەفی و خ□□کی بەغدا، کە ساڵێک لەمەوبەر دژی ریفراندۆم بون. تەنانەت ڕیفراندۆمیان کردە بەهانەیەک بۆ هێرشکردنە سەر کوردستانو داگیرکردنەوەی نیوەی زیاتری ئەو ناوچانەی لەژیر دەستی پارتی و هاودەسەڵا تەکانی بو لە دوای ڕوخانی بەعسەوە.

جا پرسیارەکە لەم پرسەدا ئەوەیە ئاخۆ بە ڕاستی ئەم سەردانەی بارزانی بۆ بەغدا بۆ ناڕەزایەتی و تۆڵە سەندنەوەیە یا تۆبە کردن لەسەر دەستی سەرانی قەومی و تایەفی وەک عامری و حەلبوسی و عەبادی و مالکی؟!
بۆ وەڵامی ئەم پرسیارەو ڕۆشنکردنەوەی مەغزای سیاسی ئەم سەردانە وا پیویستە بە کورتی ئاماژ□ ب□ چ□ند خالێک بکەین:
خال□ی یەکەم: خودی دەستەواژەو کەڵکەڵەی- مفهوم و نزعة – تۆڵەو تۆبەیە کە یەکێکە لە تایبەتمەندی یەکانی ناوەرۆکی دابو نەریتی سیاسی وکۆمەڵایەتی هەردو بەرەی ئەمدەسەڵا تەو دەستەو تاقمە بنەماڵەیی و خ□□کی و قەومیەکان لە بەغداو کوردستان لەم کیشەو ململانی کۆنەپەرستە دژی ئینسانی یەی نیوانیان.
ئەم دەستەو تاقمانە چونکە هیچیان بروایان بە سەرەتاترین ئازادی و یەکسانی سیاسی بە گشتی نی یە بۆیە سەرهەڵدانی کیشەو ململانێ و شەرو کوشتار پاشان تۆڵەو تۆبەش بە یەکتر دەبێتە نەزعەو نەریتێکی جیکەوتەیان.دیارە نەک هەر لەنێوان ئەم دوو دەسەڵا تەی بەغداو کوردستان بەڵکو لەنێوان خودی هەمو دەستەوتاقمەکانی خۆشیان.

بۆ نمونە تۆلەو تۆبە لەکاتی کێشەو ململانێ و شەڕەکانی نێوان پارتی و یەکێتی وهەردو بنەماڵە لە ساڵانی نەوەتەکانیتایبەتمەندی یەکی میژوویی و بەرچاو یان بوە.
ئەم نەزعەو نەریتە بە درێژایی مێژوو لەسەر زاری سەرانی ئەم دەستەو تاقمانە ،جا قەومی و خ□□کی بن یان ئیسلامی و تایەفی سوننی و شیعی ،بەدیکراوە کە دەڵێن تۆڵە بەزەبرە ئەمما بە سەبرە .یاخود ڕیکەوتن بە شەرتی تۆبە.بە فەرمی ئەم نەزعەو نەریتە بۆتە جێگرەوەی نەزعەو نەریتی بروابونو پابەند بون بە ئازادی سیاسی نێوان لایەنە سیاسی یەکانو یەکسانی نێوان مرۆڤەکان. بیگومان ئەمەش یەکێکە لە تایبەتمەندنی یەکانی دەسەڵە فیودالیەکانی سەدەکانی ناوەراست کە هەتا ئەمرۆش ئەم دەسەڵات و تاقمانە نوینەرایەتی دەکەن.

خال□ی دوەم ئەوەیە بەهۆی ئەوەی بارزانی و پارتی لە بنەرەتدا مەبەستیان لە ریفراندۆم زیاتر بۆ تۆڵە سەندنەوە بوو لە دوژمنەکانیان لە بەغداو لە کوردستان.وە لە ئاکامی کیشەوململانی و قەیرانەکان و بن بەست بون بو نەک بروا بونو پەیڕەوکردن لە مافیکی

سەرەتایی خەڵکی کوردستان. هەر بۆیەش بارزانی و سەرانی تەواوی پارتی و یەکیتی و هەمودەستەو تاقمە قەومی وئیسلامی یەکان نە لە پرسی ریفراندۆم یەکدەست بونو نە ویستو ئامادەی یان بوو بەرگری لە ئاکامەکەی بکەن تا بەدیهینانی کە سەربەخۆیی یە . هەر بۆیەهەمو لایەکیان لەسەر بنەمای نەزعەو نەریتی تۆڵەو تەبە مامەڵەیان لەگەڵ یەکتر دەکەن.

جا لەم قۆناغەدا کە بارزانی سەرەڕای هەندێک سەرکەوتنی ناوخۆیی بەڵام گۆڕانی هاوکیشە سیاسی یەکان لە ئاستی عێراق و ناوچەکەو جیهان بە زیانی شکایەوە.
بۆیە بە بەدەستهێنانەوەی هاوسەنگی پێشو ئامادەیە لەسەر دەستی سەرانی قەومی و خەڵکی و ئیسلامی و تایەفی بەغدا تەبە بکات.
بەڕێگەش بە ئەم تەبەیە قسەو لێدوانەکانەتی لەبارەی ڕاستکردنەوەی ئەو هەڵانەی کە کراوە. بێگومانیشە بەلای سەرانی بەغداوە گەورەترین هەڵە هەتا دەگاتە تاوان ئەنجامدانی ریفراندۆم بوو کە یەکپارچەیی خاکی عێراقی خستە ژێر پرسیارەوە.

دیارە کاتێک بارزانی باس لەهەڵە و ڕاستکردنەوەی دەکات لە هیچ کاتو شوینو دیدارو گفتوگۆیەک لەگەڵ تەواوی سەرانی دەسەلاتی بەغدا سەرنجو رەخنەو نارەزایەتی دەرنەبریوە بەرامبەر هەڵویستی دژایەتی ئەوانە لە پرسی ریفراندۆمو هیڕشی سەربازی بۆ سەر کوردستان و داگیرکردنەوەی زیاتر لە نیوە خاکی قەڵەمڕەوی دەسەلاتیان وکوشتن وبرینداربونی سەدان کەسو ئاوارە بونی هەزارانی تر.
بە پێچەوانەی ڕاو بوچونو شرۆڤەکان و ڕاویژکاران و نوسەران و پسپۆرانی سیاسی و ئەکادیمی یەکانی پارتی یەوە کە وای وینا دەکەن وەک ئەوەی بارزانی چوبیت بە تۆڵە سەندنەوە بە ئاشکرا تەبەی خۆی ڕاگەیاندوە.

خاڵی سێهەم کە پێویستە ئاماژەی پێ بکەین لەبارەی ئەم سەردانەی بارزانی یەوە ئەوەیە بە پیچەوانەی راوبۆچونەکانی ڕاویژکارانو نوسەرانو ئەکادیمی یەکانی پارتی یەوە کەگوایە بە چارەسەری کیشە هەڵواسراوەکانی نیوان هەولیرو بەغداو تەنانەت ناوچەکەو جیهانیش چوە ئەوانە هیچی فەی بەسەر ڕاستی یەوە نی یە.
راستی یەکەی هۆکاری سەردانی بارزانی لە پاڵ ئەوەی کە چوە تەبە بکات لەسەر دەستی سەرانی دەسەڵاتی بەغدا هاوکات بارودۆخی ناوچەیی و نیو دەوڵەتی و دەخاڵەتی زلهیزەکان لە ئەمریکاو روسیاو هاوپەیمانە جیهانی و ناوچەیی و ناوخۆییەکانیان گەیشتەتە ئاستێک ئەگەری زۆری هەیە لە عێراقو کوردستانیش بتەقێتەوە.

وە لەم دۆخەدا ناسیونالیزمی کورد بە سەرکردایەتی پارتی کە لەوپەڕی پەرشو بڵاوی وبە ئاسۆیی دان ئەگەری زۆری هەیە بە زیانیان بشکێتەوە.
هەر بۆیە پارتی وبارزانی ئامادەیە بە مانەوەی هیزو دەسەڵاتی خۆی لانی کەم لە ئاستی کوردستاندا بە تایبەتی بەرامبەر نەیارە هاوقەومی یەکانی خۆی نەک بچیتە بەغدا بەڵکو هەر جیگایەکی تر نەک تۆبەیەک بەڵکو سەد تۆبەو زیاتریش بکات.

مەگەر کامیان بۆ بارزانی سەختر ترە دەستلەمل کردنەکەی ٣١ ئابی ٩٦ لەگەڵ سەدام یاخود دەستلەملانیی عامری و حەلبوسی و عەبادی و مالکی...!
جا لەم ڕووەوە ئەگەر ئەو راویژکارو شرۆقەکارو نوسەرو ئەکادیمیانەی پارتی بۆ سەلماندنی سەرکەوتنی سەردانەکەی بارزانی بەڵگەی راختستنی فەرشی سورو ئامادەباشی ڕیورەسمی گەورە و پاسەوان لە پێشوازی دەهیننەوە ئەمەش بە بەهیزی پیگەی پارتی و بارزانی لە ئاستی دەسەلاتداری هەریم و هەلبژاردن و تا دەگات وینا کردنی وەک تاکە ریبەری بە فەرمی ناسراوی جولانەوەی قەومی کوردو ..هتد ئەمانە هیچیان نابنە پاساویک بە ئەوەی تۆبەکەی بارزانی بشارنەوە کە دەلەت سەردانیان بۆ بەغداو دیدارەکان بۆ راست کردنەوەی هەڵەکانە لەم دەرفەتەی هاتەتە پیشەوە.

دوو شتی تر هەیە لە کۆتایی دا پێویستە ئاماژەی پێبدەین ئەویش پیشوازی کردنی عامری بو بە بارزانی و ئامادەنەبونی سەرۆککۆماری عیراق بەرهەم ساڵح بو ،کە برای قەومی و نەیاری بارزانی یە ، مەغزا سیاسیەکەی هەر تۆبەکەی بارزانی دەسەلمێنێت..
جا ئەم سەردانەی بارزانی تەڕکارانە یا تۆبەکارانە بێت هیچی لە پێناوی بەرژەوەندی یەکانی زۆرایەتی جەماوەری ستەملێکراو ئازادیخوازو یەکسانیخوازی کوردستان نی یە بەڵکو تەنها لە پێناوی مانەوەی دەسەڵاتی سەرکوتگەرو گەندەڵ و کۆنەپەرستانەی بنەماڵەیی و خێڵەکی و قەومی خۆیانە.
دیارە بەهەمان شێوەو ناوچەکەوە ئەم ڕایە بۆ دەسەلاتدارانی تایەفی و قەومی بەغداش هەر وایە.

موزەفەر عەبدوڵا

تیبینی : ئەم نوسینە لە بڵاوکراوەی بە پێشەوە ژمارە ٤١ بڵاوبۆتەوە.

کە ئۆپۆزیسیۆنی گۆڕانکاری ڕیشەیی یە...؟ ... موزەفەر عەبدوڵا

لەدوای ڕاگەیاندنی ئاکامی شانەگەری هەڵبژاردنەوە تا ئێستا کە بەسەرکەوتنی ڕەهای پارتی و بارزانی تەواو بوبەسەر نەیارە قەومی و ئیسلامی یەکانیدا جرتو فرتو هەراوهوریای پێکهێنانی حکومەتی هاوبەش بەسەرکردایەتیپارتی و ئۆپۆزیسیۆن بونی حکومەکەشیان بەتە یەکێک لە هەواڵ و پرس و ڕا گەرمەکانی ڕاگەیاندنەکان و ڕای گشتی.
تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بە پیکهێنانی حکومەتەوە ئەوە مەسەلەکە دیارە کە پارتی چەند لایەنی خاوەن هیزیمیلیشایی ، بە تایبەتی یەکێتی ،ڕازی دەکات بە ئەنجامدانی ئەو کارە. وە ئەو بەناو حکومەتەش بە دەنیایی یەوە زۆر بەدەربەست تر دەبیت نەک هەر لە دەستەبەرکردنی مافە سەرەتاییەکانی خەڵک بەڵکو هەوڵدەدات هێرش و فشارەکانیچەند قات زیاد بکات بۆ زیاتر کەڵەکە کردنی سەرمایەکەیان لە ڕیگای دزی و گەندەڵی و سکهەڵگوشینی _ تقشف_خەڵکەوە و بە ڕازی کردنی ئامانج و مەبەستە ئابوری و سیاسیەکانی نیولیبرالیەکان و دەزگا مافیاییەکانیان.
بیگومانە بەرامبەر ئەم سیاسەتانەی ئەم بەناو حکومەتە کەنە تازەیەی پارتی و بارزانی ناڕەزایەتی خەڵکیش پەرە تردەسێنی.

زەمینەی جەماوەری برسی و هەژار کراو زیاتر دەبنە نەیاری موعارزی ئەو حکومەتو دەسەڵاتە.
بەلام وەک ئاماژەمان پێدا هەندیک لایەن لەوانە گۆران و کۆمەڵ و یەکگرتو و نەوەی نوێ و حزبی شیوعی هەراوهوریای ئۆپۆزیسیون بون دەکەن بەیە پرسیارەکە لەمبارەیەوە ئەوەیە کە ئۆپۆزیسیۆنی گۆرانکاری ڕیشەیی یە؟

سەرەتا ئەوە بەیین کە جگە لە حزبی شیوعی کوردستان تا ئیستا هیچ لایەک هەڵوەستی ڕاشکاوی خۆیان ڕانەگەیاندوە . بۆیە ئەگەری ئەوە زۆرە پارتی هەرچۆنێک بێت جڵەوی ئۆپۆزیسیۆن بونیان بگریت و بە فشار یان بە دەمچەو کردنبیت ڕایان کێشیتە ناو حکومەتەکەوە تا ئەمجارە چەند ساڵ حکومەتەکەی بە ئارامی کار بکات .
بەلام تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بە وەڵامی پرسیارەکەوە بەکورتی

ئەوەیە کە هەمو ئەو لایەنانەی کە دەستیانداوەتەوە هەراوهوریای ئۆپۆزیسیۆن بونی حکومەت بە حزبی شیوعیشەوە ناتوانن ببنە ئۆپۆزیسیونێ راستەقینەیگۆڕانکاری ڕیشەیی. بەو پێ یەی هەمو ئەمانە بزانن یان نا بروا بکەن یان نا کە هەمو ئەو پرۆسە سیاسیەی چەنددەیەیە بەناوی پەرلەمان و هەڵبژاردن و پێکهێنانی حکومەتی دیموکراسی یە وە هەیە سەرلەبەری شانۆگەریەکەیگاڵتەجاری یە. هەمویان وەک ئەو سەدان هەزار خەڵکە ئازادیخوازانەی کە دەنگیان نەدا دەزانن کە هەمو پرۆسەکەگاڵتەجاریە .
بۆیە کاتێک سەرجەم پرۆسەکە سیناریۆیەکی گاڵتەجاریە و تەنها بە شەرعیەتدانە بە دەسەڵاتی میلیشایی پارتی و یەکیتیو هەمو ئەوانەی بەرژەوەندیان تیایدایە ئیتر ئۆپۆزیسیۆن بونی حکومەتیش تەنها دیاردەکی ڕواڵەتی و هەروەکهەڵبژاردنەکەگاڵتەجاڕانەیە.
هەر لایەنیک کە بانگشەی ئۆپۆزیسیۆنی ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی بکات پێویستە بەرلەهەر هەنگاوێک کاروخەبات بکات بەکۆتایی پێهێنانی سەرجەم دۆخ و پرۆسە سیاسیەکە کە لە ڕاماڵینی دەسەڵاتی میلیشاییدا بەرجەستە دە بێتەوە.

هەمو لایەک هەم خەڵک و هەمو هەمو لایەنیکی سیاسی و خودی پارتی و یەکیتی ئەم راستی یە دەزانن کە ئەوەیدەسەڵاتدارە دەستورو یاساو دەنگدان و هەڵبژاردنی پەرلەمان و حکومەتی ئاکامی هەڵبژاردن نی یە بەڵکو باڵادەستیسیاسی و ئابوری یە بەهێزی چەکی میلیشایی بەناوی پێشمەرگەو ئاسایش و پۆلیس و پاراستن وزانیاری و دژە تیرۆرەوە.هەمو ئەم هێزەش لە ژێر دەستی کوڕگەلی بارزانی و تاڵەبانی و چەند سەرۆک خێڵیکی تردان.
هیچ کەسو لایەنو دەوڵەتو ڕژێمیک لە دونیاش ناتوانێت نوکولی لەم واقعە بکات.
جا کە ئەمە دۆخ و پرۆسەکە بێت ئیتر هەر لایەنێک پروپاگەندەی ئۆپزیسیۆن بکات بێ بنەمایە.

هەڵبەت ئەم ڕاو هەڵوێستە نەک هەر بە نیسبەت هەمو ئەو لایەنە قەومی و ئیسلامیانەی وەک گۆران و کۆمەڵ و یەکگرتو و نەوەی نوێوە ڕاستو دروستە بەڵکو بەنیسبەت حزبی شیوعیشەوە هەر ڕاستە. ئەگەری تا ئێستا حزبیشیوعی بڕیاری ئۆپۆزیسیۆن بونی داوە بەڵام ئەم ڕاو بۆچونو هەڵوێستە بە ئەوانیش هەر وایە. یانی ئەوانیش تا ئێستاناتوانن نایانەوێت ببنە ئۆپۆزیسیۆنیک بە گۆڕانکاری قوڵو ڕیشەیی و ڕاستەقینە.دەکریت بە سەلماندنی دروستی ئەمڕاوبۆجونو هەڵوێستە ئاماژە بەچەند فاکتەرو بەڵگەیەک بکرێت لەوانە:

یەکەم حزبی شیوعی لە روی ئاسۆ و ئامانجی فکری و سیاسی یەوە جیاوازی قولی ڕیشەیی خۆی لەگەڵ ئەم پرۆسەیەودەخەکەی بە رون و ڕاشکاوی رانەگەیاندوە. لە باشترین حالەتدا لەو روەوە ئۆپۆزیسیۆنیکی ناسیول چەپیریفۆرمخوازە. تەنانەت ئەگەر دەخە سیاسی یەکەو سەرجەم پرۆسەکەش لە بارو واقعی بوایە هەر ئەو جۆرە ئۆپۆزیسیۆنە دەبو.
بە مانایەکی تر ئۆپۆزیسیۆن بونی حزبی شیوعی ئۆپۆزیسیۆن بونەکەی بەلشەفیەکانی روسیاو ئەلمانیاو ئیتالیای سەردەمی لینین و رۆزا لۆکسەمبروگ و کارل لیبنخت و گرامشی و لەکاش نین . نەک هەر لەروی کاتەوە بەلکو لەرویئاسۆ و ئامانج و پراتیکی سیاسیشەوە.
هەڵبەت حزبی شیوعی جگە لەوەی ئەمە هەنگاوی یەکەمجارەتی هەڵویستی بەناو ئۆپۆزیسیۆن بون دەگریت لەم نزیکسی ساڵە دا لە کاتیکدا زۆرایەتی جەماوەر وتی نا بە دەسەلاتی میلیشایی و سیناریۆ گاڵتەجاریەکانی.

بە مانایەک حزبی شیوعی لە جیاتی رۆڵی پێشڕەوی سیاسی بگێڕایە بەلام زۆر شل و خاو کەوتە دوای جەماوەرەوە.
جا هەمو ئەم هەڵوێستە هەلپەرستانەیەشیان بەوە شاردەوە گوایە ئەندام پەرلەمانەکەیان نایەوێت موچە زۆری ئیستا وموچەی خانەنشینی وەردەگریت و نە ٣ پاسەوانیشی دەویت.
خالەکی تر سەبارەت بە ئۆپۆزیسیۆن بونەکەی حزبی شیوعی ئەوەیە وەک خۆیان دەڵێن کە زۆریک لە ئەندام ولایەنگرانی وەک خەڵکی ئازادیخواز بایکۆتی هەلبژاردو وتی نا بە دەسەلاتی میلیشایی. تەنانەت ئەندامی کۆمیتەیناوەندیان ئەمە هەڵوێستی رادیکانەی راشکاوی بوو بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئەم حزبە مودەعی یە شیوعی یە هەڵوێستیبایکۆیشی هەڵنەبژارد. ئەمە جگە لەوەی ئەوانەی دەنگیشیان داو زۆر کەم دەنگی بەو حزبە داوە. ئەمانە سەرەڕایئەوەی لەهەمو دەورەکانی پێشو ئەندام پەرلەمانەکانی پێشوی ئەو حزبە ئەوەندەی لایەنگری دەسەلاتی ناوچەیی ئەودەسەلاتە میلیشایی یە بونە تەنانەت بە قەد نوینەرەکانی گۆران و ئیسلامیەکان ناکەکو رکابەری دەسەلاتی پارتی ویەکیتی نەبونە. هەروەک لەناو ڕای خەڵکدا باوە ئەندام پەرلەمانەکانی حزبی شیوعی وەک موچە خۆری پارتی وان.
بەهەر حاڵ ئەم هەنگاوەی ئەمجارەی حزبی شیوعی سەرەڕای سەرنج و ڕەخنەو ناڕەزایەتی یەکانمان هەرهەنگاوەکی پۆزەتیقە. وە ئەگەر لە داهاتودا پەیوەست بن بە هەمو ناڕەزایەتیەکانی جەماوەرەو ئاسۆ و ئامانج و کاریخەیان جیاکەنەوە لەم دەسەلاتەو سیناریو گالتەجاریەکانی هەلبژاردن. ئەوە ئەگەرە هەیە بە وەرچەرخانیان

بەلایبەرەی ئۆپۆزیسیۆن و نەیاری راستەقینەو شۆڕشگێرانەی جەماوەری یەوە.

پێویستە ئەوش بڵین کە ئەم هەنگاو و هەڵوێستەی حزبی شیوعی ئاکامی هەوڵو خەباتو ململانەی کۆمەڵێکەک ئەندام وهەڵسوڕاوی ڕادیکالە چەپو کۆمۆنیستی ناو ئەو حزبەیە.
جا لەم ڕوانگەیەوە ئەگەر سەرنجی دۆخی سیاسی و پرۆسەی گاڵتەجاری هەڵبژاردن و پێکهێنانی بەناو حکومەت وبەناو ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوا قەومی و ئیسلامی نیو لیبرالیەکەی نەوەی نوێ هەتا دەگاتە حزبی شیوعیش، لەپالسەرنجەکانمان بەیان هتد ، بدەین ئەمانە هیچیان ئۆپۆزیسیۆنیک نین کە بیانەوێت و بتوانن و ئامادەو ویستیان هەبێت بەگۆڕانکاری ڕیشەیی کە لەم قۆناغەدا خۆی لە کۆتایی پێهێنانی شۆڕشگێڕانەی دەسەڵاتی میلیشایی قەومی و خێڵەکی وبنەماڵەیی پارتی و یەکێتی و هاوپەیمانەکانیان دەبیننەتەوە.
ئۆپۆزیسیۆن و نەیاری ڕاستەقینەو ڕیشەیی ئەم دەسەڵاتەو ئەم دۆخەو سەرجەم ئەم پرۆسەیە ئەو جەماوەرەئازادیخوازەو ڕەوتو لایەنە سیاسی یە کۆمۆنیست و چەپانەیە کە وتی نا بە گاڵتەجاڕی هەڵبژاردن و دەسەڵاتیمیلیشایی.ئەگەر ئەم دەنگی نایەیە جەماوەریە ڕەوتو ریکخراوە چەپو کۆمۆنیستەکان، لە پێشیانەوە حزبی کۆمۆنیستیکریکاری، بتوانن کۆیانکەنەوەو ڕێکیانخەن و بیانکەنە هێزێکی سیاسی کۆمەڵایەتی ئەوە دەبنە نەیارو بەدیلی سەرەکیئەم دەسەڵاتە میلیشایی یەو ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی قوڵیش بەدی دینن بۆ قازانجی خۆیان.

١٨.١١.١٨
موزەفەر عەبدوڵا

---

١٦ ئۆکتۆبەر لاپەڕەیەکی ترە لە مێژویی شکستخواردوەکان...!..

موزەفەر عەبدوڵا

ڕێکەوتی ١٦ ئۆکتۆبەری ئەم مانگە ساڵێک تێپەڕی بەسەر ڕوداوێکی کارەساتباردا کە بوە هۆی کوشتنو برینداربونو ئاوارە بونی سەدانو هەزاران کەسی بێتاوان. جگە لەوەش بوە هۆی لەدەستدانی زیاتر لە نیوەی ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی حزبەکانی ئەم بزوتنەوە شکستخواردوەی کوردایەتی یە.
ئەو بزوتنەوە شکسخواردوەی کە پارتی و بارزانیەکان و، یەکێتی و تاڵەبانی یەکان ، بە ڕەنگی زەردوسەوز ڕابەری دەکەن لەگەڵ کۆمەڵێک لایەنی ڕەنگاو ڕەنگی تر. هەروەها هەریەکەشیان خاوەنی میلیشایی خۆیانو بەهیز ی چەکو چەتەگەریش خۆیان سەپاندوە بەسەر جەماوەری چەوساوەو ڕەوتە ئازادیخوازو یەکسانیخوازەکان.

بێگومان ئەم ڕوداوەش بەشێک بوو لە ئاکامی کۆمەڵێک ئاڵوگوڕی سیاسی و سەربازی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانی کە بوە هۆی گۆڕینی هێز هاوسەنگی لە ناوچەکەو ناوخۆو ،هاوکات سەرلێشیوایی و پەرتەوازەیی و پیلانگیری لایەنەکانی ناو ئەم بزوتنەوە شکستخواردوە .ئەم هەلومەرجەش لە رویەکەوە وایکرد پارتی و بارزانی بۆ پاشەکشە بەنەیارەکانی لە بە غداو هاوکات لایەنەکانی ناو بزوتنەوە شکستخواردوەکەیان دەسبەریت بۆ پرسی دەنگدانو هەرای سەربەخۆیی کە دەمێکە مافیکی ڕەوای خەڵکی کوردستانە بەڵام ئەمانە زیاتر بۆ پیلانگیری بەکاریان هینا .لە بەرامبەریشدا تاقمی باڵادەستی ناو یەکیتی دەستیان برد بۆ ڕیسواترین شێوازو دەستێکەڵکردن و ڕێکەوتن لەگەڵ نەیارە کاتی یەکانی پارتی و بارزانی.
بەم شێوەیە ئەم ڕوداوەش وەک هەمو ڕوداوەکانی تر ،بە تایبەتی ڕوداوی ٣١ ئابی ٩٦ وەک تۆڵەیەک لە پارتی و باڵادەستی یەکان تا ئەمرۆی ،بوە لاپەڕەیەکی تر لە مێژویی پڕ ڕیسوایی بزوتنەوەی شکستخواردوی کوردایەتی .

دیارە ئەمەش یەکەم ڕوداوی پیلانگێریو ملشکاندنی یەکتر نی یە لەم مێژوەیان .بەڵکو لە نیوەی پەنجاکان بەدواوە کە ئەم بزوتنەوەیە باڵای کردوە چەندین ڕوداوی وایان لە مێژوی خۆیان تومار کردەوە.ڕوداوی ساڵی ٦٦ کە دوای چەند ساڵ لە ململانێکانیان بە تەقینەوە گ□یشت بوە خاڵی دابەش بونی یەکجاری خێڵەکی و ناوچەگەری کە بەناوەکانیانەوە دیار بون . پاشان ڕوداوەکانی ٧٥ و ٨٣ و ٩٤ و ٩٦ هەمو ئەمروداوانە بریتین لە لاپەرە پیلانگیرانی یەکانو ملشکاندنەکانی یەکتر.هەموشی لە پێناوی ڕێکەوتن لەگەڵ دەسەڵاتی

بەغداو گەیشتن بە بەشیك لە دەسەڵاتی سیاسی و سەرمایە لە کوردستاندا.

ئێستاش کە ساڵێک بەسەر ڕوداوی ١٦ ئۆکتۆبەری ٢٠١٧ دا تێپەڕ دەبێت سەرانی ئەم حزبانەی بزوتنەوەی شکستخواردویی کوردایەتی لە پاڵ ڕیزێک لە نوسەرو ڕۆشنبیرو ڕۆژنامەنوس و ئەکادیمی موچەخۆری گەندەڵ وێڕای تاوانبار کردن و سوکایەتی کردنی شەخسی بە یەکتر هاوکات خەریکی تێورداتاشینن بۆ ئەم ڕوداوە ڕیسوایە بە ناوی خیانەتی نیشتیمانی و نەتەوەیی و کوردایەتی و میژویی. وەدەیانەوێت بیکەنە مێژویی هەمو خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان و ڕەوتو لایەنە چەپو ئازادیخوازەکانیش.
لە کاتیکدا هەمولایەک دەزانیت کە ئەمە نە یەکەم ڕوداوە و نە دوا ڕودایش دەبێت لە مێژویی ئەم بزوتنەوە شکست خواردوەدا.
دیارە زۆر هۆکاری سیاسی و میژویی و زاتی و مەوزوعی هەیە کە بونەتە شکستیخواردنی ئەم بزوتنەوەی کوردایەتی یە.
زۆر بە کورتی ئەو هۆکارانەش ئەوەیە کە کاتێک ئەم بزوتنەوەیە سەری هەڵداو باڵای کرد هەلومەرجی ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیستەمی سیاسی سەرمایەداری لە ئاستی دونیا بە تایبەتی دوای کۆتایی هاتنی جەنگی دوومی جیهان جۆریک لە جێگیری دووجەمسەری بەخۆیەوە گرتبو.
ئیتر ئەم جولانەوەیە هیچ ئاسۆو ئامانجو بەدیلیکی پێشکەوتوی لەبەردەمدا نەمابوو وەک بە بزوتنەوە ناسیونالیستی یەکانی پیش جەنگی جیهانی یەکەمو، بە تایبەتی سەدەی نۆزدە ،کە هەبون.
ئەم بزوتنەوەیە لە دوای جەنگی جیهانی دوەمەوە نەیدەتوانی یەک بزوتنەوەی ناسیونالیستی پێشکەوتو بیت بە توانەوەی فۆرمە سیاسی یەکانی دەورانی فیودالیو خێڵەکیانە لە فۆرمی یەک نەتەوەو نیشتیمانو ئابوری و ئامانجی سیاسی و کەلتوری هاوبەش. بە پیچەوانەوە لە زەمەنەکدا وەستاو پاشان ڕەوتی پاشەوپاشگەرانەوەی دەست پێکرد. ئەو چەند دەیەیە کە ڕێکخراوەو دەستە سیاسی یەکانی بۆرژوا ناسیونالسیتی یەکان لە پارتی دیموکراتدا توانەوە ئیتر لە کۆتایی پەنجاکانەوە ڕەوتی لەتبونو پەرشو بڵاوی دەستی پێکرد و لە مەلایی و جەلالیدا بەرجەستە بوەوە.لەوکاتەوە ئیتر هەر لایەکیان زیاتر بە تەنها لەهەوڵی ئەوەدابون بەهەر نرخێک بوە دەوڵەتی بۆرژوازی عیراق بیان کاتە دەسەڵاتدار لە کوردستان. بەڵام چینی بۆرژواز ناسیونالیستی عیراق دوای دەیان ساڵ لە شەڕو کوشتارو گفتوگۆ تەنها حوکمی زاتی ساڵی ١٩٧٤ پێدان ئەویش لاوازترین لابەی بزوتنەوەکە کە تاقمی حزبی دیموقرات و شۆرشگیر ی کورستان کەببونەوەو ئەم دەرفەتەی قۆزتەوە وەک هاوکارێکی رژیمی فاشی بەعش

کۆمەلگای کوردستانی بەڕیوە دەبرد.

بەم شێوەیە هیچ یەک لە دوو باڵە سەرەکی یەی کوردایەتی سەرەرای هەر ساتوسەودایەک لەگەڵ دەسەڵاتی بەغدا بەڵام هەر نەگ□یشتنە دەسەڵات. تا لە سەرەتای نەوەتەکان و، لە هەلومەرجێکی پڕ وەرچەرخانو ئاڵوگۆڕی جیهانی دا کە لە کۆتایی دوو جەمسەری و پێویستی دابەشکردنەوەی هەمەلایەنەی جیهان بوو ئیتر ئەم حزبانە دەرفەتیان بۆ ڕەخسا بگەنە دەسەڵات لە سەرەتای نەوەتەکان .

ئەو ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانەش چونکە زۆر ناوەڕۆک کۆنەپەرستانو دژی ئیسانی بوو بە ڕابەری گەورە زلهیزی ئیمپریالی ئەمریکا تەنها رەوتو لایەنی زۆر کۆنەپەرستی بزوتنەوەی شکسخواردوی وەک ئەمانە دەیتوانی بگاتە دەسەڵاتی سیاسی .
ئەمە ئیتر زۆر بە کورتی مێژویی سەره□دانو باڵاکردنو بە دەسەڵاتی گ□یشتنی ناسیونالیزمی کورد- کوردایەتی – و حزبەکانیتی لە کوردستانی عێراق .بۆیە ئیتر نابێت جەماوەری ئازادیخواز نە خۆش باوەڕ و نە هێچ چاوەڕوانی یەکان لەمانە هەبێت بۆ بەدیهێنانی ماف وئازادی یەکانیان. چونکە ئەمانە دەمێکە شکستیان خواردوە.

ئەمانە ئێستا بۆ مانەوەی دەسەڵاتی بنەماڵەیی و خێڵەکی و ناوچەگەری خۆیانو گردو کۆکردنەوەی پارەو سەرمایە بە دزی و گەندەڵی ئامادەن دەیان جار خراپتر ملی یەکتر بشکێنن بەهاوکاری وپشت بەستن بە کۆنەپەرستترین و دژی ئینسانی ترین دەوڵەتو ڕژێمیی دونیا.وە هەمو ئەم ڕوداوە کارەساتبارانو ملشکاندنەی یەکتر ناو بێنن خیانەتی نەتەوەیی و نیشتیمانی میژویی لە کاتێکدا خۆیان هۆکاریکی سەرەکین بۆ قەوارەنەگرتنی ئەو یەک نەتەوەو نیشتیمان وزمان و کەلتور ەی وەک ناسیونالیزمەکانی دەورانی ڕێنیسانس کەلە ئەوروپاوە دەستی پێکرد.
لەم ڕوانگەیەوەیە کە ئێمە دەڵێین ١٦ ئۆکتۆبەر تەنها لاپەڕەیەکی ترە لە مێژووی بزوتنەوەی شکستخواردوەکان بە سەرکەوتو دۆڕاویانەوە. جا با هەر سەرانو بیرمەندو مێژونوس و ئەکادیمی و نوسەرانیان خەریکی تیۆرداتاشینی خیانەتی نیشتیمانی ونەتەوەیی مێژویی بن.

ئەگەر تا پیش ١٦ ئۆکتۆبەر یەکێتی و تاڵەبانی یەکان بە پارتی و بارزانی یەکانیان دەوت ڕوداوی ٣١ ئابی ٩٦ خیانەتی نیشتیمانی ونەتەوەیی بوو ئەوە ئێستا پارتی و بارزانی یەکان بە ١٦ ئۆکتۆبەری ٢٠١٧ یەکێتی دەڵێن خیانەتی نیشتیمانی و نەتەوەیی و کوردایەتی

مێژویی.
جا گرینگ ترین دەرسو تاقی کردنەوە لەم ڕووداوانە بە نیسبەت کریکارانو خەڵکی ستەمدیدەو بەرەی ئازادیخوازیەوە پەیوستە ئەوە بێت کە بزوتنەوەی ئازادیخوازی ڕیزی چینایەتی خۆیان ڕێکخەن بەرامبەر حزبەکانی ناو ئەم بزوتنەوە شکستخواردوە تا لەوە زیاتر نەبنە قوربانی و کۆتایی بە دەسەڵاتیان بێنن.هەر ئەمەش تاکە ڕیگایە بۆ بەدیهێنانی هەمو مافو ئازادی یە ئابوری و سیاسی یەکانی خەڵک خۆی.

١٨-١٠-٢١
موزەفەر عەبدوڵا

بۆ نادیە موراد بو بە پەیامبەری دەنگی قوربانیانی کارەساتی شەنگال..؟ … موزەفەر عەبدوڵا

بەخشینی خەڵاتی نۆبەلی جیهانی بە ئاشتی بە نادیە موراد ،کە خۆی قوربانیەکی کارەساتی خەڵکی شەنگالە بوو، لە هەفتەکانی ڕابردوودا بۆتە یەکێک لە ڕوداوە گەورەوگەرمەکان و جێگای پرسوڕای گشتی.
ئەم ڕوداوەش جارێکی تر تاوانو کارەساتی کۆمەڵکوژی خەڵکی شەنگالە و ناوچەکانی دەوروبەری کردەوە باسو بابەتێکی گەرمی هەنوکەیی .هاوکات بونی ئەم کچەش کە بۆتە هێما و پەیامبەرو قارەمانی ناو ئەو خەڵکە ستەملێکراوەوکارەساتەکە زیاتر بۆتە خاڵی ململانێیو پرس و ڕاگۆڕینەوە بە لایەنگری ونەیاری.

ئەگەر چی نادیە موراد بەهرەمەندە لە گەورەترین پشتیوانی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی ئینسانی لە ئاستی دونیا بەڵام هاوکات بۆتە جیگای بێڕێزی و سوکایەتی سیاسی و شەخسی بە تایبەتی لە لایەن کەسانی خاوەن ئایدیۆلۆژی ئیسلامی و قەومی و خێڵەکیانە لە

کوردستان.تەنانەت تاکو تەرا کەسانیک کە خۆی بە ئازادیخوازو یەکسانیخوازو چەپ دەزانەت بەهەی دەمارگیری ئایدیولۆژی و پێوەری هەمو ڕوداوەکانو کەسایەتی یەکان بە بەژنگی ئایدیۆلۆژی خۆی پێی خزاوەتە ئەم سوکایەتی کردنەوە.زیاتریش بەبەهانەی وەرگرتنی خەڵاتەوە کە ئەمە خەڵاتی دەزگایەکی بۆرژوازی و سیستەمی سەرمایەداری جیهانی یە.بەم بەهانەیەوە ئەوەیان لەبیر چوە کە کرۆکی پەیامو ئەرکەکەی نادیە موراد وەک قوربانی و پەیامبەرەکی ئەم ڕوداوە کارەساتبارە چی یە.

بەڵام پرسیاری سەرەکی ئەوەیە بۆ لەنەو هەمو ئەو خەڵکەی کە بە شیوازی جۆراوجۆر بونە قوربانی نادیە موراد بوو بە پەیامبەری جیهانی دەنگی راستەقینەی ئەو خەڵکە ، لە کاتێکدا ئەو کۆمەڵگایە کەسانی سیاسی و ئەکادیمی و ڕۆشنبیر ی و داکۆیکاری مافەکانی ژنان و مافی مرۆڤ تیدابوە ؟!؟

بە وەڵامی سادەو کورتی ئەم پرسیارە وا پێویست دەکات ئاماژە بە چەند ڕاستی یەکی سیاسی و میژویی بابەتی بدەین بە زیاتر ڕۆشنکردنەوەی پرسەکە.
بەر لەهەر شتێک پێویستە ئەوە بڵێم کە من راوبۆچونم لەسەر ئەو کارەساتەو پیویستی بونی کەسانی وەک نادیە دابو تا ببنە پەیامبەرو نوینەری دەنگی راستەقینەی قوربانیانی ئەو کارەساتە لە وتارەکی ٣ ساڵ لەمەوبەر بەناوی کە دەبێتە ئەننا فرانکی شەنگالە کە هێشتا خودی نادیە موردا وەک پەیامبەرەکی ئەمرۆ دەرنەکەوتبو . ئەوکات لە برگەی سەرەتاوە نوسیبوم کە : زۆر جار لە ڕوداوە گەورەکاندا، جا چ ڕاپەرین و شۆڕشەکان بیت کە ئومێدو هیواو ویستی گەورە بە مرۆڤەکان دەبەخشێت بە گۆڕانکاریو وەرچەرخان ،یا خود کارەساتە مرۆڤیی یەکان بێت کە بێ ئومێدی و بێ هیوای و بێ توانایی بەدوادا دێت ،کەسانێک دەبن بە قارەمان و مێژوویی ئەو ڕوداوانە دەنوسنەوەو دەگێڕنەوە کە بە واقعی لەگەڵیدا ژیاون.وە دەنگە ڕەنگە هەرگیز بە خەیاڵی خەیاندا نەهاتبێت ئەم کەسانە دەبنە ئەم پەیامبەرو قارەمانە میژوویانە.
بۆ نمونە لە دەورانی سیستەمی کۆیلایەتی کە پێشبینی ئەوەی کردەوە کە سپارتاکۆس دەبێتە پەیامبەرو قارەمانی خەباتی ئازادی بە کۆیلەکان .

یاخود لە میژویی نوەدا کە پێشوەخت پێشبینی کردەوە کە ماندیلا ناوەک دەبێتە هێماو پەیامبەرو قارەمانی خەباتی دژی ڕەگەزپەرستی لە هەمو ئەفریقا..!
یاخود کە پێش بینی ئەوە دەکرد کچەمنالێکی وەک ئەننا فرانک کە لە

ترسی فاشی یەکان لە چاپخانەکەی باوکی دوو ساڵ خۆیان شاردەوە بەلام بە نوسینەوەییاداشتە ڕۆژانەیی یەکانی توانی لاپەڕەکی گەورە لە مێژووی ستەمو چەوسانەوەی ئەو دەورانەی ئاشکرا بکات .و وەک دوای کارەساتەکەش ببێتە یەکیك لە هیماو پەیامبەرە قارەمانەکانی ئەو کارەساتە…!
یان کە پێشبینی دەکرد لاوەکی وەک محمد بوعەزیزی کاسبکاری هەژار لە دژی ستەمو چەوسانەوەی دەسەڵاتی بن علی لە تونس ئاگر لە جەستەی خۆی بەرداو ئەو ڕوداوەش ببێتە مەشخەڵی چەند ڕاپەڕینی گەورە لە چەند ووڵات و چەند دەسەڵاتی سیاسی سەرکوتگەر بڕوخێنێت..!

ئەمانەو دەیان نمونەی زیندویی تری سیاسی و مێژویی دەکرێت وەک بەڵگە ئاماژەی پێ بکەین لە وەڵامی ئەم پرسیارە کە بۆ نادیە مورادێکی گومناو بوو بە پەیامبەرێکی جیهانی دەنگی راستەقینەی خەڵکی قوربانی کارەساتی شەنگاڵ.

جا ئەوانەی ناوەڕۆکی ڕوداوەکان و دەرکەوتنی پەیامبەرو رابەرو قارەمانەکانی کە لە بەتەی ئەو کێشەو ململانێ یانەوە دێنە دەرەو کرۆکی پەیامەکەیان نابینن ئەوە تەنها لە روانگەی ئایدیۆلۆژیا یەکی رووتی خۆیانەوەڕوداوو ململانی و کارەکتەکانی وەهەڵدەسەنگێنن . جا ئەوانە یان خاوەن ئایدیۆلۆژیا یەکی فاشستین یاخود زۆر دەمارگیرانە لەو ئایدیۆلۆژیایە گەیشتون .
کاتێک هەر کەسێکی ئیسلامی یاخود بەهەر پلەیەک بروای بە ئاینی ئیسلام بێت بەڕام بەهەی ئەوەی نادیە موراد سەربەباوەری دینی ئەو نی یەو سوکایەتی و بەریزی ئەخلاقی و شەخسی پێ دەکات ئەوە جگە لە دەمارگیرێکی فاشی هیچی تر نی یە.

کاتێک کوردزمانێک کە بەو هەیەی نادیە موراد بە کوردی قسەی نەکردوە یاخود ناسنامەی کوردایەتی بە خۆی دانەتاشیوە و بگرە بڕوای بە ناسنامەیەکی ترە و سوکایەتی و بێ ڕێزی ئەخلاقی پێ دەکەن ئەوە ئەو کەسانە بەگومانە خاوەن باوەڕێکی دەمارگیری قەومی فاشین.
نادیە موراد پێویستە ئازاد بێت لەوەی بە چ زمانێک قسە دەکاتو بیروباوەری چی یە .

هیچ کەس مافی ئەوەی نی یە بە بەهانەی زمان و بیروباوەرو کەلتور ،و تەنانەت هەتا بە ئەو خەڵاتەی وەرگرتوە بێ ڕێزی پێبکات. بێڕێزی کردن بە نادیە موراد بێڕێزی کردنو سوکایەتی کردنە بە خودی کارەساتی شەنگال و قوربانی یەکانی .
ئەو لەبەر زمان و بیروباوەرو کەلتور نەبۆتەپەیامبەرو قارەمانی

ئەو کارەساتە نەخێر هەرگیز…! بێگومانە ئەوانە هۆکارێک بونە بە کێلەو قوربانی بونەکەی . بەڵام ئەوەی ئەوی کردوە بە پەیامبەرو قارەمانی ئەو روداوەکارەساتبارە بە پلەی سەرەکی لەبەر ئەوەیە کە ئەو خاوەن ئیرادەو ئامادەیی و قوربانی ئازادانەیە لە پێناوی گەیاندنی کرۆکی ئەو کارەساتە بە ڕای گشتی ئازادیخوازی جیهان .

بۆیە ئەگەر لەم گۆشە نیگایەوە سەرنجی کارەساتو قوربانی یەکانی خەڵکی شەنگال و خودی ڕۆڵ و ئەرکو پەیامەکەی نادیە موراد بدەین ئەوە بەو ڕایە دەگەین کە ئەو بەڵێ ئەمڕۆ لە نێو دەیان هەزار کەسی قوربانی ،و تەنانەت ئەوانەی لەناو ڕیزەکانی حزبەکانی کوردایەتیو خەڵکیەکاندان و خاوەن بڕوانامەو سیاسەتمەدارن، بەڵام نادیە بەتە هێماو پەیامبەرو قارەمانی ئەو خەڵکە قوربانی یە.
بەڵێ ئەوەی ئەم قوربانی یەی کردە پەیامبەرو قارەمانی کارەساتی شەنگال تەنها ئیرادەو ئامادەیی و عەزمو جەزمی ئینسانی خۆی بوو.خۆ ئەگەر هەر کەس و لایەن و دەزگاو دەوڵەتیکەش لە پشتی ئەو ڕوداوە هەر مەبەستو بەرژەوەندیەکیان هەبێت ، کە بیگومانە زۆریان هەیانە ،ئەوە هیچ لە پێگەو ڕۆڵو ئەرک و پەیامەکەی نادیە کەم ناکاتەوەو نابێت کەم بکریتەوە.

٢٠١٨-١٠-١٤
موزەفەر عەبدوڵا
-____________

تیبینی. :
ئەم بابەتەی پرس و ڕای هەفتانە لە بەڵاوکراوەی ژمارە٣٨ ی بەپێشەوەدا بلاوکراوەتەوە کە١٥_١٠_١٨ دەرچوە.

‎ئەرێ ئەو هەمو حەیاوحورمەتەی کە بە پێویستت دەزانی بە خۆت وەک سیاسی یەک بۆ چی فرۆشتت؟

٢٠١٨-٩-٣٠

‎موزەفەر عەبدوڵا

‎گەڕا نەوەی ڕیسوا یی ا نەی س □رۆکی ها وپەیم ا نی دیموکراسی و دادپەروەری – دکتۆر بەرەەم ساڵح – بۆ ن ا و ما □ە گەورەکەی ما می گەورەی ، بە دزی هەمو هاودیدەکا نی یەوە، لە ڕۆژەکا نی هەفتەی ڕا بردودا بوە یەکێک لە ڕوداوە هەرە گەورەو سەرنجڕاکیش و گاڵتەجاری یەکان . ئەم ڕوداوە لە بۆتەی هەراوهوریاو بەڵێنی دۆزنا نەو هەرەشەی زمان بڕین ئەوەندەی تر بو بە بەڵگە بۆ سەلماندنی دەنگدانو هەڵپژاردنی
‎. پەرلەما نەکەیا ن کە گاڵتەجاڕی یە.

‎ئەم هەواڵە هاودیدەکا نی بەرەەم سالح و تەنا نەت زۆربەی نوسەرە سیاسی و ڕۆشبنبیرەکا نیش ، کە لە ڕوا نگەی چینا یەتیەوە نا □وا نن بۆ کۆمەڵگای کوردستان و دەسەڵا تی سیاسی و کێشەو ململا نێکا نی، وەک هەورە تریشەی ئاسما نی ساماڵ وا بوو بۆیا نو توشی شۆکی کردن.
‎بە تا یبەتی ئەم س □رۆکی ها وپەیم ا نی یە نوێ یە کە بە پیاوە لیبرالو عاقلەکەی نا و یەکێتی هەژماردەکرا و، گوا یە زۆر جێگای متما نەی ما می گەورەی بوو، لە قسەکا نی چەند ڕۆژ لەمەوبەری هەمیشە جەختی لەوە دەکردەوە کە ئەو لە دژی قۆرغکردنی دەسەڵا تو نا دیموکراسی بون و نا عەدلەتی لە دا بەشکردنی سەروەتو سا ما نی ووڵا ت لە لا یەن بنەماڵەوە ، ها تۆتە دەرەوەو دەیەویت لە ڕێگای پێکهــێنا نی ئەم ها وپەیما نی یە دیموکراسی و دادپەروەریەوە ئەو ئاما نجا نە بەدی بێنێت.

‎وە چەندین جار لە وەڵا می چا وپێکەوتنەکان و لێدوا نەکا نیدا جەختی لەوە دەکردەوە کە ئەو خاوەنی حەیاو حورمەتەو هەرگیر بۆ پلەوپا یەو پول و سەرما یە نا گەڕێتەوە نا و یەکێتی.
‎بۆیە ئێستا دوای ئەم چا وشارکێ دۆڕا و گاڵتەجاڕی یە هەمو لا یەک هەقێتی لێی بپرسین ئەرێ دکتۆر بەرەەم ئەو هەمو حەیاو حورمەتەی کە بە پێویستت دەزا نی بۆ خۆت وەک سیاسی یەک بە چی فرۆشتت...؟!
‎بۆ وەڵام دا نەوەی ئەم پرسیارەو دا نی ڕا وبۆچون و هەڵوێستما ن لەسەر ئەم پرسە کە بۆتە ڕوداوێکی گەورەو گەرم وا پێویست دەکات چەند ڕاستی یەک رۆشن کەینەوە کە هۆکا ری ئەم چا وشارکێ دۆڕا و گاڵتەجا □ی□ یە.

‎بەڕای من بەر لەهەر شتێک هۆکا ری س □رەکی بۆ ئەم ڕوداوە

دەگەڕێتەوە بۆ ناوەڕۆکی جوڵانەوەی کوردایەتی و دەستەوتاقمە
چەتەگەری یە خێڵەکی و بنەماڵەیی یە دزو گەندەڵ و سەرکوتگەری
یەکان لەم هەلومەرجەی کە سی ساڵە بەردەوامە.
‎ڕاستی یەکەی ئەوەیە کە هەمو ئەو حەیاو حورمەتەی کە سەرانی
گەورەو بچوکی ئەم جوڵانەوەیەو دەستەوتاقمەکانی شانازنی پێوە
دەکەن لە نزیک بە یەک سەدەی ڕابردودا بەستراوەتەوە بە پلەو پایەو
پول و سەرمایەو پاراستنی ئەو بەرژەوەندیانەوە.

‎ئاشتی و ململانێ و شەڕی ئەمانە هیچ کات لە پێناوی ئازادی زۆرینەی
جەماوەری ستەملێکراوی کوردستان و مافەکانیان نی یەو نەبوە.
‎هەر بۆیەش پەیڕەو کردنی هەر جۆرە کارو هەڵوێستێک لە دژی یەکترو
ملشکاندنی یەکتروپاراستنی بەرژەوەندی یەکانیان لە ڕوی سیاسی و
شەخسی یەوە بە ئاسایی دەزانن.
‎هۆکارێکی تر بەندە بەو کێشەو ململانێیانەی ناو یەکیتی یەوە کە
دەمێکە هەیە. بە تایبەتی دوای مردنی مامی گەورەیان ، جەلال
تالەبانی .ئەم کێشەو ململانێ یە لەسەر ئەو بەرژەوەندی یە ئابوری و
سیاسی یانە گ□یشت□ت□ ئ□و □اد□ی□ کەسانی وەک بەرهەم ئەم
چاوشارکی دۆڕاو گاڵتەجاڕی یە بکات.
‎هیچ گومان لەوەدانی یە کە یەکێتی وەکو نەوەی یەکەمی جولانەوەی
کوردایەتی ،ماوەیەکە گەیشتوتە قۆناغێک تا بە تەواوی یان
هەڵوەشیتەوە یان بە کردەوەو فەرمی ببێتە هێزێکی سیاسی خێڵەکی و
بنەماڵەیی وەک پارتی .

‎تاڵەبانی باوک تا مرد نەیتوانی ئەم ستراتیژە یەک لا بکاتەوەو
ڕاستەوخۆ بە بێ قەیدو شەرت بە کردەوەو بە فەرمی هەمو دەسەڵاتی
سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی خۆی ڕادەستی خێزان و کوڕو
بنەماڵەکەی بکات. بۆیە کار گ□یشتە ئەمرۆ دەیان باڵو سەدان لاباڵ
و پەنجەی بە ئاشکرا تیا دروست بێت.
‎ئیستا ئیتر شەرە لەسەر پلەوپایەو پۆست وپول و سەرمایە.وە هێنانە
پێشەوەی مامی بچوک کە قوبادە بۆ یەک لا کردنەوەی ئەو ململانی و
شەڕەیە بە قازانجی باڵادەستی بنەماڵەی تاڵەبانی وەک پارتی و
بارزانی .

‎خۆ ئەگەر تا بەستنی کۆنگرەکەیان نینۆکو باڵو لاباڵەکان ببڕنەوە
ئەوە ئیتر ئەم شەڕە زۆر هێور دەبیتەوەو مامی بچوک لەسەر عەرشی
کورسی پاشایەتی یەکەی مامی گەورە لە دەباشان دادەنیشێت.دوای ئەوە
ئیترئەو کۆتا بڕیار دەدات کە کێ و کێ چی و چی هەبێت و نەبێت لە
پلەوپاپەو پۆستو پول وسەرمایەیە.

‎هۆکارێکی تر ی دوای ئەمە پەیوەستە بە خودی ئەم سیاسەتمەدارە لیبرالە عەقل غەربی یە کە بەشی زۆری ژیانی لاوێتی لە ووڵاتانی رۆژئاوا، بە تایبەتی بەریتانیا و ئەمریکا بەسەر بردەوە. وەک دەڵێن سەری کردوە بەناو زۆریك لە داڵا نەکانی دەزگا جاسوسی یەکانی ئەو ووڵاتانە بە تایبەتی ئەمریکا.
‎ئەم سیاسەتمەدارە خاوەن حەیاو حورمەتە هەر لەسەرەتای نەوەتەکانەوە لەگەڵ مامی گەورەیدا زۆر پێویستیان بە یەک بوو . هەر بۆیەش لە پڕێکدا لە ڕواڵەتی سیاسەتمەدارێکی لیبرال و ناوەڕۆک قەومی و خێڵەکی هاتە گۆڕەپانی سیاسی یەوە. بەڵام ئێستا دەرکەوت کە هەمو بیرو کارو کەلتوری سیاسی دونیای لیبرالیزمی لە هەلومەرجی کوردستاندا بەم چاوشارکی دۆڕاو گاڵتەجاری یەوە ببەستێتەوە.

‎هیچ گومان لەوەدا نی یە کە لە سایەی دەسەڵاتی سی ساڵەی چینی لۆمپەن بۆرژوازی و جوڵا نەوە کوردایەتی یەکەی و دەستەو تاقمەکانی ناوەرۆکی ئەم سیاسەتمەدارانه کە دەیا نەویت بە پروپاگەندەنی لیبرالیزم و سۆسیال دیموکراسی خەڵک تەفرە بدەن هەر دەردەکەوێت .
‎ لە ڕویەکەوە ئەمەیان لە نەزانی یەوە نی یە بەڵکو لە درک کردنیا نەو□ یە بە ناوەڕۆکی جوڵا نەوەو دەسەڵاتی دەستەو تاقمەکانیان لەم هەلومەرجەدا .
‎چونکە هەروەک چۆن خودی هەمو چینەکە بۆتە لۆمپەن بەهەمان شێواز ڕەوتو با□□□کانی بۆتە لۆمپەن لیبرالو لۆمپەن سۆسیال دیموکرات و…هتد .تەنانەت چەپی کۆن و نەریتی – تقلیدی – سەردەمی دونیای دوجەمسەری کە دەمێکە توشی شۆک و سەرە گیژە بوە، وەک توێژێکی وردە بۆرژوا، بونەتە زوڕنا ژەن و پاشکۆی ئەم چینەو جوڵا نەو باڵ و لاباڵ و دەسەڵاتە دزو گەندەڵ و میلیشایی یەکەی .

‎ئاخر کوا لە دونیای سیستەمی دیموکراسی واقعی لیبرالی و سۆسیال دیموکراسی ڕۆژئاوا لە ئەمریکاو ئەوروپاوە تا ئوسترالیا سیاسەتمەدارێک هەبو وەک ئەم سیاسەتمەدارە هەموحەیاو حورمەتی خوی وا بە ئاسانی و ئاشکرا هەڕاج فرۆش بکات تەنها بۆ ئەوەی ببێتە کاندیدیک بۆ پۆستی سەرۆک کۆمار.پۆستێک کە نەک تاقمە ئیسلامی و تایەفی و قەومی و قەبیلەی یەکانی عەرەب گاڵتەی پێ دەکەن تەنانەت هەمو خەڵکی کوردستان و خودی سەرانی قەومی کورد گاڵتەی پێدەکەن.
‎ئاخر لە سیستەمی دونیای ڕۆژئاوا کێ بینوێتی سیاسەتمەدارێکی لیبرال بە بێ ئاشکرا کردنی جیاوازی فکری و سیاسیەکانی واز لە حزبەکەی بێنێت و حزبێکی ترلە چەند هەفتەو مانگ پێکبێنێت و پاشان بچیتەوە ناو حزبی یەکەم . هاوکات پاشەقول لە هاودیدەکانیشی

بگرێت.

‎ئەمە بەس لە پیاوە لیبرال و عەقڵ ڕۆژئاوایی یەکەی ناو دونیای سیاسەتی کوردایەتی ڕودەدات.
‎جا وەک لە سەرەتاوە ئاماژەمان پێدا ئەمە هەر ئاکامو بەرەنجامی ئەو ململانێ شوم و دواکەوتوە یەیە کە دەیان ساڵە پارتی و یەکێتی وەک باوکو کوڕی جولانەوەی کوردایەتی ئەنجامیان داوە.

‎لەوەتەی جوڵانەوەی کوردایەتی هەیە ، بە تایبەتی لەو کاتەوە دوو شەق بوە لە نیوەی پەنجاکان بەدواوە بۆتە مەلایی و جەلالی، دەیان دیاردەو گەمەی وا کۆمیدی و تراژیدیان تۆمار کردەوە کە هەمیشەش خەڵکی کرێکارو زەحمەتیکیش باجەکەیان داوە.
‎کاتێک ٦٦ و ٧٠ و ٧٥ و ٨٣ و٩٤ و ٩٦ و ٢٠١٦ دەیان و سەدان رووداوی تر لەنێوان ئەم مێژوەدا هەبێت و بەشێک بێت لە مێژوی جوڵانەوەی کوردایەتی وتاقمە خێڵەکی وبنەماڵیی یەکانی ئەوە ئیتر چاوشارکێ دۆڕاوە ڕیساو گاڵتەجاری یەکەی ئەم سیاسەتمەدارە بە حەیاو حورمەتە لیبرالەش دەبێتە ڕودواێکی ناو مێژوویی ئەم جوڵانەوەیە.
‎بۆیە خەڵکی بە گشتی ، بە تایبەتی هاودیدەکانی ئەم سیاسەتمەدارە بە حەیاو حورمەتە هەقیانە بپرسن ئەری ئەو هەمو حەیاو حورمەتەی کە بە پێویستت دەزانی بۆ خۆت وەک ئینسانێکی سیاسی بە چی فرۆشتت...؟!

‎وەڵامەکەشی ڕونو ڕاشکاو هەر ئەوەیە کە بەو کورسی یە لەرزیوەی سەرۆک کۆماری عیراق فرۆشتی کە دەمێکە لە پشتەوە خۆی بە قاچەکانی یەوە هەڵواسیوە.
‎بەڵام پێویستە ئەم سیاسەتمەدارە بە ڕواڵەت لیبرالەو هەمو سیاسەتمەدارانی تری کوردایەتی باش بزانن کە لە کۆمەڵگای چینایەتی کوردستانداو بونی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی دا هەر زوو لە ناوەڕۆکی سیاسەتو کردەوەو بانگشەکانیان تێدەگەن وهەمیشە دەیان دەدەنە بەر ڕخنەو ناڕەزایەتی و ڕیسوایان دەکەن.
‎جا پێویستە ئەم ڕوداوە گاڵەجاڕییەش ببێتە بەڵگەو ئەزمونێکی تر تا جەماوەری ئازادیخواز بەشداری گاڵتەجاری هەڵبژاردنی بەناو پەرلەمانەکەیان نەکەن و هەمو سیاسەتو کارو کردەوەو هەڵویستەکانیان ڕیسوا
‎بکەن.
. . .

تێبینی :
ئەم نوسینە لە ژمارە ٣٧ بڵاوکراوەی بۆ پێشەوەدا

بۆ مەگەر هەر حزبی دیموکرات لە خاکی هەرێمەوە دژایەتی ڕژێمی ئیسلامی دەکات..؟

موزەفەر عەبدوڵا

لە بەردەوامی سیاسەتو کردەوەی تاوانکارانەی سەرکوتو ئیرهاب و ئیعدامی چل ساڵە لە لایەن ڕژێمی ئیسلامی ئێرانەوە لە یەک دوو ڕۆژی ڕابردودا سێ لاوی تر بەناوی ڕامین حوسینی و لوقمانو زانیارمورادی ئیعدام کرا. هاوکات بۆمبارانی بنکەو بارەگاکانی هەردو حزبی دیموکراتی ئێران و کوردستانی ئیرانیشی کرا کە بووە هۆی کوشتن و بریندار بونی دەیان کەسی تر.

ئەم ڕوداوانەش ،دەسبەجێ لە لایەن ڕای ئازادیخوازی گشتی جیهانەوە سەرکۆنە کرا وەک هەمو سیاسەت وکردەوەی سەرکوت وئیرهاب و ئیعدامەکەی ،کە کۆڵەگەی مانەوەی چل ساڵەی ئەو ڕژێمەیە.

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجو ،هاوکات ڕەخنەو سەرکۆنەی بەرەی ئازادیخوازی بو، تایبەتی لە ئاستی کوردستاندا ،لێکدانەوەو هەڵوێستگیریەکەی بەناو حکومەتی هەرێمی کوردستان بوو کە لە بەیانەکەیاندا هاتبو سەبارەت بە ڕوداوی تۆپبارانەکەو کوشتنو بریندارەکانی حزبی دیموکرات.

ئەگەر چی لە بەیانەکەیاندا ڕەزیلانەو زەبونانەو ترسنۆکانە ئیدانەی ئەو تۆپبارانەیان کردەوە بەڵام بە ئاشکرا حزبی دیموکراتو هەمو موعارەزەی ئێرانی، کە دەیان ساڵە لە کوردستانن، بە هۆکاری دەخاڵەتی ڕژێمی ئیسلامی دەزانن بۆ سەر خاکی کوردستانی ژێر دەسەڵاتەکەیان.

هەر بۆیە لەبەرامبەر ئەم لێکدانەوەو هەڵوێستە ڕەزیل و زەبون و ترسنۆکانەیەی سەرانی بەناو حکومەتی هەرێم پرسیارێک دێتە پێشەوە ئەویش ئەوەیە بۆ مەگەر هەر حزبی دیموکرات لە خاکی هەرێمەوە دژایەتی ڕژێمی ئیسلامی دەکات..؟!

بێگومان وەڵامی ئەم پرسیارەش ئاشکراو ڕوونە کە نەخێرجگە لەحزبی دیموکرات دەیان لایەنی سیاسی و تەنانەت دەوڵەتو ڕژێمی تری جیهانی و ناوچەیی لە خاکی هەرێمەوە دژایەتی ڕژێمی ئیسلامی ئێران دەکەن .ڕژێمی ئیسلامیش هەروا نەک هەر هەرێمی کوردستان بەڵکو هەمو عێراقیشی کردۆتە گۆڕەپانی تەڕاتێنی خۆی.

تەنانەت چالاکی یە چەکدارەکانی ئەم دوایی یەی ئەم حزبەو کۆمەڵەو ئەوانی تر بەشێکن لەو دەخاڵەتەی ڕژێمەکانی وەک ئەمریکاو سعودیەو تورکیاو....هتد تەنانەت لایەنگری یەکانی خودی سەرانی هەردوو حزبی دەسەڵاتداری پارتی ویەکیتی بە ئیران و تورکیا بەشێکن لەو دەخاڵەتانەی کە دەوڵەتو ڕژێمەکان دەیکەن.

مەگەر کە هەیە نەزانێت خودی ڕژێمی ئیسلامی نەک هەر کوردستان ،بەبەهانەی بونی ئەو لایەنانەوە ، بەڵکو هەمو عیراقی نەکردۆتە مەیدانی تەڕاتێنی سەربازی و جاسوسی خۆی؟!

مەگەر حکومەتە کارتۆنی یەکەی عێراق و زەربەی ڕەوتە ئیسلامی یە کۆنەپەرستەکانی نەبونەتە پاشگری ئاشکرای ڕژێمی ئیسلامی ئێران..!

هەر کەسێک گەردیلەیەک هەڵوێستی ئازدیخوازانەی هەبێت بەر لەهەر شتێک و بێ هیچ ئەمماو ئەگەرو شەرتو شروتێک پێویستە دەسبەجێ ڕژێمی ئیسلامی سەرکۆنە بکات چونکە بونی موعارەزەی چەکدارو هەمو شێوازێکی تری خەباتو ناڕەزایەتی خەڵکی ئێران ئاکامی دەسەڵاتی سەرکوت و ئیرهاب و ئیعدامی ئەو ڕژێمەیە.

ڕژێمێک لە ماوەی چڵ ساڵ دەسەڵاتی تەنها ئامرازی مانەوەی سیاسەت و کردەوەی سەرکوت و ئیرهاب و ئیعدامە لە ئاستی ناوەوەو دەرەوەی ئیرانو نوزەی دەنگی ئازادی تیا بریوە.

ئیتر بێگومانە دژایەتی کردنی ئەو ڕژێمە دڕەندەیە بە هەمو شێوازێک تا ڕوخانی دەبێتە ئەرک و پێوەستی هەمو لایەک.

جا هەر کاتێکیش بە هەوڵ و خەباتی ئازادیخوازانەی جەماوەری ئێران و کوردستان دەوڵەت و دەسەڵاتێک دامەزرێت کە ماف وئازادی یە سەرەتایی یەکانی خەڵکی دەستەبەر بکات ، بە تایبەتی مافە سەرەتایی یەکانی خەڵکی کوردستان و، کۆتایی پێهێنانی کێشەو ستەمی قەومی کورد، ئەو کات ئەم حزبانەش لە ژێر دەسەڵاتە زەبونەکەی هەرێم بونیان نامێنێت . هەر وەک چۆن سەرانی خودی دەسەڵاتی پارتی و یەکێتی دەیان ساڵ لە دژی بەعس لە ناو خاکی ئێران و بە هاوکاری شاو ڕژێمی ئیسلامی دژایەتی بەعسیان دەکرد.

بۆیە جێگای سەرسوڕمانە کە سیاسەتو کردەوەیەک بە خۆتانی بە ڕەوا دەزانن بەڵام بە لایەنی هاوچارەنوسی قەومی خۆتان بە ناڕەوا.ئەم هەڵوێستە دووفاقەیە لە هاوچارەنوسی ئەوە دەردەخات کە بەرژەوەندی سەرمایەو دەسەڵاتی سەرمایە لەسەرو هەمو بەرژەوەندی یەکانەوەیە.

وە ئەوەش دەسەلمێنێت کە قەومیەتو هاوچارەنوسی قەومی جگە لە بەرژەوەندی ئابوری و سیاسی سەرمایەو پاراستنی هیچی تر نی یە.
بۆیە نابێت چاوەڕێی لێکدانەوەو هەڵوێستێکی بەرگریکارانەی ڕون و ڕاشکاو بین لەم دەسەڵاتانە لە ڕوانگەی ماف و ئازادی ئینسانی یەکانەوە .

ئاخۆ جۆن مەکین بە ڕاستی دۆستی خەڵکی کوردستان بوو؟ … موزەفەر عەبدوڵا

لەم ڕۆژانەدا جۆن مەکین، کە پاڵێوراوی کۆماریخوازەکان بوو بۆ هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی کۆمار لە ساڵی ٢٠٠٨ دا بەرامبەر باراک ئۆباما، بە نەخۆشی شێرپەنجە مرد. جۆن مەکین جگە لەو پۆستە چەندین پۆستی گەورەی تری لە دامودەزگا سیاسی و دیپلۆماسی و جاسوسی و سەربازییەکانی ئەمریکادا هەبووە.
مردنی ئەو بووە مایەی هەواڵی گەرمی ڕاگەیاندنەکان و پرس و ڕاو هەڵوێستگیری گشتی دژ بەیەک لە ئاستی دونیادا.
تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بۆ ڕاوبۆچونو هەڵویستی دەسەڵاتداران و خەڵکی کوردستانیش بەهەمان شێوە لە گۆشە نیگای جیاجیاو دژ بە یەک ڕاو هەڵوێست بەدی دەکرا.

لە ئاستی بەرەی چەپ و ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی بە گشتی جۆنیان وەک خۆی جەنگاوەرە خوێن ڕێژە فاشییەکە وەسف دەکرد، بەڵام بەشی زۆری سەرانی لایەنە ناسیونالیستەکان وەک قارەمانی ئازادی و ڕزگاریخوازو دۆستی خەڵکی کوردستان وێنایان دەکردو مەدالیای قارەمانێتیان پێدە بەخشی.
بۆیە هەقی خۆمانە لە دژی ئەو ڕیاکاری و دۆر و بوختانانە لێرەدا بپرسین ئاخۆ جۆن مەکین بە ڕاستی دۆستی خەڵکی کوردستان بوو؟
بەر لەوەی بە کورتی وەڵامی پرسیارەکە بدەینەوەو ڕاو هەڵوێستی خۆمانی لەبارەوە بدەین وا پێویست دەکات کەمێك بەڵگەی ڕاستی هەیە لەبارەی ڕۆڵ و پێگەو کارنامەی ئەو لەئاستی سیاسی و سەربازی

وەک، لایەنگری سەرسەختی شەڕو کوشت وکوشتارو داگیرکاری و وێرانکاری و دەیان کارەساتی تر، بخەینەڕوو تا نیشانی بدەین کە نەخێر ئەو دەستی زۆرایەتی جەماوەری ستەمدیدەو ئازادیخوازو ئینساندۆستی کوردستان نەبووە ناشمانەوێت وا بکرێتە پێش چاوی ڕای گشتی ئازادیخوازی دونیا، بەڵکو ئەو تەنها دەستی سەرانی قەومی و خێڵەکی وئیسلامییە تیرۆریستەکانی کوردستان و جیهان بووە.
وێنەکانی جۆن هەموی شایەدی ئەو ڕاستیانە دەدەن کە دەستی خستۆتە سەر شانی تیرۆریستانی ئیسلامی و قەومی و خێڵەکی و مەدالیای تاوانباری یان وەک خۆی پێدە بەخشێت.

بەهەرحاڵ سەرەتا پێویستە ئاماژە بەو ڕاستییە سیاسییە بدەین کەمێژووی سیستەمی سەرمایەداری و چینی بۆرژوا دەسەڵاتدارەکەی لە دونیادا بە گشتی، و بۆرژوازی ئەمریکاو دەوڵە ئیمپریالیستی و ڕەوتە فاشیەکەی کە کۆماریخوازەکان نوێنەرایەتی دەکات ، لەم سەد ساڵەدا بە خوێنی مرۆڤایەتی ئازادیخوازان نوسراوەتەوە. ئەگەر تەنها چاوێک بخشێنین بەو شەڕە خوێناویانەی کە لە دژی خەڵکی وڵاتانی تر بەڕێی خستووە تەنها لە نیو سەدەی ڕابردودا هەر لە ئەمریکای باشور و ئەوروپای ڕۆژهەڵات تا دەگاتە وڵاتانی ئاسیاو ئەفریقا لە هەموو مێژویی مرۆڤایەتی خوێنرێژی وا ڕوینەداوە.

بە تایبەتی جەنگ لە دژی خەڵکی ڤیتنام و ئەفغانستان و عێراق و لیبیاو سوریا ک[illegible]م[illegible] شەڕو کوشتارەکی ئاشکرا بوون لە پەناوی داگیرکاری و دزی و تاڵانی و بازرگانی چەکو تەقەمەنی هەمووشی بە زیاتر باڵادەستی سیاسی و سەربازی و بەدەستهێنانی سەرمایەی زیاتر.لەم شەڕوکوشتارو داگیرکاریانەشدا هەمیشە ک[illegible]م[illegible] کەسەکیان بە کردەوە بونەتە هەمای سەرکردەی سیاسی و سەربازی جەنگاوەری گەورەی خوێنڕێژ. جۆن مەکین لەو سەرکردە دانسقانەیە کە هەموو ئەم کارەکتەرانە لەودا بەرجەستە بەتەوە.جۆن مەکین یەکێک لەو جەنگاوەرە بکوژو خوێنڕێژرانە بووە کە بە قارەمانی سیاسی و سەربازی نیشتیمانی ئەمریکی ناوبانگی دەرکردەوەو دەیان مەدالیای چ لە ئاستی ئەمریکاو چ لە ئاستی دونیادا پێبەخشراوە.

لە ڕاستیدا دەگمەنن ئەو جەنگاوەرە تاوانبارانەی وەک جۆن مەکین نەک هەر لە مێژووی چینی باڵادەستی ئەمریکا لەم سەد ساڵەدا، بەڵکو لەهەموو جهاندا ئاوا دەم ودەست و قاچ خوێناوی بێت، بەڵام لەگەڵ ئەم ڕاستیانەشدا بە بەرگریکار و جەنگاوەری ئازادی و ڕزگای خەڵکی ستەملێکراو نیشان بدرێت و مەدالیای قارەمانی پێ ببەخشرێت! لایەنگری و هاوکاری و پشتیوانی بیدرێغی مەکین بە کۆنەپەرسترین و

تیرۆریسترین و دژی ئازادیخوازو یەکسانیخوازترین لە ڕەوتە قەومی و ئیسلامییە فاشییەکانی لە دونیا، بە تایبەتی لە وڵاتانی بەناو عەرەبی و ئیسلامی، ڕوون و ئاشکرایە. وێنەکانی لەناو ئەو تاقمە تیرۆریستانەدا لە ئەفغانستان و سۆماڵ و سوریاو لیبیاو زۆر وڵاتی تر زیندوترین بەڵگەی کارنامەی ڕەشی ئینسانیکوژی جۆن مەکینە.

ئەو لە شەڕی تاوانکارانی ئەمریکا لە ڤێتنام کە فڕۆکەوانی جەنگی بوو بە قورسترین چەکی ئەتۆمی بۆردومانی خەڵکە بیتاوانەکەی دەکرد، بەڵام پێکراو کەوتە دەست خەڵکی ڤێتنام. خۆ ئەگەر چەند دەقیقەیەک درەنگ تر نەکەوتایە بەردەستی خەڵک دەمرد، بەڵام هەڵیان گرتەوە چارەسەریان کردو پاشان بە پێی ڕێککەوتنێک ئازاد کراو گەڕایەوە سەر هەمان کاری شەڕوخوین ڕشتن. بێئەوەی دان بەوەدا بنێت هەڵەیەک یان تاوانێکی کردووە. تەنانەت بێ ئەوەی سوپاسی ئەو خەڵکە بکات کە ڕزگاریان کرد لە مەرگ و هەر لەوێ نەیان کوشت.

هەتا ئێستاش سەرەڕای ڕەخنەگرتن و داننان بەوەی کە جەنگی ڤێتنام جەنگێکی هەڵەو تاوانکاری بوو نەک هەر لەلایەن ڕای ئازادخوازی دونیاوە، بەڵکو لەلایەن زۆرێک لە سەرانی سیاسی ڕاستڕەوی ئەمریکا خۆی، بەڵام جۆن مەکین هەمیشە پێی وابوو ئەو جەنگە جەنگی ڕزگاری و ئازادیخوازی و پێویست بوو.

تا ئەو جێگایەش دەگەڕێتەوە بۆ لایەنگری و دۆستایەتی گوایە بۆ خەڵکی کوردستان بە پێی قسەکانی سەرانی ناسیونالیزمی کورت دەکرێت دەیان و سەدان بەڵگەی هەمەلایەنە ئاماژە پێبدرێت کە ئەو نەک هەر دۆستی خەڵکی کوردستان و ماف و کێشەڕەواکەیان نەبووە، بەڵکو هەمیشە دژی بووە. لێرەدا ئەوەندە بەسە ئاماژە بە قسە بەناوبانگەکەی بکەین کە هەمیشە دەیوت کورد شەڕکەری باشە بۆ پارێزگاری لە بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا بەرامبەر دوژمنان بۆیە تا ئەو جێگایەی پێویست دەکات دەبێت هاوکاریان بکەین و بەکاریان بێنین. بەڵگەیەکی تر بۆ دوژمنایەتی ئەو لەگەڵ خەڵکی کوردستان بە تیرۆریست دانانی ئۆجالان و پەکەکە بوو بەرامبەر دەوڵەتی فاشی تورکیا بە درێژایی نزیک بە ٤٠ ساڵ.
جا ئەگەر هەندێک لەلایەنە خۆبە چەپ و ئازادیخوازو ڕۆشنبیرە کاڵفامەکان وەک سەرانی قەومی کورد، لەوانە بارزانی و تاڵەبانی، بە دۆستی خەڵکی کوردستانی دەناسێنن ئەوە زۆر بەهەڵەدا چوون و ئێمە دۆستی وامان نییەو نامانەوێت.

جۆن مەکین و هەر سیاسیەتمەدارێکی تر لە ئاستی دونیا ئەگەر دۆستی

خەڵکی کوردستان و ماف و ئازادی و کێشە ڕەواکەی بن دەبێت بە قەیدو شەرت لەگەڵ کە تاییپێهێنانی کێشەو ستەمی قەومی بن بەهەموو شێوەیەک تا ئاستی پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ کە هەموو مافە سەرەتاییەکانی خەڵک دەستەبەر بکات.
نەک دەستی تاقمێکی بنەماڵەیی و خێڵەکی سەرکوتگەری وەک پارتی و یەکیتی و ئیسلامییەکان بن.جا کاتێک ئەمە کارنامەی دەستەی چینی باڵادەست و فەرمانڕەوا، بە تایبەتی کۆماریخوازەکان، کە جون مەکین دیارترین سەرکردەیان بوو، ئاوا بێت ئەمە خەڵکی کوردستان نەک هەر بە دەستی خۆمانی نازانین، بەڵکو هەروەک چۆن دوژمنی خەڵکی ڤیتنام و ئەفغانستان و لیبیاو سوریا و عیراق و یەمەن و یوگسلاڤیای کۆن و زۆر شوینی تر بووە، ئاواش دوژمنی خەڵکی کوردستانە.

ئەو لە ڕاستیدا تەنها دەستی سەرانی بنەماڵەیی و خێڵەکی و قەومی میلیشایی پارتی ویەکێتی و ئیسلامییەکان. جۆن مەکین وەکو سەرەتاوانبارێکی گەورەی سەرمایەو قەسابی ئینسان مرد، بێ ئەوەی دەستی دادگایەکی عادلانە پێ رابگات… مردنی جۆن مەکین، نەک مردنی دەستێکی ئازادیخوازی، یان خەڵکی کوردستان نییە، بەڵکو مردنی جەلادێکە، کە کارگەی نیزامی درندەیی سەرمایەداری بەرهەمیان دەهێنێت. تا نیزامی سەرمایەداریش هەبێت، هەم جۆم مەکین کان، دەبن و هەمیش ستایشکەرانی بوونیان دەبێت… هیچیش لەوە ئاسایی ترنییە، ژمارەیەک نووسەر و هەندێک حزب و ڕیکخراوی سیاسی بە مەرگی خومەینی بگرین و بەدەست و پشت پەنای گەلانی بزانن، جۆن مەکین بە دەستی خەڵکی کوردستان و مەرگی ڕۆمانسیەت، لە قەڵەمی بدەن…

٣١_٨_٢٠١٨
موزەفەر عەبدوڵا

تیبینی
ئەم بابەتە لە بڵاوکراوەی بۆ پێشەوەدا ژمارە ٣٥ بڵاوکراوەتەوە

بۆ دەبێت بەشداری و پشتیوانی لە ناڕەزایەتی یەکانی خەڵکی عیراقدا بکرێت...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

لە یەک دوو هەفتەی ڕابردوەوە هەتا ئێستا بەردەوامی ناڕەزایەتی یە جەماوەری یەکانی خەڵکی لە زۆربەی شارەکانی عیراق، کە لە شاری بەسرەوە دەستی پێکرد، بۆتە گەورەترین هەواڵی گەرم و ڕوداوی گەورەو جێگای قسەوباسو پرسوڕای گشتی لە ئاستی ناوەوەو دەرەوە.

ئەگەر چی شێوازی ئەم ناڕەزایەتی یانە بەهۆی سەرکوتگەری هێزی سەربازی دەسەڵاتو هێزی میلیشیایی تاقمە ئیسلامی و تایەفی یەکانەوە توندو تیژی لێکەوتەتەوەو بۆتە هۆی کوشتنو برینداربونو دەسگیرکردنو ئازاردانی دەیانو سەدانو بگرە هەزاران کەسیش، بە تایبەتی لە هەڵسوڕاوانی نارەزایەتی یەکان، کەچی هێشتا بەردەوامی هەیەو لە ڕێڕەوی مەدەنیانەو جەماوەریانەی خۆی دەرنەچوە.

هاوکات زۆربەی خواستو داواو دروشمەکانی خۆپێشاندەران بە تەواوی ناوڕۆکێکی چینایەتی جەماوەری و ئازادیخوازانەیان پێوە دیارە.

بەڵام لەگەڵ هەمو ئەم ڕاستییە ڕون و ڕاشکاوانەشدا هێشتا هەندێک دەستەو لایەن، لەسەرو هەمویانەوە حزبی شیوعی عیراقی، لایەنگری و پشتیوانی لەم خۆپیشاندانانە ناکەن و بانگشەی ئەوە دەکەن کە نابێت بەشداری تیدا بکرێت. بەڵگەشیان ئەوەیە کە لە نێو دروشمەکاندا دروشمی دژی حزب و حزبایەتی بەرزکراوەتەوە.

ئەمە جگە لەوەی هەندێک لایەن بە گومانی هەبونی دەست لە پشتەوە، جا لە نێو لایەنو تاقمەکانی دەسەڵادابیت یاخود دەخاڵەتی داعشو هەتا دەخاڵەتی ئەمریکا بۆ گۆڕینی هیز هاوسەنگی بە قازانجی خۆیان، بانگشەی ئەوە دەکەن نابێت پشتیوانی و بەشداری ئەم خۆپیشاندانو ناڕەزایەتیانە بکرێت.

ئەمە جگە لەوەی زۆربەی تاقمە ئیسلامی و تایەفی و قەومی یەکانی ناو دەسەڵات بە سوننەگەراو شیعەگراو قەومیگەراوە لە دژی خۆپیشاندانو بە دەستی دەرەکی تاوانیاریان دەکەنو هاوکات لە پاڵ وەعدی درۆ بە وەڵامی داواکان بە دڕندانەترین شێوازیش سەرکوتیان دەکەن و هەوڵ دەدەن کۆتایی پێ بێنن.

بۆيە پرسياری سەرەكی ئەوەيە بۆ دەبێت سەرەڕای هەمو ئەو پڕوپاگەندانەو سەرەڕای هەر لاوازيو كەموكوڕيەك لە دروشمو خواستو □□□وی ناڕەزايەتی يەكانو نەبونی يەك ڕابەری چينايەتی خاوەن بەديلی سياسيش هەر دەبێت پشتيوانو بەشداری تيادا بكرێت؟!

بۆ وەڵامی ئەم پرسيارە لێرەدا پێويستە ئاماژە بە چەند ب□گ□وخاڵێك بكەين كە بەرهەقی ئەم خۆپيشاندانە دەردەخاتو وا دەكات پشتيوانی وبەشداری تێدا بكرێت .

خاڵی يەكەم: چينايەتی بونی كرۆكی ئەم ناڕەزايەتی يانەيە لە ڕويی كۆمەڵەيەتی يەوە كە بەشی هەرە زۆری لە جەماوەری ستەمديدەو بيبەشو هەژارو نەبونەدارو ئاوارەو بيخانەولانەی پليشاوەی ناو كۆمەڵگايە. ئەمەش لە خواستەكانياندا ديارە وەك خواستی دابين كردنی كارو وەزيفەو خزمەتگوزاری ئاووكارەباو دابين كردنی خزمەتگوزارييەكانی تری وەك تەندورستو پەروەردەو خويندن هەتا دەگاتە كۆتايی پێهێنانی گەندەڵی .

خاڵی دووەم: ئەم خۆپێشاندانە دژی هەمو باڵەكانی ناو دەسەڵاتە بە شيعەگەراو سون□گەراو قەومی و تايەفی يەوە. بەڵگەی ئەمەش سوتاندنی بارەگاو مۆڵگەی زۆربەی ئەو تاقمانەی وەك ئال سەدرو ئال حكيم و عەلاوی و مالكی و عەبادی وعامری ..هتد.هاوكات وێرای دابين كردنی داواكاری يە كۆمەڵايەتی و ئابوری يەكانيان داوای كۆتايی هاتنی دەسەڵاتی ئيسلامی و تايەفی و قەومی دەكەن وەك لە دروشمەكەيان ديارە كە دەڵێن : لا سنيە لا شيعيە حكومە علمانيە.جا ئەگەر هێشتا ئەم دروشمە لە ڕويك□وە زۆر كۆمەڵايەتی نيەو هەروەها كرۆكێكی چينايەتی سۆسيالسيتيشی نی يە بەڵام مادام دژی هەمو ڕەوتەكانی ناو دەسەڵاتی ئيسلامی و تايەفی و قەومييە ئەوە هێمایەكە بۆ ئازاديخوازبونو سەربەخۆ بونی لەهەمو ئاستەكاندا.

خاڵی سێهەم:ئەم ناڕەزايەتيانەی ئەمجارەش وەك هەمو ناڕەزايەتی يە جەماوەری يەكانی ساڵانی پێشو ،چ لە شارەكانی ناوەڕاستو خواروی عيراق ،چ لە كوردستان و ،تەنانەت چ لە زۆر ووڵاتی تر لەوانە ئيران لە چەند مانگی ڕابردودا كە بوە ، بەرەنجامی كۆبونەوەی توێژيكی كرێكاران يان بێكارانو خەڵكی هەژار بوە.ئەمجارەش لە ئاكامی كۆبونەوەی ناڕەزايەتی خەڵكی بێكاری شاری بەسرەوە دەستی پێكرد. ئەم شارەش يەكێك لە ناوەندە سەرەكی يە پيشەسازييە گەورەكانی بەرهەمهينانی نەوتە لەگەڵ ئەوەشدا گەورەترين دياردەی بيكاريو نەداری و هەژاری و بێخانەولانەيی تيادا يە.

خاڵی چوارەم:ئەم خۆپێشاندانە ناڕەزايەتيانە ڕاهينانی بەكردەوەی

ئەو دەنگە بەرزە نایە جەماوەری یە بوو کە بەرامبەر بە گاڵتەجاری هەڵبژاردن بەرزیان کردەوە.

لە کاتی گاڵتەجاری هەڵبژاردن هەمو بەرەی ڕاستی لەمپەن بەرژوازی ئیسلامی و تایەفی و قەومی و، تەنانەت عەلمانی وەک حزبی شیوعیش، بانگەوازی جەماوەریان دەکرد بە بەشداری کردنی دەنگدان بە مەستی خۆیان . بەڵام جەماوەر زۆرکەمتر لە نیوە بەشدار بوون. ئەمە جگە لەوەی ئەو لایەنەی کە پروپاگەندەی نوێنەرایەتی خەڵکی هەژاریان دەکردو سەرکەوتن کە لیستی سائیرون بو هەتا ئیستا نەیان توانیوە حکومەت پێک بهێنن بەهۆی زیاتر قوڵبونەوەی قەیرانی هەمەلایەنەی هەمو باڵەکانی بەرژوازی لە ئاستی ناوخۆ و ناوچەکەو جیهان.
بە مانایەک هەم دەنگ نەدانو هەم خۆپیشاندانە جەماوەرییەکان نەک هەر دژی بەناو پرۆسەی سیاسی چەند ساڵە بون هاوکات دژی دەخاڵەتی هەمو ڕژێمەکانی ناوچەکەو جیهانیش بون. بە تایبەتی دەخاڵەتی بە سنوری ڕژێمی کۆنەپەرستی ئیسلامی ئێران کە لە سوتاندنی هێماکانی سەرانی ئێران ڕەنگی دایەوە.

خاڵی پینجەم: بە جۆرێک لە جۆرەکان ئەم ناڕەزایەتیانە درێژکراوەی ناڕەزایەتی یەکانی ساڵانی پێشوە نەک هەر لە ئاستی ناوخۆیی عێراق بەڵکو لە ئاستی ناوچەکە بە تایبەتی لە ئێران کە بەئاکام مانەوە لە دابین کردنی خواستو دروشمەکانیان .
جا هەر وەک چۆن هەردو ڕژێمی ئیسلامی و تایەفی لە ئێران و لە عێراق لە زۆر لایەنەوە هاوچارەنوسی و هاوبەرژەوەندن ئاواش جەماوەری ستەمدیدەی هەردو ئەم وڵاتەش هاوچارەنوس و هاوبەرژەوەندنی چینایەتین.
وەک بینیمان لە خۆپیشاندانەکانی ئەمدواییەی خەڵکی لە ئێران بە بەرزکردنەوەی دروشمی: ئیسلام تەلەب ئوسول گەرا دیگە تەموم شد ماجەرا دەستیان پێکرد . خۆپیشاندانەکانی خەڵکی لە عیراقیش بە بەرزکردنەوەی لا سنیە لا شیعیە حکومە علمانیە ڕوی لەهەمو باڵەکانی ناو دەسەڵاتە. تەنانەت ڕووی لەو ڕەوتو تاقمە ئیسلامی و قەومیانەشە کە خۆیان بە دژی دەسەڵاتیش دەزانن وەک بەعسی یەکان و داعشیەکان.

هەڵبەت ئەم دروشمە سەرەڕای ڕەخنەو ناکۆکی ئەمە کە پێمان وایە ناوەڕۆکێکی چینایەتی کرێکاری نی یە بەڵام خودی بەرزکردنەوەی لە دژی ئەم دەسەڵاتە ئیسلامی و تایەفی و قەومیانە هەنگاوێکە بە پێشەوە.
بۆیە لەسەر بنەمای ئەم بەڵگەو ڕاستیانە پێویستە لەسەر هەمو کەسو لایەنێکی چەپوکۆمۆنیستو ئازادیخواز پشتیوانی و بەشداری ئەم

خۆپیشاندانو ناڕەزایەتیانە بکات.وە هەوڵ بدەن هەرچی زوو یەکگرتوتر و ڕێکخراوتریان بکەن. بە تایبەتی ڕێکخراو کردنی کرێکاران و بێکاران و کارمەندان ومامۆستایان و خوێندکاران و لاوان و ژنان و …هتد لە شوێنی کارو ژیانیان. تا ئەو ئاستەی جەماوەر خۆی ببێتە بەدیلی دەسەڵاتو پاشان بەردەوامی ئەم ناڕەزایەتیانە تا ئاستی ڕاپەڕین و ڕوخانی دەسەڵاتی کۆنەپەرستانەی ئیسلامی و تایەفی و قەومی و کۆتایی پێهێنانی دەخاڵەتی ڕژێمەکانی ناوچەکەو دەوڵە زلهێزەکانیش لە عێراقدا.

٢٠١٨-٧-٢٢
موزەفەر عەبدوڵا

ئایا کرۆکی کێشەکە هەر دەسەڵاتی سەرۆکایەتی هەرێمە یان کۆی سیستەمەکەیە…؟! … موزەفەر عەبدوڵا

دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەرێم کە چەندین ساڵە بوو مەسعود بارزانی سەرۆکایەتی دەکرد،و ببوە ڕوگەیەکیش بۆ بەشێکی سەرەکی لە باڵەکانی ناو بزوتنەوەی ناسیونالیزم بە گشتی، بەڵام لەهەمان کاتدا ماکی ناکۆکی و دژایەتیشی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتبو بە حوکمی پوچی ناوەڕۆکی سەرجەم بزوتنەوەکەو دەسەڵاتەکەیان.
ئەگەر چی لەسەرەتای دامەزراندنی و دەسبەکار بونی قۆناغی یەکەمی لە لایەن بارزانیەوە کەمێک بە دەردی سەر بۆی چوە بەڵام بەر لە جێگیربونی تەواوی دەسەڵاتەکەیان توشی کیشەو ململانی بون لەسەر ئەم دامەزراوەیە وەک هەمو دامەزراوەو جومگەکانی تری دەسەڵاتەکەیان.تەنانەت لە چەند ساڵی ڕابردودا ئەم کێشەیە باڵی کێشابو بەسەر هەمو کێشەو گیروگرفتە سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی یەکانو ناڕەزایەتی یە جەماوەریەکانیش لە دژیانو بونە قوربانی ئامانجدارانەی دوو لای ئەم کێبڕکێ یە.

هەردو لایان هەوڵیان دەدا ئەم ناڕەزایەتی ئازادیخوازیە جەماوەری یە بە مەبەستی خۆیان لەدەوری ئەم پرسو کێشەیە چەق پێببەستن تا لایەکیان لەم سەنگەرەوە پاشەکشە بە لایەکەی تریان بکات.

ئەوەبو دوا جار لەسەر درێژکردنەوەی ماوەی چەند جارەی سەرۆکایەتی بارزانی پەرلەمان بوە گۆڕەپانی شەڕو پێکدادان ،و سەرۆکی پەرلەمان کە گەران بوو، لەگەڵ ئەندام پەرلەمانەکانیان، بە هێزی چەک شاربەدەر کران. ئێستاشی لەگەڵ بێت ڕیگایان بە سەرۆکەکەی نەدا ڕوبکاتەوە بەناو پەرلەماندا و دەستیان پێ لە کار کێشایەوە. ئەمەش بوە قوڵبنونەوەی قەیرانە هەمە لایەنەکانیانو تەنانەت وێرانتر کردنی ناو ماڵی کوردایەتیەکەیان لە ئاستی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانیش.
باشترین بەڵگەش شێو وەی دۆخی ئێستایانە لە بەغدا کە هەر یەکەیان ئامادەن لەگەڵ دوژمنە سەر سەختە قەومی و تایەفی یەکان یەکبگرن لە دژی یەکتر.
بەڵام لەم ڕۆژانەی هەفتەی ڕابردودا لە پرۆژە یاسایەکدا کە گۆڕان پێشنیاری کردەوە بە بەردەم پەرلەمانەکەیان بە زۆرایەتی دەنگ بڕیاری هەڵپەرساردنی- تعلیق- ئەم دامەزراوەو پێستەیان داوە. بەمەش جارێکی تر گۆڕان دەستی کردەوە بە زوڕنا ژەنین وشایی و هەڵپەڕکێ وەک ئەوەی هەمو کێشەو گیروگرفتەکانی خەڵکیان چارەسەر کردبێت و کردویانە بە جێگای پرسوڕایەکی گەرم.

تۆڕەردانەرانو ڕاقەکارانو نوسەرانو ڕۆشنبیرانیان دەستیان داوەتە بانگەشەو هاندان و خۆیان سەرگەرم کردوە بە ئومێدی ئەوەی هەم پارسەنگی خۆیان لە هاوکێشە دەراوەکانیان هاوسەنگ بکەنەوە و هەم قەیرانە ناوخۆیی یەکانیان خامۆش کەنەوە .هاوکاتیش دەیانەوێت جارێکی تر جڵەوی نارەزایەتی قوەی جەماوەر، کە ڕووی لەهەمو دەسەڵاتەکەیانە بە گۆڕانیشەوە ، بگرنەوە دەست بە بەهێزکردنەوەی کێشی خۆیان.وەک کارتێکیش بەکاری بێنن بە دەسکەوتی زیاتر لە هەڵبژاردنەکانی داهاتوی بەناو پەرلەمانی کوردستان.
جا پرسیاری سەرەکی لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ ئەم بەناو دامەزراوەیەی سەرۆکایەتی هەرێمە کەوا کردویانە بەم کێشەو گیروگرفتە گەورەیەی نێوان خۆیان و دەیانەوێت خەڵکەشی پێ سەرگەرم بکەنەوە سەرچاوەی سەرەکی هەمو کێشەو گیروگرفتەکانە...؟!
لە وەڵامێکی زۆر کورتدا پێویستە بڵێین نەخێر هەرگیز..!
لێردا پێویستیش دەکات کەمێک وەڵامەکە ڕۆشن بکەینەوە.

لە ڕاستیدا ئەم بەناو دامەزراوەیە نەک هەر سەرچاوەی سەرهەڵدانی

هەمو کێشەو گیروگرفتەکانی جەماوەری ستەمدیدەو بێمافکراو نین بەڵکو سەرچاوەی سەرەکی سەرهەڵدانی کێشەو ململانێ و جیاوازی یەکانی ناو ماڵی کوردایەتی خۆشیان نین.
سەرچاوەو هۆکاری سەرەکی بۆ هەمو کیشەو گیروگرفتەکان کە بونەتە بێمافی ڕەهای خەڵکو، تەنانەت بۆتە هۆی قەیرانو پەرشوبڵاویو لاوازی خودی سەرجەم دەسەڵاتەکەشیان، لەناوەڕۆکی داکەوتوییو بە ئاسەیی جوڵانەوەکەیان وەک جوڵانەوەیەکی بۆرژوا قەومی وعەشیرەتی لەهەمو ڕویەکی ئابوری سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتور شاراوەتەوە. ئەمە جگە لەوەی حزبەکانی ئەم بزوتنەوەیە لەهەمومەرجەکی جیهانی پێ ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانو پاشەوپاش گەڕانەوەی سیاسو کۆمەڵایەتی و فەرهەنگیشدا دەسەڵاتیان گرتە دەست کە نەیان توانی دووساڵ تامی دەسەڵاتێکی یەکگرتوی بەهێز بکەنو توشی بنبەست بوون .

بۆیە کەی ئەم دەسەڵاتە هیچ کات نە دەتوانێت بە کێشەو قەیرانو شەڕو ئاژاوە بێت تا هەلومەرجەکی لەبارو ئارام بۆ بەرهەمهێنانی سەرمایەو پەیوەندی یەکانو ڕێساویاساکانیان دەستەبەر بکات نە دەتوانێت کەمترین ئەمنو ئاسایشو خزمەتگوزاریو مافو ئازادی یە سەرەتایی یەکانیش بۆ کۆمەڵانی خەڵکی بەرهەمهینەر ڕەچاو بکاتو دابین بکات لە کرێکارانو تویژە ستەمدیدەکان. ئەم دەسەڵاتە بەهەردو باڵە سەرەکیو لاباڵەکانی یەوە نە دەتوانیت باڵە لیبرالەکەو نە باڵە سۆشیال دیموکراتەکەی ڕۆژئاوا بیت تا لە سایەیاندا ڕیساو یاساو نەریتە ڕەسەنەکانی پەیوەندنی بەرهەمهێنانی سەرمایەو کەڵەکەی سەرمایەو سود وقازانج کاری خۆی بکات.
هەر لەم گۆشە نیگایەشەوە نابێت جارێکی تر جەماوەر توشی خۆش خەیاڵی ببنەوە بەو شەڕو ململانێ یەی کە دەگوزەرێت لە نێوان پارتی و گۆڕانو هاوپەیمانەکانی لەسەر دەزگای سەرۆکایەتی و هەڵپەساردنی، و تەنانەت لابردنیشی.

هەرچەند دەورانێک بە کردەوە جەماوەر توشی خۆشخەیاڵی هاتنو ناڕەزایەتی یەکانیان بوە قوربانی نێوان ململانێی ئەم باڵانەی دەسەڵات ، بە تایبەتی لە دوای ناڕەزایەتی یەکانی شوباتی ٢٠١١ وە . بەڵام لەم چەند ساڵەی دوای ئەوەوە جەماوەر بە دروستی نیشانی لێیان گرتوەو داوای وەلانو کۆتایی پێهێنانی سەرجەم دەسەڵایان دەکەن. هەڵبەت ئەمە هەشتا نیوەی دەزینەوەی ڕێگاکەیە نیوەکەی تری لە گرەوەی دەستەبەرکردنو دابین کردنی ئەڵتەرناتیقی شۆڕشگیرانەی خودی جەماوەرەیە بەرامبەر کەی ئەم دەسەڵاتە بە ئۆپۆزیسیۆنیشەوە.

٢٠١٨-٧-١٥

لە یادی هەژدە ساڵەی تیرۆری پێنج ئینسانی کۆمۆنیستدا... موزەفەر عەبدوڵا

سورین لە تێکۆشان تا بەدیهێنانی ئامانجەکانیان ودادگایی کردنی تاوانبارانیش

هەژدە ساڵ لەمەوبەر ڕێکەوتی ١٤-٧-٢٠٠٠ بە بریاری سەرکردایەتی یەکیتی نیشتیمانی و سەرکردەیی شەخسی نەوشیروان مستەفا هەستان بە ئەنجامدانی تاوانێکی گەورە ئەویش تیرۆری ئاشکرای پینج ئینسانی کۆمۆنیست بوو لە ناو شاری سلێمانی. بەم تاوانەشیان لاپەڕەیەکی میژوویان ڕەشکردەوە لە لە ئینسانکوشتنی ئازادیخوازو یەکسانیخواز.

بێگومان کوشتنی ئەم پینج ئینسانە بەوشیوە ئاشکرایە لەسەر ئەوە نەبو کە ئەمانە وەک زۆربەی سەرانی ئەم حزبە دەسەڵاتدارانە و هاوپەیمانە ئیسلامیەکانیان تاوانبار بو بن بە :

– بە کاری توندو تیژی و کوشتنی ژنان بە بەهانەی ناموس پەرستی .

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە کاری دزیو گەندەڵی موڵکو ماڵی گشتی و تاکە کەسیش.

– ئەم پێنج ئینسانە تاوانبار نەبون بە کاری قاچاخچیتی بە مەوادی موخەدرو هیچ جۆرە بازرگانیەک بە کاڵاو داودەرمانی خراپو قاچاخچیتی بە ئینسانەوە..

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە کاری جاسوسی و دەستێکەڵ کردن لەگەڵ ڕژێمە کۆنەپەرستە دژی ئینسانیەکانی ناوچەکە کە هەمویان دژی خەڵکی کوردستانو مافە ڕەواکانیان .

– ئەم پێنج ئینسانە تاوانبار نەبون بە پێشێل کردنی ئازادی سیاسی

و ڕۆژنامەگەری و کوشتنی ڕۆژنامەنوسانو نوسەرانو ڕۆشنبیران .

– ئەم پەنج ئینسانە تاوانبار نەبون بە سەرکوتی خەڵکی خۆپیشاندەری ناڕازی لە دەسەڵاتی ئەم حزبە دەسەڵاتدارانە..

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە بڕینو دزینی موچەی کرێکارانو کارمەندان ،و بڕینی ئاوو کارەباو خزمەتگوزاریەکانی تری خەڵکی .

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە تێکدانی ئەمنو ئاسایشی هاوڵاتیانی کوردستان و قەومانی شەڕی ناوخۆو دیل کوشتنو ئەتک کردنیان.

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە هاندانی کارو نەریتی مەحسوبیەو مەنسوبیەو خزمخزمێنەو عەشرەتگەریو تایەفەگەریو قەومپەرستیو هیچ بیرو نەریتیکی فاشیو نازیو ڕەگەزپەرستی...هتد

– ئەم پینج ئینسانە تاوانبار نەبون بە تیرۆری هیچ کەسیکی سیاسی لایەنە نەیارەکانو دژ بە ڕژیمە کۆنەپەرستەکانی ناوچەکە بە تایبەتی رژێمی ئیسلامی ئێران و تورکیا.

– ئەم پینج ئینسانە نەک هەر هیچ تاوانیکی سیاسی و شەخسیشیان نەکردوە بەڵکو تەنانەت یەک دانە بی ڕیزی و سوکایەتیشیان بە هیچ تاکە کەسیکیش نەکردوەو هیچ داوایەکیان لەسەر نەبوە وەک پەپولەی ئازادی وابون.

ئەی کەواتە ئەم پینج ئینسانە لەسەر چی لە لایەن سەرانی یەکیتیەوە تیرۆر کران وەک سەدان هەڵسوراوی سیاسی و ڕۆژنامەنوسو نوسەرو هەزاران ژن لە لایەن سەرانی ئەم حزبە قەومیو ئیسلامیانەو ئەندامو دەستانیانەوە؟

لە یادی هەژدە ساڵەیاندا جارێکی تر دەیڵێینەوە کە ئەم پینج ئینسانە هەر وەک سەرانی یەکیتی خۆشیان ووتیان لەسەر ئەم خاڵانەی خوارەوە تیرۆر کران:

یەکەم : لەسەر ئەوەی ئەندامی حزبێک بون داوای ئازادیو یەکسانی و دادپەروەریان دەکرد تا هەمو ئینسانەکان وەک یەک بژیین.

دووەم:ئەم پینج ئینسانە ئەندامی حزبیک بون داوای کۆتایی هینان بە ستەمو کێشەی قەومی و نادیاری چارەنوسی خەلکی کوردستانیان دەکردو

دەیانوت تاکە ڕێگای چارەسەر بۆ ئەو دۆخە وەرگرتنی دەنگی هەمو خەڵکەو جیابونەوەی کوردستانە بونەتی بە ووڵاتیکی سەربەخۆ.

سیهەم:تاوانی ئەم پینج ئینسانە کە ئەندامی حزبیک بون داوایان دەکرد دەبێت دەخاڵەتی هەمەلایەنەی ڕژیمە دژی ئینسانیەکانی جهانو ناوچەکە لەسەر ژیانی خەڵکی کوردستان کۆتایی پێ بێت ودەبیت.

پێنجەم:ئەم پینج ئینسانە ئەندامی حزبێک بون دەیانوت دەبێت کار بە دەستورو یاساو بریارە دژی ئینسانیەکانی ڕژێمی بەعس نەکریت لەوانە یاسای باری کەسیتیو یاسای کارو دادوەری و سزادان بە تایبەتی سزای سێدارە دەبیت قەدەغە بکرێت..

شەشەم: ئەم پینج ئینسانە ئەندامی حزبێک بون دەیانوت پێویستە ئازادی بێ قەیدو شەرتی سیاسیو بەیانو ڕۆژنامەگەریو هەمو مافو ئازادیە سەرەتاییەکان بو هەمو خەڵک دەستەبەر بکرێت..

حەوتەم:ئەم پینج ئینسانە ئەندامی حزبیک بون دەیان ووت پێویستە کار بەهەر کەسێکی سەروهەژدە ساڵ دابین بکریت ئەگەر نا دەبێت بیمەی بێکاری تیروتەسەلی پێ بدرێت.

هەشتەم : ئەم پینج ئینسانە ئەندامی حزبیک بون دەیان ووت پێویستە هەمو پیویستیە حزمەتگوزاریەکانی وەک ئاوو کارەباو خوێندنو تەندروستی و پاکوخاوێنی و وەرزشوهونەر و … هتد هەمو بە خۆرایی دابین بکرێت بە هەمو خەڵکی. ئەمانەو زۆر مافو ئازادی تر تا دەگاتە بەدیهێنانی ئازادی و یەکسانیو تەواو لە ڕیگای یەکگرتنو ڕیکخراو کردنو ئامادکردنی کردنی جەماوەری کریکارو خەڵکی ستەمدیدە بۆ شۆرشو کۆتایی هینانی بە چەوسانەوەی ئینسان لە لایەن ئینسانەوە.

ئەمانەو چەندین مافو ئازادی تر ئامانجی ئەم پینج ئینسانە بون کە لەسەری تیرۆرکران وەک هەزاران ئینسانی یەکسانیخوازو ئازادیخوازی تر لە دەیان ساڵی ڕابردودا لە لایەن دەسەڵاتە زۆردارو سەرکوتگەرەکانەوە.

بۆیە پێویستە هەر ئینسانەکی تر کە ئەندامی ئەم حزبەش نەبن کە خۆی بە هاوبەش لەم مافو ئازادی و ئامانجانە دەزانیت وەک ئیمە سور بین لەسەر ڕێگای تێکۆشانو خەباتیان تا بەدیهێنانیان ،و هەروەها سوریش بین لەسەر بەدادگایی گەیاندنی هەرکەسێک کە دەستی هەبوە لە تاوانی تیرۆری ئەم پینج ئینسانەو زۆری تر کەلەسەر هەمان خواستوئامانج

تیرۆر کراون.

جارێکی تر دەیڵێنەوە لە یادی هەژدە ساڵەی تیرۆرکردنیاندا سورین لە تێکۆشان بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانیانو بە دادگایی گەیاندنی تاوانباران.

موزەفەر عەبدوڵا
١٢.٧.٢٠١٨

یەکریزی ناو ماڵی کوردایەتی بە قازانجی کێ یە...؟ ... موزەفەر عەبدوڵا

یەکڕیزی ناو ماڵی کوردو کوردایەتی لە چەند سا□□ی □ابردوە تا ئێستا، بە تایبەتی لە دوای ڕوخانی ڕژێمی بەعس ،و دەسپێکی بەناو پرۆسەی سیاسی و هەڵبژاردنو پێکهێنانی حکومەتی عیراقەوە، هەمیشە بۆتە ستراتیژو دروشمێکی سیاسی و ،جێگای پرسوڕاو گرێکوێرەیەکی حزبەکانی کوردایەتی و سەرکردەکانیان. بەڵام ئەم ستراتیژو دروشمە هیچ کات وەک ئەم دەورانەی هەڵبژاردنو سەروبەندی پێکهێنانی حکومەتی نوێی عێراق نەبوتە گرێگوێرەیەکی گەورەی بەردەمیان کە بەردەوام شینو ڕۆڕۆیا نەو فرمێسکی بۆ دەڕێژن هەر وەک لە ڕاگەیاندنو لێدوانەکانیانەو دیارە . بە تایبەتی بەیانەکانی هەر ٣ لایەنی سەرکی پارتی و یەکێتی و گۆڕان کە لە ڕۆژەکانی هەفتەی ڕابردودا بڵاویان کردۆتەوە.هەرچەند پارتی و یەکێتی بە پێی قسەکانیان دەڵێن بەجۆرێک لە جۆرەکان ڕێککەوتون لەسەر هەندێک خاڵی هاوبەش بۆ دانیشتن لەگەڵ لایەنەکانی بەشدار لە دەسەڵات لە بەغدا تا لەسەر بنەمای سیاسەتی توافقو توازنوشەراکەت ڕێککەونەوەو بەشدار بن لە پێکهێنانی حکومەتی نویداو دەستیان نەبڕیت لە دزی و گەندەڵیو سەرکوتی جەماوەر.
بەڵام پرسیار لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ ئەم یەکڕیزی یەی ناو ماڵی کوردایەتی بە قازانجی کێ یە وا سەرانی ئەم حزبانە بەناوی پاراستنی بەرژەوەندی باڵای هەمو خەڵکی کوردستانەوە شەو و ڕۆژ

شینو ڕۆڕۆیانەو فرمێسکی بۆ دەڕێژن...؟

ئەگەر لە گەشە نیگای بەرژەوەندی چینایەتی کرێکارانو توێژە ستەمدیدەو بەبەشەکانەوە، لە مامۆستایانو کارمەندانو بێکارانو کەم دەرامەدو خەڵکی ئاوارەو ..هتد ڕاوسەرنجەک لەم ستراتیژو دروشمە سیاسی یە بدەین کە سەرانی کوردایەتی شینو ڕۆڕۆیانە بەیان تا ناوەڕۆکەکەی ڕۆشنکەینەوە ئەوە بەسە ئاماژە بە چەند ڕاستی یەک بدەین لەوانە:
یەکەم ڕاستی : چینایەتی بونی کۆمەڵگای کوردستانە لەسەر بنەمای ئابوری و کۆمەڵایەتی وسیاسی و فکری و کولتوری وەک هەمو کۆمەڵگاکانی دونیا بەسەر دوو چینی بۆرژوازی سەرمایەداری باڵا دەستی سیاسی و کرێکاری کرێ گرتەو توێژی کەم دەرامەدی وەک کارمەندو مامۆستاو دەسفرۆشو بیکارو هەژارو برسی ژیردەستو چەوساوە.
چینی باڵادەست کە کۆمایەتی یەکی کەمو خاوەنی دەسەڵاتو هەمو سەروەتو سامانی سەر زەوی و ژێر زەوین بە ئەوەی کاری بەرهەمێن بکەنو ماندو ببنو ئارەق بڕێژن.چینی چەوساوەش کە زۆرایەتین و جگە لە هەرزان فرۆشی هێزی کارو کاری تاقەت پڕوکێن ،یاخود دەسفرۆشی و بێکاریو مەمرەو مەژی خاوەنی هیچ شتێکی تر نین تا پێی بژین. هەر کەسێک ئەم ڕاستی یە نەبینێت و نوکولی لێ بکات ئەوە ئینسانیەتی لە ژێر پرسیاردایە.

دووەم ڕاستی : ئەم چینی بۆرژوا دەسەڵاتدارە کە لە شەوەو ڕووتو دەستەوتاقمی قەومی وئیسلامی و خێڵەکی و بنەماڵەییی، کە ناوی حزبی سیاسییان لە خۆیان ناوەو نزیک بە سی ساڵە بە زۆرو هێزی چەکی میلیشایی خۆیان سەپاندوە بەرژەوەندیان ئەوەندە جیاوازە لەگەڵ زۆرایەتی جەماوەریدا کە بەراورد ناکرێت لەگەڵ بەرژەوەندی هاوبەش .بۆیە ئەمانە نوێنەری زۆرایەتی جەماوەر نین و ناکرێن نە لە بەناو حکومەتی هەرێم و نە لە بەناو حکومەتی فیدرالی بەغدا ئەگەر چی بەناوی نوێنەری هەڵبژێردراوی خەڵکو پەرلەمانەوەن.
سێهەم ڕاستی : ئەم دەستەوتاقمانە بەناوی چارەنوسو بەرژەوەندی هاوبەشی قەومی –ناسیونالیزم و کوردایەتی – نیشتیمانیو نەتەوەیی باڵاو گشتی یەوە بە هاوکاری ریزێک لە نوسەرو ڕۆشنبیرو ئەکادیمی و مێژوونوس و نوسەرو شاعیرو..هتد بەشێکی زۆر لە جەماوەری کرێکارو ستەمدیدەو هەژارو نەدارو بەدەرەتانیان توشی خۆشخەیاڵی کردوەو کردویانن بە پاسەوانی خۆیانو بە موچەیەکی کەمو پارووە نانێک ناچاریان کردون ببنە هێزی چەکداریانو دەسەڵاتی ئەوانە بپارێزن .

ئەوانەی ئەم ڕاستیانەش وەک ئەمە دەزانن لەناو جەماوەر بە تایبەتی هەڵسوڕاوانی سیاسی و لایەنو ڕێکخراوە چەپو کۆمۆنیستەکان و دژی دەسەڵاتی ئەم تاقمانەن ئەوە بەناوی دوژمنی ناوخۆو دوژمنی کوردو کوردستانو دژی بەرژەوەندی گشتی یەوە بە هیزی چەک سەرکوتیان دەکەن.دەیانو سەدان بەڵگەی زیندو هەن لەسەر سەرکوتو کوشتنو تیرۆری هەڵسوڕاوانی سیاسی و ڕۆژنامەنوس و ئازادیخوازو یەکسانیخواز.

چوارەم:ئەم دەستەو تاقمە دەسەڵاتدارە لەم سی ساڵەی دەسەڵاتیان سەرەتا ترین پێویستی ئینسانییان بە ئەم زۆرایەتی خەڵکە دابین نەکردوە لە ئاوو کارەباو خزمەتگوزاری یەکانەوە بگرە تا پاراستنی ئەمنو ئاسایشو مافو ئازادی یە سیاسی یەکان.تەنانەت خەڵک بە گشتی لەم سی ساڵەدا هەمیشە لە ژێر هەڕەشەو شەڕی نێوان خۆیان و ڕژێمەکانی ناوچەکەدا بونە.وە هەر لە سایەی دەسەڵاتی ئەمانەدا یە کە زیاتر لە ملیونێک کەس توشی ژیانی ئاوارەیی پەنابەری بونە زۆریانیش بونەتە قوربانیو گیانیان لەدەستداوە.
ئەمانەو چەندین خاڵی ڕاستی تر دەکرێت ئاماژەی پێ بدرێت کە ئەم شیوەنو ڕۆڕۆو فرمێسک ڕشتنەی ئەمانە بۆ یەکریزی ناو ماڵی کوردو کوردایەتیو پاراستنی بەرژەوەندی باڵاو گشتی خەڵکی کوردستانەوە هیچ پەیوەستی نی یە بە زۆرایەتی خەڵکی بێ بەشو هەژارەوە.
بەڵام ئەوەی ئەم یەکڕیزیە بە دەست بەر نا بێت بەیان ،کە ئاوا لایان گرینگەو شینی بۆ دەکەن سەرەڕای هەوڵەکانیان ، ئیتر ئەوە پەیوەستە بە ناوەڕۆکی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و فکری ئەم جوڵانەوەیەی چینی بۆرژوازی کوردەوە.

هۆکارەکەشی ئەوەیە کە چینی بۆرژوازی کوردو جولانەوەکەی ،جا خۆیان با هەر ناوێکی پیرۆزو ئەفسانەیی لێبنێن ، لەگەڵ گەشەکردنی لانی کەم لە نیو سەدەی ڕابردوەوە ماکی نا یەکگرتویو پاشەوپاشگەرا نەوەو گەندەڵی و بێ ئاسویی و دەستەپاچەیی و بەمەش دژی ئازادی و یەکسانی و پێشکەوتنخوازی هەڵگرتوە. هەر وەک جوڵانەوەی بۆرژوا ناسیونالیزمی عەرەبی – عروبە-کە هەرگیز بە تەواوی ستراتیژو دروشمی ئوممە عەرەبی یە واحیدەیان بە بەدی نەهات. تەنانەت ئەمانە زۆر دواکەوتوترو نا یەکگرتوترو کۆنەپەرستانە تریشن لەوان.

بۆیە جەماوەری کرێکارو بێ بەشو ستەمدیدە نا بێت هیچ خۆشخەیاڵی و چاوەڕوانی یەکیان لە یەک ڕیزی ناو ماڵی کوردایەتیو دەسەڵا تەکەیان هەبێت . بەڵکو پێویستە بەرامبەر ئەو ستراتیژو دروشمەی ئەوان هەوڵی یەکریزیو یەکگرتویی ناو ماڵی چینایەتی خۆیان بدەن لەهەمو ڕویەکی

فکری و سیاسی و ڕێکخراوەیی حزبی و جەماوەری یەوە.

٢٠١٨-٧-٨

موزەفەر عەبدوڵا

کێ بڕیار لەسەر پێکهێنانی حکومەت دەدات...؟ ... موزەفەر عەبدوڵا

دوای چەند مانگ لە گەڵتەجاڕی هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق کە لە ١٢ ئایاری مانگی ڕابردوودا بەڕێوەچوو، کە تا ئێستاش ئاکامەکەی بە تەواوی ڕانەگەیەنراوە بەهۆی گومان لە هەژمارو جیاکردنەوەی دەنگەکان، پرسی پێکهێنانی حکومەتی نوێ نەک هەر بۆتە جێگای قسەوباس و ململانێ، تەنانەت بۆتە جێگای هەڕەشەو گوڕەشەو ئەگەری شەڕو پێکدادانی نێوان دەستەو تاقمە ئیسلامی و تایەفی و قەومییە میلیشاییەکان لە ئاستی عێراق و کوردستانیشدا.

جا بەهۆی دواکەوتنی ئاکامی تەواوی هەڵبژاردنەکانەوە پەرلەمانی عێراق لەم ڕۆژانە ناچار بوو بڕیار لەسەر درێژکردنەوەی تەمەنی خۆی بدات. ئەم بڕیارەش ڕووبەڕووی ناڕەزایەتی هەندێک لە لایەنەکان بووەوە. لەوانە ڕەوتی حیکمە بەڕابەری عەممار حکیم و هاوپەیمانی دەوڵەتی یاسا بەڕابەری نوری مالکی. هەروەها لە نێو لایەنەکانی ناسیونالیزمی کوردیش، بە تایبەتی پارتی، ناڕەزایەتییان هەبووە، بەڵام دیار بوو بە حوکمی لاوازی پێگەی ماڵی کوردایەتی لە بەغدا لایەنگری وا بەرچاویان بۆ پەیدا نەبوو. هەڵویستیان هەر ئەوەندە بوو وەک لەسەر زاری ئەندامانی فراکسیۆنەکەیانەوە ڕایانگەیاند، بەشداری کۆبونەوەیەک ناکەن تا پەرلەمان تەمەنی خۆی درێژ بکاتەوە. ئەم هەڵویستەی پارتی لە کاتێکدایە کە خۆیان چەندین جار نەک هەر تەمەنی پەرلەمانەکەیان درێژ کردەتەوە، بەڵکو سەرۆکەکەیان شار بەدەرکردەوەو زۆرێک لە ئەندامەکانی پەرلەمانیان بە شەقی پۆلیس و پاسەوانەکان دەرپەڕاند.

بەهەر حاڵ ئەستا هەموو لایەنەکانی بەشدار لە پرۆسەی سیاسی ئاڵۆزکاوی عێراقدا، دانی خۆیان جیێ کردۆتەوە بە بەشداریکردن لە حکومەت تا بەبەش نەکرێن لە بەشە دزی و گەندەڵی و هەڵلوشینی سەروەت و سامانی ئەو وڵاتە لەسەر حیسابی گیان و ژیانی ملیونی جەماوەر.

هەموو ئەمانەش لە کاتێکدایە کە جەماوەری ئازادیخوازو بێبەش و ستەمدیدە هیچ چاوەڕوانییەکان نییە لەو حکومەتە نوێیە کە بڕیارە پێکبێت و، هەر بەم شێوەیەش هیچ دڵیان پێی خۆش نییەو نابێت. ئەم ڕاستییەش لە بەشداربوونی ڕێژەی کەمتر لە نیوەی دەنگدەران لەو گاڵتەجاری هەڵبژاردن ڕون و ئاشکرا دیاربوو. ئەمە سەرەڕای ئەوەش پرۆسەکە بەشێوەیەکی گشتی کەمترین نەزاهەتی تیا بەدی نەکرا هەر وەک زۆربەی چاودێران و نوێنەرانی وڵاتانی تر ڕایان گەیاندن.

لەلایەکی تریشەوە سوتاندنی هەندێک لە کۆگاکانی فۆرمی دەنگەکان و بڕیاری دوبارە بژاردنەوەی دەستی دەنگەکان چەند قاتی تر ڕیسوایی ناوەڕۆکی ئەم بەناو هەڵبژاردنەی نیشاندا.

جا دوای خستنە ڕووی ئەم ڕاستیانە پرسیاری سەرەکی لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ کێ بڕیار لەسەر پێکهێنانی حکومەتی نوێی عێراق دەدات..؟! هەر وەک کردومانە سەردێڕی ڕاوبۆچونەکەمان.

هەرچەندە وەڵامی ئەم پرسیارە بە شێوەو ڕواڵەت وا دێتە پێش چاو کە ئەوە براوەی یەکەمی هەڵبژاردنەکانە، کە رەوتی سائیرونە بە سەرۆکایەتی موقتەدا سەدر، بڕیاری پێکهێنانی حکومەت دەدات، بەڵام لە دونیای واقعداو لە ناوەڕۆکدا وا نییە.

با کەمێک ئەم واقع و ناوەڕۆکە ڕۆشن بکەینەوە.

بەر لەهەر شتێک ناوەڕۆکی کۆنەپەرستانەی زۆربەی هەرە زۆری ئەم دەستەوتاقمانەو نامەیی و دژایەتیان بە ئازادی و دەنگدانی ئازادانە لە سایەی دەوڵەت و دەستورو یاسای ئازادیخوازانەو لانی کەمی مەدیرن و سکولار لای ڕای گشتی شاراوە نییە. تەنانەت لە پێش هەموویانەوە ڕەوتی سەدر کە بڕیارە ئەوان ڕابەرایەتی پێکهێنانی حکومەتی بەناو تەکنەکرات بکەن. ئەوان وەک زۆربەی دەستەو تاقمەکانی تر رەوتێکی بێ سنور تایەفی و میلیشایی و لەمەپێنین.

هاوکات ئەمانە لەسەر وێرانەکردنی عێراق وەک وڵات و کۆمەڵگەیەکی مۆدێردن، لەلایەن ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیانەوە، هەروەها دەخاڵەتی سیاسی و سەربازی ڕژێمە کۆنەپەرستەکانی ناوچەکە، بوونە

هێزو بەشدار لە دەسەڵات.

جا بەو پێیەی ئەمانە ئەمە ناوەڕۆکە ئیسلامی و تایەفی و قەومی وعەشیرەتییەکانیانەوە، بەم شێوەیەش بوونە بەهێزی میلیشایی وابەستە بە زلهێزە جیهانییەکان و ڕژێمەکانی ناوچەکە وەک ئەمریکاو تورکیاو ئیران و سعودیەو …هتد و بە پێی بەرنامەو سیاسەت و ستراتیژی ئەوانە کار دەکەن، هەربۆیە ئەوەی بڕیار لەسەر پێکهێنانی حکومەتی داهاتو دەدات ئەوە زلهێزە جیهانی و ناوچەییەکانن نەک دەنگ و ڕای دەنگدەرو لایەنی براوە.

لە ڕوویەکی تریشەوە دەکرێت ئەم واقع و ناوەڕۆکەیان ڕوشنتر بکرێتەوە. ئەویش ئەوەیە باشە بۆچی لیستی براوەی هەڵبژاردن، کە ڕەوتی سائیرونە، بە هاوپەیمانی لەگەڵ لایەنێکی تر، حکومەت پێکناهێنێت کە ئیستیحقاقی خۆیەتی، بەڵام ئەستا وا بە فەزل لەدانەوە داوا دەکات هەمو قەوارەو لایەنەکان و پێکهاتەکان بەشدار بن لە پێکهێنانی حکومەت و نابێت کەس پەراویز بکریت..!

جا ئەم هەڵوێست و بانگەشەیەش خۆی لە خۆیدا ئەوە دەسەلمێنێت کە بڕیاری پێکهێنانی حکومەت نە لای دەنگی دەنگدەران و پرۆسەی هەڵبژاردنەو نە تەنانەت بڕیاری لایەنی براوەشە، بەڵکو ئەوە ئاکامی ململانێ و کێشمەکێش و هێزهاوسەنگی و گەیشتن بە ڕێکەوتنی زلهێزە جیهانی و ناوچەییەکانە کە بڕیار لەسەر پێکهێنانی حکومەتی ئیسلامی و تایەفی و قەومی و عەشیرەتی دەدات کە هەمان ناوەڕۆکی پێشوی حکومەتەکانی تری دەبێت. تەنانەت لەرزۆکتر و دارزیوترو گەندەڵتریش دەبێت.

لە ڕاستیداو لە ناوەڕۆکدا ئەوەی پێک دێت نەک هەر ئاکامی ئەو هەڵبژاردنە گاڵتەجاڕییەش نییە کە کەمتر لە نیوەی خەڵکی عێراق دەنگیان پێداوە تەنانەت لەسەر خواست و ئیرادەی ڕاستەوخۆی لیستی براوەش نییە، بەڵکو ڕێکەوتنەوەیەکی نێوان هەموو ئەو دەستەو تاقمانەیە لەسەر دابەشکردنەوەیەکی تازەی پێگەی دەسەڵات و دزینی سەروەت و سامانی عێراق ئەویش دوای ڕێکەوتنی زلهیزە جیهانی و ناوچەییەکان بە هەمان ئامانج…

خەڵکی سەرتاسەری عێراق، کە زوربەی هەرە زۆریان بە بەشداری نەکردن لە هەڵبژاردنەکاندا، نایەکی گەورە و نارەزایەتی واقعی خۆیان بەڕووی دەسەڵاتی تاڵانچی و میلیشیایی و خۆشخزمەتی وڵاتانی ناوچەکە بەیان کرد، پێویستە بە پەرەدان بە نارەزایەتییەکانیان و

بەرینکردنەوەو خۆرێکخستنیان، بزوتنەوەی نا بۆ دەسەڵاتی قەومی دینی و تایفی و وەرێبخەن و رێگە نەدەن حکومەتی ئایندەی عێراق لەسەر بنەمای قەومی و دینی و تایفی پێک بێت… لەجێگای ئەوە داوابکەن کە حکومەتی ئایندەی عێراق لەسەر بنەمای هاوڵاتی بوون دروستبکرێت و دەوڵەتی عێراقیش بە بەشداری هاوڵاتیان و تاکەکانی و ئیرادەی سیاسی ئەوان بینابکرێتەوە، نەک لەسەردەستی ئەو هیزە کۆنەپەرستانەو و بە مۆڵەتی ئەمریکاو غەرب و دەوڵەت چنگ بەخوێنەکانی ناوچەکە. هەر حکومەتێک کە لەسەر بنەمای قەومی و دینی تایفی پێک بێت… دەبێتە مۆتەکەی سەر دڵی خەڵکی عێراق و ناوچەکە و قڵشتی نێوان خەڵکی عێراق لەسەر بنەمای ئەو ناسامانە قوڵتر دەکاتەوە و ئایندەیەکی رەش بەدوای خۆیدا پەلکێش دەکات… نا بێ رێگە بدرێت سیناریۆیەکی ئاوا بەسەر خەڵکی عێراق و ناوچەکەدا بسەپێنرێت…

تێبینی:
ئەم نوسینە لە ڕۆژنامەی بۆ پێشەوەدا بڵاوکراوەتەوە

وەرزش: لە سایەی سیاسەتو ئابوریدا..! … موزەفەر عەبدوڵا

ڕایڵک لەبارەی جامی جیهانی یەوە…

وەرزش هەر وەک زۆر بەی کاروچالاکییە مرۆیی یەکانی تری کاروهونەرو ئەدەبو..هتد بە یەکێک لە دیاردە هەرە کۆمەڵایەتی و ئینسانی یە پڕبەهاو سودوشادبەخشەکان دادەنرێت.
لە نێوان وەرزشەکانیشدا یاری دووگۆڵی – سۆکە – بە تایبەتی جامی جیهانی – مۆندیال- لە ئاستی جیهانی لە ماوەی نزیک بە نەوەد ساڵی ڕابردوودا کۆمەڵایەتی ترین جۆری وەرزش بوەو پڕ بینەرترینیانە.
ئەم یاریيانە سەرەتا لە ساڵی ١٩٢٨ لە لایەن گوڵ ڕیمیە ،کە پارێزەرێکی فەرەنسی خولیا وەرزش بوو دامەزراو، لە ساڵی ١٩٣٠ دا یەکەم خولی جیهان دەستی پێکرد لە نێوان چەند تیمێکی ووڵاتەکان لەو کاتەوە تا ئێستاهەر چوار ساڵ جارێک دەکرێتو ئەمەی ڕوسیاش.

بیستودوهەمین خولە کە ٣٢ تیمی وڵاتەکان بەشدارن کە لە ١٤جونەوە تا ١٥ جولای دەخایەنێت.

بە پێی ئامارەکان جگە لەوەی چەند ملیون کەس ڕاستەوخۆ لە روسیا بەشداری دەکەن، هاوکات چەند ملیار کەسی تر لە ڕێگای دەزگاکانی ڕاگەیاندنەوە بینەرین. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هەشتا چەند ملیار کەس کە ئارەزویی بینینی دەکەن ناتوانن بینەری بن بەهۆکاری جۆراوجۆرەوە کە ڕاستەوخۆ پەیوەستن بەم سیستەمە سیاسی یەوە کە ئەم یاری یە لە سایەیدا دەکرێت .
ئیتر ئەم ماوەیە ئەم یاری یە بە گەورەترین دیاردەو ڕوداوی کۆمەڵایەتی هەفتانە دادەنرێت و دەبێتە جێگای پرسوڕاو قسەوباس.
بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە ئەو ڕایە باوەیە کە دەڵێت وەرزش پەیوەست نی یە بە سیاستو ئابوری یەوە تەنها کاروچالاکی یەکی ئینسانی و ئەخلاقی یەو نابێت تێکەڵ کرێت بە سیاسەتو ئابوری…هتد.

بەڵام پرسیارەکە لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ لە دونیای واقعدا ئەم ڕایە ڕاستەو وایە..؟
لە ڕاستیدا نەک هەر وا نی یە بەڵکو ئەم کاروچالاکی یە ئینسانی یەش وەک هەمو کارو چالاکی یە ئینسانی یەکانی تر لە سایەی ئەم سیستەمەدا بۆتە گۆڕەپانو بازاری کیشمەکێشی و ململانێو هەڵوەستگیری سیاسی و ئابوری لە پێناوی سودو قازانجی سەرمایەی نێوان یارچی یەکانو تیمەکانو کۆمپانیاکانو دەوڵەتەکان.
هەر کەسێک بە وردی لە گۆشە نیگایەکی سیاسی و چینایەتی یەوە سەرنجێکی ڕەخنەگرانە بدات دەبینێت چون لە بۆتەی ئەم کێبڕکێیانەدا دەمارگیری سیاسی قەومی و نەتەوەیی و نیشتیمانی وڕەگەزپەرستی و ئاینی و، تەنانەت تایەفی کۆنەپەرستانەو دژی ئینسانی ، بەرزدەبێتەوە تا ڕادەی بە یەکدادانو شەڕو لێکدان دەچێت.

خودی یارچی یەکان کە تا ئێستا هەر پیاوانن ئەوە نیشانەی جیاکاری جنسیە. ئەمە جگە لەوەی لە زۆر وڵاتەوە ژنان مافی ئەوەیان نی یە بەشداری ئەم یاریانە بکەن بە دەگمەن نەبێت.
کەچی دەبینین سەدان هەزار ژن کە لە دەست ڕژێمە کۆنەپەرستە ئیسلامی یەکان ڕایانکردوە وەک ئێرانو سعودیەو زۆر تر ئەگەر لە دەرەوە دەرفەتێکیان هەبێت بە بەشداری کردن بەڵام بەهۆی دەمارگیری قەومی و نیشتیمانی و دینی یەوە کە سەرچاوەی چەوسانەوەن دەبنە لایەنگری ئەو تیمانە کە نوێنەری ئەو ڕژێمانەن.لێرەدا لە ڕوانگەی بەهاو نەریتە ئینسانی یەکانی ئەم چالاکی یەو خودی یارچی یەکانەوە سەرنج نادرێتو مامەڵە ناکرێت کە بنەمایە بە پەیوەندی ئینسانی و

بەختەوەری مرۆڤەکان. بەڵکو لایەنگری یەکان لەسەر بنەمای دەمارگیری قەومی و تەنەوەیی و نیشتیمانی ودینی و ڕەگەزپەرستی یەوە.

هاوکاتیش بە دەگمەن ڕێدەکەوێت یاریچی یەک یان تیمی ووڵاتێک هەڵوێستگیری سیاسی لە ڕوانگەیەکی ئینسانی یەوە دەکات بۆ نمونە ڕەتکردنەوەی بەشداری تیمی ئەرجەنتین لەگەڵ ئیسرائیل بە بۆنەی کوشتو بڕی خەڵکی فەلەستینەوە لە لایەن سوپای ئیسرائیلەوە.
دەکرێت لەم بارەیەوە زۆر دیاردەی تری سیاسی بەدی بکریت کە وەک بەڵگە نیشانی دەدەن کە وەرزشیش چەند لە ژێر کاریگەری سیاسەتی چینی بالادەستدایە. بە تایبەتی کە زۆر جار وڵاتە زلهێزەکان دەیکەن بە ئامرازێکی فشاری بە سەر نەیارەکانیان.
لە باری ئابوریشەوە هیچ گومان لەوەدانی یە کە وەرزشیش وەک هەمو کاروچاکی یەکانی تری مرۆڤ بۆتە کاڵایەک بۆ خزمەتی سەرمایەو کەڵەکەکردنی سەرمایەو سودو قازانجی کۆمەڵێک کەس لە یاریچی و تیمو خاوەن کۆمپانیاکانو دەوڵەتەکان. بە پێی ئامارەکان ئەو پارەو سەرمایەی لە بواری وەرزشدا دەگوزەرێت و وەبەرمهەمدێت لە کەم بواری تری کاروسەرمایەو پشتەی تری بەرهەمهێنان وەگەڕخراوە.
هەر بۆیە بەو ئەندازەیەش دیاردەی دزی و گەندەڵی و فروفێڵو کڕینو فرۆشتنو، تەنانەت بە دەر لە یاساو یاسا فەرمیو کارپێکراوەکانی خۆیان ، بەدی دەکرێت. بۆ نمونە ئاشکرا بونی گەندەڵی لە لایەن سەرۆکایەتی فیفا کە خولی ساڵی ٢٠٢٢ یان دا بە قەتەر بە پارە. ئەمەو دەیان نمونەی تری گەندەڵی تر ئاشکرا بوە.

ئەمانە جگە لەوەی کە سەدان ملیون کەس کە ئارەزوو خولیای بەشداریو بینینی ئەم یاری یانە دەکەن بەهۆی بەهای هەژاری ودەسکورتی و بێ ئیمکانی دارایی ، یاخود بەهۆی هەلومەرجی سیاسی و شەڕو ئاوارەییەوە ، ناتوانن. تەنانەت بەهۆی ئەوەی ئەم یاری یانە لە لایەن دەزگا زەبەلاحە ڕاگەیاندنەکانی وەک جەزیرەو سی ئێن ئێن و بی بی تی ڤی یەوە پەخشی پاوان دەکرێت وەرگرتنی ئەمانەش پارەی گەورەکە بۆیە بینینیان بۆ خەڵکی هەژار لە توانادا نی یە.
بۆیە لەهەر گۆشە سەرنجەکەوە بڕوانین لە وەرزشیش وەک هەر کاروچالاکییەکی تری ئینسانی دەبینین بە توندی لە ژێر کاریگەری سیاسەتو ئابوری دایە.
وەرزشو هونەرو ئەدەبیش لە سایەی ئەم سیستەمە سیاسی یەی سەرمایەدارایدا بۆتە کاڵایەک بۆ ئاڵوگۆڕو کڕینو فرۆشتنو کەڵەکە کردنی سەرمایەو سودو قازانجی کەسانێکو کۆمپانیاو دەوڵەتە بۆرژوازی یەکان.

جا بە ئەوەی هەمو مرۆقەکانو مرۆقایەتی بەهرەمەندو بەختەوەروشادبن لەهەمو کاروچالاکی یە ئینسانی یەکانی خۆیان پەیوستە یەک سیستەمو هەلومەرجی ئابوری و کۆمەڵایەتی ئازادو یەکسان کە بە هەر کەس بە پێی توانایيو بە هەر کەس بە پێی پێیویستی دابین بکرێت.مەرجی ئەمەش لە نەهێشتنی موڵکداری گەورەی تایبەتیو دابین کردنی موڵکایەتی گشتیدایە.

گەیشتن بەمەش پێویستی بە ئاگایی سیاسی و یەکخرابونی چینایەتی هەمەلایەنەی فکری و سیاسی و کۆمەڵایەتیو زەمینە سازکردنی ڕاپەڕینو شۆرشەدایە.

٢٠١٨-٦-١٧

موزەفەر عەبدوڵا

کوا دەوڵەتو دامەزراوەی بەهێزو یەکگرتو تا نەهێڵێت ووڵات داگیر بکرێت..؟

٢١٠٨-٦-٣

موزەفەر عەبدوڵا

....

لە چەند ڕۆژی ڕابردودا دوو ڕوداو ، کە بە جۆرێک لە جۆرەکان پەیوەست بوون پێکەوە، ئەوانیش لەشکرکێشی چەند بارەی سوپای تورکیاو گرتنەوەی ئاوی دیجلە بوو، بونە دوو ڕوداو و هەواڵی گەورەو گەرمی میدیاکانو پرسو ڕای گشتی .بە تایبەتی ڕوداوی لەشکرکێشی یەکە ،کە ئەمە نە یەکەم جارەو نە دوا جاریش دەبێت، بوە هۆی بەرزبونەوەی دەنگی ناڕەزایەتی بەشێک لە خەڵکیو لایەنە سیاسی یەکانو ئەندام پەرلەمانەکان لە ئاستی کوردستان و عێراق.

وە بە شیوەیەکی گشتیش ئەوانەی ناڕەزایەتی یان دەربڕیوە ،بە تایبەتی ئەو چەند ئەندام پەرلەمانەی کوردستان ،لە راگەیاندنیکدا

داوای هەڵوەستگیری لە پەرلەمانو حکومەتی هەرێم و عێراق دەکەن بە دەرکردنی هێزی سەربازی ترکیا.

دیارە هیچ گومانیش لەوەدانی یە کە ئەم لەشکرکیشی یەی دەوڵەتی تورکیا بۆ کوردستان ، بە جیا لە گەشە نیگای جیاوازوناکۆکی ئەمەوە بە نیشتیمانو دەوڵەتو سەروەری یاساییو ئەمانە، بەڵام هەر لە ڕوانگەی یاساو ڕەسا نەو دەوڵەتی یە بەرژوایی یەکانیشەوە خۆی لە خۆیدا پێشیلکاری یە. جا پرسیارەکە لێرە ئەوەیە کوا ئەو دەوڵەتو دامەزراوە لە عیراقدا کە کوردستانیش بەشێکە لێی تا سەروەری خۆیان بپارێزنو بەرگری لە بکەن وا هەندێک لە خەڵکو ئەو لایەنانەو ئەندام پەرلەمانانە داوا دەکەن تا لە دژی ئەم لەشکرکیشی یەی تورکیا هەڵویست وەرگرێت و وەدەریان نێت؟

بە ڕای من وەڵامی ئەم پرسیارە سادەیە زۆر ڕۆشنە ئەویش ئەوەیە کە شتێک نی یە بە ناوی دەوڵەتو دامەزراوەی بەهێزو یەکگرتو لەسەر ئەم پارچە جوگرافیەی کە پێی دەڵێن عێراقو هەرچەندە ڕەسمیەتی نەودەوڵەتیشی هەیە.
لێرەدا بە پێویستی دەزانم کەمێک ئەم وەڵامو ڕایەم ڕوشن کەمەوە.

وەک ئاشکرایە لە ساڵی ١٩٩١ ئەمریکا بە بەرژوەندنی یەکانی خۆی بە بەهانەی جەراجەرەوە گەورەترین شەڕو داگیرکاری لە دژی عێراق بەرپاکرد. ئەگەر چی ئەمریکا ئەو کات مەبەستی لەو شەڕە ڕوخانی ڕژێمی بەعس نەبو. بەڵام هەر بە بەرژەوەندی یەکانی خۆیان کوردستانیان بە کردەوە لێی دابڕی بێ ئەوەی بیکەن بە ووڵاتێکی سەربەخۆ.سەرەنجام وەک کەمپێکی ئاوارەیان لێکردو پارتی و یەکێتیشیان وەک دوو هێزی عەشیرەتی وچەکدارکرد بۆ پاسەوانی ئەم کەمپی ئاوارەییەو خەڵکەکەشی لەسەر خێرو هاوکارییە نەودەوڵەتی یەکان دەژیان.

پاشان لە درێژەی هەمان سیاستو ستراتیژی باڵی ڕاستەوی بەرژوا ئیمپریالیستی ئەمریکا جارێکی تر بە بەهانەی جەراوجەرەوە ساڵی ٢٠٠٣ شەڕیان بەرپاکردەوەو ئەم جارە عێراقیان تەواو داگیرکردو ڕژێمی فاشی قەومی و نیمچە ئیسلامی بەعسیان ڕوخاند.دوایی زیاتر لە دوو ساڵ بەڕێوەبردنی لە لایەن ئەمریکاوە بە سەرپەرشتی پۆل برێمەر کۆمەڵێک دەستەو تاقمی چەتەو ڕێگرو ئینسانی کوژی ئیسلامی و قەومی یان هەروەک کوردستان کرد بە دەسەڵاتدار.بە شەرعیەتدان بە دەسەڵاتەکەیان هەر چەند ساڵ جارێکیش گاڵتەجاڕی یەک بە ناوی هەڵبژاردنی پەرلەمانو حکومەتەوە بەڕێدەخەن . ئیتر لەو ساوە یانی

نزیک بە سی ساڵە کوردستان و ١٥ ساڵیشە هەمو عێراقیان کردەتە گۆڕەپانی ململانێ سیاسی وشەڕی بە کردەوەی نێوان ئەو لایەنانەو دەخاڵەتو لەشکرکێشی ڕژێمەکانی ناوچەکەو گیژاوو کارەساتی گەورەیان بە خەڵکەکەی پێکهێناوە.تورکیاو ئێرانو زۆر ڕژیمی تریش لەشکرکێشی و تەڕاتێنی خۆیانی تێدا دەکەن.بەم شێوەیە کوردستانو عێراقیان کردوە بە لاوازترین دەوڵەت کە خاوەنی هیچ دامەزراوەیەکی یەکگرتوو بەهێزی وەک پەرلەمانو حکومەتو سوپاو..هتد نی یە.ئەوەی هەیە وەک ووتمان تەنها دەسەڵاتی میلیشایی کۆمەڵێک باندە بەناوی پێهاتەی دینیو تایەفیو قەومو خێڵو بنەماڵەیی یەوە.ئەمانەش گرێدراون بە خودی ئەمریکاو تورکیاو ئێرانو سعودیەو ..هتد.
بۆیە مایەی گاڵتەجاری یە کە ئەم ئەندام پەرلەمانانە ، کە دەنیام لە ئەمە باشترئەم ڕاستی یانە دەزانن، بەڵام داوا لەم دەسەڵاتە دەکەن تا هەڵوێست وەگرێت لە دژی لەشکرکێشی تورکیا.

ئاخر ئەمانە خۆیان وەک ئاماژەمان پێدا لەئاکامی شەڕو لەشکرکێشی ئەمریکاو ڕوخانی دەوڵەتی عیراق ،کە لە لایەن حزبو ڕژێمێکی زۆر بەهێزی قەومیو نیمچە ئیسلامی فاشی وەک بەعسو سەدام بەڕێوە دەبرا هاتنە سەر دەسەڵات، ئیتر چۆن دەیانەوێتو دەتوانن هەڵویست وەرگرن لەدژی لەشکرکیشی تورکیاو دەوڵەتو ڕژێمەکانی ناوچەکە.
جا ئەوەی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیشی بە نایانەوێتو ناتوانن عێراق ببەنەوە ئەو دەوڵەتە بەهێزە سەربەخۆیەی وەک بەعس کە بتوانێت سەروەری خۆی بپارێزێت ئەوە بەگومانە ئەوکات ئەو دەوڵەتە بەهێزە یەکەم هەنگاو دژی شەڕو داگیرکاری و لەشکرکیشی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی دەوەستێتەوە.

بۆیە ئەوە نزیک بە سی ساڵە هەم عێراق بە کوردستانیشەوە هەم ناوچەکە لە بەردەوامی شەڕو کارەساتوقەیرانی سیاسیو کۆمەڵایەتیو ئابوریدایە ،کە ڕزگاربونو دەرچونی وا ئاسان نی یە. نە لە توانایيو نە لە ویستی ئەمریکاو ڕژێمەکانی ناوچەکەیە کۆتایی بەم قەیرانانە بێنن.هەمویان قازانج لەوە دەکەن کە ئەم دۆخە قەیراناوی یە درێژەی هەبێت. بەڵام بەگومانە کە سەرەنجام هەر کۆتایی پێ دێت .جا چ ئەوەی بە سەرکەوتنی یەکێک لە زلهێزەکانی دونیاو هاوپەیمانەکانیان تەواو بێت یاخود سەرەنجامی ناڕەزایەتی و ڕاپەرینی جەماوەری ستەمدیدەو ئازادیخواز کۆتایی بە دەسەڵاتی ئەم دەستەو تاقمانەو بەنەتو ڕێگاش بگرێت لە دەخاڵەتی هەر دەوڵەتێکی ناوچەیی و جیهانی و وەک هەر دەوڵەتێکی ئاسایی جیگاوڕیگا پەیدا بکاتەوە لە پەیوەندی یە نێو دەوڵەتی یەکانەوە . ئەگەرچی هەردوو

ئایین‌دەکە بە ڕای من وا نزیک نایاتە بەرچاو. بەڵام دەسکۆتاکردنوروخانی دەسەڵاتی ئەم تاقمانە لە ئاستی کوردستانو عیراق پێشمەرجی هەر ئاڵوگوڕیکە بە قازانجی ئەمنو ئاسایشی خەڵکیو پاراستنی سەروەری یاسایی ئەم ووڵاتە.

بۆ نابێت خەڵک هیچ ئومێدوچاوەڕوانی یەکیان لە حکومەتی داهاتوی عێراق ه□ بێت...؟؟!!

موزەفەر عەبدوڵا

ئێستا نزیک بە دوو هەفتە بەسەر گاڵتەجاری هەڵبژادنی پەرلەمانی عیراق تێپەڕ بووە. بەپێی هەواڵەکان لیستی سائیرون ، کە موقتەدا سەدر سەرۆکایەتی دەکاتو تاقمێکی شیعەگەرای میلیشایی یە ،زۆرایەتی دەنگەکانی هێناوەو بوە بە لیستی براوە بۆ پێکهێنانی حکومەتی داهاتوو.وەک ئاشکرا□ لیستی سائیرون جگە لە تاقمی سەدر کۆمەڵێک دەستەو لایەنی تری لایەنگر لە مەدەنیەتو سکویلاریزم تێدایە. لەوانە حزبی شیوعی عیراقیش کە تاکە لایەنێکی سیاسی یە بانگشەی چەپو سکویلاریزمو ئازادیخوازی دەکاتو، لەمبارەیەشەوە مێژوو□ی□کی دێرینی هەیەو نوکولی لێناکرێت.

شایانی ئاماژەیە کارنامەی موقتەداو تاقمەکەشی وەک تاقمێکی میلیشاییو شیعەگەرا لای ڕای گشتی ، بە تایبەتی بەرەی ئازادیخوازیو یەکسانیخوازی ، ئاشکرایە کە یەکێکە لە دەستەو تاقمە لۆمپەنەکانی گۆڕەپانی شەڕو کوشتارو سەرکوتو کۆنەپەرستی ئیسلامی لە عێراقدا.
هەرچەند ئەم بەشداری یەی حزبی شیوعی کەوتە بەر ڕەخنەو ناکۆکی زۆرێک لە ئەندامانی لەسەرەوەو خوارەوەو ،لایەنگرانیو، بەرەی چەپو ئازادیخوازی یەوە ،بەڵام هیچ گومان لەوەدانی یە ئەگەر پێیان وا بێت کە هاوپەیمانیان لەگەڵ ڕژێمی بەعسو هەڵەیەکی سیاسی گەورە

بوە، ئەوە ڕۆژێکش دێت ئەم هاوپەیمانییەشیان لا هەڵەیەکی سیاسی گەورەیە دەبێت.

بەهەر حاڵ ئەوە چەند ڕۆژێکە سەرانی لیستی سائیرون ،لە پێشیانەوە سەدر بە سنگ دەرپەڕاندنەوە ،کەوتوتە هاشو هوشو بەڵێندانی بە درۆ .هەر لە بەڵێن لە گۆڕانکاری و چاکسازی بە قازانجی خەڵکی یەوە تا دەگاتە بەڵێنی ئاشکراکردنو دەسگیرودادگایی کردنی گەندەڵکارانو تاوانبارانو سەپاندنی یاسا لە سایەی حکومەتێکی تەکنۆکرات. هەتا وەدەرنانی ئەمریکاو ڕژێمەکانی ناوچەکەو ڕیگا گرتن لە دەخاڵەتی هیچ دەوڵەتێک بۆ کاروباری عیراقو پاراستنی سەروەری سیاسی عیراق.
بێگومان ئەمەش وەک هەمو سەرانی دەستەو تاقمەکانی تری پێش خۆی ، تا جێگیرکردنی پایەکانی دەسەڵاتی ، پێویستی بەم وەعدو بەڵێنو درۆزنانەیەو ڕیاکاری یە هەیە.

بەڵام خاڵی سەرنجڕاکێش لە پاڵ هەمو ئەم بەڵێنانە بۆ چاکسازیو گۆڕانکاری و باش کردنی وەزعی خەڵکو سەروەری یاساو د□بینین سەدرسنگە دەرپەڕیوەکەی کردۆتەوە بۆ پێکهینانی حکومەت لە هەمو لایەنەکانی بەشدار لە هەڵبژاردنو بڕیاری داوە دڵی هیچ لایەنێک نەشکێنێت.ئیتر هەر ئەمە هەمو بەڵینەکانی بۆ گۆڕانکاری و سەروەری یاساو مافی یەکانی هاووڵاتیو چاکسازی بە قازانجی خەڵک بەدرۆ دەخاتەوە.
جا هەمو ئەم قسەوباسو پەیمانو بەڵینانە دوای پێکهینانی حکومەت بۆتە جێگای پرسوڕاو هەواڵی سەرەکی دەزگاکانی ڕاگەیاندنو ڕای گشتیو بەشێکی خەڵکیان لە ئومێدو چاوەڕوانیدا ڕاگرتوە .

بۆیە پرسیاری سەرەکیو گرینگ لێرەدا ئەوەیە بۆ نابێت خەڵک هیچ چاوەڕوانی یەکیان لەو حکوتە هەبێت کە لە داهاتودا بڕیارە پێک بێت ، بە تایبەتی ئەو کەسانەی کە بەشداری دەنگدانیان بە ئومێدو چاوەڕوانی باش بونی وەزعیان ،کردوە؟!
زۆر بەڵگە هەیە بۆ وەڵامی ئەم پرسیارە کە بۆ نابێت خەڵک هیچ ئومێدو چاوەڕوانی یەکیان لەو حکومەتە هەبێت کە لە ئاکامی ئەم هەڵبژاردنەوە پێک دێت.وە بە دڵنیایی یەوە ئەو حکومەتەش هەر هەمان ناوەڕۆکی حکومەتە ئیسلامی و تایەفی و قەومی یەکانی ڕابردوی دەبێتو هەر بە ڕێکەوتنی- توافق – نێوان ئەو دەستەو تاقمانە پێک دێت.

بەڵگەکانیش هەر پەیوەستە بە خودی ئەم هەڵبژاردنەو لایەنەکانی بەشدارو ئەو هەلومەرجە تایبەتی یە کە ئەم هەڵبژاردنەی تیا بەڕێوە

چوە.لەمبارەیەوە پێویست بە لێکدانەوەو شیکردنەوەو هەڵسەنگاندنی زۆر بە بارودۆخی سیاسی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانیو ئاوگۆڕی لە هاوکێشە سیاسی یەکان ناکات.

ئەو بەڵگانەش ئەمانەن:

بەڵگەی یەکەم: ئەوەیە کە لە گۆشە نیگای مارکسیستیو بەرژەوەندی سیاسی چینایەتی کرێکارانو جەماوەری ستەمدیدەوە، هەڵبژاردنی پەرلەمانیو سیستەمی پەرلەمانی بە گشتی ، کە تەعبیرە لە شێوازی دەسەڵاتی چینی بۆرژوازیو سیستەمی سەرمایەدارییەکەی،هەتا پاکترینو دیموکراترینیان لە سکویلارترین دەوڵەتیش، ناتوانێت نەک هەر ئازادی و یەکسانی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و دادپەروەری تەواو دەستەبەر بکات، بەڵکو ناتوانێت جیاوازی یە چینایەتی و سیاسی یەکانو گیروگرفتەکان تا ڕادەیەکی کەمیش کەمکاتەوە.ئەمەش بەهۆی ئەوەی کە خودی هەڵبژاردنی پەرمانیو حکومەتی هەڵبژێردراو و دادوەری یەکەی ،کە سێ پایەکەی ڕاوەستانو پاراستنی سیستەمی سەرمایەداریە، هەرگیزاوهەرگیز ئازادی و یەکسانی و دادپەروەری تەواو لە سایەیدا دەستەبەر نابێت.

بەڵگەی دووەم:ئەوەیە کە دەسەڵاتو دەوڵەتیک ڕێساویاساکانی بە فۆرمی لەسەر بنەمای ئایینو تایەفەو نەتەوەو قەومو خێڵەو ..هتد دامەزرا بێت، وەک عێراقو زۆر وڵاتی تری هاوشێوەی ،هەرگیز ناتوانرێت دەزگای پەرلەمانو حکومەتو دادوەری دیموکراسی لەسایەیاندا دامەزرێت.هەر بەم هۆیەشەوە هەرگیز ناتوانرێت هەڵبژاردنی پەرلەمانی پاکوخاوینو ئازادانە ، بە پێوەرە بۆرژوا لیبرالو سۆشیال دیموکراسی یەکەی، بەڕێوە بچێت.یانی کاتێک حزبێک یان کۆمەڵێک حزبێکی دینی و تایەفی و قەومی و خێڵەکی ،میلیشایی یان میلیتاری ، دەسەڵاتدار بن ناکرێتو ناتوانرێت هەڵبژاردنی ئازادانە لە سایەیاندا بەڕێوە بچێت. خۆ ئەگەر بەڕێوەش بچێت ئەوە شتێکی ڕواڵەتیو ڕوکەشیانەو ناوەڕۆک بەتاڵە. تەنها بۆ شاردنەوەی ناوەڕۆکی دەسەڵاتە سەرکوتگەریو کۆنەپەرستیەکەی خۆیانە.نمونەی ئەمانە هەموو ئەو هەڵبژاردنانەیە کە لە زۆربەی ئەو وڵاتانەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستو زۆربەی ئەفریقا بەڕێوەدەچێت.

بەڵگەی سێهەم :ئەوەیە کە هەموو ئەو هەڵبژاردنانەی لە ساڵی ١٩٩١وە لە کوردستان و لە ٢٠٠٣ لە عێراقدا بەڕێوە چوە ئەگەر چی ،بەناوی هەڵبژاردنی پەرلەمانو بۆ پێکهێنانی حکومەتی هەڵبژێردراوو دەزگای دادوەری یە ، بەڵام نەک هەر ناچنە خانەی هەڵبژاردنی ئازادانەو

دیموکراسی یەوە، بەڵکو جگە لە شانۆگەری یەکی کۆمیدی زیاتر هیچی تر نی یە.چونکە لە سایەی هەلومەرجێکدا بەڕێوە دەچێت ئیتر نەک هەر دەسەڵاتو دەوڵەتێکی هاوچەرخو سکویلارو دیموکراسی بونی نی یە، بەڵکو ئەوەی هەیە کۆمەڵێک دەستەو تاقمی چەتەو ڕێگرو چەقوکیشو مافیایی چەکدارن.ئەمانە چونکە لە سایەی شەڕو داگیرکاریو وێرانکاریو کوشتوبر هاتونەتە سەر دەسەڵات بۆیە بچوکترین بوار نی یە تا هەڵبژاردنی ئازادی تیا بەڕێوە بچێت.بێگومانە هەمو سەرانی ئەم دەستەو تاقمانەو نوسەرو ڕۆشنبیرەکانیان باش ئەم بەڵگەو ڕاستیانە دەزانن. بەڵام ئەوان بۆ شەرعیەت دان بە دەسەڵاتەکەیان لە ئاستی ناوچەیی و نێودەوڵەتی و تەفرەدانی ڕای گشتی پێویستیان بەم بەناو هەڵبژاردنانە هەیە.

جا کە بەشێکی کەم یان زۆر لە خەڵکی بێبەشو ستەمدیدە بەشداری دەکەنو دەنگدەدەن ئەوە یان بەهۆی گوشارە ئابوری و سیاسی یەکانی دەسەڵاتدارانەوەیە یاخود بەهۆی خۆشخەیاڵی و ئومێدو چاوەڕوانی بێهودەیە بۆ بچوکترین گۆڕانکاری و باش بونی ژیانو گوزەرانیانە. بێگومان ئێمەش ڕوی ڕاوقسەمان لەو کەسانەیە. لە کرێکارانو خەڵکی ستەمدیدە کە نابێت بەشداری لەم شانۆگەری یە گاڵتەجاڕی یە بکەن. وە ناشبێت هیچ ئومێدو چاوەڕوانی یەکیشیان هەبێت لەو حکومەتەی کە پێک دێت تا کەمترین چاکسازی بە قازانیان بکات.

بەڵگەی چوارەم: ئەوەیە ئەم هەڵبژاردنەی کە لە چەند هەفتە لەمەوبەر بەڕێوە چوو، وسێهەم هەڵبژاردن بوو لە دوای شەڕو داگیرکاری ئەمریکا بۆ عێراق ، کەمترین ڕێژەی دەنگدەران بەشداربونەو دەنگیان داوە.بە پێی قسەی دەزگا سەرپەرشتییەکانی خۆیان ڕێژەی کەمتر لە سەدا چلو سێ بەشدار بونە. بەڵام وەک پێشتریش ئاماژەمان پێداوە بە پێی هەندێک سەرچاوە کەمتر لە سەدا بیستو سێ،دەنگی داوە .دیارە ئەم ڕێژەیەش ناکاتە ڕێژەی ستانداری نێو دەوڵەتی کە لە سەدا بیستو پێنجە. ئەم بەڵگەیەش ڕادەیی ڕیسوایی و گاڵتەجاری زیاتری ئەم هەڵبژاردنە دەردەخات.

تەناتەت ئەگەر لەسەدا سەد ڕێژە فەرمی یەکەی لێژنەی سەرپەرشتیاری عێراق ڕاست بێت ئەوە هەر مایەی گاڵتەجاری یە. چونکە بەپێی خودی ئەو لێژنەیەو زۆربەی لایەنەکانی بەشدار ،تەزویر بە شێوازی جۆراجۆر کراوە.لەمبارەیەشەوە بەڵگەی زۆر هەیەو بڵاوکرانەوە. بە تایبەتی بەڵگەکان لەسەر هاک کردنی کۆمپیوتەرەکان.

هەمو ئەمانەو زۆر بەڵگەی هەن، وەک وەڵامێک بۆ ئەم پرسیارە کە بۆ

نابێت خەڵک هیچ ئومێدو چاوەڕوانی یەکیان لەو حکومەتە هەبێت بە کەمترین ئاڵوگۆڕو چاکسازیو باش بوونی ژیانو گوزەرانیان لە داهاتودا.

خەڵکی بە گشتی و ،ئەو کەسانەی کە دەنگیان داوە ، دەبێت ئەوە باش بزانن کە ئەوەی دەگۆڕێت تەنها هەندێک لە دەموچاوەکانەو بەس. یاخود هاتنە پێشەوەو چونە دواوەی دەستەو تاقمە ئیسلامیو تایەفیو قەومی و خێڵەکیەکانە کە هەمویان یەک شێوەو ناوەڕۆکو ، یەک ئامانجو مەبەستی ،کۆنەپەرستی و سەرکوتگەریو دژی ئینسانییان هەیە. ئەوەی بۆیان مەبەست نی یە ئینسانیو خواستو مافەکانی ئینسانە.

خەڵکی ستەملێکراو بەبەشکراو لە لایەن دەسەڵاتی ئەم دەستەوتاقمانەوە لە جیاتی بەشداری کردن لە سیناریۆ گاڵتەجاری یەکانی ئەمانەو ئومیدبەستنو چاوەڕێ بون بە حکوتەکەیان دەبێت ئومیدو بروایان بە خەباتو نارەزایەتی بە کۆمەڵەو یەکخراوی خۆیان هەبێت تا مافوئازادی یەکانیان بەسەر حکومەتەیەکەیان بسەپێننو هاوکات بەردەوام بنو درێژە بە خەباتو نارەزایەتی یەکانیان بدەن تا کۆتایی بە دەسەڵاتی ئەم دەستەوتاقمانە دەهێنن. لە جیگایدا دەوڵەتو حکومەتی خۆیان کە شێوازی دەسەڵاتدارێتی شورایی و ناوەرۆک شۆسیالیستی یە دادەمەزرێنن. ئیتر لە سایەیدا دەستەبەرکردنی ئازادی و یەکسانی هەمەلایەنەی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی بێگومانە مەیسەر دەبێت.

٢٠١٨-٥-٢٨
موزەفەر عەبدوڵا

تێبینی:
ئەم نوسینە لە بەپێشەوەی ژمارە٢٩ دا بڵاو بۆتەوە

ئامانجی سەرەکی ترامپ لە گواستنەوەی باڵیۆزخانەکەی بۆ

قـــودس چـــی یە...؟! ... مـــوزەفەر عەبدوڵا

ڕوداوو هەواڵی گواستنەوەی باڵوێزخانەی ئەمریكا لە تەلئەبیبەوە بۆ قـــودس- ئۆرشەلـــیم – لە ئیســـرائیل یەكێــك لە ڕوداوو هەواڵە گەورەوگەرمەكانی ڕۆژەكانی هەفتەی ڕابردوو بوو لە هەمو ئاستێكی نێودەوڵەتی و ڕای گشتیدا.ترامپو سەرانی ئیدارەكەی بە ڕوگەش وایان ڕاگەیاند كە ئامانجی یان لەم بریارو كارە جگە لە پشتیوانی لە مافی دوڵەتی ئیسرائیل بۆ بە پایتەخت كردنی قودس بۆ ئیسرائیلو گیرانەوەی مافی دیرینەیان هاوكات بەم كارە زیاتر ئاشتی جیگیر دەبیت لەهەمو ئاستەكان .وە ئەم ڕاوبوچونانە لە كاتی كردنەوەی كەنسەخانەكەس جەخت لەدەكرایەوە لە لایەن باڵوێزو كچەكەی ترامپەوە.

بێگومان ئەم ڕوداوەش بوە هۆی دەربرینی ڕاو هەڵوێستی جۆراجۆرو دژ بە یەك، چ بە لایەنگـری چ بە دژایەتــی.وە بە شێــوەیەكی گشتــی ڕاو هەڵویستەكان دژی ئەم كارە بونو سەركۆنەیان كرد . تەنانەت دەستو هاوپەیمانە نزیكەكانی خودی ئەمریكا دژی بون..
لە ئاستی كۆمەڵگای فەلەستین و ئیسرائیلیشدا بەرەی ئازادیخوازیو ئـینساندۆستی دەستیان دایە ناڕەزایەتی گەورەولەگەڵ وەڵامی توندی سەربازی دەوڵەتی ئیسرئیل ڕوبەروبونەوە كە كوشتنی دەیان كەسو زیاتر لە دوو هەزار كەسی برینداری لێكەوتەوە.

جا پرسیاری سەرەكی لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ ئامانجی ترامپو ئیدارەكەی لەم كارە هەر ئەوەیە كە ئاماژەمان پێدا یاخود شتێكی ترە؟!
دیارە ترامپو ئیدارەكەیو سەرانی حزبەكەی ئامانجی خۆیان چۆن ڕادەگەیـەنـن لـەم بریـارو كارەیـان ئەوە ئـازادن .بەڵـام تـا ئەو جیگا یەی دەگەڕیتەوە بەوەی كە بەم بڕیارو كارە كە پێیان وابیت ئاشتی زیاتر لە هەمو ئاستەكان جێگیر دەبێت ئەوەیە هەرگیزاو هەرگیز نابێتە هۆی زیاتر سەقامگیركردنی ئاشتی لە هیچ ئاستێكدا.
بەڵكو بە پێچەوانەوە زیاتر دەبێتە هۆی پەرەسەندنی ململانێ نێوان ڕەوتـو بـاڵە قـەومـی و ئـاینیـە فـاشی یەكـان لەهەردو لاوەو بەمەس ئاژاوەو شەڕوكوشتوكوشتار زیاتر دەبێت . تەنانەت ڕەوتی كۆتایی هێنــان بە پرۆســەی ئــاشتی كە نزیــك بە ســی ســاڵە لەمەوبەر بە دەسـپێشكەریو چـاودێری خـودی ئەمریكـا دەسـتی پێكـرد لە كاتێكـدا لەوپەڕی باڵادەستی و بەهێزیدابون بەرەو كۆتایی دەچێت.

ڕاستی یەکەی ئەم بڕیارە تاکلایەنەیەی ئەمریکا هەر وەک بڕیاری دەرچونی تاکلایەنەیان بوو لە ڕێکەوتنە نێودەوڵەتی یەکە لەگەڵ ئیران.هەردوکیان لەگەڵ زۆر پرسو کێشەی تر پەیوەستن پێکەوە. ئەگەر چی ترامپو ئیدارەکەی بە شوین ئامانجی گەڕانەوەی سەردەمی زێرینی ڕابردویانەوەن لە چوارچێوەی هەلومەرجی چەند جەمسەریو هێزهاوسەنگی ئەمرۆدا بەڵام بە پێچەوانەی ئەو ئامانجانەوە دەبێتە هۆی زیاتر تەریکبوونەوەو دور کەوتنەوەیان تەنانەت لە دەستو هاوپەیمانەکانیا نیشیان.

ترامپو ئیدارەکەیو سەرجەم دەستەی فەرمانڕەوای دەوڵەتی ئیمپریالیستی ئەمریکا بەم شێوە بڕیارو کارانەیان دەیانوێت نەیارەکانیا چ دەوڵە زلهێزەکان چ ڕژێمەکانی ناوچەکە بترسێنێتو پاشکشەیان پێ بکات ،بەڵام لە ڕاستیدا هەرگیر ناگات بەم ئامانجانە.

١٨-٥-٢٠

هۆکاری کێشەی نێوان ئەمریکاو ئێران چی یەو ئاکامی کشانەوەی لە ڕێکەوتنەکە چی دەبێت؟!

موزەفەر عەبدوڵا

-____________

بڕیاری کشانەوەی تاکلایەنەی دەوڵەتی ئەمریکا لە ڕێکەوتنە نێو دەوڵەتی یەکەی ١+٥ یانی ،ئەمریکا،بەریتانیا،فەرەنسا،ئەڵمانیا،روسیاو چین – لەگەڵ ڕژێمی ئیسلامی ئێران ، کە لە لایەن ترامپەوە چەند ڕۆژێک لەمەوبەر واژۆ کرا، لە چەند ڕۆژی ڕابردوەوە تا ئێستا یەکێک لە گەورەترین ڕوداوە جهانی یەکان بوو.ئەم ڕوداوە بوە یەکێک لە هەواڵو پرسە گەرمەکانی دەزگاکانی ڕاگەیاندنو ڕای گشتی جیهان.

لەمبارەیەوە لێکدانەوەو ڕاوبۆچونو هەڵوێستی جۆراجۆر لە گۆشەنیگای جیاوازەوە بەدی دەکرێت. زیاتریش ڕاوهەڵوەسگیری یە سیاسی یە گشتی و فەرمی یەکان لایەنگیرن بەلایەنەکان ،جگە لە ڕاو هەڵوێستی هەندێک لە چەپو کۆمۆنیستەکان کە بە گشتی دژایەتی هەمو لایەنەدەرگیرەکان دەکەن.

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجیشە ئەوەیە کە زۆربەی لێکدانەوەو ڕاوبۆچونەکان زیاتر لە ڕوانین لە ڕواڵەتی پرسەکەوە هەڵوەستگیری دەکەن .وە پێیان وایە کە کرۆکی پرسو کێشەو ململانێکە هەر ئەوەیە کە خودی لایەنەکان پروپاگەندەی بۆ دەکەن.

ڕواڵەتی پرسەکەش لای ئەوان ئەوەیە کە گوایە ئێران لە هەوڵی دەسڕاگەیشتنە بە چەکی ئەتۆمیو ناوکی و، ئەمریکاو هەمو دەستوهاوپەیمانەکانیشی ڕێگای پێنادەن ئەم نەیارو دوژمنەیان ببێتە خاوەنی ئەم جۆرە چەکانە چونکە ئەمنو ئاسایشی جیهان دەکاتەوە مەترسی یەوە.لە کاتێکدا وەک ئاماژەمان پێدا ئەمە تەنها ڕواڵەتی کێشەو پرسەکەیەو کردویانە بە بەهانە تا لەم ڕێگایەوە کۆمەڵێک ئامانجی سیاسی و ئابوری و سەربازی تر بەدی بێنن.

جا بۆ ڕۆشنکرنەوەی هۆکارە ڕاستەقینەکان وا پێویست دەکات ئاماژەیەک بە هەندێک تایبەتمەندی ڕژێمی ئیسلامی و بنەمای کێشەوململانێکانی لەگەڵ ئەمریکا و هەندێک لەو زلهێزانە بدەین.

بەر لەهەر شتێک پێویستە ئەو ڕاستییە یە جارێکی تر جەخت لێبکەینەوە کە ئەم ڕژێمە بەرەنجامی بەلاڕێدابردنی ڕاپەڕین وشۆڕش و سەرکوتی جەماوەری شۆڕشگێر بوو کە ڕژێمی شایان ڕوخاند لە ساڵی ۱۹۷۹ دا .ئەمەش بە پلەی یەکەم لە نەبونی یەک بەدیلی بەهێزی سیاسی و کۆمەڵایەتی کۆمۆنیستی و کرێکاری وایکرد ئەم باڵە ئیسلامی یەی چینی بۆژوازی لە هەلومەرجێکی تایبەتی ناوخۆیی وناوچەیی و جهانیدا بتوانێت دەسبە سەرهەمو دەسەڵاتو دەوڵەتدا بگرێت و بەهێزی سەرکوت خۆی تا ئێستا بسەپێنێت.

تایبەت مەندی ئەم ڕژێمە ئیسلامی یە سەرکوتگەرو کۆنەپەرستو تیرۆریستیەش لە چاو ڕژێمی شای سەرکوتگەری هاوکارو هاوپەیمانی ئەمریکاو ڕۆژئاوا وەک زۆربەی ڕژێمە سەرمایەداری یە ژێردەستە ئیمپریالی یەکان زیاتر پەیڕەوکردنی بو بە مۆدیلی سەرمایەداری دەوڵەتی بەسەر هەمو هەیەکان وسەرجەم پرۆسەی بەرهەمهێنانی سەرمایەو زیدەبایی و زیدەقازانج لە سایەی دەسەڵاتێکی ئەوپەڕی سەرکوتگەر کە سەرەتایی ترین مافو ئازادی بە ڕەوا نابینێت بە کرێکاران و توێژە ستەمدیدەکان.

ئەم ڕژێمە بە پێی ماهیەتە چینایەتی یەکەی نایەوێتو ناتوانێت ڕێگا

بدات بە کەمترین کردنەوەی دەروازە بە سەرمایەی دارایی و هاوردنی کاڵاو پێویستی یەکانی تری بازارو ململانەی ئازاد.
وە هەر ئەمەش هەکارو کرۆکی هەمو کێشەو ململانەی و هەڕەشەو کوڕەشەو پیلانەکان لە دژی یەکتر لە نزیک بە چە ساڵەی ڕابردوەوە تا ئێستا.

جا هەرچی دەوڵەتە ئیمپریالیستەکانی ئەمریکاو ئەوروپایە دەیانەویت ئێران ،کە لەسەر دەریایەک لە نەوتوگازو سەروەتو سامان ،بە تایبەتی هێزی ملیۆنی کاری هەرزان ،ڕاوەستاوە دەرگاکەی بە فراوانی ئاوەڵابەت بە ناردنی سەرمایەی دارایی و کاڵاو تەکنیکی ئەوان وەک زۆر ووڵاتی تری دونیا .هەرچی ڕژێمی ئیسلامی ئیرانیشە، وەک ووتمان بە پێی ناوەڕۆکە چینایەتی یە بۆرژوازی یەکەی ، لە ڕووی فکری و سیاسی و مێژویی یەوە نە دەیەوێتو نە دەتوانێت پەیڕەوی تەواو لە مۆدیلی سەرمایەی بازاری ئازادو هاوردنی سەرمایە دارایی و ..هتد دەرەکی بکات بە بە سانسۆرو لابردنی تاریفەی گومرکی و ململانەیەکی ئازاد.

ئیتر هەمو دروشمو پروپاگەندەکانی تریان لەهەردو لایەنەوە بە تایبەتی ئەمریکاو ڕۆژئاوا لە بونو پەرەپێدانی ئێران بە چەکی ناوەکی و مەترسی بەسەریان و پرسی مافی مرۆڤو دیموکراسی زیاترکەمەوە بەهانەیەکن لەدەوری ئەم کێشەو ململانە سەرەکییەدا دەخولێنەوە.
تەنانەت پروپاگەندەی مافی مرۆڤو دیموکراسی لە دژی ئەم ڕژێمانە تا ئەو جێگایە مەبەستی ئەمریکایە کە کەمترین دەرفەت بدەن بە کردنەوەی بازارەکانیان بە وەبەرهێنانی سەرمایەی ئەوانە.هەر کات ئەو دەرفەتەیان دا ئیتر پروپاگەندەکان هەموی خودبەخود نامێنن.
باشترین نمونەش دەوڵەتو دەسەڵاتی پاشایەتی سعودیەو زۆری ترە کە سەرەتا ترین مافی مرۆڤو دیموکراسیو هەڵبژاردنی تێدا نی یە بەڵام نەک هەر هیچ کێشەیەکیان لەگەڵ نی یە بەڵکو باشترین دەستو هاوپەیمانی ئەمریکاو دەوڵەتە سەرمایەداری یە ڕۆژئاوایی یەکانن.
بێگومانە ئەوە ڕونە کە ئەمریکاو پێنج زلهێزە ئەمپریالیزمەکەی بەریتانیاو فەرەنساو ئەلمانیاو ڕوسیاو چین لەوەتەی ڕژێمی ئیسلامی لەسەر کارەو، دەسەڵاتە سەرکوتگەری یەکەی جێگیر کردوە ،بەردەوام بەشێوازی جۆراوجۆر لەهەر دەورەیەک ، چ بە تەنهاو چ پێکەوە ، هەم لە ناکۆکی و ململانەدابونە و هەم لە ڕێکەوتنو هاوکاری بە پێی هێزهاوسەنگی یان .بە تایبەتی ئەمریکا لەهەر دەورانێکی باڵادەستی خۆیدا هەمو شێوازێکی فشاری هێناوە بە ئەم ڕژێمە .هەر لە ئابڵوقەی ئابورییو پێکدادانی سیاسی، جار جار سەربازی ، تا نەخشەو پیلانی

ڕوخانی ڕژێم جا چ ویستبێتی شەڕ لە دژی بەرپا بکا تو سیناریوی ڕەشی وەک عیراقو سوریا بەدی بێنێت، بەهاوکاری تاقمە پرۆ ئەمریکاییە یەکانی وەک سەڵتەنەتەکان ، یاخود بەهاوکاری باڵە کۆنەپەرستەکانی ناو ڕژێم هەوڵی داوە ئاڵوگۆڕ بکات بە قازانجی خۆی .

بەڵام دوای چەندین ساڵ لەهەڕەشەو گوڕەشەی دەخاڵەتی سەربازی و سەپاندنی ئابڵوقەی ئابوریو پیلانی جۆراجۆری ڕژێم چەنچی بەئاکام ئیتر لە مانگی مەی ٢٠١٥ هەمویان بە چاودێری نەتەوە یەکگرتوەکانو دەخاڵەتی لیژنەی چاودێری ووزەی ناوەکی و یەکیتی ئەوروپا لەسەر کۆمەڵێک خاڵ ڕێککەوتن. گرینگ ترین خاڵیش ملدانی ڕژێمی ئیسلامی بو بە سنوردانان بە پەرەپێدانی پرۆژەی ووزە ئەتۆمییەکەی لە ژێر چاودێری ئەوان. لە بەرامبەر ئەمەدا هاوکات ئەمریکاو هاوکارەکانیشی ئابڵوقەی ئابوری لەسەر لابەرن کە چەند ساڵە بو دایان نابوو. هەڵبەت لەم ئابڵوقەیەشدا ئیران زیاتر لە ١٦٠ ملیار دۆلار زیانی پێکەوتبو. بەڵام بە پێی ڕێککەوتنەکە ١١٠ ملیار دۆلاری بلکەکراویان دایەوە. ئەمە سەرەڕای کۆمەڵێک شەرتوشروتی تر.
بەڵام دوای ٣ ساڵ لەم ڕیکەتننامەیەو لاوازی بونی پێگەی سیاسی و سەربازی ئەمریکا چ لە گۆڕەپانی ململانێ و شەڕەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لە بەرامبەر نەیارەکانی لەوانە خودی ڕژێمی ئیسلامی چ دابەزینی کەشی لەنێو هاوپەیمانە ئەورووپی یەکانیشی ئیتر ترامپو ئیدارەکەی ناچاربوون چاوبخشێننەوە بە ڕێککەتنامەکەو بەبەهانەی پوچەوە پاشگەز ببنەوە.دیارە لەمەوە نیگەرانی یەکانو هەندێک بەڵگەی ئیسرائیلو سعودیە وەک دوو دەستی دێرینی ئەمریکاش کاریگەری هەبوە لەسەر ئەم پاشگەزبونەوەیەو کشانەوەیە لە ڕێککەتنەکە.
لە واقعدا ئەمانە هۆکاری سەرەکیو راستەوخۆی ئەم کێشەو ململانێ و پرسەو تەنانەت پاشەکشەی ئەمریکایە لەو ڕێککەوتنامەیە.

بەڵام ئەوەی ئاکامەکانی ئەم کشانەوەیە لە ئەستاو داهاتودا چی دەبێت دەکرێت ئاماژە بە زۆر خاڵ بدرێت لە ئاستی ناوخۆیی وناوچەیی و جیهانی لە ژێر لایەنەوە بە نمونە:
یەکەمین : ئاکامی کاریگەری سەلبی هەردو ئەم دەوڵەتە بەرژواییە ئەوەیە کە بەبەهانەی چارەسەرنەبونی کێشەو ململانیکانیان و ،هەڕەشەوگوڕەشە تەنانەت ئەگەری شەڕ. ئەوە فشاری ئابوری و سیاسی و سایکۆلۆژی زیاتر بە خەڵک دەت . بە تایبەتی خەڵکی ئەو ووڵاتانەی کە چەند ساڵە دەرگیری شەڕی نوێنەرایەتی نێوان ئەم ڕژێمانەن.
ئەوەتا هەر لەگەڵ کشانەوەکەیدا ترامپ بریاری سەپاندنی ئەوپەڕی ئابڵوقەی دا بەسەر ئێراندا.وە ئەمەش یەکەمین قوربانی یەکەی خەڵکی

ستەمدیدەی ئێران دەبێت.
دووەم:هەمو لایەنەکانی دەرگیر لەم کێشەو ململانی یەدا ،بە تایبەتی ئەمریکاو ڕژێمی ئیسلامی دەخاڵەتەکانیان لە ووڵاتانی ناوچەکە ، بە تایبەتی عێراق و سوریاو یەمەن و لیبیاو زۆری تر، توندتر دەکەنەوە. چ ڕاستەو خۆ بە لەشکرکێشی زیاتر، چ بە هاندانوهاوکاری ڕژێم و دەستەوتاقمە کۆنەپەرستە ئیسلامی و تایەفی و قەومی یەکانیان.

سێهەم : پێکدادانە سەربازی و هێرشو ، تەنانەت ئەگەری شەڕی نێو هەندێک لە دەوڵەتەکانی ناوچەکە لەم قۆناغە زیاتر دەبێت . بە تایبەتی پەرەگرتنی ڕاستوخۆی شەڕ لەنێوان ڕژێمی سوریاو ئێران لەگەڵ ئیسرائیل. وە هەر ئێستا ئەوە بەچاوی خۆمان دەبینین لەم ۲-۳ هەفتەیەی ڕابردوو کە چەن هێرشی ئاسمانی و موشەکبارانی بنکەکانی یەکتر دەکەن.
چوارەم : قوڵبونەوەی کێشەو ململانێو ، تەنانەت شەڕ لە نێوان سعودیەو هاوپەیمانەکانی لەگەڵ ئێران و هاوپەیمانەکانیان . بە تایبەتی تاقمە چەکدارە تیرۆریستی یەکانیان.بێگومان ئیسرائیلیش لەم نێوەدا ئاگری ئەم شەڕەی نێوان ڕەوتە سوننگەراو شیعەگەراکان بە بێ قازانجی خۆی خۆشتر دەکات.
پێنجەم: لەگەڵ زیاتر جەمسەربەندیو گۆرانی هیزهاوسەنگیو قوڵبونەوەی قەیرانو ئاژاوەو پەشیویو شەڕو پێکدادانەکانی نێوان ئەم ڕژێمو تاقمانە لەم ووڵاتانە ئیتر ئەگەری پێکدادانو شەڕی ڕاستوخۆی نێوان خودی ئەم زلهیزانەش ممکنتر دەبێتو جیهان زیاتر دەخزێننە ناو سیناریوی ڕەشو شەرو کارەساتی گەورەترەوە.

بیگومان هەمو ئەم ئاکامانەش هیچی لە بەرژوەندی و قازانجی جەماوەری ئەو ووڵاتانەو ناوچەکەو جیهان نی یە. تەنها خەڵک دەبیتە قوربانی نێوان کێشەو ململانێو شەڕی ئەم دەوڵەتە سەرمایەداریو ئیمپرپالیستیانە.وە سەرەنجام وێرای پەرەسەندن دیاردەی شەڕوکوشتوکوشتار بێگومان ئاوارەیی و بێکاری وهەژاریو برسیتیو بیخانەولانەییو زۆر دیاردەی تریش سەرهەلدەدات.
جا ئەگەر لە سایەی ئەم ڕژێم و دەوڵەتە سەرمایەداری و ئیپمریالیستیانەو باری ئەمنو ئاسایشو هێمنی و ڕێکەوتنیاندا خەڵک هەمیشە دەچەوسێتەوەو بیمافن ئیتر ئەوە لە سایەی ململانێوئاژاوەو شەڕەکانیاندا بێگومانە خەڵکی توشی کارەساتی زیاترو زیاتر دەبن .
بۆیە پێویستە لەسەر جەماوەری کرێکارانو توێژە ستەمدیدەو نەدارو هەژارەکان بە ڕێگا گرتنو کۆتایی هێنان بەم هۆکارو ئاکامە

کارەساتبارانەی کە دەبنە هۆی دروستبونی ئەم دۆخە کێشە بەیان بە ئاگایی سیاسی چینایەتی خۆیان ڕێکخراوو یەکگرتوکەن.وە بەردەوام بن لە ناڕەزایەتییەکانیانو خەبات درێژە پێ بدەن تا پاشەکشەو لاوازکردنو تەنانەت ڕوخانی دەسەڵاتی بۆرژوازی لەم وڵاتانە.

بە تایبەت ڕوخانی ڕژێمی ئیسلامی کە نزیک بە چل ساڵە بەتە هەمای ئیرهاب و ئیعدامو سەرکوتو جیاکاری ڕەها بە خەڵکی ناوخۆی و ناوچەکە . روخانی ڕژێمی ئیسلامی لە ڕێگای ڕاپەڕینێکی شۆڕشگێرانەی جەماوەرەوە ،کە جارێکی تر تارمایی یەکەی دەتو دەچێت ،دەسکەوتێکی گەورە دەبێت بۆ خەڵکی ئێرانو ناوچەکە .چونکە هاتنەسەکارو مانەوەی ئەم رژێمە تا ئێستا تەنها لە ڕێگای ئیرهابو ئیعدامو سەرکوتی ڕەهاوە بووە .

کامیان گاڵتەجاڕی سەرەکی یە: هەڵبژاردنەکە یان بە تەنها ئاکامەکەی..؟! … موزەفەر عەبدوڵا

سەرەنجام دوای چەند هەفتە لە بەڕێخستنی هەراوهوریاو سوکایەتی و تۆمەتبارکردنو هەڕەشەو گوڕەشەو پەلاماردانو لێدانوبریندارو کوشتن لە یەکتر لە ژێر ناوی کەمپەینی سیاسی هەڵبژاردن لە لایەکو ، لە لایەکی تریشەوە هەڕەشەو گوڕەشەی نانو موچە بڕینو تراسوتەقاندنی خەڵکی ،گاڵتەجاڕی بەناو هەڵبژاردنی تاقمە مافایی یەکانی لە عێراقو کوردستان لە ١٢ مانگ ئەنجامدرا.
بەڵام لە بەرامبەر هەمو ئەم پرۆسە گاڵتەجاریو هەڕەشانەی لایەنە دەسەڵاتدارو بەناو موعارەزەکانیش زۆرایەتی خەڵکی، لە پێشیانەوە کۆمۆنیستەکانو ڕێکخراوەکانیان ، بە تایبەتی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کەمپەینێکی سیاسی بۆ ڕیسواکردنی ئەم گاڵتەجاڕی بەڕێخست.

لە چوارچێوەی ئەم کەمپەینەشدا منیش لە گۆشە نیگای جۆراوجۆری پرسوڕای هەفتانەوە چەند ووتارم نوسی بۆ دەرخستنی ناوەڕۆکی ئەم

بەناوهەڵبژاردنو بەناوەیەک گاڵتەجاڕی یە کە لایەنەکانی دەسەڵاتدو موعارەزە سەرگەرمی بون بە تەفرەدانی جەماوەرو مانەوەی خۆیان لە دەسەڵات.
ئەستاش دوای تەواوبونی هەڵبژاردنو دەنگدانە گاڵتەجاڕەکە یەکە لە ئاستی عێراقو کوردستان زۆربەی لایەنەکان ، بە تایبەتی بەناو موعارەزەکان ، دەنگی نارەزایەتی یان بەرزکردۆتەوە لە ئاکامەکەی بە گاڵتەجاری ناوی دەبەن .وە دژی وەستاونەتەوە بە بەهانەی ئەوەی ئاکامەکەی دەسکاری کراوەو تەزویر کراوەو ئامارەکانی دەنگدان هاک کراوەو چەند بەهانەی تریش .
وە لەسەر زاری ووتەبێژو سەرانیانەوە ،بە تایبەتی شەش لایەن لە کوردستان ،ڕایانگەیاند کە ئاکامی هەڵبژاردن قەبول ناکەنو بە گاڵتەجاڕی ناویان بردوە .هاوکات داوا دەکەن کە یان دوبارە دەنگەکان جیا بکرێتەوە یا ئامادەبونی لێژنەیەکی سەرپەرشتی بەلایەن یان جاریکی تر هەڵبژاردن بکرێتەوە.
بەڵام پرسیاری سەرەکی لێرەدا ئەوەیە ئاخۆ کامیان گاڵتەجاڕی سەرەکی یە هەڵبژاردنەکە خۆی یان بە تەنها ئاکامەکەی…؟!
وەڵامی بەرەی ئازادیخوازیو یەکسانیخوازی، لە پێشیانەوە کۆمۆنیستەکانو حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بە ئەو ڕاوهەڵویستەی ئەو لایەنانەی کە پێیان وایە بە تەنها ئاکامی هەڵبژاردنەکە گالتەجاڕی یە ، ئەوەیە کە ئێمە چەندین بەڵگەو فاکتی سیاسی و مێژوویی جۆراوجۆرمان لە نوسینو بەیانەکان هێنایەوە کە ئەوەی پێی دەڵێن هەڵبژاردنو دەنگدان بە پەرلەمان جگە لە گاڵتەجاری زیاتر هیچی تر نی یە.وە ئەو بەڵگەو فاکتانە لە ووتارو نوسینو قسەوباسو گفتوگۆو چاوپێکەوتنی سەدانو هەزاران کەس تا دەگاتە بەیانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری و ڕێکخراوە کۆمۆنیستی یەکانی تردا هاتوەو ڕونکراوەتەوە.

وەک ووتم شەخسەن ٥ وتارم لەمبارەیەوە نوسی کە ئێمە نە هەڵبژاردنەو نە سەرجەم ئەم هەلومەرجو سیستەمە سیاسی یەو نە ئەو هێزانەی کە ئەم هەڵبژاردنە لەسایەیان دەکرێت دەتوانن دەیانەوێت هەڵبژاردنێک کە لانی کەمی پرەنسیبە نەو دەوڵەتییەکانی خودی بۆرژوازی تیدا بێت.بەڕێوە بچیت. وە ئەم لایانانە دەیانەوێت بەناوی هەڵبژاردنەوە پێنجەمەری کەمایەتی یەکی خەڵک وەرگرن تا شەرعیەت بە دەسەڵاتە میلیشاییەی چەتەگەری یە قەومی و خێڵەکی و ئیسلامی و تایەفی یەکانیان بدەنو بەس.
ئەستاش ئەم ڕاستی یە تەواو لە لایەن خودی لایەنەکانی دەسەڵاتو بەناو موعارەزەوە دانیان پیادا نا . ئێمە جگە لەوەی لە کەی هەمو ئەو ڕێژەیە لە خەڵکی کە مافی دەنگدانی هەیە بە ڕەسمی تەنها نزیک

بە لەسەدا چلو سێ دەنگیان داوە.تەنانەت بە پێی هەندێک هەواڵ کە بڵاوکراوەتەوە لە زمانی هەندێک سەرچاوەی دەرەکی یەوە کەمتر لە ڕیژەی سەدا بیستیش دەنگیان داوە.

ئەمانەش ئیتر بەڵگەو فاکتو ڕاستی ترنو ڕاو هەڵویستو بۆچونەکانی ئێمە باشتر دەس□ل□م□نن کە ئەمە هەڵبژاردن نی یە بەڵکو لە گاڵتەجاریش گاڵتەجاری ترە.ئەمە ئیتر خۆی لە خۆیدا بەتاڵ کردنەوەی ناوەڕۆکی ئەم بەناو هەڵبژاردنەیە کاتێک کەمترین ڕێژەی خەڵک ئامad□ی دەنگدان بونەو زۆرایەتی ڕەها چ بایکوتیان کردوە.جا چ دژی هەڵبژاردنەکەو سەرجەم پرۆسەکەو تەنانەت وەک ئێمە بە گاڵتەجاریان زانیوە.

لە ڕویەکی ترەوە تا ئەو جێگایەش دەگەڕیتەوە بەوەی کە ڕێژەی ڕەهای خەڵک دەنگی نەداوە، ئیتر بە هەر بەڵگەو بەهانەیەوە بێت ئیتر ئەوە رادەی دژایەتی ئەو خەڵکە دەگەیەنێت بۆ دەسەڵاتی ئەم تاقمانە. بۆیە پێویستە لەسەر ئەو خەڵکە ناڕازی یە لە جەماوەری کرێکارانو تویژە ستەمدیدەکانو هەمو بەرەی ئازادیخوازی و چەپو کۆم□نیست□کان یەکگرتوانە بێنە مەیدان تا ئەم تاقمانە جارێکی تر نەتوانن بەناوی هەڵبژاردنو دەنگدانەوە یاری بە چارەنوسیان بکەنو دەسەڵاتی سەرکوتگەری میلیشایی بسەپێننەوە .
ئەگەر بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی ، لە پێشیانەوە کۆمۆنیستەکان ڕیکخراوترو یەکگرتوتر بن ئەوە بێگومانە بە هیزی یەکگرتوانەیان نایەڵن ئەم تاقمە میلیشایی یە قەومی و خێڵەکی و ئیسلامی و تایەفی یانە گاڵتەجاری وا بەناوی هەڵبژاردنەوە ئەنجام بدەن. هاوکاتیش تاقمی وەک ئەم بەناو موعارەزانە پەیدا نابن کە پێیان وا بێت سیستەمە سیاسی یەکەو هەڵبژاردنە کە هیچ گرفتو خەوشی تیدا نی یە بەڵکو تەنها ئاکامەکەی گاڵتەجاری یە.

٢٠١٨-٥-١٤

موزەفەر عەبدوڵا

ئاخۆ پشکۆ بێ فو دەکوژێتەوە...؟!
... موزەفەر عەبدوڵا

لە هەشتەمین ساڵیادی گیانبەختکردنی سەردەشت عوسماندا...

ئەمڕۆ هەشت ساڵی ڕەبەق تێپەڕ دەبێت بەسەر گیانبەختکردنی ڕۆژنامەنوسی لاوی ئازادیخواز سەردەشت عوسماندا کە لە لایەن دەسەڵاتی قەومی و خێڵەکی و بنەماڵەیی و چەتەگەریەکەی کوردستانو لە شاری هەولێر بە ڕۆژی ڕوناک ڕفاندنیانو پاشان کوشتیان.
لەو ساتەوە تا ئەمڕۆ هیچ ڕۆژو هەفتەو مانگو ساڵێک نیە کە لەهەر جیگایەک باسی ئەم دەسەڵاتەو پرسی ئازادی کرابێت باسی سەردەشت نەکرابێت. هەروەها لەو ساتەوە سەردەشت لەهەر گیانبەختکردویەکی تر زیاتر بۆتە هێمای خەباتو ناڕەزایەتی بۆ ئازادیو دژی ئەم دەسەڵاتە مرۆڤکوژە.

هەر بۆیە لەم هەشت ساڵەدا سەردەشت لە لایەک بو بە پشکۆو مەشخەڵێکی تری گەشەداری خەباتو ناڕەزایەتی بەرەی ئازادیخوازی لە دژی ئەم دەسەڵاتە بە تایبەتی یادی ساڵانەکەی ، لە لایەکی تریشەوە بۆتە مۆتەکەیەکی قورس بەسەر دڵی ئەم دەسەڵاتەوەو هەر ڕۆژیک بێت لە ترسا دڵی دەتەقێت.
لە راستیدا ئەم تاوانەی سەرانی دەسەڵات وەک ئەوە وابو کە ویستبێتیان بێ فو پشکۆ بکوژێننەوە بەڵام نەیان زانی پشکۆ بێ فو دەگەشێتەوەو گڕ دەگرێت .

سەیرلەوەدابو ئەم دەسەڵاتە بەو هەمو نوسەرو ڕۆژنامەنوسو ڕۆشنبیرو ئەکادیمی یە دەرباروپارەخۆرانەیان نەیان توانی بە نوسین وەڵامی سەردەشت بدەنەوە ڕیسوایانە هەر زوو پەنایان بردە بەسەر کاری تیرۆرو کوشتن.
بەڵام هەرگیز بە خەیاڵو بیریاندا نەدەهات کە ئەم کارە تیرۆرەیان فوکردنە لە پشکۆو سەردەشت دەبێت بە مەشخەڵێکی گڕدار بۆ گەرم ڕاگرتنی خەباتو ناڕەزایەتی بەرەی ئازادیخوازی لە دژی ئەم دەسەڵاتە چەتەیە .

بۆیە ناوو نوسینو خەباتی سەردەشت عوسمان بۆ ئازادی هەمیشە لامان بە زیندویی دەمێنێتەوەو، هاوکات سورین لەسەر خواستی دەسگیرودادگاییکردنو سزادانی تاوانبارانو کۆتایی هێنان بەم

دەسەڵاتە دژی ئازادی یە.

٢٠١٨-٥-٥

کام دەنگدانە بۆ خەڵکی کوردستان چارەنوسازە...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

تەواوی لایەنە قەومیو ئیسلامیە یەکانی کوردستان بە دەسەڵاتدارو ئۆپۆزیسیونەوە، بە نەوەی کۆنو نەوەی نوێوە ،جارێکی تر لە بەڕێبەڕێنی ڕاکێشانی هەمو خەڵکی کوردستاندان بۆ ناو زەلکاوی پەرلەمانی عێراقی ئیسلامیو مەزهەبی و قەومی و عروبی . بیگومان ئەمە نە یەکەم جارەو نە دوا جاریش دەبێت کە هەمو ئەم لایەنانە بە ڕیاکارانەوە دەچنەوە بەردەم سەرانی ئەم دەوڵەتە کۆنەپەرستەو بەهەر دە پەنجەکانیان مۆر لەو دەستورە دژی ئینسانی یە دەدەن کە زیاتر لە دە ساڵە لەمەوبەر بە هیوای جێگیر بونی دەسەڵاتەکەیان مۆریان کردبوو.

ئەگەر چی لەم ماوەیەدا جارێک سەرانی یەکێتی و تاڵەبانی و هاوکارە نزیکەکانی لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق لە ساڵی ٢٠٠٥ بە مەبەستی بەدەسهێنانی کورسی زیاتر لە بەغدا بەناو ڕاپرسی یەکیان بە خەڵک کرد بۆ پرسی مانەوە لە عێراقدا یان سەربەخۆیی .وە لەو ڕاپرسیەشدا لە سەدا نەوەدو هەشتی خەڵک دەنگی بە جیابونەوەدا بەڵام بێ ئەوەی دوایی یەک هەنگاوی بە کردەوە بنێن بۆ بەدیهێنانی ئاکامەکەی.

جارێکی تر لە ڕێکەوتی ١٧-٩-٢٥ ئەم جارەیان پارتی وبارزانی بە هەمان شێوەی یەکێتی بە کەمێک زیاتر خۆ سورومەڕ کردنەوە ڕاپرسی یەکی تریان بە خەڵک کرد کە دیار بوو هەمان مەبەستی یەکیتیان هەبوو.وە بەهەمان شێوە زۆرایەتی خەڵک دەنگیان دایەوە بە سەربەخۆیی . ئەمجارەش بێ ئەوەی یەک هەنگاوی بە کردەوە بنێن بۆ بەدیهینانی ئاکامی ڕاپرسی یەکە کە دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆیی

بو ب□ خ□□کی کوردستان.
ئ□ستاش ک□ ه□مویان □یاکاران□ ب□رب□□نیان□ ب□ ئ□م ب□ناو ه□□بژاردن□ی پ□رل□مانی ع□راق و،ب□ زیاتر و□رگرتنی د□نگی خ□□کی کوردستان ، ئ□و□ □است□وخ□ ئ□م ب□شداری کردن□یان ناو□□□کی م□ب□ست□کانیان ل□ ئ□نجامدانی □اپرسیی□کانیان د□رد□خات□و□.و□ ئ□و□ د□س□ل□ن□ت ک□ ه□ردو ئ□م د□ست□و تاقم□ د□س□□اتدار□ □اپرسیان ب□ ه□مان م□ب□ست ن□بوو نی ی□ ک□ خ□□کی د□نگیان ب□یداو□.

جا ئ□ستا ل□ ناو ه□مو ئ□م □وداو□ دژب□ی□کو کار□ساتباران□دا ه□مو لای□ک ه□قیان□ بپرسن ئاخ□ کام د□نگدانیان چار□نوسساز□ ،د□نگدان ب□ گا□ت□جا□ی ه□□بژاردنی پ□رل□مانی عیراق یاخود د□نگدان ب□ □اپرسی-ریفراندوم – و دیاری کردنی چار□نوسی ئ□و خ□□ک□ ب□د□ستی خ□یان؟!

دیار□ گومان ل□و□دانی ی□ ب□ نیسب□ت ه□مو ئ□و لای□نان□ی س□رگ□رمو س□رقا□ی د□نگدانن ب□ ه□□بژاردنی پ□رل□مانی عیراق ئ□م د□نگدان□ی ه□□بژاردنی گا□□جاری ی□ ب□ پ□رل□مانی عیراق زیاتر ب□لاو□ گرینگتر□ تا ه□م کورسی ی□ک زیاتر ب□د□ستبینن ل□ ب□غداو ه□م ت□رازوی ه□ز ل□ کوردستانیش ب□ قازانجیان بشک□ت□و□.
ب□□گ□ ن□ویست□ ک□ ب□شداری کردن ل□م ه□□بژاردن□ی پ□رل□مانی عیراق چار□نوسی خ□□کی کوردستان ب□ چوار سا□ی تر ل□م گ□ژاوی ململانی و ئاژاو□و ش□رو کوشتار□ ل□گ□□ هیز□ ئیسلامی و تای□فی و ق□ومیی□ عروبی ی□کانی ع□راق د□ه□□□ت□و□.

□□نگ□ س□رانی ئ□م لای□نان□ ل□س□رو ه□مویان□و□ ، پارتی و بارزانی، ب□□ن ئ□ی ئ□و□ ن□بو ئ□وان □اب□ری پر□س□ی د□نگدانیان ب□ □یفراندوم کرد ب□□ام د□و□□تی ع□راق و هیچ د□و□□ت□کی تر ل□ دونیا پشتیوانیان ل□ن□کرد ب□ی□ ئ□نجامی ریفراند□میان ه□□و□شاند□و□..!
ب□□ام ئیستا ب□شداری □یاکاران□ی پارتی ل□م گا□ت□جاری ه□□بژاردن□ی پ□رل□مانی ع□راق خ□ ب□خ□ ناو□□□کی م□ب□ستو ئامانجی پارتی وبارزانی زیاتر د□رد□خات ک□ ئ□وان راپرسیان ب□ س□رب□خ□یی ن□بو ب□□کو ت□نها ب□ ب□د□سه□نانی کورسی زیاتر ل□ ب□غداو هاوکات ب□ ملک□چ کردنو پاش□کش□ی ن□یار□کانیان بو ل□ کوردستان.د□نا ئ□گ□ر پارتی و بارزانی وه□مو ئ□وان□ی پ□نج□م□ریان دا ب□ س□رب□خ□یی ه□مو ئامانجو م□ب□ست□ک□یان ل□ □اپرسی ب□ س□رب□خویی بوای□و ج□ماو□یشیان ی□کد□ست□و ب□ ئیراد□ ب□نای□ پشتی خ□یان ئ□و□ ئ□گ□ر ی ب□دیهینانی ئاکامی راپرسی ی□ک□ م□حا□ ن□د□بو.

هیچ گومان لای ز□رای□تی خ□□کی کوردستان نی ی□ ک□ پرسی د□نگدان ب□

دیاری کردنی چارەنوسی خۆیان بە مانەوەی لە چوارچێوەی ئەم عیراقە یان بە سەربەخۆیی زۆر چارەنوسازترە لە بەشداری کردن لە دەنگدانو بەشداری کردن لەم گاڵتەجاریەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق.
بەشداری کردنی هەمو ئەو لایەنانەی لەم هەڵبژاردنە گالتەجاری یە نیشانەی ئەوەیە کە ئەوان ئەگەرچی دوجار دەنگی خەڵکیان بە ڕواڵەت وەرگرت لە رێفراندۆم بەڵام ئەوە کارێکی گاڵتەجاری بو لایان بەڵام ئەم گاڵتەجاری یەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی عیراق کارێکی جدی ترە لایان.

بۆیە خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان لە جیاتی ئەوەی دەنگو پەنجە موری مفت بدەنە ئەم لایەنانە پێویستە ڕێگایەکی تری ئازادانە هەڵبژێرنو خۆیان ڕابەری خۆیان بن بو ئازادی و سەربەخویی خۆیان. دەنا هەر وەک چۆن نزیک بە سەدەیەکە ئەو خەڵکە نەوە دوای نەوە بونەتە قوربانی دەستی ڕژێمە قەومی یە فاشی یە عروبی یەکانی عێراق و ئەم لایەنە قەومی و ئیسلامیانەی کوردستان ئەوە تا سەدەیەکی تریش هەمان چارەنوسیان دەبێت.

ئەم خەڵکە پێویستە ئیرادەی ئازادانەو یەکگرتوانەی خۆیان بێننە مەیدانو لە پەیمانو بەڵێن و سیاسەتی دوو ڕوویی و ڕیاکارانەی ئەم لایەنانە رزگاریان بیت.ئازادبونو ڕزگار بون لە کێشەی قەومی و گێژاوو ململانێ و شەڕی ئیسلامی و تایەفی و قەومی لەگەڵ دەسەڵاتدارانی بەغداو دەسەڵاتدارانی قەومیو میلیشایی کوردستان هەردوکیان پێکەوە پەیوەستە.و گرێیان خواردوە . چەندە دەسەڵاتدارانی بەغدا مەترسی گەورە بونە بە سەر جەماوەر لە یەک سەدەی رابردوەوە ئەوەندەش دەسەڵاتی پارتی و یەکێتی و هێزە ئیسلامی یە هاوپەیمانەکانیان مەترسی بوونە بونە بۆیان لە سی ساڵی رابردوودی دەسەلاتەکەیان.

تەنانەت بە بە کردنەوەی ئەم گرێ کوێرەیە خەباتو تێکۆشانی چینایەتی و کۆمەلایەتی جەماوەری کریکارو تویژە ستەمدیدەکانەش بە خواستو ئامانجە ئابوری و کۆمەلایەتی و سیاسی یە نزیکو دورەکانیان تەواو ناچیتە پێشەوە ئەگەر درکی سیاسی تەواو بەوە نەکەن کە پرسی چارەنوسساز بە خەلکی کوردستان دەنگدان نی یە بە هەڵبژاردنی پەرلەمانێکی گالتەجاری نە لە عیراق و نە لە کوردستان ئەوەندەی دەنگدانو راپرسی و کار بە ئاکامەکەیو بە کردەوە دەرهێنانی چارەنوسسازە.

٢٠١٨-٤-٣٠

ئەمە بانگشەی سیاسی یە یان هەراوهوریاو ئاژاوەگەری ...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

چەند ڕۆژێکە هەراوهوریاو ئاژاوەگەریەک بەناوی کەمپەینی سیاسی دەستەو تاقمەکانی بەشدار لە بەناو هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق دەستی پێکردوە. ئەم دەستەو تاقمە قەومی و خێڵەکی و ئیسلامی و مەزهەبی و تایەفیە دەستڕۆیشتو باڵادەستانە هەمو شوێنێکی کارو ژیانیان کردۆتە مەیدانی تەراتێنی ململانێی خۆیانوژیانی ئاسایان لە زۆرایەتی خەڵک ، کە هیچ ئومیدکیشیان پێیان نی یە، تێکداوە. خۆ ئەگەر لایەنێکی سیاسیش کە بەناوی چەپو ئازادیخوازی یەوە بەخەیاڵەی ئاڵوگۆڕێک بە قازانجی خەڵک بەشداریان کردوە ئەوە دەنگیان لە بنکەو بارەگاو نوسینگەکانی خۆیان تێپەڕ نابێت.

ئەم دەستەو تاقمە بۆرژوازی یانە بەهۆی دەزگا زەبەلاحەکانی ڕاگەیاندنو تۆڕە کۆمەڵایەتی یەکانیانەوە ، بەناوی دروشمو بەرنامەی چاکسازی هەڵبژاردنەوە لە پاڵ بانگشە بۆ دروشمو بەرنامەی چاکسازی یانەوە کەوتونەتە تۆمەتبارکردن و سوکایەتی و شکاندنی کەسایەتی یەکترو ناوزڕاندنی ئاکارو ڕەوشتی یەکتر و تەنانەت پێشێلکردنی بچوکترین بەهاو نەریتە ئینسانی یەکان . بە تایبەتی لە دژی ئەو ژنانەی کە خۆیان کاندید کردوە بۆ پەرلەمان تا بە ئومیدی ئەوەی لەو چوار ساڵەی ئەندامەتیان پارەو سەرمایەیەکی باش کۆکەنەوە بۆ ئیستاو داهاتویان .

بیگومان ئەم بە ناو کەمپەینی سیاسی و بێ ناوەڕۆک هەراوهوریاو ئاژاوەگەریەش، ئەوەمان بۆ دەسەلمێنێت کە بە کردەوە ئەمە هەڵبژاردنێکی ئاسایی و دروست نی یە بۆ هەڵبژاردنی پەرلەمانێک ،کە بە یەکەمین دەزگای یاسادانانی دەسەڵاتی بۆرژوازی هاوچەرخ دادەنرێت ، لە چاو دەسەڵاتی سیستەمی دەرەبەگایەتی سەرکوتگەری ڕەهاوە.

ئەمە تەنها کارو کردەوەو نەریتی تاقمێکی میلیشایی قەومی و خێڵەکی و ئیسلامی و مەزهەبی و تایەفی دواکەوتون کە بەناوی پەرلەمانو

حکومەتی هەڵبژێردراوی شەرعیەت بە سەرکوتو جیاکاری و دواکەوتویی و دزی و گەندەڵیو لوش کردنی سەروەتوسامانی ئەم ووڵاتە دەدەن.

وە ئەمەش ناوەڕۆکی دەسەڵاتی چینی بۆرژوازی و هەمو ڕەوتەکانەتی لەم ووڵاتە دواکەوتووە ئابوری و سیاسی یانە کە بە ڕاگرتنی دەسەڵاتەکەیان هەر دەبێت یان سەرکوتگەرەکی ڕەهای بە نوزەی ئازادی سیاسی بن وەک بەعسی یەکان ،یان دەبێت ئەم شێوازە گاڵتەجاری یە پێ لە هەراوهوریاو ئاژاوەگێری یە بەناوی هەڵبژاردنی پەرلەمانی یەوە بگرنە بەر.
بەڵاستیش هەرکەسێک لانی کەمی درکی سیاسی چینایەتی ، یاخود ئەزمونی بە کردەوەی لەگەڵ هەڵبژاردنو کەمپەینی هەڵبژاردنی پەرلەمانی واقعی لە ووڵاتانی ژێر سایەی دەوڵەتە بۆژوازی یەکانی ئەوروپاو ئەمریکا هەبێت ،ئەوە بۆی ڕوونە کە ئەوەی دەگوزرێت لەم ووڵاتانەی وەک عیراقو زۆر شوێنی تر هیچ پەیوەستی بە هەڵبژاردنو کەمپەینی هەڵبژاردنێکی ئاسایی و نۆرماڵەوە نی یە. بەڵکو جگە لە مەیدانێک بو ململانیی و شەڕو پێکدادانو ئاژاوەگێری نەوان دەستەو تاقمە چەکداری و چەتەگەریانە زیاتر هیچی تر نی یە.
هەر بۆیە هەر لایەنێکی سیاسی ئازادیخواز بەهەر خەونو خەیاڵەو خۆش باوەڕی یەکەوە دابەزێتە ئەم مەیدانەی ڕزمبازین و تەڵاتەن وهەراوهورایاو ئاژاوەگیری یە هەم خۆی دەچێتە چاوی خەیانەوە هەم خۆی دەکەنە چاوی زۆرایەتی جەماوەری ئازادیخوازەوە لە کرێکارانو توێژە بێبەشو ستەمدیدەکان.

ئاخر دەزگای پەرلەمان وئەو حکومەتانەی لەو ووڵاتانەی کە ئەم شێوازەی دەسەڵاتی چینی بۆرژوازیان لە هەڵقوڵاوە دەمێکە ئامرازێک نین بە بچوکترین چاکسازی بە قازانجی چینی کرێکاراو توێژە کەمدەرامەتو ستەمدیدەکان، ئیتر چۆن دەبێتە ئامرازێک بە قازانجی ئەمانە لەم ووڵاتانە کە بە هیزی شەڕو کاولکاری ئەو دەوڵەتە ئیمپریالیستانە هاتەتە سەرکار.
بۆیە لە بەرامبەر ئەم کەمپەینی هەراوهوریاو ئاژاوەگیری و سوکایەتی و ناوزڕاندنو تۆمەتبارکردنانەی ئەو دەستەوتاقمانە پەیوستە جەماوەری ئازادیخوازو یەکسانیخواز باوەڕ بە دروشمو بەرنامەی ڕیاکاری یەکانیان نەکەنو گوێیان بۆ ڕانەگرن و ڕیسوایان کەن .

هەر ئێستا بە ڕادەیەک ئەم کارە دەکرێت لە لایەن ڕێکخراوە چەپو کۆمەنیستەکانەوەو پێویستە ئەم لایەنانەش کەمپینی هاوبەشیان هەبێت لە دژیان. هەروەها بە سەپاندنی مافو ئازادی یەکانیان پێویستە

جەماوەر ئیرادەی خۆیان بە یەکگرتویی و یەکخراوەیی بێننە مەیدانو ناڕەزایەتی دەربرن تا کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی ئەمانەو، دامەزراندنی دەسەڵاتی ڕاستەو خۆی خۆیان کە دەسەڵاتو دەوڵەتی شوراییە. وە تەنها لە سایەی ئەم دەسەڵاتو دەوڵەتە شورایی یەشدا هەمو مافو ئازادی یەکانی جەماوەر بەدی دێت، کە فراوانترین شێوازی دیموکراسی ڕاستەوخۆیە لە چاو شێوازی دیموکراسی پەرلەمانی بۆرژوازی کە دەسەڵاتی کەمایەتی یەکی سەرمایەدارانە.

٢٠١٨-٤-٢٣

دەنگدەرو هەڵبژێردراو..کامیان خزمەت بە کامیان دەکات ؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

چەند ڕۆژێکە پڕوپاگەندەی هەڵبژاردن لە لایەن دەستەو تاقمە قەومی – خێڵەکی و دینی – تایەفی و کاندیدەکانیانەوە لەسەراسەری عیراق، بە کوردستانیشەوە ،دەستی پێکردوە بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی پەرلەمانی عێراق.
هەڵبەت ئەمە یەکەمجار نی یە، ڕەنگە دوا جارەش نەبیت ، کە ئەم زەلکاوەی دروستیان کردوەو پێی دەڵێن پەرلەمان ، دەنگدانو هەڵبژاردنی تیا بەڕێوە دەچێت تا چەند سەد کەسێک لە فاسدترین سیاسی و تاوانبارەکان دەنگیان پێ بدرێت و ببنە ئەندامی بەناو پەرلەمانو تا چوار ساڵی تر خەریکی دزیو گەندەڵی و سەرکوت بن.
هەر کەسێک ئەگەر سەرنجێک لە پروپاگەندەو قسەو باس ،و تەنانەت تەماشایەکی بیوگرافی و کارنامەی زۆربەی کاندیدەکان بدات ئەوە ڕادەی ڕیسوایی ئەم هەڵبژاردنەی بۆ دەردەکەوێت. دەردەکەوێت ئەوانەی خۆیان بۆ ئەم هەڵبژاردنانە کاندید کردوە بۆ لە بەرچاگرتنی دەسەڵاتی ئەم دوو سێ دەدەیەی ئەم دەستەو تاقمانە ئەوە ئاشکرا دیارە کە ئەمانە بە شوین چ مەبەستەکی قێزەونەوەن.

ئەم کاندیدانەو سەرانی حزبەکانیان لە بانگشەکانیان سەروبنی قسەکانیان ئەوەیە کە ئەوان لە خزمەتی خەڵکدانو بە شەری خزمەتی

خەڵک خۆیان کاندید کردەوە ودەیانەویت ببنە ئەندام پەرلەمان.هەمویان بە ڕاستو چەپەوە لیستی درۆو تەفرەدان ڕیز دەکەنو هەزارو یەک بەڵێن دەدەن کە ئەوان لە خزمەتی خەڵکدان.
بۆیە هەقە خەڵکی ستەمدیدەو بێبەشو هەژارو نەدار لە کریکاران ،بێکاران. مامۆستایان ،کارمەندانو تویژە کەمدەرامەدەکان ،کە بە نیازن دەنگ بدەن ، ئاوڕێک لە دەنگدانەکانی پێشوتر بدەنەوەو لە خۆیان پرسیار بکەن ئاخودەنگدەرو هەڵبژێردراو بە فعلی کامیان خزمەتی کامیان دەکەن؟ !

دڵنیام هەر بە چاوپیاخشاندنێکی خێرا بە پرۆسەی دەنگدانو هەڵبژاردنەکانی پێشوو بۆیان دەدرکەوێت کە دەنگدان بە هەڵبژاردنی چەند سەد کەسێک لە نوێنەرانی ئەم دەستەو تاقمە قەومی – خێڵەکی و ئیسلامی – تایەفیانە تەنها دەبێتە خێروبەرێکی گەورە بۆ ئەو نوینەرانە کە دەبنە ئەندام پەرلەمان تا چوار ساڵی تر. وە تەنها کاریان دزی و گەندەڵیو پێشلکردنی هەمو مافو ئازادی یەکانی جەماوەری دەنگدەری ستەمدیدە دەبیت . چونکە ئەمە ناوەرۆکی پەیامی ئەو دەستورو یاسایانەیە کە پەرلەمانو حکومەتو هەمو دامەزراوەکانی ئەم دەوڵەتەی لەسەر بنیادنراوە.
دەستورو یاسایەک کە خەڵکی دابەش بکات بەسەر دەستەو تاقمی قەومخێلو دینو تایەفەوە هەرگیز لە سایەیدا هیچ نوێنەرو هەڵبژێردراوێک ناتوانێت بە یەکسانی لەخزمەتی هەمو خەڵکدا بیت.

پێویست بە شیکاری و لێکوڵینەوەی سیاسی ورد ناکا لەسەر دەستورو یاساو ململانێی سیاسیو فکری ئەم دەستەو تاقمانە. چونکە لە ماوەی ۲۰-۱۵ساڵی ڕابردودا خەڵک بە کردەوە تا سەر ئێسک تاڵی دەسەڵاتی ئەمانەیان چێشتوە. تەنها سەرنجی کاروکردەوەی ئەم تاقمانەو نوێنەرو کاندیدەکانیان بکەیت ئیتر ئەو ڕاستی یە دەرکەوێت کە دەنگدەرو هەڵبژێردراو کامیان خزمەت بە کامیان دەکات .

هەر هەڵبژێدراوو ئەندامێکی پەرلەمانی عێراق و کوردستان، تەنانەت شەریفترنیشیان لە ڕوانگەی خەڵکەوە ،دەبینین لە ماوەی ئەو چوار ساڵەدا ،ئەگەر پێشترهیچیشی نەبوبێت ،ئەوە دەبێتە خاوەن کۆشکو تەلارو باخو ماشینی دوا مۆدیل و چەندین کۆمپانیاو چەند ژنێکیش دەکرێت لە سایەی بەرەکەتی یاسا فرە ژنە قیزەونەکانیان.وە لەم چوارساڵەدا چەند خزمێکی خۆشی دەکات بە پاسەوانو جانتاهەڵگریو موچەیەکی باشیان پێ دەدرێت .

بەڵام هەمو ئەو خەڵکانەی تر کە دەنگیان داوە تەنها شەڕو کارەساتی

ئەم دەسەڵاتەو نوێنەرەکانیان پێ دەبەن.ئیتر هەرلە کارەساتی بێ موچەیی ، بێ کرێی ، بێ ئاوو کارەبایی ، بێکاری و بێخانەو لانەیی و دابین نەکردنی دەیان و سەدان پێویستی و مافی تر تا دەگاتە بون بە قوربانی نێوان کێشەو ململانێ و شەڕی ئەم دەستەوتاقمانە لەسەر دەسەڵاتو دزی و گەندەڵی.

بەڕێی بە بێ گوێدانە هیچ بەهانەیەک کە دەڵێین ئاخر ئەگەر دەنگ نەدەین بدیل چی یە؟یاخود ئەگەر دەنگیش نەدەین ئەم حزبانە خۆیان لە جیاتیان دەنگد دەدەن؟! یاخود ئیتر ئەمە دەنگدانو هەڵبژاردنی دیموکراسی پەرلەمانی و مافی خەڵکە دەنگ بدات؟! یاخود ئەم دەنگدانو هەڵبژاردنە باشترە لە موبایەعەکەی سەدامو بەعس؟!دەیان بەهانەی پوچی تر. بەڵام دەنگنەدانو ڕیسوا کردنی ئەم گاڵتەجاری یە هەڵوێستی سیاسی بە کردەوەی دژی ئەم دەسەڵاتەیە لە ئاستی کوردستانو عیراق.
وەهەر بەم هەڵوێستەش ڕێگا خۆش دەبێت تا خەڵک یەکگرتو بن وەک بەدیل بەرامبەر دەسەڵات دەرکەون .

٢٠١٨-٤-١٩
موزەفەر عەبدوڵا

کاتێک ڕابەر لە ئاپۆرەی ناڕەزایەتی چەوساوەکانەوە دەترسێ دەر...! ... موزەفەر عەبدولا

لە بیستەمین ساڵیادی تیرۆری هاوڕێیان شاپوروقابیلدا

بیست ساڵ لەمەوبەر لە ڕێکەوتی ١٨-٤-١٩٩٨ دا بە ئاشکرا لەناو شاری هەولێرو لە سایەی دەسەڵاتی پارتی لە لایەن چەند کەسێکی سەر بە تاقمە ئیسلامی یە تیرۆریستەکانەوە دوو ڕابەری جەسورو ماندونەناسو دڵسۆزی جەماوەری چەوساوەی کوردستان ، بە تایبەتی خەڵکی ئاوارەو بێخانەو لانەو بێکارو هەژار، ولایەنگرانی مافەکانی ژنان تیرۆر کران

، کە ئەوانیش هاوڕیان شاپور عەبدولقادرو قابیل عادل لە ڕابەرای حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بوون.
ئەگەر چی ئەو کات پارتی کەسانێکی دەسگیر کرد کە گوایە هەستاون بەم تاوانە بەڵام ئەوەی گومانی تیا نی یە تا ئیستاش ئەوەیە کە هاندەرو بڕیاردەری سەرەکی ئەم تاوانەیان نەک هەر دەسگیر نەکردوە بەڵکو پارتی بە مەبەستەکانی خۆی پلەو پایەی پێداونو کردویانن بە ئەندام پەرلەمانییش چ لەسەر لیستی پارتی چ لەسەر لیستی ئیسلامی یەکان. ئەوانەش مەلا بەشیری سەربەپارتی کە بە ئاشکرا لە خوتبەری ڕۆژی هەینی یەوە هانی خەڵک دەدات بە کوشتنی هاوریان هەروەها مەلا بیلالی سەر بە کۆمەڵەی ئیسلامیش بە پێی دانپیانانی یەکێک لەوانەی دەسگیرکراون باسی چەنێتی کوشتنیان دەگێڕیتەوەو دەڵێت ئەوان دەستەیەکی چوارکەسی بونە لە لایەن مەلا بیلالەوە راستەوخۆ سەرپەرشتی کراون تا ئەم تاوانە ئەنجامدەن.کەچی ئەم دوو کەسە تا ئەستا ئازادن وەک سەدانو هەزاران تاوانباری تیرۆریستی کرد.

هەمو ئەم بەڵگانە لە کاتێکدایە کە ڕابەری حزبی کۆمۆنیست لەو ساتەوە چەندین جار لە ڕووی یاسایی یەوە دەستی بردوە بۆ ئەم کەیسەو بە جدی لەیان گرتوە بەڵام پارتی هەر جارەی بە مەبەستێکی خۆی ئەمدەستو ئەودەستی پێدەکات.
خۆ هەر کاتێکش کێشەو ململانێیان لەگەڵ تاقمە ئیسلامی یەکان توند بوبێتەوە ئەوە سەرانی پارتی ئاماژە بە کەیسەکە دەدەنەوە ئەویش بە مەکەچ پێکردنیان.ئەمەش جارێکی تر ئەوە دەسەلمێنێتەوە کە پارتی وەک لایەنی دەسەڵاتدار بیانەوێتو نەیانەوێت ڕۆڵیان هەبو چ لە هاندانی مەلاو ئیسلامی یەکان بۆ ئەم تاوانە چ لەوەی هەندێک لە تاوانباران ئاشکرانو بایی ئەوەندەش بەڵگە هەیە بۆ دەسگیرکردنو سزادانیان بەڵام بێ دەنگەی لێدەکەن.
بۆیە ئەم کەیسە لەهەمو ڕوویەکی سیاسی و یاساییەوە لای جەماوەری ئازادیخوازبە گشتی و حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بە تایبەتی ،هەمیشە بە کراوەیی دەمێنێتەوە و هەرگیز فەرامۆش ناکرێت تا ئەو ڕۆژەی دەسەڵاتێک دەبێت لانی کەمی ئازادی و عەدالەتو سەروەری یاسا بپارێزیت و لە سایەیدا ئەم تاوانبارانەش ڕوبەڕوی دادگاو سزا بکرێنەوە.

هەر بەم بۆنەیەوەش پێویستی دەزانم جارێکی تر ئاماژەیەکی کورت بە پێگەی ئەم دوو هەڵسوڕاوە کۆمۆنیستە بدەم کە چۆن ئەوان لە ناو ئاپۆڕەی ناڕەزایەتی جەماوەرەوە وەک دوو ڕابەر هاتونەتەدەرەوە.
بێگومان شاپورو قابیلش وەک سەدانو هەزاران کەسی تر هەر لە

دەورانی هەرزەییو لاوەتی یەوە و لە چوارچێوەی بارودۆخی پڕ لە ململانێو کێشمەکێشی سیاسی وچینایەتی و شەڕو ستەمو بێمافی تر لە سایەی ڕژێمی قەومی فاشی بەعس و باڵادەستی ڕەوتە بۆرژوا قەومی یەکانی تر لە ئاستی عێراقو کوردستان ئاشنا بونە بە فکرو کاری سیاسی و پاشان ڕوهێنانیان بە بیروکاری کۆمۆنیستی.

بە تایبەتی لە دەورانی جەنگی ئەمریکا لە عێراقو، پاشان ئاوارە بونو بێخانەو لانەیی و بێکاریو هەژاری …هتد ئەمانیش چارەنوسیان بەستراوەیە لەگەڵ ئەو جەماوەرە. بێگومانە ئەم دۆخەش کە دەسەپێت بەسەر خەڵکدا ئیتر خەڵکیش ناڕەزایەتی دەردەبڕێت بەرامبەر ڕژێم و دەسەڵاتە سەرکوتگەرەکان بە بەدیهێنانی مافو خواستە سەرەتایی یەکانیان. بە تایبەتی هەزاران کەس لە خەڵکی ئاوارەو بێخانەو لانە کە لە دەسەڵاتی بەعس هەڵاتبون بۆ ژێر دەسەڵاتی پارتی ویەکیتی. ئەمانیش لەگەڵ دەیانو سەدان کەسی تر لەناو ئاپۆرەی ناڕەزایەتی جەماوەردا بە جەسوریو شێلگیریو دڵسۆزی و، هەروەها بە هەوڵوخەباتیان بۆ یەکگرتو کردنی خۆڕێکودانانی نەخشەو پلان بەیان بە کردەوە بونە نوێنەرو ڕابەری جەماوەری ناڕازی.

لە ماوەیەکی کەمتر لە ساڵێک بە هاوکاری دەیان هەڵسوراوی تری چەپو ئازادیخواز توانیان خەڵکی ئاوارەو بێخانەو لانە لە زۆربەی شارەکانی کوردستان، بە تایبەتی لە هەولێر ، لە کۆمەڵەی ئاوارەکان ڕێکخەنو چەندین خواستو داوایان بە هێزی یەکگرتوانە بەدیبێنن. جا چ ئەو خواستوداوایانە بەسەر دەسەڵاتی تازە داسەپاوی حزبە قەومی یەکاندا سەپاندبێتیان چ لە ڕێگای ئەو هاوکاری یانەی کە دەزگا خێرخوازی و ئینساندۆستە جیهانی یەکانەوە دەدرا. ئەمان بە شێوازیکی دادپەروەرانەو دڵسۆزانەو خۆنەویستانە لە ڕێگای کۆمەڵەی ئاوارەکانەوە دەیانگەیاندە خەڵک.
بەڵام لەگەڵ چونە سەری ئاستی هۆشیاری چینایەتیو ڕێکخراوەیی ئەو خەڵکەدا، کە ئەمان لە نوێنەرانو ڕابەرە بەرجەستەکانیان بوون، ئیتر سەرانی دەسەڵاتی قەومیو خێڵەکی و میلیشایی کە نەیان دەتوانی بە شێوازی ململانێی سیاسی و مەدەنیانە پاشەکشە بە جەماوەرو رابەرەکانیان بکەن بۆیە هەمیشە خەریکی پلانگیریو ئاژاوە گیری بون لە دژیان.وە چەندین جاریش ڕوبەڕوی هەڕەشەو گوڕەشەبونەتەوەو هەوڵی دەسگیرکردنو بەسەروشوێنکردنیان دراوە لە لایەن سەرانی دەسەڵاتەوە.
هەرچەند سەرانی دەسەڵات توانیان بە جۆرێک لە جۆرەکان سەرکوتوبن لە لاوازکردنی کۆمەڵەی ئاوارەکان لە ڕێگای پارە بەخشینەوەو ناردنی کەسانی سەربەخۆیان بە ناویانو پڕوپاگەندە کردن لە دژیان. بەڵام

لەگەڵ هەمو ئەمانەشدا ئەوان بەردەوام بونە لەسەر کاروخەباتکردن لە مەیدانی ترو شیوازی تر بۆ بەرگری لەمافو ئازادییەکانی جەماوەرو ڕێکخراوکردنیان بۆ ئاسۆ ئامانجو بیروکارونەریتی کۆمۆنیستانە.

تایبەتمەندی تری ئەم دوو ڕابەرە جەماوەری یە ئەوە بوو کە تەنها لە نێو ڕیزەکانی خەڵکی ئاوارە هەڵسوڕاو نەبون بە تەنها بەڵکو لە نێو توێژە ستەمدیدەکانی تریش لەوانە بێکارانو کارمەندانو خوێندکارانو بزوتنەوەی یەکسانیخوازی ژنانیش ڕۆڵی بەرچاویان هەبو. بە تایبەری لە دوای پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عیراق لە ١٩٩٣-٧-٢١ ڕۆڵی بەرچاویان هەبو لە پێکهینانو جێگرکردنی بیرو نەریتی کۆمەڵایەتیو کۆمۆنستانە. بە تایبەت لە شاری هەولێر لە سالی ١٩٩٥ بەداوە ئیتر بونە نوینەری سیاسی راستەقینەی حزبی و جەماوەری ستەمدیدە بەرامبەر دەسەڵاتداران .وە بەرگریان لە پرسو مافەکانی ژنان بەرامبەریاساو باوەڕو نەریتی داکەوتوو داسەپاوی خێڵەکی حزبە دەسەڵاتدارەکانو تاقمە ئیسلامی یەکانو مەلاکانیان مەیدانێکی تری گەورەی کارو خەباتیان بوو.ئەم ڕۆلەشیان لە مەراسیمی یادی سێ ساڵەی حزبی کۆمۆنیست لە ١٩٩٧-٧-٢١ لە هۆڵی میدیا لە هەوڵێر کە ئەو کات ئەندامی کۆمیتەی ڕێکخستنی شاری هەولێربوم ئاشکراوترو بەرجەستە تر بوە لە پێشو. لەو کاتەوە ئیتر کێشەو ململانێیان لەگەڵ تاقمە ئیسلامیو مەلاکانیان لە ساڵی ١٩٩٨ گەیشتە ڕادەیەک کە ئیتربە ئیسلامی یە تیرۆریستییەکان تەحەمول نەدەکرا. هەر بۆیە ملهورانە پەنایان بردە بەر پلانگیرانو هاندانی کەسانی لۆمپەنو هەندێک مەلاو ڕۆڵەی هەلپەرستانەی پارتی چەند تاوانبارێک لە بنکەی بێکاران بە ڕۆأی ڕوناک تیرۆریان کردن.

بەڵام هەر وەک ئاماژەمان پێداو جارێکی تریش جەختی لێ دەکەینەوە کە یادی ئەم ڕابەرە جەسورانە کە لە ناو ئاپۆڕەی ناڕەزایەتی جەماوەر هاتونە دەرەوە هەمیشە زیندوەو کێیسەکێشیان لە ڕویی سیاسی و یاسایی یەوە هەمیشە بە کراوەیی دەمێنێتەوە تا ئەو کاتەی بچوکترین دەرفەت دەبێت بۆ سزادانی تاوانباران.
هاوکات ئەمە لەگەڵ هەمو بەرەی ئازادیخوازی بە درێژە دان بە خەباتیان تا گەیشتن بە ئامانجەکانیان، کە بەدیهینانی سۆسیالیزمە ، بەردەوام دەبین.
بەرزو بەڕێز بێت یادی ئەم دوو ڕابەرە جەماوەرییەی چەوساوەکانی کوردستان
ڕیسوایی بۆ تیرۆریزمی ئیسلامی و دەسەڵاتی سەرکوتگەری قەومیو

خێڵەکی میلیشایی لە کوردستان.

موزەفەر عەبدولا
٢٠١٨-٤-١٥

تێبینی:
ئەم نوسینە لە ڕۆژنامەی بۆپێشەوەدا بڵاوکراتەوە

ئاخۆ جەنگو کارەساتە گەورەکە وا بە زوویی دەقەومێت؟! … موزەفەر عەبدوڵا

ئەمە ئەو پرسیارە پڕ لە غەمو حەسرەتەیە کە هەزاران ملیۆن کەس لەم چەند ڕۆژەی توندوبونەوەی هەڕەشەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بە دڵە ڕاوکەوە لە نێوان خۆیانا کردویانە.
لە ڕوانگەی منەوە وەک کەسێکی ناو ئەوخەڵکە ئاسایی یە، بەر لەوەی وەڵامی ئەم پرسیارە بدەمەوە، بەیانی ڕاوه□و□ستی دژایەتیمە بەرامبەر ئەم جەنگەو زۆربەی ئەو جەنگانەی نەک لەم سی سالە بەڵکو لە سەدەی ڕابردوش قەوماوە.
چونکە هیچ کات ئەو جەنگانە جەنگێک نەوبونە لە نێوان دووبەرەی ئازادیخوازی مر□قایەتی و دژی مر□قایەتی. جەنگی نێوان چەوساوەکانو چەوسینەران نەبوە . تەنانەت جەنگی جیهانی یەکەمو دوومیش هەر جەنگی نێوان دەوڵەتە سەرمایەداری و ئیمپریالیستەکان بووە بۆ دابەشکاری بەرژەوەندی یە ئابوری و سیاسی یە سەرمایەداریو ئیمپریالیستەکان.

ئیستاش ئەمریکا بە هاوکاری ئیسرائیل وفەرەنساو بەریتانیا و تەنانەت سعودیەش بەرامبەربە روسیاوئێرانو سوریا و هاوپەیمانەکانی تریان، دەیانەوێت گۆڕەپانی شەڕەکە لە سوریا زیاتر فروانتر کەنەوەو ڕاستەوخۆتریش بێت. بیگومانە ئەمەش شەریکی کۆنەپەرستانەو دژی ئینسانی و نا عادلانەیە . ئەوە راستە کە نەیارەکانی ئەمریکا بە ڕواڵەت نایەوێت شەڕ بکەن بەڵام بە حوکمی ناوەڕۆکە سەرمایەداری و سەرکوتگەری و دژی ئینسانی و ئازادیخوازی یەکەیان تەرەفن لە

خۆشکردنی شەڕ .جگە لەوەی جۆرەها چەکی کۆکوژ لە دژی خەڵکی بێتاوان بەکار دەهێنن و ئەمەش دەبێت بە بەها نەیەک بە دەستی ئەمریکاوە بۆ هەڵگیرساندنی شەڕو بە ڕواڵەت بۆ بەرگری لە خەڵکی بێتاوان.بەڵام ئەمریکاش لەگەڵ هەمو ئەو ئیدیعایەشدا هەر هەقی ه□□گیرسانی شەڕی نی یە چونکە شەڕ خۆی لە خۆیدا تاوانە.

جا دوای ڕونکردنەوەی ئەم ڕاو هەڵوێستەمان لە دژی جەنگ با بێینەوە سەر وەڵامی پرسیارەکەمانو هەندێک ڕونکردنەوە بخەینە ڕوو تا بزانین ئاخۆ ئەم جەنگو کارەساتە دەقەومێت یان نا؟
بە ڕای من ئەم جەنگو کارەساتە هێشتا وا بە زوویی نا قەومێت، چونکە
:

یەکەم: ئەو هەلومەرجەی کە ئیستا ئەم شەڕی نوێنەرایەتی یەی تیا دەگوزەرێت لەهەمو ڕویەکەوە زۆر جیاوازە لە هەمومەرجی شەڕەکانی پیشوتری ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی کە لە ماوەی سی ساڵی ڕابردوو ڕویانداوە.
پێشتر لە گۆشەیەکی تری پرس و را لە وەڵامی پرسیاری بۆ ئەمریکا دەیەوێت هێزی سەربازی لە سوریا بکێشێتەوە ڕاوبۆجونی خۆم دابوو لەمبارەیەوە بەڵام ئیستا لێرەدا بە شیوازێکی ترو کورتر ئاماژەیان پێ دەدەمەوە.
ڕێگری لەوەی هێشتا ئەم جەنگو کارەساتە نا قەومێت ئەوەیە نە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی هەمان جێگاو ڕێگای ئابوری و سیاسی و سەربازی جارانیان هەیە، نە نەیارەکانیشیان. بە تایبەتی دروستبونەوەی چەند دەوڵەتی خاوەن ئابوری و سیاسی و تەکنەلۆژی سەربازی گەورەی وەک ڕوسیاو چینو هیندو زۆری تر کە وا دەکەن ئیتر ئەمریکا نەتوانێت بە ئارەزویی خۆی خەریکی لێدانی عەنتەریات بێت.

دووەم:ڕێگری یەکی تر ل□ بەردەم دەستەی فەرمانرەوایی ئەمریکا ئەوەیە کە وەک جاران یەکدەست و یەک ستراتیژی سیاسی نیزامی نویی جیهانی و رۆژهەڵاتی نوی و سەربازی نین وەک کاتی جەنگەکانی کەنداو ئەفغانستان و عیراق و، تەنانەت لیبیاش لە ساڵی ٢٠١٢، کە قەزافیان ڕوخاند.لەو جەنگانەدا نەک هەر دەستەی فەرمانڕەوا لە حزبی کۆماری بە زۆرایەتی دەنگ هاو□ایبون لەسەر جەنگەکان بەڵکو بەشی زۆر سەرانی حزبی دیموکراتیش هاوڕایان هەبو لەسەر کردنو نەکردنی شەڕ.
بەڵام ئێستا لە دەستەو ئیدارەکەی ترامپ خۆی دژایەتی زۆری دەکرێت دژ بە جەنگ.ئەمە جگە لەوەی خودی ترامپ لەناو خۆیانا وەک گەمژەیەکی سیاسی ناسراوە کە نەک هەرکەمترین شارەزایی لە پرسی جەنگ نی یە بەڵکو لە دونیای سیاسەتیش وەک سیاسەتمەدارێکی

سەرکەوتو نی یە و حیسابیشی بۆ ناکریت . ئەمە قسەو تۆمەتێک نی یە بەڵێ هەڵبەسترا بێت بەڵکو ڕەخنەو سەرنجی خودی خۆیا نە.قسەکا نی دوێنێ لەگەڵ ڕاوێژکارە سیاسی و سەربازی و ئەمنی یە باڵاکانی ئەم نا سیاسی بونە هەمەلایەنەیە دەسەڵمێنێت.خۆ هەرچەند کرداری سەرەڕۆییانەو سەرشتانەی ناوەخت لە سیاسەتمەداری وا دەوەشیتەوە. بەڵام ترامپ نە بەشی باوکو کوڕەو نە کلینتەنو ئۆباماش.

سێهەم:خۆ ئەگەر ئەمجارەش ئەمریکاو هاوکارەکانی دەسوەشاندنێکی سەربازی لە چەند شوێنێکی ستراتیژی ئابوری و سەربازی و سیاسی ڕژێمی سوریا ئەنجامبدەن و وێرانیشی بکەن ئەوە نە بە تەواوی ئەو ڕژێمەی پێ دەڕوخێت و نە یەکسەرەش شەڕی گەورە ڕاستەوخۆکەی نەوان زلهێزەکان هەڵدەگیرسێت.
بە رای من، وای دەبینیم ،هێشتا کاتی هەڵگیرسانی شەڕی گەورەکە نەهاتوەو چەند ئاڵقەی ماوە ئەم زنجیری پەیوەندی یە سیاسی و دیبلۆماسی یەی نەوان ئەم زلهێزانە بەتەوە یەکو ببەسترێت. کە بەستراوەکات ئەوکات ئەگەر ئەمریکاش نەیقەومێنێت ئەوە ڕوسیا دەیقەومێنێت. بە مانای ئەوەی ئیتر ئەوە ڕوسیاو هاوپەیمانەکانی دەبن کە لە هێزی ئەمریکاو فەرەنساو ،تەنانەت تورکیاش بە گورزی سەربازی تاکتیکی ،ناچاربە دەرپەڕاندیان دەکەن. ئەوکات ڕەنگە شەڕی گەورەکە بقەومێت ڕاستەو خۆ لەنێوان ئەو زلهیزانەو ،تەنانەت گەرەپانی جەنگەکەش گەورەتر بێتەوە بە زۆر ووڵاتانی تری ناوچەکەوتەنانەت دونیاش بگریتەوە. بەڵام ئەمەش حەتمی نی یە.

چوارەم: هەکارو ڕێگری یەکی بابەتی و دەرەکی دەرەوەی ویستی شەڕکەرەکان هەیە کە ڕودانی حەتمی نەبیت. ئەوەش بونی بەرەی ئازادیخوازی و ئینسانی دژی جەنگە لە ناو کۆمەڵگاکانی دونیادا.ئەمەش وەرای دژە هەڵوێستی جەنگی هەزاران ملیون خەڵک هاوکات بەرجەستە بێتەوە لە سیاستی هەزاران حزبو ڕێکخراوی چەپ و کرێکاری و دژی جەنگ و ئینساندۆست لەهەمو ووڵاتەکانی دونیادا.تەنانەت زۆر دەوڵەتی دونیا کە سەرمایەداریشن خود بە خود دژی جەنگن و تەنانەت دژی هەردو لایەنی ئەم جەنگەن .وە لەو بڕوایەدام ئەگەر ببێت بە جەنگێکی جیهانیش مەرج نی یە هەمو دەوڵەتە سەرمایەداری یەکان ببنە لانگری لایەک. ئەمە لە جەنگی یەکەمو دووەمی جیهانیش هەر وابوو.زۆر ووڵاتو دەوڵەت خۆیان پاراست لە تەوەگلانیان بە جەنگ جا بە هەر هۆیەکەوە بوبێت.

ئەوە دروستە کە جەنگ درێژبونەوەی سیاسەتە بە شێوەی توندوتیژی و

سیاسەتی چینی باڵادەستی ئەمڕۆش بەهۆی توش بونی بە قەیرانیکی ئابوری قوڵی سەرمایە بە ناچاری جەنگ دەکاتە یەکێک لەهەرە پێویستی یەکانی قەرەبو کردنەوەی قەیرانەکەیو خوڵقانی کارەساتی ئینسانی ، بەڵام لەگەڵ ڕاستو دروستی ئەم تیوری یەشدا هێشتا زەمینەکانی ئەم شەڕو کارەساتە کە گومانی لێدەکرێت لەم ڕۆژانە ڕوبدات، لەهەمو ڕویەکەوە نەرەخساوە لە نێوان دەوڵەتو باڵە ناکۆکەکانی بۆرژوازی لە ئاستی جیهان.
کاتێک زەمینەکە لەهەمو ڕویەکەوە رەخسا ئەوە کاتە نەک بەکار هێنانی چەکی کیمیایی لە لایەن ئەسەدەوە وەک بەهانەیەک بەڵکو ڕەنگە کوشتنی یەک سەربازیش ببێتە بەهانەو هۆی ڕودانی شەڕو کارەساتەکە.

١٣-٤-٢٠١٨
موزەفەر عەبدوڵا

ترامپ بۆ دەیەوێت هێزی سەربازی لە سوریـــــا بکشێنێتەوە...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

لە چەند هەفتەی ڕابردووە تا ئێستاش لێدوانو هەوڵەکانی ترامپ و ووتەبێژو ڕاوێژکارەکانی ل□ بارەی کشانەوەی هێزە سەربازی یەکانیان لە سوریا بۆتە جێگای هەواڵو پرسوڕای گشتی و لێکدانەوەو هەڵوێستگیری جۆراوجۆرو، تەنانەت ب□ یانکردنی خۆشحاڵی و نیگەرانیشی بۆ دەکرێت .

هەڵبەت چڕ بونەوەی زیاتری ئەم لێدوانو هەوڵانەی ترامپ دوای هێرشو داگیرکاری یەکانی هەر یەک لە سوپای تورکیاو هاوپەیمانەکانی بۆ سەر عەفرینو چەند ناوچەی ترو ،هاوکات سوپای سوریاو هاوپەیمانەکانی بۆ گوتەی ڕۆژهەڵاتو چەند ناوچەی ترو، وەدەرنانی نەیارەکانی هەر یەکەیان هات.دیارە ترامپ سەرەڕای گفتوگۆو ڕاگۆڕینەوە لەگەڵ هەر یەک لە وەزیری بەرگری و دەرەوەو سی ئای ئەی بەڵام هێشتا نەگ□یشتونەتە بڕیاری یەکلاکەرەوە بۆ کێشانەوەی هێزەکەیان.

گومان لەوەشدا نی یە کە ئەم هەرشو داگیرکاریو ئاڵوگۆڕانە هەنگای یەکەمی ئەو ڕێکەوتنەیە کە لە کەبونەوەی مانگی یەکی ڕابردوو لە سوتشی روسیا لە نێوان پۆتین و ئەردوگان و روحانی هات لەبارەی هەوڵدان بۆ ڕیکەوتنی یەکلاکردنەوەو کۆتایی پێهێنانی دۆخی ململانێو شەڕ لە سوریادا .
جا پرسیاری ڕیشەیی لەم پرسەدا ئەوەیە کە بۆچی ترامپ دەیەوێت هێزەکانی لە سوریا بکشێنێتەوە لە کاتێکدا ئامانجی سەرەکی بەدینەهێناوە کە مەبەستی سەرەکییان ڕوخانی ڕژێمەکەی ئەسەد بوو هەر وەک رژیمی سەدام؟!

هەڵبەت وەڵامو لێکدانەوەو هەڵوێستگیری جۆراوجۆر کراوە وەک ئاماژەمان پێدا لەبارەی ئەگەری کشانەوەی هێزی سەربازی ئەمریکاوە کە زۆرترینیان وەک تاکتیکو پلانو مانۆرلێدانی سیاسی و سەربازی ئەمریکا دەیبینن، هەم بەرامبەر نەیارەکانی وەک روسیاو ئێران هەم بەرامبەر هاوپەیمانەکانی خۆیان لە ئەوروپاو ڕژێمەکانی رۆژ هەڵات لەوانە دەوڵەتی پاشایەتی سعودیە. تەنانەت تورکیاش کە لە نێوان دەستو نەیاری ئەمریکاو ئەوروپا لەنگەری گرتوەو ئەویش بە ڕۆڵی خۆی خەریکی ساتوسەوداو مانۆر لێدانە تا ئەگەر قازانجێکی ئابوری و سیاسی گەورەشی دەستکەوێت ئەوە لانی کەم ڕێگا بگڕیت لە هەڵدانەوەی سەرقاپی قەیرانە هەمەلایەنە ناوخۆیی یەکانی.

بەڵام بە پێچەوانەی زۆری ئەو ڕاو هەڵویستو لێکدانەوانە کە زیاتریان لە گۆشە نیگاو بەرژەوەندی ڕاستڕەوانەوە دەکرێت ڕاو لێکدانەوەی ڕاستو دروستو ڕوانگەی چینایەتی لە بەرەی ئازادیخوازی بۆ پەی هەلسەنگاندنی باری ئابوری و سیاسی و سەربازی بە ئەمریکاو، تەنانەت هاوپەیمان ئەوروپی و نەیارەکانیش ،ئەوە دەسەلمێنن کە نەخێر هۆکاری ڕیشەیی هەیە بو ئەم لێدوانو هەڵوێستانەیی ترامپ بۆ کشانەوەی هێزە سەربازییەکەی. کە بە کورتی هۆکارەکەی لە دابەزینی هێزهاوسەنگی ململانێوشەڕەکانە بە زیانی ئەمریکا لە بەرامبەر ڕوسیاو هاوپەیمانەکانی.

هەمو بەڵگەکانیش کە زۆرێک لە چاودێران ئاماژەیان پێداوە ئەمە دەسەلمێنین .هەر لە بەڵگەی بونی قەیرانی ئابوری و کەمڕایەتی ناوخۆیی ئەمریکاوە تا دەگاتە بەڵگەکانی تر بە ئەم دابەزینی هێزهاوسەنگی یە بە زیانی ئەمریکا لە چاو چەند جەنگی پێشو تر. لەوانە جەنگ لە دژی عێراق لە ساڵی ٢٠٠٣ وە تا دەگاتە جەنگی ئەفغانستان لە ٢٠٠١و سۆماڵ لە ١٩٩٤ وجارێکی تر عێراق لە ١٩٩١. تەنانەت ئاماژە بە زۆر دور تریش وەک شەڕی ڤیتنامیش دەدەن. بە

زیاتر ڕوونکردنەوەش ئەمریکا لە جەنگی یەکەمی کەنداو لە ساڵی ١٩٩١ کە بڕیاری دا هیچ دەوڵەتێک دژی نەبو نە لە ئەنجومەنی ئاسایش نە لە دەزگاکانی تر. تەنانەت لە شەڕی ئەفغانستانو شەڕی دوومی دژی عیراق لە ٢٠٠٣ ئەگەر دژایەییەکیش هەبوبێت بەڵام سەرەنجام عەنتەریانە بە حوکمی زلهێزی جەنگی سەپاندەوەو ئەنجومەنی ئاسایشیشی ناچار کردوە تا بڕیاری بە دەرکات وەک داگیرکارێک.

بەڵام تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بەم دەخاڵەتو جەنگەی لە سوریاوە ئەوەیە کە ئەمریکا لە دەورانی ئوباماوە کە هێزە ١٠ هەزاری یەکەی لە عێراق کشانەوەو تەنانەت ڕەخنەی شەڕو داگیرکاری یان لە عێراق لە خویان دەگرت . کەچی ئێستا دەڵێین نەدەبو ئۆباما هێزەکەیان لە عێراق بەو شێوازە بکێشنەوە .لە کاتێکدا هەر لە دوای ئەوە دەخاڵەتیان لە سوریا کرد بە بەهانەی سەرکوتی ئەسەد بە خەڵکی ڕاپەڕیویو پێویستی ڕوخانی ڕژێمی ئەسەد وەک قەزافی. کە ئەمە هەر بەیان نەچوە سەر ئیتر بە بەهانەی مەترسی باڵادەست بونی داعشەوە دەخاڵەتەکەیان چڕ تر کردوەو پرسو کێشەی کوردیشیان کردە بەهانەیەکی تر بۆ ناردنی زیاتری هێزی سەربازیی.

ئێستاش کە ترامپو ئیدارەکەی دەڵێین مادام داعش لە گۆڕەپانی سیاسی تەواو بوە ئیتر پێویست بەو هێزە سەربازی یە ناکات لە سوریا ئەمە جگە لە بەهانەیەک زیاتر هیچی تر نی یە. یاخود وەک زۆرێک لە چاودێرو ڕاڤەکارەکانی خولگەی سیاسەتەکانی ئەمریکا دەڵێن ئەم لەدوانو هەولانەی ترامپ بۆ کشانەوەی هێزەکەی تەنها مانۆر لێدانە بەرامبەر نەیارەکانیو، تەنانەت دەستەکانیشی، جگە لە لێکدانەوەو ڕای کرچوکالی وەک خودی بەهانەکەی ترامپ زیاتر هیچی تر نی یە.

ئیتر ئەمریکا ئەو زلهێزە ئیمپریالیستی یەی چەند دەیەی پێشو نی یە کە بەشی باوکو کلینتون بە گاڵتەو پێکەنینەوە دەستی گورباتشوف و یەڵتسنیان لەسەر شانەی سیاسی دەگرت تا بەرنەبنەوە بۆ لایەکداو کار لە کار نەترازیت لە چوارچیوەی ستراتیژی یە نوی جیهانەکەی ئەوان بچێتە دەرەوە. بەڵام ئێستا ئەوە پۆتین و ڕوسیایە وەک تازە زلهێزێک لەگەڵ هاوپەیمانەکانی لە جیهانو ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لەسەر شانوی سیاسی و، تەنانەت هەڵبژاردنەکانی ئەمریکاش گوێی ئەمریکا ڕادەکێشیت.ئەمە ئیترواقعەتەکە .جا هەمو چاودێرانو، ڕاڤەکارانی خۆش خەیاڵی خولگەی سیاستە ڕاسترەوی یەکان یان ئەم واقعیەتە نابینینو نوکولی لە دەکەن یان دەیبینن بەڵام چونکە دوکەڵەکەی دەچیتە چاویانەوە نایانەوێت تەماشای کەن .

لە ڕاستیدا کارەساتەکە لەوەدایە کە یاریکەرە سەرەکی یەکان دەوڵەتو دەسەڵاتە ئیمپریالیو زلهێزە کونەپەرستەکانی جیهانو ناوچەکەن کە لە گۆڕەپانەکەن. خۆ هەر کامیان سەرکەون یان ژێر کەون لە قازانجی چینی کرێکارو بزوتنەوە سوسیالستی و کۆمۆنیستی یەکەیو بەرەی ئازادیخوازی نین. ئەمەش بەهۆی لەمەیدانی نەبونی هەمەلایەنەی ئەم چینەو لاوازی هێزی ڕێکخراوی سیاسی و حزبی و جەماوەریو بە بەدیلی یەوە چ لەسەر ئاستی ناوخۆیی ووڵاتەکانو چ لەسەر ئاستی جیهانیش.

ئەگەر ئەم هێزە لە مەیداندابوایە هەروەک جەنگی جیهانی یەکەم لە یەک ڕاپەڕینو ئاڵوگۆڕی شۆڕشگێڕانەدا لە هەر یەکێک لەو ووڵاتە زلهێزە جیهانی و ناوچەییانە هەمو هاوکێشەکەی نێوان ئەوانی هەڵدەگیرایەوە بەسەریانداو دوو جەمسەر بەندی چینایەتی تەواو جیاوازی بەدیدەهێنا لە جەمسەری سۆسیالستی و جەمسەری سەرمایەداریو ئیمپریالیستیدا.
ئەو کاتەش زۆر ڕوشنو سادەتر هۆکاری پشتی هەمو دەخاڵەتو شەڕو پاشەکشەکان درک پێدەکرا بە بێ پەچوپەناو ئەمما و ئەگەرو لێکدانەوەی مانورلێدانو پلانگێری کە ئێستا بە لێدوانو هەوڵەکانی ترامپ دەکرێت.

٢٠١٨-٤-٨

مەشعەل بە نوێنەرایەتی کێ دەسخۆشانەی داگیرکردنی عەفرین لە ئوردوگان دەکات؟! … موزەفەر عەبدوڵا

خالید مەشعەل ، ڕابەری پێشوی جوڵانەوەی ئیسلامی حەماسی فەلەستینی (حەماس) ، کە تاقمێکی کۆنەپەرستو تیرۆریستی ئیسلامی هاوشێوەکانی کوردستانە ، لەمڕۆژانە لە بۆنەیەکدا دەسخۆشانەی لە ئەردوگان کردۆوە بۆ داگیرکردنی شاری عەفرینو کوشتوبڕی خەڵکەکەیو فەرهود

کردنی سەروماڵیان.
ئەم هەواڵەش بۆتە جێگای پرسوڕاو هەڵوێستگیری بەرچاوی زۆر کەس کە لە دەزگاکانی ڕاگەیاندنوتۆڕەکۆمەڵایەتی یەکاندا ڕەنگی داوەتەوە. بە تایبەتی بۆتە بەهانەیەک بۆ تەقینەوەی بورکانی ڕقو قینەی قەومی زۆرێک لە ڕۆشنبیرو نوسەرو سیاسەتمەدارە ناسیونالیستەکان لە دژی هەمو خەڵکی فەلەستین، وەک ئەوەی مەشعەل نوێنەری هەمو ئەو خەڵکە بێت.

جا بۆ نادروستی نیشاندانو دژی ئینسانی بونی ئەو ڕابۆچونو هەڵوێستەش دەکرێت بەهەمان شێوە بپرسین کە ئاخۆ تاقمە ئیسلامی یەکانی کوردستان هەمویان ،بە تایبەتی یەکگرتو کۆمەڵەی ئیسلامی کە پاڵپشتی ئوردوگانو دەسەڵاتەکەین، تەنانەت دەستی حەماسیشن ، نوێنەرایەتی هەمو خەڵکی کوردستان دەکەن لەم سیاسەتو هەڵوێستانەیان؟!

بۆ ڕای من ئەمانەی کوردستان نەک هەر نوێنەرایەتی زۆرایەتی خەڵکی کوردستان ناکەن تەنانەت ئەوانەش کە خۆیان بە موسلمان دەزانێنو پەیرەوی هەمان ئاینی ئەو تاقمە ئیسلامی یانە دەکەن نوێنەرایەتی زۆرێک لەوانەش ناکەن. بێگومانە هەزاران کەسی ئاسایی سیاسی و نا سیاسی خۆیان بە موسلمان دەزانن وەک کەلتورو نەریتیکی سەپیندراو بەسەریاندا بەڵام لە ڕویی سیاسی یەوەو بە کردەوە دژی هەمو ئەم تاقمە ئیسلامیانەن.ئەوە ڕاستە هەمو رژێمو تاقمە ئیسلامی یەکان لە ڕووی فکری و سیاسی یەوە نوێنەرایەتی ناوەرۆکی ئیسلام دەکەن بەڵام ئەوەش ڕاستە کە زۆرایەتی ئەوانەی خۆیان بە موسڵمان دەزانن پەیرەویەکی زۆر زۆر کەمی ناوەڕۆکی ئیسلام دەکەن وەکو دەستورو یاساو ڕێساو نەریتێک بۆ ژیان. شێوە ژیانی هاوچەرخانەی زۆربەی ئەوانەی خۆیان بە موسڵمانان دادەنێن پێچەوانەی ناوەرۆکی دەقەکانی قورئانو شەریعەیی ئیسلامە . بۆ ووتەی هەمو مەلاو ئیسلامی یەکان بەشی زۆری خەڵک هیچ لە ئیسلام نازانن تەنها ئەو کاتە ئیسلامو خوداو پێغەمبەریان کەمێک دێتەوە یاد کە بە ناچاریو بەزۆر ڕودەکەنە مزگەوتو دوو سەرماوقولات لەدەدەن بەناوی نوێژەوە.

تەنانەت ئەم ڕاوبۆچونە بۆ حزبە قەومی یەکانیش وایە. بە دەیان هەزار کوردزمان، تەنانەت ناسیونالیستن لە ڕووی سیاسی و فکری یەوە بەڵام پارتیو بارزانی ، یاخود یەکێتی و تاڵەبانی، بە نوێنەری خۆیان نازانن . هەرچەندە ئەو حزبانە لە زۆر ڕوەوە بەرگری لە ئاسۆو ئامانجی ناسیونالسیتی ئەوانیش دەکات.
بۆیە ئەم هەڵوێستە بۆ مەشعەلو حەماسیش هەر وایە.نابێت و هەڵەیە

بەبەها نەی ئەم ڕاوهەڵوێستە فکری و سیاسی یەی مەشعەلی تاوانبار هێرش بەریتە سەر هەمو خەڵکی فەلەستینو عەرەبزمان. یاخود نوکولی لەو کێشەو ستەمی قەومی یە بکەیت کە دەیان ساڵە لەسەر ئەو خەڵکەیە. یاخود دەسخۆشانی سیاسەتەکانی دەوڵەتی رەگەزپەرستی ئیسرائیل بکەیت کە لە دژی ئەو خەڵکە پەیڕەوی دەکات.

ڕاستی یەک هەیە ئەویش ئەوەیە لەو کاتەوەی دەوڵەتی ئیسرائیل بە هاوکاری دەوڵەتە ئیمپریالیستەکان لەسەر بنەمایەکی قەومی و دینی پێکهاتوە کێشەو پرسو ستەمی قەومیش لەسەر خەڵکی فەلەستینیش سەریهەڵداوە. هەر وەک چۆن کێشەو پرسو ستەمی قەومی دەیان ساڵە لەسەر خەڵکی کوردستان هەیە لەوەتەی ئەم دەوڵەتە قەومی یانە لە عێراق سوریاو تورکیاو ئێران پێهکهاتون.لەسەر ئەم بنەمایەش دەیان ساڵە کارەسات قەوماوە.

کەسانێک ئەم ڕاستی یانە نەزانیتو کوێرانە بە یەکسانی هێرش بەرێتە سەر مەشعلو حەماس لەگەڵ هەمو خەڵکی فەلەستین ئەوە وەک ئەوە وایە کە مەشعەلو حەماس بە نوێنەری هەمو خەڵکی فەلەستین بزانێت وبناسێت.ئەمەش هەر وەک ئەوە وایە کە یەکگرتو کۆمەڵ بە نوێنەری هەمو خەڵکی کوردستان بزانیت کە بەهەمان شێوە پشتیوانی لە کارو سیاسەتەکانی ئوردوگانی فاشی دەکات .

ئەوانەی ئەم ڕاوبوچۆنو هەڵوێستەیان هەیە یان لە ناڕۆشنیانەوەیە یان لە نەزعەی سیاسی شۆڤێنیستی قەومی یەوەیە.
لە واقعدا مەشعەلو حەماس نەک هەر نوینەرایەتی زۆرایەتی خەڵکی فەلەستین و کێشە ڕەواکەی ناکەن بەڵکو عەباسو فەتحیش بەهەمان شێوە نوێنەرایەتی زۆرایەتی خەڵکی فەلەستینو تەنانەت کێشەکەشی ناکەن .

هەمو لایەک لەسەر هەقە کە ئیدانەی سیاسەتی شەرخوازانەو سەرجەم سیاستەکانی ئوردوگانی قەومی و ئیسلامی و، تەنانەت دەوڵەتی تورکیاش بکات ،کە لەسەر بنەمایەکی قەومی دامەزراوە.هاوکات پێویستە ئیدانەی ڕاوهەڵوێستی مەشعەلو هەمو سیاسەتو کردەوەکانی حەماسیش بکرێت. بەڵام هەڵەیەکی گەورەیە ئەمانە بکەین بە بەهانە بۆ هێرش بردنە سەر خەڵکی فەلەستینو کێشە ڕەواکەی.

ئەگەر کەسانێک بە فرمێسکە تیمساحی یەکەی نەتەنیاهو خۆشخەیاڵ دەبێت کە بۆ کوژرانی مناڵانی کوردستان دەیڕێژێت یاخود بە بزەو خەندەکەی بۆ دەوڵەتی کوردی دەیکات ئەوە یان لە ناڕۆشنیو خۆشخەیاڵیانەوەیە یاخود لە بونی نەزعەی شۆڤینیانەوەیە.

بە ڕاستی دەوڵەتی تورکیاو ئوردوگان هەروەک دەوڵەتی ئیسرائیلو نەتەنیاهو کە هەردولایان خاوەنی سیاسەتی سەرکوتگەرانەو ڕەگەزپەرستانەن بەرامبەر بە خەڵکی ناوخۆی ژێر دەسەڵاتەکەی خۆیان ئەوە هەرگیز ناتوانن ببنە ڕزگارکەری خەڵکانی دەرەوەی دەسەڵاتو دەوڵەتەکانیان.

بۆیە هەر کەسێک لە ڕوانگەیەکی سیاسی چینایەتییەوە لەم ڕواداوانە بڕوانێت ئەوە پیویستە پەری بەم ڕاستیانە بەرێت .لەسەر ئەم بنەمایانەش کە مەشعەلو حەماس نوێنەرایەتی هەمو خەڵکی فەلەستین و کێشە ڕەواکەیان ناکەن. بەڵکو بە نوێنەرایەتی هەمو ئەو دەسەڵاتو جوڵانەوەو تاقمە ئیسلامی یانەی هاوشێوەی خۆیان دەسخۆشانە لە ئەردوگان دەکەن بە داگیرکردنی عفرین کە تاقمە ئیسلامی یەکانی کوردستانیش دەگرێتەوە .

٢٠١٨-٤-٣
موزەفەر عەبدوڵا

کێ دەتوانێت شکست بە سیاسەتی شەڕخوازی ئەردوگان بێنێت..؟! … موزەفەر عەبدوڵا

بەهۆی بەرگری قارەمانانەی خەڵکەوە دوای دوو مانگ لە شەڕو هێرشی ئاسمانیو زەمینیو بەکارهێنانی جۆرەها چەکی کوشندەو ئابڵوقەی ئابوری هەمەلایەنەو کوشتنو برینداربونو پەککەوتنو ئاوارە بونی سەدان هەزار کەس ئینجا سوپای داگیرکەری دەوڵەتی فاشی تورکیا بە سەرۆکایەتی ئەردوگان توانی شاری عەفرین داگیر بکات .
دوای داگرتنی شارەکەش هێزی سەربازی تورکیاو هاوکارە داعشەکانی کەوتنە ئـازارو ئەشکەنجەدانـو دەسـگیرکردنی ئەو خەڵکەی کە نەیانتوانیبو بڕۆن. ئەمە جگە لەوەی نەک ئازاری خەڵکیان دەدا بەڵکو ئازارو ئەشکەنجەی گیانلەبەرەکانیشیان دەدا لە پاڵ دزیو ڕاوڕوتو چەتەگەری یەکی کەم نمونە لە مێژودا. خۆ ئەگەر نمونەیەکی ئاوای تری تاوانی جەنگ هەبوبێت ئەوە هەر هی دەسەڵاتی خەلیفەکانی

عوسمانیو باقی خەلیفەکانی پێشوتری ئیسلامی یەکان بوە تا دەگاتە خەلیفەکانی ڕاشیدی یەکانو جەنگو غەزاکانی سەردەمی محمد خۆی.
هەڵوەستی ڕیسواییو ڕیاکارانەش ،هاوکاتی ئەم کارەساتانە ، بە دەنگە لەکردنی دەزگاکانی ڕاگەیاندنی جیهانو دەوڵەتەکان بون لەسەرو هەمویانەوە ئەمریکاو ئەوروپا کە خۆیان بە هاوپەیمانی خەڵکی ئەو ناوچانەو یەپەگە دادەنا.

تەنانەت سەرکردەکانو ڕاگەیاندەکانی یەپەگەش کە زۆربەی ڕابەریان هەبو لەم جەنگی بەرگری یە کەچی چاوەکیان هەر لە هاوکاری و پشتیوانی تەواوی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بوون بە شکست پێهێنانی ئەردوگانو پەیان وابو شەری عەفرینیش هەر شەری کوبانی یە. وە بە جەرەکیش ڕای گشتیشیان توشی خۆش خەیاڵی کردبو.
بەڵام ئەوەی ڕوویدا نەک هەر هاوکاریو پشتگیری ئەو دەوڵەتانە بە گەورەو بچوکیانەوە نەبون بەڵکو بەم بێدەنگی یەیان لە ئاستی میدیاکانیانو ڕای سیاسیو فەرمیان بە جەریک لە جەرەکان پشتیوانی ئوردوگانو سیاسەتە شەڕخوازی یەکانی بوون.
ئێستاش کە ئوردوگانو هاوبەرژەوەندەکانی وەک ڕوسیاو ڕژێمی ئیسلامی و ڕژیمی ئەسەدیش کە هاوکاری ئەم شەڕەو هێرشو داگیرکاری یە بوون ،ئەوەش بەپێی ڕێکەوتنێک کە لە نیوەی مانگی جەنیوەری لە سوتشی مۆریان کردبو، بە نیازە نەخشەو پلانو گۆڕەپانی شەڕێکەی فراوانتر بکاتەوە .وە بە پێی لێدوانەکانیان هەوڵ دەدەن بە داگیرکردنی چەند شارو ناوچەی تری سوریا کە لەبەردەست هێزەکانی یەپەگەدان هەتا دەگاتە زۆر ناوچەو شاری تری کوردستانی عێراقیش لەوانە شەنگاڵەو ئەو ناوچانەی کە ژێر دەستی هێزی چەکداری پەکەکەدان تا دەگاتە قەندیل.

هەمو ئەم ڕوداوانە لە چەند ڕۆژو هەفتەی ڕابردودا بۆتە هەواڵی گەرمو جێگای پرسوڕای گشتی بە تایبەتی لە لە ماسمیدیاکاندا گرینگ ترینو بەرچاوترین پرسیاریش کە دەکرێت لەمبارەیەوە ئەوەیە ئاخۆ کە دەتوانیت شکست بەم سیاسەتی شەڕخوازی یەی ئەردوگانی فاشی بێنێت؟
جا بەو ڕادەیەی ئەمە بۆتە پرسیاری سەرەکی ،هاوکاتیش بە جەریک هەم ڕاو چاوەڕوانی زۆرێک لە سەرکردەکانی خودی یەپەگەو ، بە تایبەت ڕۆشنبیرو نوسەرو لایەنگرنیان لە دەرەوە ، وا پڕوپاگەندەیان دەکردو دەکەن ،کە تەنها ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی کە دەستی کوردن ، دەتوانن شکست بەم سیاسەتی شەڕخوازانەیەی ئەردوگان بێنن ، ئەمەش وا پێویستە دەکات لە گۆشەنیگای خۆمانەوە بە تیشک خستنە سەر دووخاڵە وەڵامی ئەم پرسیارە بدەینەوەو تا بزانین ئاخۆ کە دەتوانێت

شکست بەم سیاسەتی شەرخوازی یەی ئۆردوگان بێنێت …؟! بەڵام بەر لە روونکردنەوەی ئەو خالانە وا پێویستە دەکات یەک ڕاستی ڕەهاو ڕاشکاو بڵێین بۆ پوچەڵکردنەوەی ئەو ڕاوبوچونو هەڵوێستەی کە پێی وایە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی دۆستی کوردنو دەیانەوێت و دەتوانن شکست بە سیاسەتی شەڕخوازانەی ئۆردوگان بێنن لە دژی خەڵکی کوردستان . ئەو راستی یەش ئەوەیە کە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بە درێژایی مێژووی سەد ساڵی ڕابردوو تا ئێستا نەك هەر دۆستو پشتیوانی خەڵکی کوردستانو کێشەو مافەکانی نە بونە بە ڕاستی بەڵکو زۆربەی کات هاوپەیمانی ڕژێمە فاشی یەکانی ئەو ووڵاتانەش بونە ، خۆ ئەگەر دۆستو پشتیوانی حزبە قەومییە عەشیرەتییە دەسەڵاتدارەکانی هەرێمی کوردستان بونە ئەوەش لە ڕوانگەی بەرژەوەندی یە سیاسی یەکانی خۆیانەوەو پاشکۆبونی تەواوی بی قەدیو شەرتی ئەم حزبانەوە بووە بۆیان.

ئەوان بە ڕاشکاوی ڕایان گەیاندەوە کە هیچ کات لایەنگری بە کردەوەی مافی خەڵکی کوردستان نین بۆ بڕیاردان لەسەر مافی چارەنوسی خۆیان لەهیچ یەکێک لەو ووڵاتانە. ئەوپەڕەکەی لایەنگری هەندێک مافی س□□ر□تایی وەک خودموختاری یا فیدرالین .وە هەر کاتێک کار گەیشتبێتە سەر مافی دەنگدانو جیابونەوە ئەوە نەک هەر ل□گ□□□ی نەبونە بەڵکو هاوکاری ڕژێمە سەرکوتگەرەکانیشیان کردوە بۆ سەرکوتی خەڵکی کوردستان.

دەیان جار ئەمە مێژوو سەلماندویتی هەر لەم نیو سەدەیەدا کە ئازاری ١٩٧٥و ئاشبەتاڵی جولانەوە چەکداری یەکەی بارزانی باوک بوو تا ئیستا کە داگیرکردنی عەفرینە.
ئەمریکا بە ئاشکرا دەڵێت ئێمە تا ئەو جێگایە پشتیوانی کوردین کە لە بەرژەوەندی سیاسەتو ستراتیژەکانیان بێت. وە دەڵین کوردەکان چونکە شەڕکەری باشن تا ئەو جێگایەی لە بەرژوەندی ئەمریکا بن ئەوە هاوکاریان دەکەن لەوە زیاتر هاوکاری ناکەن.ئەمە هەمو پشتیوانی ئەمریکایە بۆ کوردەکان بە ووتەی خۆیان جا ئاو بێننو دەستتان بشۆن.

بەڵام با بزانین لەهەمو ئەو کارەساتانەی کە بەسەر خەڵکی کوردستاندا هاتوە کی بە جدیو ڕونو ڕاشکاوی هەڵوێستی بە کردەوە وەردەگرێت و دێتە سەرشەقامەکانو پشتیوانی هەمەلایەنەیانە..؟!.پێم وایە ئەم جارە بۆ پشتیوانی لە خەڵکی کوبانی و عەفرین و بەرگری خۆراگرانەیان لەهەمو کاتێک باشترو زیندوتر دەرکەوت ئەم راستی یە دەرکەوت.

جا خاڵی یەکەم لە وەڵامی پرسیارەک□ کێ دەتوانێت شکست ب□ سیاسەتی شەرخوازی بێنێت ئەو□ یەکە ئەوە بەرەی چەپو سۆسیالسیتیو کۆمۆنستیو کرێکاریە لە سەر ئاستی ناوخۆو دەرەوەی تورکیا دەتوانێت هەم پشتیوانی مافەکانی خەڵکی کوردستان بێت تا رادەی جیابونەوەو پیکهینانی دەولەتی سەربەخۆو هەم دەتوانێت ببێتە ما یەی شکست ب□ سیاسەتەکانی ئوردوگان .

جا با زیاتر ئەم خاڵانە روونک□ ینەوە.

ڕابەرانو کەسایەتیو ڕەوتو حزبەکانی ناو ئەم بەرە کۆمەڵا یەتی و سیاسی یە لەسەراسەری وڵاتانی جیهان نەک هەر بۆ پشتیوانی لە خەڵکی ئەو ناوچانەو ئیدارەیەکانو یاساو بڕیارەکانیان و لە دژی هێرشی داعشو هاوکەرەکانیان ، بە تایبەتی ئۆردوگانو دەسەڵاتەکەی ، ڕژانە شەقامەوە بەڵکو بەناردنی کۆمەکی هەمەلایەنەی مادیو مەعنەوی ، تەنانەت پەیوەست بونی سەدان کەس لە ووڵاتانی جیاجیا ، بە تایبەتی لە ناو ڕیزەکانی حزبە چەپوکونیستەکانی تورکیا ،نیشانیاندا کە ئەوان پشتیوانو هاوکاری خەڵکی کوردستانو کێشە ڕەواکەی .

هەر کەسێک یەک جار بەشداری ئەو ناڕەزایەتی یانەی کردبێت لەهەر ووڵاتو شارێک کە بۆ خەڵکی کوبانی و عەفرین کراوە ، یاخود تەماشای وێنەو ڤیدیوکانی کردبێت ، بۆی دەرکەوێت ئەوە هێزە چەپو کۆمۆنیستو کرێکاری یەکانە بە کردەوە پشتیوانو هاوکاری خەڵکی کوردستانن نەک دەوڵەتو ڕژێمە سەرمایەداری و حزبە بورژوازی یەکانیان.

بێگومان ئەمانە هەموی هەنگاوی گەورەو باشن بۆ پشتیوانی خەڵکی کوردستانو دژی سیاسەتی شەڕخوازانەی ئوردوگان .وە دەکرێت ئەم نارەزایەتی یانە لە دژی ئوردوگان تا رادەی داخستنی سەفارەتەکانی و دامەزراوەکانی سەر بە دەووڵەتی تورکیا بچیتە سەرو ببیتە فشاری گەورە بۆ سەریان لە دەرەوەی توکیا. بەڵام ئەمانە بە تەنها نابنە هۆکارێکی گەورەو ڕاستەوخۆ بۆ شکست پێهینانی سیاسەتی شەڕخوازانەی ئۆردوگان نەخێر هەرگیز.ئەمانە دەکرێت فاکتەری فشارو ڕیسواگەری سیاسەتی شەڕخوازانە بن.وە کارو هەڵوێستێکی باش ب□□ام لەم نیوەدا ڕۆڵی سەرەکی دەگەڕێتەوە بۆ هاتنە مەیدانی جەماوەری ئازادیخوازی ملی□ن□ی تورکیا خۆی. ئەگەر ئەم جەماوەرە ڕاستەو خۆ لە دژی دەسەڵاتی ملهوڕو سیاسەتی شەڕخوازانەی ئۆردوگانو حزبو دەسەڵاتەی بێتە مەیدان ، هەروەک لە خۆپیشاندانی دە ملیونی شاری ئەستەمبول ٣ ساڵ لەمەوبەر بینیمان ئەوە نە هەر شکست ب□ سیاسەتی شەڕخوازانە د□ن□ن بەڵکو پاشەکشەی گەورەی پێ دەکەن لە زۆر بوارەوە.تەنانەت ڕوخانی دەسەلاتەکەی لە هاتنە مەیدانی شۆرشگیرانەیان .

بەڵام ئەوەی بە ئەو جەماوەرە تا ئێستا نەهاتونەتە مەیدان ، هەرچەند جار جار لێرەو لەوێ لە دژی شەڕو زۆرەک لە سیاسەتو کردەوەکانی تری ئوردوگانو دەسەڵاتەکەی ناڕەزایەتی یان دەربڕیوە ، بەڵام نەبوتە جولانەوەیەکی بەرینی کۆمەڵایەتیو سیاسی ،هۆکاری ئەمە زۆرن بەڵام دەکرێت بە کورتی ئاماژە چەند خاڵێك بدەین کە گرفتی گەورەن لە بەردەم بەرەی ئازادیخوازی تا نەبێتە جوڵانەوەیەکی گەورە.

یەکێک لەو خاڵانە پەیرەو کردنی ئەردۆگانە بە ئەم سیاستی شەڕخوازیەو زاڵکردنی فەزای شەڕ لە ئاستی کۆمەڵگادا لە ڕووی سیاسی وکۆمەڵایەتی و سەربازی و دەروونییەوە بە سەرکوتکردنی هەر ناڕەزایەتی یەکی جەماوەری کە لە ناو تورکیا خەڵک بە خواستەکانیان دەریدەبڕن.

لەمبارەیەوە هەر کەسێک پێی وابێت ئەردوگانو حزبو دەسەڵاتەکەیو سەرجەم چینی بەرژوازی تورکیا بە تایبەتی لەم چەند ساڵەدا ئەم سیاسەتی شەڕخوازی یەی لە پێناوی هەمو خەڵکی تورکیاو بەهۆی پەرەسەندنی باری ئابوری و جێگیری دەسەڵاتەکەیو ، یەک دەست بونی چینی بەرژوازی تورکیاوە یە، ئەوە لێکدانەوەکەی زۆر هەڵەیەو بە جۆرێک ڕەوایەتی یە بەم سیاسەتانە چونکە مەبدەئیەن شەڕ هیچ کات لە قازانجی جەماوەری ستەمدیدە نی یە.

بەڕای من تورکیا لەهەمو ڕویەکەوە لەسەر قەیرانێکی ئابوریو سیاسیو کۆمەڵایەتیو سەربازیو ،تەنانەت کەلتوری ،گەورەو پڕ ئاڵۆگۆڕی بە دواوە گەرانەوە ڕاوەستاوە. بەڕێخستنی ئەم شەڕانە بە ڕێگا گرتنە لەسەر ئەو فشارە گەورەیەی وەک هەڵم کە لە ژێرەوە دێت تا ئەو سەرقاپی مەنجەڵەکە فڕێ بدات.

هەر کەسێک لەم دە پانزە ساڵەی دەسەڵاتی ئەردوگانو حزبەکەی لە فو دەورانو هەڵبەز دابەزەکانی ورد بێتەوە کە چۆن دەسەڵاتی وەرگرتوەو پێگەکەی لە ئاستی ناوخۆ و دەرەوە چۆنە بۆی ڕون دەبێتەوە کە ئەم سیاسەتی شەڕخوازیەو پەلهاویشتنی بە ناوچەی نفوز لە دەرەوەی قەڵەمڕەوی ناوخۆیی هەموی بۆ خاو کردنەوەی بارە نالەبارە ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی یە ناوخویی یەکەتی.

مەگەر دەسەڵاتێک ڕێژەی بێکاری نزیک بوبێتەوە بە لەسەدا بیستو هیچ بیمەیەکی کۆمەڵایەتیش نەبێت ، هەروەها ڕێژەی هەژاری زۆر لەسەرەوە بێت ئاخۆ وەزعی لەبارە..؟یاخود نزیک بە یەک ملیون کەس لە گەورە ئەفسەرو سیاسەتمەدارو ڕۆژنامەنوسو نوسەرو هونەرمەندو..هتد لە زینداندا بێت و ئەشکەنجە بدرێن ئەوە ئەو

دەسەڵاتە لە دۆخێکی لەبارو جێگر دایە…؟! نەخێر هەرگیز.

بۆیە بۆ داپۆشینی سەرقاپی هەمو ئەم فشاری هەڵمە ناوخۆیی یە ئەم دەسەڵاتە پێویستی بە گەورە کردنەوەی نەیارەکانێتی تا هەمو چینی بۆرژوازی و باڵو حزبەکانیو، تەنانەت وردو بۆرژواو حزبەکانی، بێنێتە پشتی سیاستەکانێوە. وە بە شێوەیەکی گشتیش ئەم نەیارەیان لە پەکەکەدا بەرجەستە کردۆتەوە کە دەرهاویشتەی ناوەڕۆکی پێکهاتنی دەوڵەتە قەومییە نەژادپەرستی یەکەیانە. ئەمە جگە لەوەی بە بەهانەی هاوکاری پەکەکەوە لە ئاستی دەرەوەش دەوڵەتانی وەک سوریاو ئیرانو عیراق بە گشتی تۆمەتبار دەکەن. بە تایبەتی ناسیونالیزمی عەرەب کە ئەم چەند ساڵە لە حزبی بەعسو دەوڵەتی سوریاو شەخسیەتی ئەسەدا بەرجەستە بۆتەوە.

جا ئەم ململانێی و دژایەتیەی کە هەیە لە نێوان ئەم دوو جوڵانەوەو دەوڵەتو ڕژێمە ناسیونال ئیسلامی یەی ئۆردوگانو ئەسەد هەرچەندە خاڵی هاوبەشی زۆریان هەیە بەڵام ناکۆکی گەورەشیان هەیە کەلێرەدا جێگای نی یە بچینە سەر ڕونکردنەوەی بە درێژی . چونکە ئەمە لە ڕووی مێژویی یەوە پەیوەستە بە س□رh□□دانو گەشەو بە دەسەڵات گ□یشتنی هەر یەک لەو دوو جوڵانەوەی ناسیونالیستیە تورکیو عەرەبیە.وە هاوکات جوڵانەوەی ئیسلامی سیاسی کە ئۆردوگانو حزبو دەسەڵاتەکەی لەمڕۆدا هەڵگری ئاواتو مەبەستە ئابوریو سیاسیو کۆمەڵایەتیو، تەنانەت کەلتوری یەکانی هەردو ئەو جولانەوەیەیە. ئەویش لە ڕێگای بەدی هێنانی یەک سیستەمی فکری ،سیاسیو سەربازیو کەلتوری ئیمپراتۆری ئیسلامیو، زیندوکردنەوەی خەلافەتی ئیسلامی وەک سەرخانێکی پێویست بۆ پاراستنی ئابوری سەرمایەو قازانجو سود لە سەپاندنی هەلومەرجێکی جێگیرو بێ ڕکابەر نەک هەر لە ئاستی تورکیادا بەڵکو لە ئاستی ناوچەکەداو تەنانەت جیهانیشدا.لێدوانەکانی ئوردوگان لەمڕۆژانەدا بۆ پێکهێنانی هیزێکی سەربازی گەورەی نیو دەوڵەتی ئیسلامی ئەگەر بە قسەش بێت پرسێکە بە شوێن ئەو ئامانجەدا.
ئەمە جگە لەوەی هەر کەسێک سەرنجی گەمەکانی ئۆردوگان بدات لەسەر ئاستی ناوخۆو ناوچەکەو جیهان، بە تایبەتی لە نێوان دوبەرەی زلهێزی جیهانی ئەمریکاو ڕوسیا ئەوە دوبارە ئەوە بەدی دەکات کە بە دوای چ پیگەیەکەوەیە.

جا بۆ شکست پێهێنانی هەمو سیاسەتەکانی ، بە تایبەتی سیاسەتی شەڕخوازی□کەی ،کە بەشێکە لەسەرجەم سیاسەتو ستراتیژی، ئەوەی دەتوانێت بەم ڕۆڵە هەستێت ئەوە هێزی ملێونی چینی کرێکارو

جەماوەری ستەمدیدەو ببەشو هەژاری تورکیا یە.وە پێویستە بەرەی ئازادیخوازیو یەکسانیخوازی لەنای خەڵکی کوردستانی تورکیاش ببنە هاوپەیمانو هاوکاری ئەم بەرە کۆمەڵایەتی و سیاسی یە. وە لەڕێشەوە کێشەو پرسو مافەکانی خەڵکی کوردستان لە دروشمو خواستی مافی دەنگدانی گشتی بۆ دیاری کردنی مافی چارەنوسی – لەگەڵ سەرنجیشمان لەم دروشمە لەم سەردەمەدا – بەرزکەنەوەو پشتیوانی ئەم بەرە چەپو یەکسانیخوازی یە لە ئاستی ناوخۆو دەرەوە بەدەست بێنن.
دیارە ئەوە هەنگاوێکی باشو لەبارە کە باڵە ناوخۆیی یەکانی پەکەکە، کە پارتی دیموکراتی گەلانە ،بە سەرەکایەتی دەمیرتاشو هەڤالەکانی ، لەم چەند ساڵە ئەم تاکتیکەی پەیرەو کردوە سەرەڕای ئاسەو ئامانجە ناسیونالیستی یەکانی، توانیوەتی بەم تاکتیکەش بەشێک لە بەرەی چەپو ئازادیخوازی بکاتە هاوپەیمانی خۆی . بەڵام هەر ئەمە کافی نی یە. هاوکات لە ڕاستیدا ئەم پارتەش هەرگیز ناتوانێت ئەم تاکتیکە بگۆڕێت بۆ ستراتیژیکو هەروەها وەرچەرخانی ئاسەو ئامانجی کەتایی .بێگومان ئەمەش بۆ حوکمی ناوەکەو پێگە چینایەتی یە ئابوری و کۆمەڵایەتی یە وردە بۆرژوازی یەکەیان.

لە ڕویەکی تریشەوە هۆکارێکی تر لەم نێکەوتنەیان زیاتر بە لای چەپدا خۆی لە نەبونی یەک حزبی کۆمەنسیتی بەهێزی کرێکاری بە سەرجەم جولانەوەی نارەزایەتی یەکانی جەماوەر لە تورکیادا دەبینێتەوە.بەڵام لەگەڵ هەمو ئەم گرفتو لاوازیانەش هێشتا کۆمەڵگای تورکیا لەناو هەمو وڵاتانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست زووترو زیاتر چاوەڕێی ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانی بەلای چەپدا لێ دەکرێت. سەرەڕای گیان سەختی بۆرژوا ناسیونالیزمی تورک بە تایبەتی باڵی ئیسلامی یە سیاسی یەکەی کە خەونی سوڵتانیو دامەزراندنی خەلافەی داعشی ئیسلامی هەیە.

جا ئەگەر لە کۆتاییدا پرسیارێکە دوبارە کەینەوە کە کە دەتوانێت شکست بە سیاستی شەڕخوازانەی ئەردوگانو دەسەڵاتەکەی بهێنێت دەبێت دوای ئەم ڕونکردنەوانە بڵێین کە تەنها بە هاتنە مەیدانی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی، کە لەدانی دەی لە جوڵانەوەی کرێکاریو شوسیالستی کۆمەڵگای تورکیادایە دەتوانێت شکستی پیبهێنێت. وە پێویستە هەر جولانەوەیەکیش کە خوازیاری کۆتایی هینان بە ستەمی قەومی یە لەسەر خەڵکی کوردستان هاوپەیمانو هاوکارو هاو ئاسەو ئامانجی ئەو جوڵانەوە سەراسەری یە بێت.بە بێ ئەمە پرسو کێشەو ستەمی قەومی سەر خەڵکی کوردستان تا سەد ساڵیش تریش چارەسەر نابێت.وە دەبێتە گەمەی دەستی دەوڵەتە زلهێزە ئیمپریالی یەکان بۆ ئامانجەکانی خۆیان کارەسات بە دوای کارەسات دەخوڵقێنن .

٢٠١٨-٣-٣٠

تا کەی دەبێت لەم داهۆڵە چاوەرێی جوڵەیەکی زیندو بکەن...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

لە چەند ڕۆژی ڕابردودا جارێکی تریش هێرشو تاوانەکانی سوپا شەرخوازە فاشی یەکەی تورکیا ، بە سەرۆکایەتی ئۆردوگانی تاوانبار ، بۆ سەر ناوچە سنوری یەکانی کوردستان ، بوە هۆی کوشتنی چوار هاوووڵاتی ،و زیانی تریش بە خەڵک ، ئەمەش بوە روداوو هەواڵی گەرمی میدیاکانو پرسو رای گشتیو نارەزایەتی خەڵک.بە تایبەتی رەخنەو ناڕەزایەتی خەڵک لەدەسەلاتە بێگیانو بی جوڵەو دەنگەکەی پارتی و یەکیتی کە ناویان ناوە حکومەتی هەریم کە هیچ کات هەڵوێستێکی نەبوە بەرامبەر ئەم هێرشو تاوانانە .
بێگومان ئەمە نەیەکەم هێرشو کوشتارو تاوانەو نە دواترینیشە کە لە لایەن دەوڵەتی تورکیاوە ئەنجام دەدرێت.وە لە هەمو ئەم هێرشو تاوانانە ئەم دەسەڵاتە هیج کات جوڵەو دەنگێکی ناڕەزایەتیان لێنەهاتوەو بەڵام خەڵکێکی زۆر هەمیشە گلەیی و گازەندەیان لەم بێ جوڵەییو بی هەڵویستەیان هەیە. جا بۆیە هەقمانە پرسیار بکەینو بڵێین تا دەکەی دەبێت لە داهۆڵە چاوەڕێی جوڵەیەکی زیندو بکەن...؟!
لە وەڵام بەم پرسیارەوە هەوڵ دەدەین ڕایەکی رۆشن بدەین لەسەر ناوەڕۆکی بێ هەڵویستی دەسەڵاتو هاوکات چاوەڕێبونی بێهودەی خەڵکانێک لێیان .

سەرەتا ئەوە بڵێنەوە وەک ئاماژەمان پێدا کە ئەمە یەکەم جار نی یە ئەم هێرشو تاوانانە دەرهل□ق بە خەڵکی دەکرێتو ئەم دەسەڵاتەش بێ جوڵەو بێ هەڵوێستە بەڵکو لە بیستو پینج ساڵی ڕابردودا ئەم داڵانەی پێی دەڵین حکومەتی هەریم دەیان هیڕشو دەخالەتی سەربازیو لەشکرکیشی کراوەتە سەر کوردستان بەبەهانەی لیدانی هیزەکانی پەکەکەوە. لە کاتێکدا دژی ئەم هیرشو تاوانانەدا زۆر لایەنی سیاسی ناوخوییو دەرەکیو دەزگا نیو دەوڵەتی یەکانیش ئەم هێرشو

تاوانانەیان بە شێوازی جۆراوجۆر سەرکۆنەوریسوا کردوە . تەنانەت چەندین جار بەردەم باڵویزخانەکانی تورکیا لە کوردستانو ووڵاتانی دەرەوە بەتە گەرەپانی ناڕەزایەتی تا ڕادەی پەلاماردانیان.جگە لەمانەش لەناوخۆی تورکیاش بەرەی چەپو ئازادیخوازی بە شێوازی جۆراوجۆر ئەم هێرشو تاوانانەیان سەرکۆنەو ڕیسواکردوە.هەڵبەت لەسەر ئەم هیرشەی تورکیا یەکیتی لە بەیانیکدا هەڵوێستێکی شەرمنانەی دەربڕیوە.بەڵام کاتێک بەهەمان شیوازی رژیمی تورکیا ڕژێمی ئیسلامی تیرۆریستی ئیران کە هێڕش دەکاتە سەر ناوچەکانی یەکیتیو تیرۆری ئاشکرای ئەندامانی ئۆپۆزیسیۆنی ئیرانی لەو ناوچانە دەکات کەچی ئەم یەکیتی یە بیدەنگەو بگرە چاوساغیشیان دەکات.وە لەم حالەتەدا پارتی شەرمنەکانەوە دیتە دەنگ.ئەم سیاسەتە دووفاقی یەش دەگەڕیتەوە بە وابەستەیی هەر یەکەکیان بە ئەو رژیمانە.

جا هەر بە تاقیکردنەوەی چارەکە سەدەیەک دەرکەوتوە ئیتر ناکرێت چاوەڕیی ئەم داهۆڵە بەگیانە بیت تا گیانوژیانی خەڵکی بپارێزێت .ئەم دەسەڵاتە وەک داهۆڵەکەی ئەو جوتیارە وایە کە بە پاراستنی کێڵگەکەی جلوبەرگێک بە داریکی بەرزدا هەڵدەواسیت تا دوای خۆی بەهۆی باوە بجوڵیتو کێڵگەو کشتوکاڵەکەی بپاریزیت لە باڵندەو گیانلەبەرەکان تا زیان بە بەروبومەکەی نەکەوێت.

ئیستاش ئەم دەسەڵاتە کە پارتی بەشی شیری هەیە تیایا هەر وەک ئەو دارو جلوبەرگە وایە کە لە دورەوە بە ئینسان دەچیت بەڵام لە ڕاستیدا شتێکی بێ گیانوبێ جوڵەیە . بیگومان ئەم بی جوڵەییو بێ دەنگی یەشیان ئاکامی رێکەوتنی بەرژەوەندی یەکانی رژێمەکانی ناوچەکەو زلهیزە ئیمپریالیستی یەکانن کە بە پاراستنی گیڵگە نەوەتی یەکان و هەڵوشینی سەروەتو سامانی کوردستان ئەمانەیان وەک داڵان داناوە لە چوارچێوەی هێز هاوسەنگی و ململانێو هەلومەرجێکی دیاری کراو. تەنانەت ڕژیمە یەک لە دوای یەکەکانی تورکیاش ،بە تابیەتی ئوردوگانیو دەسەڵاتە فاشی یەکەی و رژیمی ئیسلامیش هەروا ،ئەوەندەی بەرژەوەندی ئابوری و سیاسی یان هەیە لەم داهۆڵە ئەوە هیچ زیانیکیان لە دانانیان نی یە.هەر وەک چۆن جوتیارەکە تەنها جلوبەرگێکی کۆنی خۆی دەکات بە دارەکەیا بەڵام زۆر کات کیڵگەو کوشتوکاڵەکەی دەپاریزیت لە زیان.

هەمو کەسێک دەزانێت کە زەربەی ئەو حزبە دەسەڵاتدارانە بە تایبەتی پارتی و یەکیتی و سەرانیان لە سەرکردایەتی تا بنکردایەتیان قازانجو بەرژەوەندی ئابوری و سیاسی گەورەیان لەگەڵ دەوڵەتی

تورکیاو ئیران هەیە. هەر بۆیەش نەک هەر هێرشو کوشتارەکانیان لەسەر خەڵکی کوردستان مەحکوم ناکەن بەڵکو ڕۆژانەش ئەم تاوانانە ئەنجام بدەن هەر دەنگ ناکەن. بەڵگەی ئەمەش بونی ئەو سەدان بنکەو سەربازگەی نهێنیو ئاشکرایەن کە هەزاران سەربازو میتو پاسدارو جاسوسی دەوڵەتی تورکیاو ئیرانو زۆر ڕژێمی تریشی ژێر بەژیر تیادایە .
ئەم دەسەڵاتەی پارتیو یەکیتی ئەوەندە بەرژوەندی هەمەلایەنەیان لەگەڵ دەسەڵاتی ئەو ڕژێمانە تێکەڵاو بوە لەهەمو ڕویەکەوە کە بۆتە مایەو هۆکارێک بۆ درێژ بونەوەی دەسەڵاتە مافییەکەیان. خۆ ئەگەر ڕۆژیک لە ڕۆژان تورکیاو ئیران بزانن ئەم داهۆڵە ئەگەری کەوتنی هەیە بۆ هەر هۆیەکەوە بیت ، تەنانەت لە لایەن نارەزایەتیو ڕاپەرینی جەماوەریشەوە بیت، ئەوە ئەگەری هەیە گەورەترین لەشکرکیشی بکەنە سەر خەڵکی کوردستان بۆ مانەوەی ئەم داڵانە.

بۆیە پێم وایە ڕەخنەو چاوەڕێی بونێک کە خەڵکانێک لەم داهۆڵە هەیانە تا بۆ زیندویی بچوڵەتو دەنگی نارەزایەتی دەربریت ئەوە ڕەخنەو چاوەڕێ بونێکی بێهودەیە.
هیچ گومان لەوەدا نییە کە بەشێکی کەمی خەڵکی کوردستان لە بنکردایەتی و حاشیەی پارتیو یەکیتی و کومەڵێ تاقمیکی تر لەسایەی ئەم دەسەڵاتە حەساونەتەوەو هیچ ئەم ڕەخنەو گلەییانەیان لە پارتیو یەکیتو دەسەلاتەکەیان نییە چونکە باش دەزانن ئەو ژیانەی فرعەونییەی تیایدان بەرهەمی ئەم دەسەڵاتەیە. لە کاتێکدا بەشێکی زۆر خەڵک لەبەر بێ موچەییو بێکرێیو بێکاریو هەژاریو نەداریو بێخانەو لانەیی نانیشیان نییە بیخۆن.
بۆیە پێویستە لە جیاتی ڕەخنەو گلەییو چاوەڕوانی بێهودە لەم داهۆڵە بە جۆرەو دەربینی نارەزایەتی دژی ئەو تاوانانە ئەوە جەماوەری ستەمدیدە لە هەوەی وەلانو کۆتایی هاتنی ئەم دەسەڵاتە داسەپنیراوەداو گۆڕینی بێت. ئەمەش لە ڕێگای نارەزایەتیو راپەرینو دا.

٢٠١٨-٣-٢٢
موزەفەر عەبدوڵا

بۆ دەبێت بەم چینی دەسەڵاتدارەی کوردستان بڵێین لەمپەن بۆرژوازی...؟

موزەفەر عەبدوڵا ...

-____

کارڵ مارکس و فریدریک ئەنگڵز لە کتێبی مانیفێستی کۆمۆنیستدا باسی لەمپەن پرۆلیتارای – خڵتەی کرێکاران – دەکاتو دەڵێن : لەمپەن پرۆلیتاریا ئەو بەشەو توێژن لە ناو کۆمەڵگادا کە کێشمەکێشەو ململانێیی چینایەتی وایانی پلیشاندتەوە بەهۆی بێکاری و هەژاری و نەداری و بێخانەو لانەیی هیچ شتێکیان بۆ مرۆڤی ئاسایی ناو کۆمەڵگای مۆدێرن ناچێت.ئەوانە ئیتر بەناچاری نانی ڕۆژانەیان لە زبڵدانەکان یان بە سواڵ و دزی و چەتەیی و ڕیگری بۆ خۆیانو مناڵیان ، گەر هەیانبێت ، پەیدا دەکەن.

جا ئەم توێژە لەمپەنە لە دەورانە هەڵچونەکانو کاتی ڕاپەرینەکان بەشێکیان دەبنە ناو پرۆلیتاریاوەو دەبنە خەڵکانی لە ڕادەبەدەر شۆڕشگێرو چاونەترس و ئازا.بەشێکیشیان دەچنە ڕیزی پارێزەرانی دەسەڵاتی بۆرژوازی یەوە. بۆرژوازیش ئەمانە باش بەکار دەنەبێت بۆ پاراستنی دوا قۆناغو ساتەکانی مانەوەی دەسەڵاتیان.ئەم بەشەش ئیتر سڵ ناکەنەوە لە هیچ تاوانێک ئەگەر پارەو نانێکیان پێ بدرێت. چونکە ململانەی چینایەتی وای هاڕیون کە کەمترین هەستو هۆشو بیری مرۆڤانەیان نەمینێت.
بە پێی لێکدانەوەکەی مارکس چینی بۆرژوای دەسەڵاتداری خاوەن سیستەمی سەرمایەداری خۆی لە خۆیدا لەمپەن نی یە بەڵکو ئەو بەشەی هەرە خوارەوەی کۆمەڵگای کردوە بە لەمپەن.

جا پێم وایە ئەگەر ئەمڕۆ مارکس یاخود ئەنگلزی هاوڕێشی بمایایەو سەرنجی بدایە لە هەلومەرجی ئەم ڕۆژگارەی سیستەمی سەرمایەداری جیهانیو چینە بۆرژوازی یەکەی و ململانێی نێوان باڵەکانی لە ئاستی جیهان ، ئەوە پێگەی چینی بۆرژوازی کوردی بەهۆی شێوازو ناوەرۆکی دەسەڵاتەکەیانەوە لەم سی ساڵەدا دەستەواژەی لەمپەن بۆرژوازی بەیان بەکار دەهێنا. چونکە بە ڕاستی ئەو چینەی دەسەڵاتدارە لەم

چەند ساڵەی ڕابردوو، کە تاقمی پارتی و یەکەتی وکۆمەڵێک تاقمی بچوکتری قەومیو ئیسلامییە، هەمو ئەو وەسفانەی مارکسیان بۆ لەمپەن پرۆلیتاریا بەسەرا دەچەسپێت.

ئەم چینە لەم چەند ساڵە دەیەوێت بەهەر شیوازێک بێت ڕێژەی سەرمایەکەی بگاتە ئاستی سەمایەدارە گەورەکانی جیهان. بۆ ڕەچاو کردنی ئەوەی دەسەڵاتەکەی بەشێکە لە دەسەڵاتی بۆرژوازی ژێر دەستەی سەرمایەی ئیمپریالیستی و دەرفەتی باشی بۆ ڕیککەوتوە تا ڕۆڵی لەمپەنی ببینی وەک چینێک بۆ کۆڵەکەی سەرمایە. ئەوە ئیتر شێوازی وەبەرهەمهێنانیان کە دەسبەسەرا گرتن و دزی و گەندەڵی وهەڵوشینی سەروەتو سامانی ووڵاتە هەمو ئەم ڕاستی یە نیشان دەدات. تەنانەت لە باری سیفاتی سەرانی دەسەڵاتیشەوە هەمویان وەک چەقۆ کیشو شەقاوەو چەتەو ڕێگر وان.زیندوترین بەڵگەش قسەو کردەوەکانیان بو لەم چەند ڕۆژانەدا کە لە دزی جەماوەری خۆپشاندەر کردیان.

بێگومان دەکرێت بۆ زیاتر سەلماندنی ئەم ڕاستی یە لە ڕووی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیو تەنانەت کەلتوریشەوە زۆر فاکتی سیاسی تر بهێنریتەوەو لێکۆلینەوە بکرێت. بەڵام بۆ ڕۆشنگەری زیاتر ئەوە باشترە بۆ هەر کەسێک جارێک بە وردی جگە لە کتیبی مانیفیستی کۆمۆنیست هاوکات کتێبەکەی مەنسور حیکمەت بەناوی: ئەفسانەی بۆرژوازی نیشتیمانی و پێشکەوتنخواز بخوێنێتەوە کە لە نیوان ساڵەکانی ۱۹۷۹-۱۹۸۰ نوسیوەتی ئەو کات پێگەی چینی بۆرژوازی ئەم ووڵاتە ژێر دەستانەی بۆ ڕوشن دەبێتەوە.
لە کۆتاییدا ئەوە بڵێمەوە کە هەق وایە بەم دەسەڵاتە بۆرژوا قەومیو خێڵەکی یەی کوردایەتی یە بڵێین لەمپەن بۆرژوازی و ئەم ووشەیەش بخرێتە فەرهەنگی سیاسی یەوە.

۲۰۱۸-۳-۳۰
موزەفەر عەبدوڵا

بە مۆوچە هاتوەکان نادەن

گەواوینە...؟! ... مــــــوزەفەر عەبدوڵا

ئەمە قسەکەی مامەستا غەزنە باویەکەی ناڕەزایەتیەکانی ساڵی پار بوو کە بە چەکدارەکانی دەسەڵاتی دەوت کاتێک تەقەیان لە خۆپیشاندەران دەکرد.لە کاتێکدا مامەستایان بە هەقێکی ڕەوای خۆیان ناڕەزایەتی یان دەردەبڕی کە هەمان هەقی ئەو چەکدارانەش بوو.بەڵام ئەو چەکدارانە لە جیاتی پەیوست بون بە ناڕەزایەتی یەکانەوە و پاسەوانی خەڵکی ناڕازی کەچی خوێنی خەڵکیان دەڕشت.جا بە ئەبەت ئەم قسەیەی مامەستایە لەسەری حیساب بکرێت لە کاتێکدا بەو ووشەیە تەنها دەی پەی خۆی لە چەکدارە بە موچەکانو سەرانی دەسەڵات بەتاڵ کردەتەوە.بە پێچەوانەی لێکدانەوە و هەڵوێستی کەسانێکی تەسک بینەوە ئەم قسەیە دوایی بوە مایەی دەسخۆشانەو نوکتەی خۆشی سەرزاری خەڵک نەک هەر لە ئاستی کوردستان بەڵکو لە ئاستی وواڵاتانی تریش، تەنانەت لە ڤیدیۆیەکی یوتوبدا لاوێکی چینی لە ماڵەکەی خۆیان بە زمانی کوردی بە شێوازیکی کۆمیدی دەیوتەوە.

بەڵام با کەمێک لە ناوەڕۆکی ئەم ووشەیە ورد بینەوە و ڕوونی کەینەوە و بزانین مانای چی یەو بۆ دەکرێت لە دژی ئەم دەسەڵاتەو دەزگا سەرکوتگەرو تاوانبارەکانیان ،کە لەسەر حیسابی گیانو ژیانو نانی خەڵک دەژین ، بەکار بێتو زۆریش ئاسایی یە.

پێم وایە زۆربەی کەس دەزانێت گەواو- گەواد- بەو کەسانە دەڵێن کە بازرگانی بە کەسانێکەوە دەکەن کە کاری سێکس فرۆشی دەکەن. جا ئەو کەسانە بارودۆخ بە هەر هۆیەکەوە بێت ناچاری کردون بەوکارە.بیگومان ئەمەش بە پێی یاساو بڕیارە هاوچەرخو شارستانی یەکان تاوان نی یەو بەرەنجامی بونی دەسەڵاتی وەک ئەم دزو گەندەڵەو چەتانەی کوردستانە کە ڕۆژانە موچەو کرێ خەڵک نادەنو سەرکوتیشیان دەکەنو کەسانێک ناچار نەم کارە دەکرێن.بەڵام تاوانبار ئەو کەسانەن کە بازرگانی بەم کاری سێکس فرۆشیەوە دەکەن هەر بۆیەش پێیان دەڵێن گەواو.

ئیستاش ئەم دەسەڵاتە جگە لەوەی خەریکی دزینی هەموسەروەتوسامانی وواڵاتە هاوکات موچەی سەدان هەزار کەسی وەک ئەو مامەستا بەڕێزە چەند مانگە نادەن.سەرەڕای ئەوەش دەسەڵاتە تایەفی یەکەی بەغدا بە مەبەستی خۆی بڕیاری داوە موچەی بدات بەڵام بەهۆی ساتوسەودای

لگ دساتدارانی هولر ئیستا موچک تواو نادو زری ددزن . باش مگر ئم موچ ندان کارکی گواوی نی یو هیچ جیاوازی یکی هی لگ کاری ئو کسی ک بازرگانی ب کاری سیکس فرشیو دکات..! بروا بکن ئم کاری دسات زر تاوانتر ل گواوی بازرگانی سکس.لردا من هرگیز مبستم نیی شوازو نریتی جونو سوکایتی پیرو بکمو بکم باوو برگریشی ل بکم نخر هرگیز..! بام ئگر هر کسک ب ژیری دور ل وانگی ئخلاقی ووتو لی ورد بیتو هوستی لسر بکات ئو کاوک موچندانو دزینی ئوی ل بغداشو هاتو لناوکدا همان کاری گواوی بازرگاکانی سیکسن ک ب تاوانکی گور دادنریت ل وانگی بیروباورو نریتو تنانت یاساکانیشو.

دیار ئم واقعیتک ک زر جا ل وداو پ کشمکشو ململان سیاسی وکماتی یکاندا ووتو قسو هاواری نازایتی کسانک ، ب تایبت جونو سوکایتیو توانج دبیت ،بشک ل دروشمو نازایتی یکانی دمی جماورو کاریگریشیان دبت لسر وداوکان. ب دنیاییشو ئوانی ئو قس ب وات جوناوی ی ددن مرج نی ی سوکایتیو جونو بریزی دیاردی نریتو کلتوری ژیانیان بت.بام کاتک دساتدارانو ژم سرکوتگرکان مافکانی خک پشل دکن ،هروک دساتی چتو گندی پارتیو یکتیو هاوپیمانکانیان ، ئو کسانکی زر ل سنگی لرژانی جامی توییو نازایتی یان و، باری درونیان ناچار دبن قسی وا بکن. ئمش حاتیکی زر ئاساییو برهقو ئم جر قسان زر جار لسر زاری گورو ابر سیاسی یکان ، جا نک هر استکان ک نریت همیشیان ، بکو ئازادیخوازو چپکانی دونیاش ب درژایی مژوو کراوو دشکرت .
باشترین بگش جونو سوکایتی یکانی سرانی خودی پارتیو یکتی و هاوفکرو نریتکانیان ب یکتر کاتک کمترین جیاوازیو دژایتی دکوت نوانیانو.
ئستا ک منیش ئم قسی ب کمک دسکاری یو ددمو بووی سرانی دساتداراندا ئو قابیلیان.لو بوایشدام ئگر کسانک ، ک کمترین لاینگری مافو نازایتی یکانی جماور، لناویان مابت مری تئید ل ووشی دداتو دیت خک هقیان هرچی بن بم دساتت.

بی هقی همو خک ، ب تایبتی موچ خرانو ئو مامستایش جارکی تر پکو ب دنگی زوا ل نازایتی یکانیان بم

دەسەڵا تە بڵێنەوە بۆ موچەکان نادەن گەواینە..؟!

٢٢٠١٨-٣-٢٤
موزەفەر عەبدوڵا

جمهوری ئیسلامی ئێران بە چی دەناس□ر□تەوە..؟! … موزەفەر عەبدوڵا

لە چەند ڕۆژی ڕابردودا ڕوداوی تیرۆری قادر قادری، کە یەکێک لە سەرکردە سیاسی و سەربازییە دیارەکانی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بوو، لە ناوچەی پشدەر بوە هەواڵێکی بەرچاوی میدیاکان و پرسو ڕای گشتی .
بە پێی هەواڵەکان قادری لەسەر ڕێگای بێتوێن تەقەی لێکراوەو لە ماشینەکەیدا بە کوژروای دۆزراوەتەوە. دژی ئەم تاوانەش وێرای ئیدانەکردنی یەکسەریش پەنجەی تاوان لە لایەن حزبی دیموکرات و رای گشتی ئازادیخوازیەوە بۆ ڕژێمی ئیسلامی ئێران درێژکراوەو گومانیش لەوەدانییە.

دیارە ئەمە نە یەکەم تاوانی ئیرهابە کە ئەم ڕژێمە ئەنجامی دەدات لە کوردستانی عێراق زۆر شوێنی دونیا نە دوا تاوانیشە .
جا ئەم هەوا□□ی تاوانی ئیرهابە هاوکاتە لەگەڵ هەوا□□ی بڵاوبونەوەی ڕاپۆرتی لیستی ئیعدامی زیاتر لە ٥٠٠ کەس لە لایەن ئەو ڕژێمەوە لەمساڵدا. ئەمەش بووە ما□□ی سەرکۆنەکردن و ڕیسوا کردنی ڕژێم لە لایەن ڕای ئازادیخوازی و پارێزەرانی مافی مر□ق ل□ ئاستی دونیادا.

لەمبارەیەوە پێویستە لە وەڵام بە پرسیارەکەمان زیاتر ئەوە ڕونبکەینەوە کە چۆن ئەم ڕژێمە بە ئیرهاب و ئیعدام دەناسرێت و لە پاڵ دەیان شێوازی تری توندوتیژی و سەرکوت.
تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بە دیاردەی ئیرهابەکەیەوە ئەوەیە وەک وتمان کە تیرۆری قادر قادری نە یەکەم تیرۆرەو نە دوا تیرۆریشە. بەڵکو لەماوەی ٣-٢ دەیەدا تەنها لەو حزبەی قادر چەندین سەرکردەی

گەورەیان لە تیرۆر کراوە. لەوانەو لەسەرو هەمویانەوە عبدالرحمانی قاسملوو دوو هاوڕێی تری بون لە نەمسا لە کۆتایی هەشتاکان . پاشان شەرەفکەندی و زۆر ئەندامو کادری تریان. بەتایبەتی لە شارەکانی کوردستان عیراق و لەسایەی دەسەڵاتی میلیشایی هەردوو حزبی هاوپەیمانی حزبی دیموکرات. تاوانی هێرش و کوشتنی بە کۆمەڵیان لە نیوەی نەوەدەکان لە کۆیە بە یەکێکی تر لە تاوانە ئاشکراکانی ڕژێمی ئیسلامی دادەنرێت کە بە هێزێکی سەربازی زۆرەوە هاتبونە سەر بنکەو بارەگاکانیان و زۆریان لێکوشتن.
ئەمە جگە لە تیرۆری سەدان کەسی هەڵسوڕاوی سیاسی تری لە لایەنە ئۆپۆزیسیۆنە چەکدارو بێ چەکەکانی تری کوردستانی ئێران و لایەنەکانی تر، بە تایبەت لە ڕیزەکانی کۆمەڵەو حزبی کۆمۆنیست.

جا کاتێك لەم ڕوەو لەم ڕژێمە بڕوانی بۆمان دەردەکەوێت کە چۆن ئیرهاب بۆتە تایبەتمەندیو ئامرازێکی کاراو کاریگەر بۆ کوشتن و ترساندنی نەیارەکانی و مانەوەی دەسەڵاتە سەرکوتگەرەکەی. وە ئەم تایبەتمەندی و ئامرازە تەواوکەری هەموو تایبەتمەندی و ئامرازەکانی تری سەرکوتە بۆ مانەوەی نزیک بە ٤٠ ساڵ لە دەسەڵاتە خوێناوییەکەی.
تایبەتمەندی یەکی تری ئەو ڕژێمە بریتی یە لە ئیعدام – سیدارە- کە ئامرازو کەڵەگەیەکی کاراو کاریگەری تری دەستی ئەم ڕژێمەیە بۆ لەناوبردنی فەرمی و ئاشکرای هەموو نەیارە گەورەو بچوکە سیاسی یەکانی. هەڵبەت بەشی زۆری ئەوانەی کە ئیعدامیان دەکات تۆمەتی جۆراجۆریشیان بۆ هەڵدەبەستێت. تەنانەت ئەگەر ئەو کەسانە لە خوار تەمەنی ١٦ ساڵیشەوە بن ئەوە هەر ئیعدامی کردون جا بە ئاشکرا بێت یان تەمەنیانی بردبێتەوە سەرەوە بۆ ئەوەی زیاتر ڕیسوا نەبێت.

بە پێی ڕاپۆرتی ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤ لە ئێران و وڵاتی ترو ڕێکخراوە نێو دەوڵەتی یەکان، لەوانە ڕێکخراوی لێبوردنی نێو دەوڵەتی و چاودێری مافی مرۆڤی ئەمریکی و لێژنەی پاراستنی مافی مرۆڤی سەر بە نەتەوە یەکگرتوەکان، تەنها لەمساڵدا وەک وتمان نزیک بە ٥٢٠ کەسی ئیعدام کردوە بە ئاشکرا. ئەمە جگە لەوەی سەدانی تری لە ژێر ئەشکەنجەدا کوشتووە. بەپێی ڕاپۆرتەکان لە ناڕەزایەتی یەکانی ئەم چەند مانگەی پێشودا، کە تا ئێستاش بە شێوازی جۆراوجۆر درێژەی هەیە، زیاتر لە ٥ هەزار کەسی لە ژنان و پیاوان، کە زۆریان لاوانن، دەسگیرو زیندانی کردوە. زۆربەیانی ئەشکەنجەی سەخت داون. تەنانەت لاقەیان کردون، بە تایبەتی لاقەی ژنان. وە لە نێویاندا خۆکوژیان کردوە چ لە زیندان چ دوای هاتنە دەرەوەیان . بێگومان

ئەمەش خۆی لە خۆیدا بە گەورەترین تاوانی دژی مرۆڤایەتی دادەنرێت. وە لەم ٥هەزار کەسە سەدانیان لە ژێر ئەشکەنجە مردون و دەیانیش لە ڕیزی ئەو لیستی لەسێدارانەدان.

ئەمە تەنها لیستی ئیعدامی ئەمساڵەو بەس. خۆ ئەگەر چاوێک بخشێنین بە لیستی نزیک بە چل ساڵی دەسەڵاتیدا ئەوە بەپێی ئامارە فەرمییەکانی ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤ زیاتر لە ١٥٠ هەزار کەسی ئیعدام کردوە. وە لەناو ئەو ئیعدامانە ئیعدامی بە کۆمەڵی ژنان و پیاوانی کۆمۆنیست و چەپ لە تاران و شارەکانی تری ئێران و ناوچەکانی کوردستان، بەتایبەتی شاری سنە، لە نیوەی یەکەمی هاشتاکان کاتێک دەیویست دەسەڵاتی سەرکوتگەری جێگیر بکات لە دونیادا ئەو تاوانانە دەنگی دایەوە.
ئەم تایبەتمەندی یەش ئەوەمان بۆ ڕوون دەکاتەوە و پێمان دەڵێت کە ئەم ڕژێمە هەر وەک هەمو ڕژێمە ئیسلامیو قەومی یە فاشیەکانی تر کە بە زۆری لەم وڵاتانە فەرمانڕەوان ناتوانن یەک ڕۆژیش لە دەسەڵاتدا بن ئەگەر دەسهەڵگرن لە ئیرهابو ئیعدام.

ئیرهاب و ئیعدام بەیان لوتکەی سەرکوتگەری و هەر توندوتیژییەکەو درێژکراوەی شێوازەو ئامرازەکانی تری بەڕێوەبردن و سەپاندنی دەسەلاتەکەیانە.
ئەوەش بڵێین کە ئەم دوو تایبەتمەندییە بەتە ئەزمونێکی گەورە بۆ زۆرێک لە دەسەڵات و ڕژێمەکانی ناوچەکەو تاقمە ئیسلامی یەکانی تر کە لەدەسەلاتیشدا نەبن.
هەر بۆ نمونە تیرۆریزمی ئیسلامی باڵی سوننەگەرا لە زۆر وڵات بەهۆی ئەم ڕژێمەوە زیاتر گەشەی کردو ئەزمون و کەڵکی زۆری لە شێوازی ئیرهاب و ئیعدامی ئەو وەرگرت.
ئەم تایبەتمەندی و ئامرازە درێژکراوەی سیستماتیکی چەوسانەوەی هەمەلایەنەی ئابوری و ئایدیۆلۆژی ، سیاسی ،ئ ابوری، کۆمەڵایەتی وفەرهەنگی لەسەر هەمو کۆمەڵگا، بە تایبەتی ژنان، کرێکاران، لاوان، هەڵسوڕاوان و ڕابەرانی ناو جوڵانەوەکەیان و ناڕەزایەتی یەکانیان.

زۆرن ئەو ڕابەرە کرێکاریانەی، بە تایبەتی چەپ و کومونیستەکان، کە بەردەوام پێیەکیان لە زیندانـدان، وتەنانەت زۆریان لە ژێر ئەشکەنجە مردون یان ئیعدام و تیرۆر کراون لە شوێنی کارو ژیانیان.

هەروەها لەناو بزوتنەوەی یەکسانیخوازی ژنان تا ئێستا دەیان و سەدان لە هەڵسوڕاوان و ڕابەرانیان دەسگیرو زیندانی و ئیغتیساب کراون. هەر ئەو تایبەتمەندیەی ئیرهاب و ئیعدامەش وایکردوە کە

زۆریان ئێران بەجێ بهێڵن و لە وڵاتانی تر ببنە پەنابەر. بەڵام لەو وڵاتانەش ژیانیان لە مەترسی ئیرهابدان وەک قادر قادری.
هەڵبەت ئەم دوو تایبەتمەندی یە لە پاش دەیان و سەدان دیاردەی تری وەک کاتی کارکردنی زۆرو موچەو کرێی کەم. یاخود چەند مانگ موچە نەدان و کرێ نەدان . ڕێژەی بەرزی بێکاری هەژاری و نەداری و بێخانەو لانەیی و بە خزمەتگوزاری و جیاوازی ڕەگەزی و دینی و تایەفی، بە تایبەتی جیاوازیکاری نێوان ژن و پیاو، کە بۆتە سیمایەکی تری ناسینەوەی ڕژێمی ئیسلامی دژە ژن ...هتد.

بەڵام لەنێو هەمو ئەو دیاردانەدا، وەک ئاماژەمان پێدا، دیاردەو تایبەتمەندییەکەی لە ئیرهاب و ئیعدام، ئیتر ئەو دوانە بە لوتکەی سەرکوت و توندوتیژی دەسەڵاتە پێ لە تاوانەکەی دادەنرێت. خۆ ئەگەر ئەم دوو دیاردەیە لە پاش دەیان دیاردەی تری نەبوایە ئەوا ئەو ڕژێمە ئیسلامییە یەک ڕۆژیش نەیدەتوانی لەسەر دەسەڵاتی سیاسی بمێنێتەوە . چونکە ئەم ڕژێمە کە نوێنەرایەتی باڵیکی گەورەی بۆرژوازی لە ئێران دەکات ئەوەندە کۆنەپەرست و دژی ئینسانی و دژی سەرەتایی ترین مافو ئازادی و یەکانی ئینسانە هەموو بونی ناکۆکییە لەگەڵ کۆمەڵگای پێشکەوتوو مۆدرینی ئیران.

۱۵-۳-۲۰۱۸

لە یادی سی ساڵەی تاوانوکارەساتی هەڵەبجەدا... موزەفەر عەبدوڵا

زەمانەت چی یە تا ڕوونەداتەوە...؟! ...

ئەمڕۆ سی ساڵی تەواو تێپەڕ دەبێت بەسەر ڕوودانی کارەساتی هەڵەبجەدا کە بە چەکی کیمیایی لەماوەی چەند کاتژمێریکدا زیاتر لە ٥ هەزار مرۆڤ کورژان لە لایەن ڕژێمەکی قەومی نیمچە ئیسلامی بە سەر کردایەتی سەدامو حزبی بەعس.

گومان لەوەدا نی یە کە ئەمە تاوانێکی گەورەیی مێژوویی بو کە بوە مەری نەنگیو ڕیسوایی نەک هەر بۆ ڕژێمی فاشی بەعس بەڵکو بۆ هەمو ڕژێمەکانی ناوچەکە. هەر لە رژیمی تورکیاو ئیرانو ڕژێمە قەومیو ئیسلامی یەکانەوە بگرە تا دەگاتە دەوڵەتانی وەک ئەمریکاو ئەوروپاو تەواوی ئەوەی پێی دەڵێن کۆمەڵگای نێو دەوڵەتی.
هەمویان لە پاڵ یادکردنەوەی هەمو ئەوقوربانی یەی هەڵەبجەو ئەنفالو دەیان کارەساتی تر، کە بەسەر خەڵکی کوردستاندا هاتون لە دەیان ساڵی چەوسانەوەی قەومیدا، پێویستە ئیدانە بکریت.چونکە زۆربەی هەرە زۆریان بیدەنگییان لیکردو ئیدنەیان نەکرد بەهۆی پەیوەندی و هاوکاری یان لەگەڵ ئەو رژیمە.تەنانەت بیدەنگی لیکردنەش خۆی لە خۆیدا جۆریک هاوکاری کردن بوو لەو دەورانەدا.

جا بەو پلەیەی کە ئەم ڕوداوە کارەساتێکی ئاوا گەورە بوو ،وە تا ئێستاش ئاسەوارەکانی ماون ، وەک خەڵکی هەڵەبجە خۆیان دەڵێن ،وهاوکاری پێویست نەکراون و، نەخۆشەکانیان چارسە نەکراون ، بە تایبەتی بەهۆی بونی دەسەڵاتێکی حزبیو بنەماڵەییو خێڵەکی بارزانیو تاڵەبانیو هاوپەیمانەکانیانەوە . ئیتر بۆیە ئەم یادەش هەمیشە کە دەکرێتەوە زیاتر دەگۆڕێت بۆ ڕۆژی ناڕەزایەتی و نیگەرانی . نارەزایەتی لە دژی دەسەڵاتی ئەم حزبانەو دزی و گەندەڵی و بارزگانی کردنیان بەم کارەساتەوە لە کاتی قەومانیەوە تا ئێستا. لە ڕویی نیگەرانیشەوە مەترسی ڕودانەوەی جارێکی تر چ بەسەر ئەم خەڵکەدا یاخود خەڵکی کوردستان بە گستی.هەمو ساڵێک بە تایبەتی لەسەروبەندی ئەم یادەدا دەپرسن ئاخۆ زەمانەت چی یە تا ئەم کارەساتە ڕوونەداتەوە؟!

بە ڕای من وەڵامی دروستی ئەم پرسیارە لەوەدایە کە دەبێت ئەو هەلومەرجە خۆیی و بابەتیانە ڕونبکریتەوەو دەسنیشان بکرێت کە ئەو تاوانەی تیا رویدا تا ئەو نیگەرانیانە بە هەند وەرگیرێن . ئەو هەلومەرجەی کە بوە هۆی ئەوەی ئەو کارەساتە گەورەیە ڕوویداو رژیمی بەعس کوشندەترین چەکی قەدەغەکراوی تیا بەکار هێنا زۆر بە کورتی ئەمانەن:
یەکەم : بوونی دەوڵەتو ڕژێمێکی قەومی فاشی دەیان ساڵەی وەک بەعس کە ببوە هۆی سەرهەڵدانو بەردەوامی ستەمو کێشەی قەومی لەسەر خەڵکی کوردستان.
ئەمەش هۆکارێکی سەرەکی لەناوی هۆکارەکان بوو بۆ سەرهەڵدانی خەباتو نارەزایەتی دژی ئەم ستەمەو هەروەها جوڵانەوەی قەومیو پێکهاتنی چەندین حزبی قەومی لەناوی کۆمەڵگای کوردستان. وە زۆرێک

لەم حزبانە لە پاڵ پروپاگەندەیان بەلابردنی ستەمی قەومی بەڵام هەمیشە رەچاوکردنی بەرژەوەندی یە ئابوریو سیاسییە چینایەتی یە بەرژواکانیان جیمە بەستی یەکەمیان بووە لەهەمو روویەکەوە.باشترین بەڵگەش ڕێکەوتنیانە لەگەڵ ڕژێمەکانی بەغدا تەنانەت لە دژی یەکتریش.ئەمە جگە لە ریکەوتن و بەکرێگیراویان بو رژێمەکانی تر. بۆیە ریکەوتنی یەکیتی و پارتی لەگەل رژیمی ئیسلامی ئیران لەو ساتە وەختەی شەر هۆکارێک بوو بە رودانی کارەساتەکە.

دووەم: خاڵێکی تر لە هەلومەرجەکان بونی جەنگی کاولکارانەو کەنەپەرستی و دژی ئینسانی نێوان ڕژێمی بەعسو ڕژێمی ئیسلامی لە ئیران بو.کە زەربەی ڕژێمە قەومی یە عەرەبی یەکانو دەوڵەتە زلهێزەکانی دونیا لەم شەرەدا هاوپەیمانو هاوکاری بەعس بون. بە نمونە یەکەتی سۆڤیەتی پێشو و هاوپەیمانەکانی لە پەیمانی وارشە و ،هەروەها ئەمریکاو ئەندامانی پەیمانی ناتوش هاوکاری بەعس بوون بە سەرکەوتن . بە تایبەتی لەو دەورانە ململانێی و هاوکێشە سیاسی یە نێو دەوڵەتی یەکان بە قوناغێکی چانوسسازی کۆتایی هاتنی جەنگی سارد تیپەر دەبوو.

سێهەم : تا ئەوجیگایەش دەگەڕێیەوە بە لایەنێکی تری دۆخی ناوخۆ بریتی بوو لە بونی دەسەڵاتێکی لەرادەبەدەر سەرکوتگەری قەومی فاشی وەک ئاماژەمان پیدا .وە ناوەڕۆکی ئەم دکتاتۆریە رەهایە لەهەمو رویەکەوە پیویستییەکی سەرەکی بوو بە پاراستنی ئابوری و سیاسی دەسەڵاتەکەی .وە کاریگەری گەورەی هەبوو لەسەر ئەوەی بە ناچاری خەباتو نارەزایەتی شاری سەخت بکاتەوە چ لە کوردستان چ لە ئاستی سەراسەری وولات . ئەم دۆخەش فاکتەرێکی کاریگەر بوو تا ئەم حزبانە جگە لە شیوازی خەباتو نارەزایەتی چەکداری شاخی زیاتر گرینگی بە هیچ شیوازیکی تری جەماوەری نەدەنو بەشیان مەبەست نەبو.چونکە ئەوان ئەوەیان دەزانی کە خەباتو نارەزایەتی جەماوەری شاری دژی ڕژێم ژێر پێی خەباتی چەکداری شاخی ئەوان زۆر لاواز دەکاتو، دەبیتە مایەی گەشەو هۆشیاری سیاسی و چینایەتی جەماوەری کریکارو زەحمەتکیش.

هەڵبەت من نالیم بە یەکجاری شێوازی ، ئەوەی پێی دەڵێن ،خەباتی چەکداری و پاتیزانی رەتبکریتەوە لەهەمو حاڵەتێکدا نەخێر. بەڵام کردنی بە تاکە ڕێگا بە دژایەتی کردنی ڕژێمی سەرکوتگەری فاشی بەعس ئەوە زۆر نادرستەو ، دژی شێوازەکانی خەباتو ناڕەزایەتی کۆمەڵایەتی و مەدەنیانەو شاری یە. ئەوان هەمیشە بانگشەی ئەوەیان دەکرد کە رژێم بە نارزایەتی ورەپەرینی جەماوەری خەڵک نارەخیت ،

یان لە باشترین باردا ئەیاون ووت خەڵک راناپەڕەت وەزعی ئابوری یـان بـاشە تەسـلیم بە وەزعەکە بـونە . بەلام نـارەزایەتی و راپەرینەکانی میسرو تونس سەلماندی کە باشترین شیوازی خەبات بو روخـانی سەرکوتگەرین رژیمەکـان خەبـاتو نـارەزایەتی و راپەرینـی جەماوەریە لە شارەکاندا . هاوکات نارەزایەتی و هەستانی جەماوەر لە ١٩٩١ بەلگەبون بە هیزی جەماوەر لە راماڵینی رژیم بەلام ئەو کاتیش ئەوان هەر بە خەڵکیان دەوت دەبێت پشت بە هێزی پیشمەرگە ببەستن لە ژێر چاودێری ئاسایش ئامانجەکانی ئەواندا بن.

ڕاستی یەکەی هەر ئەو شێوازی خەباتی چەکداری چەتەگەری یەش بو کە بوە مایەی گرتنی دەسەڵاتیان بە ماوەی نزیک بە سی ساڵ. وە لەم ماوەیەشدا کارەساتی گەورەیان بەسەر خەلکدا هیناوە.
جا کاتێک بەراوردی هەمو ئەو هەلومەرجە خەییو بابەتی یە سیاسی یانە دەکەین لەگەڵ ئەمڕودا ئەوە ڕاستە زۆر وەزع گۆڕاوە لە ئاستی ناوخۆیی ناوچەیی و نێو دەوڵەتیدا بەڵام هێشتا بایی ئەوەندە ماوە بە تایبەتی لە بونی ڕژێمی فاشی وەک ئوردوگانو ڕژێمی ئیسلامی ئێرانو ڕەوتە ئیسلامی یە تیرۆریستەکانو ململانێی ناوخۆیی و ناچەییو نێو دەولەتی کە مایەی نیگەرانی خەڵک بن.
هەر ئەوەی کە لەم چەند سالەی شەڕە لە سوریا چەکی کیمیایی و زۆری تر لە لایەن ڕژێمی ئەسەدو ئوردوگان لەهەندیك ناوچەی سوریا بەکار هـاتوە بەڵگەی ئەوەن کە هێـچ زەمانەتـێـك نـی یە بە روندانەوەی کارەساتی هەڵەبجە.

ئەمە جگە لە بونی یەک پایەی سەرەکی مانەوەی دەخەکە ،کە هۆکاریکی سەرەکی بو لە ڕودانی کارەساتی هەڵەبجە ، ئەویش کێشەو ستەمی قەومی یە لەسەر خەڵکی کوردستان لە سوریاو تورکیاو ئیران. تەنانەت لە عیراقیش ئەم کیشەی قەومی یەی کورد بە تەواوی چارەسەر نەبووە و پەیوستی بە چارەسەری یەکجاری یە.
بە رای مـن یەکیـک لە ڕێگـا چارەکـانیش بە ئەم کێشەو سـتەمە لەمرۆژگارەدا راپرسی – ریفراندومێکی – ئازادی یەکدەستانەی خەڵکو کوردستان و هاوهەڵویستی بەرەی ئازادیخوازی و لایەنگری زۆرێک لە دەزگا نێو دەوڵەتی یەکانە. جا خۆ ئەگەر خەڵک لەم دەنگدانە لە هەمو بەشەکانی کوردستان دەنگیاندا بە جیا بونەوەو پێکهینانی دەوڵەتی سەربەخۆ ئەوە دەبێت ڕێزی لێبگریتو پشتیوانی لێ بکرێت.
هەڵبەت نوکـولی لەوە نـاکرێت ئەگەر لەم ووڵاتـانە نـاوەڵۆکی ئەم دەوڵەتو رژێمە قەومی و ئیسلامی یە فاشیانە گۆڕان بە دەوڵەتو ڕژێمی تەواو سکولارو دیموکراتی وەهەمو هاووڵاتیان مافی یەکسانیو هەمو

ئازادی یە سیاسی یەکانیان هەبو ئەوەش مایەی زەمانەتە بۆ دوبارە نەبونەوەی کارەساتی هەڵەبجە.

خۆ لە حاڵەتی سەرهەڵدانی ڕاپەرینو شۆڕشە کرێکاری یەکانی وەک شورشی ئوکتوبەری ڕوسیای ١٩١٧و دامەزراندنی دەسەڵاتی ڕاستەوخۆی خەڵک لە شوراکانداو بەرقەرارکردنی کۆمەڵگایەکی شوسیالیستی ئەوە ئیتر چارەسەری کیشەو پرسی قەومی بە یەکجاری تەواو دەبێت.هەروەک چۆن هەر لەسەرەتایی شوڕشی ئۆکتۆبەر دەوڵەتی یەکیتی سۆڤیەت بە ڕابەری بەلشفی یەکانو لینین جاڕی مافی چارەی خۆنوسینی میللەتانیان دا نەک هەر لەو وڵاتە بەڵکو لە زۆربەری وڵاتانی تر چارەسەر بو ئەوە بەگومانە چارەسەری ڕیشەیی نەک بە کێشەو پرسوستەمی نەتەوەیی بەڵکو هەمو جۆرە کێشەو ستەمێکی تر بەرەو کۆتایی دەچێت.
بەڵێ زەمانەتی تەواوی ڕونەدانەوەی تاوانوکارەساتی هەڵەبجە لە گۆڕینی ئەو هەلومەرجە بابەتی و خۆیی یە سیاسیانەدایە.

٢٠١٨-٣-١٦
موزەفەر عەبدوڵا

کێ درێژە بە کورتەی مێژووی کات دەداتەوە…؟! … موزەفەر عەبدوڵا

لەغەمی مەرگی ستیڤن هاوکینگدا …

لە کاتێکدا ئەمڕۆ یادی ١٣٥ ساڵەی مەرگی ئەو مرۆڤە بلیمەتە شۆڕشگێڕەیە کە ڕەوڕەوی مێژویی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی گۆڕی ، کە لە تەرزە بەناوبانگەکەیدا کورتی کردۆتەوەو ووتی :هەمو فەیلەسوفەکانی پێشو تەنها دونیایان لێکداوەتەوە بەڵام گرینگ گۆڕینێتی ، کە ئەویش کارڵ هینرش مارکس بو کە لەساڵی ١٨١٨ لە ئەڵمانیا لە دایک بوو لە ساڵی ١٨٨٣ لە لەندەن مرد.

بەڵام بە داخەوە ئەمڕۆ بە پێی هەواڵەکان کە لەسەر زاری کوڕەکانی

یەوە لوسی ، ڕۆبەرتو تیم مردنی ستیڤن ئیدوارد هاوکینگی باوکیان بڵاوکردەوەو بیستمان.
شایانی ئاماژەیە هاوکینگ خاوەنی چەندین تیۆرو کتێبەو کە یەکێک لە بەناوبانگترین و بەبەهاترینیان بریتی یە لە کتیبی کورتەی مێژویی کات وەک لە تایتڵی سەرەوەی بابەتەکە ئاماژەمان پیداوەو کردومانە بە پرسیارێکی ئومیدبەخش کە کە جێگای ئەو دەگرێتەوەو بەردەوام دەبێت لە داهێنانی زانستی.

هاوکینگ لەم سەردەمەدا لەبواری فیزکو گەردوناسیدا بە موبالەغەوە گەورەترین زاناو پسپورەو قامەتی ئەگەر لە ئەیزک ئەنستاین بڵندتر نەبێت ئەو هیچ کورتر نی یە.بە پەی ووتەی پسپۆرانی ئەو بوارە کە وەسفی دەکەن لەسەر کورسی یەکەی ئەنستاین دانیشتوە لە زانکۆی کامبرج لە بەریتانیا.
کورتەی ژیاننامەی ئەم مرۆڤە مەزنە ئەوەیە کە لە ڕێکەوتی ٤-١-١٩٤٢ لە دایک بوە لە شاری ئۆسفوردی بەریتانیاو ،هەر لەوێس چۆتە خوێندنگای سەرەتایی وپاشان ئامادەیی و لە کۆتایدا بە پلەی ئەکادمیک بەسەرکەوتویی تەواو کردوە.وە لە کۆلیژی زانستی گەردوناسی – کۆزمۆلۆجیا – لە زانکۆی کامبرج وەرگیراوە. بەڵام بەهۆی نەخۆشییەکی مێشکەوە کە لە دەورانی هەرزەکاری توشی هات تەواو پەکی کەوت .هەرچەندە یەکەمجار دەیتوانی کەمێک قسە بکات، بەڵام بە تێپەربونی کات دەنگیشی تەواو لە دەستدا.هەر لەوکاتانە پزیشکەکان پێیان وابو کە تەنها ٢-٣ ساڵ دەژێت .بەڵام خۆشبەختانە پێشبینی یەکانیان ڕاستدەرنەچوو . سەرەڕای چەند نەخۆشی تر تا ئەمڕۆ ژیاو ، لەسەرو هەمو ئەو نەخۆشیانەشەوە توانی بەهۆی زیرەکی و بلیمەتی و بە ئیرادە گەورەترین خزمەت بە مرۆڤایەتی بکات بە تایبەتی لەو بوارەی کە خۆی لەرادەبەدەر ئارەزوی دەکرد کە فیزیاو گەردوناسی بو.هەر بۆیەش توانی چەندین تیۆر دابنێتو گەلێک دۆزینەوەی مەزنی بکات.لەوانە پەی بردن بە دەرهاویشتنی تیشکەکانی کونیلە ڕەشەکان- الثقوب السوداء-
کە بەم تیۆر- بیردۆز-ە یەی بیردۆزەکانی زاناکانی پێش خۆی لەوبوارە پوچەڵ کردەوە.
هەروەها لە بواری تیۆری ڕێژەیی کە ئەنستایین بە داهێنەری دادەنرێت ، ئەو کۆمەڵێک زانستی تری خستە سەر ئەو تیۆرە.

شایانی ئاماژەیە کە کاتێک لە تەمەنی ٢٤ ساڵ تەزی دکتۆراکەی بڵاوکردەوە لە ساڵی ١٩٦٦ بوە پر فرۆشترین کتێبەکانی ئەوکاتە کە لە ١٣٤ لاپەڕە پێکهاتبو.هاوکات ساڵی ١٩٨٨ کە کتێبی کورتەی مێژویی

گەردونی بڵاوکردەوە لە ماوەیەکی کەمدا زیاتر لە دوو ملیۆن دانەی لێفرۆشرا.
بێگومانە کە تیوری و دۆزینەوەو پەی بردنی بە نهێنی یەکانی دورستبونی کاتو شوێنو گەردون بۆ مرۆڤایەتی دەسکەوتی گەورەن بۆ پوچەڵ کردنەوەی ئایدیالیزمو میتافیزیک کە زیاتر پشت بە ئەفسانەو خەیاڵەکان بە تایبەتی خورافاتی ئاینییەکان دەبەستێت .

هاوکینکیش وەک سەدان زانای تری ئایزاک ئەنستاین و داروین و فیساگۆرسو کۆپەرنیکۆسو باسکاڵو نیوتن و گالیلۆ …هتد کە لە بوارە جیاجیاکانی زانستدا بونەتە بەهێز بونی تیورەکانی ماتریالیزمی دیالەکتیک بە تایبەتی لە بواری کۆمەڵناسیداکە یەکێک لەسەرچاوەکانی بیری بیرمەندو گەورە شۆرشگێری مرۆڤایەتی کارل مارکسە . ئەوە نزیک بە سەدونیویکیشە بە مارکسیزم ناسراوەو هەمو بەرەی ئایدیالیزمو میتافیزیک بە تایبەتی لە ڕوی فکری و سیاسی یەوە دژایەتی دەکەن.

ئەستا تیورەکانی هاوکینک بەر لەهەر شتێک وەڵامی تیژی زانستی یە دژی بیروباوەری خورافی ئایینی کە سەرچاوەی بونی هەمو شتێک بە دروستکەرێک – خالقێک بەناوی اللە – خودا- یەک دەگێرنەوە . لەمبارەیەوە هاکینگ چەندین کوتە ووتەی هەیە لەوانە کە دەڵێت :من مێشکی مرۆڤ وەکو کۆمپیوتەرێک ئەبینم لەکار ئەکەوێت کاتێک پێکهاتەکانی لەکار دەکەون.هیچ بەهەشتێک یان ژیانی ئایندە – قیامەت – چاوەڕێی کۆمپیوتەرە شکاوەکان ناکات .ئەوەی باسی قیامەتو ژیانی ئایندە دەکات ئەوە خورافاتی ئەو کەسانەیە کە لە تاریکی ئەترسن- هەروەها بە پێچەوانەی زۆرێک لە زاناو پسپۆرەکانی تر ئەم زۆر ڕاشکاوانەو دور لە ڕێزدانان بە باوەرو هەستە ئایدیالیستی یەکان ڕای ماددیانەی خۆی داوە بە تایبەتی لەبارەی خورافەی دینی یەوە. تا هەرچی زیاتر خەڵک باوەڕ بەو خورافانە نەکەنو بیر بکەنەوەو بە شوێن پەی بردنی ڕاستی یەکانی دروست بونی بون بە گشتی یەوە بن.
خاڵێکی تری گرینگو بەرچاو و ڕونو ڕاشکاوی هاکینک بیرو هەڵویستە ئنسانی یەکانەتی لەڕوویی ئابوری و سیاسی وکۆمەڵایەتی یەوە.ئەو هەمیشە لایەنگری ئازادی و یەکسانی نێوان مرۆڤەکان بوە. لە یەکێک لە ووتەکانی دەڵێت ئەگەر هەلومەرجو دەرفەتی یەکسانی بە هەمو مرۆڤەکان بەخسێت ئەوە لە جیاتی هاوکینگێک چەندین هاوکیکنگی تر پەیدا دەبن بە پەی بردن بە ڕاستی یە شاراوەکانی بون.

هەروەها لەبارەی بە خراپ بەکارهێنانی زانست لە لایەن سیاسەتو

سیستەمی سیاسی یەوە کە چەن بەهۆی ئەم سیستەمەوە ئەگەری زۆر هەیە بەهۆی جەنگێکی ئەتۆمی یەوە مرۆڤایەتیو زەوی لەناوبچێت . یاخود بەهۆی دروستکردنی ڤایرۆسێکی کوشندەیەوە لە لایەن ئەم ڕژێمەکەوە کە ببێتە هۆی بڵـــاوبونەوەیو لەنـــاوچونی هەمــو مرۆڤـــایەتی.هەر بۆیە پێشنیار دەکات کە پێویستە مرۆڤایەتی بیر لە گواستنەوەی ژیان بکەنەوە بۆ سەر ئەستێرەکان تا ئەگەر مرۆڤایەتی سەر زەوی لەناو چو بەهەر هۆیەکەوە ئەوە لەسەر ئەستێرەکانی تر ژیان بمێنێت.

تەنـــانەت لە ساڵەکـــانی ئەم دواییەدا بە تەواوی هەڵویســـتی لە دژی جەنگەکانی ئەمریکا . هەروەها لە دژی سیاسەتی بۆ تایبەتی کردنی بواری تەندروستی و خوێندنو پەروەدە دەربریوەو دژی ئەو سیاسەتانەی حکومەتی ڕاستی محافەزەکار بوو.وە هەمیشە داوای دەکرد کە بەهیچ جۆرێک نا بێت.
بەشی تەندروستی بدرێت بە کەرتی تایبەت.چونکە تەندروستی سەرەتایی ترین پێویستی مرۆڤایەتی و نابێت دەوڵەت بە شوێن سودو قازانجەوە بێت.
هەروەها خاڵێکی تر ئینسانی ئەم زانایە ئەوەبـو بە پیچەوانەی زۆربەی زاناکانی ترەوە هەمو کات تیۆرو دۆزینەوە زانستی یەکانی خۆی ڕاستەوخۆ، یان بەهەرزانترین نرخ دەخستەبەدەست هەمو خەڵکی .
هەر بۆیە نازناوی باڵوێزی زانستی خەڵکیان پێبەخشی بوو.تەنانەت لە کاتی فرۆشتنی کتێبی کونیلە ڕەشەکان لە یەک ڕۆژدا لەسەر پێگەی نێتی زانکۆی کامبرج ئەوەندە کڕیارو داگرتن زۆر بوو کە پێگەی نێتەکەیان لەکار کەوت .بەپێی ئامارەکان زیاتر لە نیو ملیون کەس ئەو ڕۆژە خەریکی داگرتنی ئەو کتیبە بونە.
بۆیە ئەمڕۆ کە ئەم زانـــا بلیمەتە گەورەیە لەدەســـت دەدەیـــن ئەوە گەورەترین زیانە بۆ مرۆڤایەتی دەکەویتو پڕکردنەوەی ئەم زیانە وا ئاسان نی یە.
ئیمە وەک سەرنوســەرو نوســەرانو هەمــو مــرۆڤێ ئـــازادیخوازو یەکسانیخوازو پیشکەوتنخوازو زانستخوازەکان ڕایدەگەیەنین کە وێرای بەشداری لە غەمو پەژارەی کەسوکاری ئازیزی هاوکینگو ،هەمو زاناو پســـپۆرەکانو مرۆڤـــایەتی ئازادیخوازەکـــان ، بە لەدەســـتدانی ئەم مەشخەڵە گەشەی زانست و زانیاری ، هاوکات بە ئومێدەوە دەپرسین ئاخۆ کێ درێژە بە کورتەی مێژووی کات دەداتەوە لە جیاتی هاوکینگ.
بیگومانە کە ناوو یادی هاوکینگ لەسەدەکانیش تێپەڕ دەکات

تێبینی:
ئەم نوسینە ئەمرۆ لە بلاوکراوەی بە پیشەوە بلاوکراوەتەوە

موزەفەر عەبدوڵا
٢٠١٨-٣-١٤

کێ کرديـــو کێ خـــــواردی…؟! …
موزەفەر عەبدوڵڵا

ئەمە گوتەیەکی پڕ ماناو مەغزای لەمێژینەیە کە هەمیشە لەسەر زاری خەڵکەو دەوترێتەوە لە کاتی بردن و دزینی بەرهەمی کارو ڕەنجو تێکۆشانی کەسانێک لە لایەن یان کەسانیکەوە. ئەم گوتەیە ڕێک دێتەوە لەگەڵ کرۆکی سیستەمی سەرمایەداریدا کە چینی کرێکار کار دەکاتو چینی بۆرژوا بەرهەمی کار دەیخوات. بێگومانە هەمو ئەمەش بەهۆی ئەوەی چینی بۆرژوای خاوەن سەرمایەو ئامرازەکانی بەرهەمهینان بە هێزی ڕێکخراوی دەسەڵاتی سیاسی لە چوارچیوەی دەوڵەتو حکومەتو دامودەزگا یاساییو راپەراندنو قەزایی و چەکداری و راگەیاندنو دەیانی دەزگای تر هەلومەرجی بەرهەمهینان دەپارێزێت.

ئێستاش کە سەروبەندی یادی ساڵانەی هاتنە مەیدانی جەماوەری کوردستانە لە دژی ڕژێمی قەومی فاشی بەعس لە ساڵی ١٩٩١ هەمیشە گومان لەم گوتەیە دەبێت کە ڕاپەرین خەڵک کردی بەڵام پارتی و یەکێتی وەک تاقمێکی چەکداری شاخی بەنماڵەیی و خێڵەکی بەرهەمی راپەرینی خەڵکیان خواردو لەبەری حەسانەوەو بونە خاوەنی دەسەڵاتو پارەو کۆمپانیاو ڤیللاو سەرمایەو خەڵکیشیان لەبرسا کوشتوە.

بەلێکۆڵینەوەو ڕونکردنەوەو رایدانێکی کورت لەسەر پرسی ڕاپەرینو پاسادانی بەسەر ئەم گوتەیەدا، وا پێویست دەکات لێرەدا جارێکی تر دوای ٢٧ ساڵ چاوێکی ڕەخنەیی خێرا بخشێنینەوە بەسەر هەمو ئەو ڕوداوانەدا کە لەوساڵانەدا ڕویاندا.

دیارە ئەوە ڕوونە کە ڕوداوی هاتنە مەیدانی خەڵکی لە: ڕژانە ناو کۆڵانو شەقامو گۆڕەپانەکانەوە تا هێرش بردن بۆ سەر بنکەو بارەگاکانی بەعس و سەربازگەو جبەخانەو ، تەنانەت تا دامودەزگا و کۆگا حکومیەکانو بەتاڵانبردنیان، هەموی لە سایەی هەلومەرجێکی سیاسی پڕ ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانی نێودەوڵەتی و ناوچەیی وناوخویدا

بوو. وە جەماوەر بە بێ یەکگرتن و ڕێکخراوبونی جەماوەری چینایەتی خۆیان و، بە بەرزکردنەوەی دروشمی وەدەرنانی ڕژێمی سەرکوتگەر دەبێــــت لە کوردســـــتان بچێتە دەر کۆببنەوە و دەســـتیان دایە ڕاپەڕین.ئەمە جگە لە چەندین دورشمو خواستی ترکە هەندێکیان مۆرکی چەپیان پێوە بوو . زۆریشیان پیاهەڵدان و ستایشی حزبە قەومی یەکان و هیزی پیشمەرگەو سەرکردەکانیان بوو لە لایەن ئەندامانو لایەنگرانیان و رێکخستنە نهینی یەکانیانەوە لەناو خەڵکدا.

تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بۆ هەلومەرجی ناوخۆیی بریتی بو لە بونی ڕژێمی سەرکوتگەری ناسیونال قەومی عەرەبی کە دەیان ساڵ بوو بە ئاگرو ئاسن دەسەڵاتی سەپاندبو بەسەر خەڵکی عێراق بە گشتی و کوردستان بە تایبەتی .وە هەمو جوڵانەوەو حزبو چالاکییەکی سیاسی وڕێکخراوەیی قەدەغەکردبوو. لەوانەش جوڵانەوەی ناسیونال قەومی کوردو حزبەکانیان، کە گەورەترینیان یەکێتی و پارتی بونو، خاوەنی هێزی چەکداری ملیشایی دەیان ساڵ بون.

هاوکات ڕژێم تازە لە شەڕێکی هەشت ساڵە لە دژی رژێمی ئیسلامی لە ئێران هاتبوە دەر.بەهۆی ئەو شەرەوە توشی قەیرانێکی قوڵی ئابوری بوبو. ئەمە سەرەڕای قەیرانی قوڵی ئایدیولۆژی و سیاسی جوڵانەوەی ناسیونالیزمی عەرەبی ، کە حزبی بەعسی دەسەڵاتدار لایەنیکی بەهێزی بــوو، لە بەرامبەر کۆمەڵێــک بەرهەڵســت – تحــدیات –ی نــوێی ئەو دەروانە.لەوانە بە تایبەتی بە دەسەڵات گەیشتنی جوڵانەوەی ئیسلامی سیاسی شیعەگەرا لە ئێران کە ببوە مەترسی گەورە بە سەر دەسەڵاتی ناســیونال عەرەبــی ئیسلامــی سونەگەرا ،بە تــایبەتی لە کەنــداوی عەرەبی.بیگومان ئەمەش خۆی یەکێک لە هۆکارە سەرەکی یەکان بوو بە بەرپابونی ئەو جەنگە کۆنەپەرستانەیە.

دوای کۆتایی هاتنی جەنگ کە هەشت ساڵی خایاند ،لە چوارچیوەی هەلومەرجێکی تازە بەدیهاتویی جیهانیدا ، ڕژێمی بەعس بە قەرەبو کردنەوەی هەمو شکستە ئابوری و سیاسی و سەربازی یەکانی ، کوەیتی داگیرکرد .لەم شەڕەو داگیرکاریەشدا نەک هەر سەرکەوتو نەبو بەڵکو شکستێکی گەورەی تری توش بوو کە بووە زیاتر قوڵبونەوەی چەند قاتی قەیرانە هەمەلایەنەکانی .
بێگومان هەمو ئەمانە هاوکات بوو لەگەڵ دەسپێکردنی گەورەترین ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانی جیهانی کە خۆی لە کۆتایی هاتنی دوو جەمسەری دونیا ،کە هەرەسی جەمسەری بلۆکی ڕۆژهەڵاتی بەناوی سوسیالیستی و باڵادەستی هەرە ڕاستی بەرژوا ئیمپریالی بــوو، بە ڕابەری ئەمریکا.وە ئەم داگیرکاریو شەڕەی ڕژێمی بەعسیش لە کوەیت بوە

ئامرازو بەهانەیەک بۆ زیاترهەژنواندنی ئەمریکاو دەخالەت لە عێراقو ناوچەکەو ڕاگەیاندنی سیاسەتو ستراتیژی نوێی جیهانی .

سەرەنجام ڕژێمی بەعسو سوپا زەبەلاحەکەی بە شکستێکی گەورە پاشەکشەی کردو بە تەواوی بوە مایەی لاوازی دەسەڵاتە سەرکوتگەرەکەیو بیزاری زیاتری خەڵک .وە هاتنە پێشەوەی دەرفەتی زیاتر بۆ نیشاندانی ئیرادەیان لە دژی رژیم.دیارە پێویستە ئاماژە بەوەش بکەین کە ئابڵوقەی ئابوری جیهانی لە لایەن ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکانەوە، کە ئەمریکا باڵادەستی رەهای بەسەریدا هەبوو ،خەڵکی کردبوە سەر ساجی عەلی ،وەک دەڵێن ، کە ئەمەش هۆکارێک بو بۆ زیاتر توڕەبونی خەڵکو سود وەرگرتن لەهەر دەرفەتێک بۆ روخانی ڕژێم.

هەمو ئەمانە هاوتەریب بوون لەگەڵ بانگشەکانی ئەمریکاو دەوڵەتە هاوپەیمانەکانی ڕۆژئاواو ناتۆ بۆ دیموکراسی ومافی مرۆق و زۆر دروشمی بریقەداری تر.وە کاریگەریان هەبوو لەسەر پەرەگرتنی نارەزایەتی خەڵکی کوردستان تا ئاستی ڕاپەرین بەمانا باوەکەی . ئەمە جگە لەوەی پارتی ویەکیتی و هاوپەیمانەکانیان لە پێش جەماوەرو ڕێکخراوە چەپەکانەوە باشتر لە خۆ ئامادەکردنی ریکخراوەیی و سیاسی و سەربازیدا بون بە ئاڵوگۆڕەکان.ئەوان هەمیشە وەک بەدیلی سیاسی ئامادە بون و نەخشەو پلانیان دادەڕیژا.خۆ ئەگەر چی لەناو شارەکان سەرمەشقی هەمو خۆپیشاندانو هەڵمەتەکانیش نەبوبن بەڵام هەمەشە خۆیان وەک بەدیلی سیاسی و کۆمەڵایەتی و سەربازی رژێم دەخستە پێش چاو.

ئەگەرچی ڕێکخراوو گروپو هەڵسوراوەکانی بزتنەوەی کۆمەنیزمی کرێکاریش بە گشتی ، سەرەڕای دستبردنیان بە کۆبونەوە گشتی یەکانی کرێکاران و خەڵکی لە کارگەو گەڕەکو شوێنە گشتی یەکان و،دامەزراندنی شوراکانو هەڵبژاردنی نوێنەرانو قسە کردن لە دەسەڵاتی شورایی بەرامبەر بە دەسەڵاتی حزبە قەومی یەکان ، بەڵام هەر کەوتنە ژێر کاریگەری ئەو دۆخو کەشە سیاسی و فکری یەی کە باڵی کێشابوبەسەر جیهانو عیراقو کوردستاندا.هەر بۆیە ئەم چەپە نوی یەش بوە پاشکۆی روداوەکان.

ئەم چەپە نوێیەش هێشتا هەر بڕوای وابو کە هەرهاتنە مەیدانێکی بە کۆمەڵەی خەڵک و بەرزکردنەوەی دروشمی روخانی ڕژێمێک خود بە خود دەیگەیەنیتە سەر دەسەڵاتی دڵخوازی خۆیان.ئەمەش یانی دانانی ئەم ڕوداوانە بەهەمان پرنسیپ و پیوانە گشتی یەکانی راپەرینە نەریتی یەکان بە بی لەبەرچاو گرتنی ئەو هەمو ئاڵوگۆڕو وەرچەرخانە فکری و

سیاسیو ئابوری و کۆمەڵایەتی و سەربازی□ کە لەو سەروبەندەدا هاتن□ پێش.

بۆیە کاتێک لەم گۆشە نیگایەوە،و لە بۆتەی ه□م□و ئەو دۆخە ناوخۆییوناوچەییو جیهانی یەدا چاو بخشێنینەوە بەو ڕوداوانەی مانگی مارسی ٩١ ، کە پێیان دەڵێین ڕاپەڕین ، دەگەینە ئەو ڕایەی کە بەڵێ ئەم ڕوداوانە ئەگەر چی بوە مایەی هاتنە مەیدانی خەڵک و بە گەڕ خستنی ئیرادەیان و کۆمەڵێک دەسکەوتو ئەزمونیش بەڵام لە ڕووی ناو□□کی ئایدیولۆژیو فکریو سیاسیو کەلتورو نەریتەوە لە چوارچێوەی جولانەوەی ناسیونال قەومی کورد- کوردایەتی-بوو، کە ناو□□ک□کی بنەماڵەیی و خێڵەکی لەڕادەبەدەر دواکەوتوانەی هەیە .بە تایبەتی ئەم جولانەوەیەش لەهەر کاتێک زیاتر کەوتە ژێر هەژمونی ئاسۆو ئامانجەکانی ئەو وەرچەرخانە راستڕەوی جیهانی یە بەرابەری دەوڵەتی ئیمپریالی ئەمریکا .
هەر بۆیە ئەگەر خەڵکی راپەڕینێشیان کردبێت و ئەم تاقمانە هیچیشیان نەکردبێت لەو ڕوداوانە بەڵام بەرهەمەکەیان خوارد بەهۆی ئەوەی ئەوان بەدیل بون و هێزی ڕێکخراوی سیاسیو سەربازی و دەیان ساڵ ئەزمونیان هەبوو.

جا هەر ڕاو بۆچونو لێکدانەوەیەک بۆ ئەو ڕوداوانە، بۆ ئەوەش کە پێی دەڵێین ڕاپەڕینی ئازاری ١٩٩١ ، کە ئاکامەکەی گرتنی دەستی دەسەڵاتی سیاسی ئەمانە بون تا ئیستا، لەم گوشەنیگا چینایەتی یەوە نەبێت ئەوە ناتوانێت ڕاوبۆچونو هەڵویستگیری بای□تی و دروستی سیاسی کۆمۆنسیتانە بێت بۆ ئەو ڕودوانە. وە ناشبێت بە ئەزمونێک بۆ داهاتوی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازیو چەپوکۆمۆنسیت.

بۆ ئەوەی لە داهاتودا دەرفەت نەدرێت بەوەی بەرهەمی کاروڕاپەڕینی زۆرایەتی خەڵک کەمایەتی یەکی چەکداری دزو گەندەڵ بیخوات وەک ئەم سی ساڵە ئەوە پێویستە جەماوەر خۆیان لەسەر فکرو سیاسەتو نەریتو شێوازی□کی نوێ ڕێکخەنو چەکدار کەن.وە داوای بەدیلو دەسەڵاتی ڕاستوخۆی خۆیان بکەن کە ئەویش دەسەڵاتی جەماوەری شورایی یە لە خوارەوە بۆ سەرەوە کە لە روداوەکانی ئازاری ٩١ سەریهەڵداو بۆتە ئەزمونێک بۆ داهاتو سەرەرای هەر کەموکوری یەک کە هەیبوو

قــازانجی جەنــگ لە چیــدایەو بۆ کێیە ...؟! ... موزەفەر عەبدوڵا

لەمساڵدا بای ١٧ملیارو نیو چەکمان فرۆشتوە ... پۆتین واد□یت.....

لە سەرەتای ساڵی ١٩٩٠ وە ،کە بە کۆتایی هاتنی جەنگی ساردی نێوان بلۆکی ڕۆژئاوای سەرمایەداری بازاری ئازاد بە ڕابەری ئەمریکاو، بلۆکی ڕۆژهەڵاتی سەرمایەداری دەوڵەتی بەڕابەری یەکێتی س□قی□تی بەناو شۆسیالیستی هەرەسهێناوە ،تا ئیستا هەمو مێژووی سەدەکانی ڕابردوو بە قەد ئەم نزیک بە سی ساڵە جەنگی کارەساتباری بەخۆیەوە نەدیوە .ئەو کوشتو کوشتار، ئاوارەیی ، دەربەدەری ، پەنا بەری ، بیکــاری ، هەژاری ، قــاتوقڕی و دوژمنــایەتی یە نیــوان خەڵــک کە دورستیان کردوەو ڕویانداوە لەهەمو میژویی رابردوی سەدەکانی تری نەبوە.لە کاتێکدا هۆشیاری و زانستو زانیاری و لەهەمو بوارێکدا لەهیچ سەردەمیکدا وا پەرە سەندو نەبوە.هەر بۆیەش لەم سی ساڵە هەواڵو پرسو ڕاگورینەوەو هەڵوێست گرتن لەبارەی جەنگەوە بەشی نیــوەی زیــاتری هەمــو دامودەزگــای ڕاگەیــاندنەکان و قسەوباســی سیاسەتمەداران و هەر مر□ق□کی ئاسایی بوە وەکوەک پیویستی خواردنی رۆژانەی لێهاتوە.

بەڵام زیاتر بونی کارەساتەکان لە رووی سیاسی یەوە لەوەدایە کە بەشی هەرە زۆری مر□ق□کــان ، ت□نــان□ت □اق□کارە سیاســی یەکــان و چاودێرانیش ، پێیان وایە هۆکاری ئەم جەنگانە لەسەرو ئیرادەی مر□ق□کان و حزب و دەسەڵاتو ڕژێمو سیستەمە سیاسی یەکەی دونیادایە. زۆر بە دەگمەن دەبینیــن و دەبیســتین دەخــوێنیەوە کە ئامــاژە بەوە بدەنو جەختی لێبکەنەوە کە بابە جەنگ درێژەی سیاسەتە بە شێوەی هەرە توندو تیژی یەکەی .سیاسەتیش جگە لە سەرخانی ئابوری زیاتر هیچــی تــر نــی یە . ئەم ڕایە لەســەر جەنــگ هەمــو □اق□کــاران و سیاســەتمەداران و چــاودیران لە مــن بــاشتر دەزانــن بەڵــام کێشەکە ئەوەیە کە دەگمەنیان لە ڕوانگەی ململانێی و بەرژوەندەی ئابوری و سیاســی یە چینــایەتییەوە هەم لە تێــزو ڕایەکەو هەم لە جەنگەکــان دەڕوانن.

بەڵام کاتێك جار جار قسەی هەندێك لە سەرۆکەکانی جیهانمان بەرگوێ دەکەوێت لەسەدا سەد ڕاستی ئەو ڕاو تێزەمان بۆ دەسەلمێت کە بەڵێ

هەمو جەنگەکان پەیوەستی یەکی حەیاتی ئابوری سیستەمە چینایەتی یەکانن لەوەی کۆمەڵگا دابەش بوە بەسەر چینە کۆمەڵایەتی یەکان لە دەوری موڵکداری تایبەتی . وە ئەمەش بۆتە هۆکارو سەرچاوەی سەرەکی هەڵگیرسانی جەنگ.سیستەمی ئابوری وسیاسی ئەم دوو سێ سەدەیەش کە سەرمایەو سەرمایەداری یە جەنگی کردۆتە پەیوەستی یەکی هەمیشەیی بە بەدەست هینانی قازانجی سەرمایەو ڕاگرتنی دەسەڵاتەکەی.
جا ئەم قازانجەی سەرمایەیە لە زۆر بوارەوەیە. یەکێک لەو بوارانە قازانجە لە بواری فرۆشتنی چەکو تەقەمەنی.ئەمە لە قسەکەی فلادمیر پوتین بە ئاشکرا دیارە کە لە کۆبونەوەی لەگەڵ دەزگایەکی کاروباری جەنگو پیشەسازی چەک کردونی و دەڵێت
تەنها لەمساڵدا زیاتر لە ۱۷ ملیار دۆلار چەکمان فرۆشتوە.

جا خوێنەرانی ئازیز..! کاتێک ئەم ڕێژە قازانجەت بەرچاو دەکەوێت کەمێک بیری لیبکەوە ئەمە تەنها ژمارەیەکی ڕووت نی یە لە دەمی پوتین وەک بایەک دەرپەڕی بێت ..نەخێر ! بەڵکو ئەم ژمارەیە مانای قوەی ئابوری وسیاسی و..هتد هەیە.
ئەو روسیایە لە سەرەتای نەوەد کە هیچ نەبو لە دوای هەرەسی سۆڤیەت و ئەمریکا وەک مشک یاری پێدەکردو شاپو شەپازلەی لێدەدا بە تایبەتی لە دەورانی یەلستن. ئیستا بۆتە ئەو زلهێزەی کە پوتین زۆر جار شاپو شەپازلە لە ئەمریکا دەدات .
دیارە ئەم ۱۷ ملیار قازانجە دەچیتە سەر ئابوری روسیا کە ئابوری سەرمایەداری یە نەک فیودالی و کۆیلایەتی . ئینجا جا بیهێنینە پیشەو چاو ئاخو خودی ئەمریکاو فەرەنساو بەریتانیاو ئەلمانیاو چین و زۆری تر جەند قازانجیان تەنها لەمساڵدا کردو؟!!
پرسیارێکی سەرەکی تر ئەوەیە ئەم هەمو چەکە بەسەر کێو کەی ولەکویدا بەکار هاتووە ؟! بیگومانە هەموی بە سەر ئیمەدا لەم وولاتانەی وەک عیراقو سویاو لیبیاو یەمەن و وولاتانی تری گیرۆدە بە قەیرانو ململانی و شەڕ لە کیشوەرەکانی تریش.وە کە لە داهاتوشدا جەنگی تر .تەنانەت جەنگیکی تری سەرتاپاگیری جیهانی لە بەردەم دەرگاماندایە ئەگەر دژی ئەم جەنگانەی ئیستا نەوەسینەوە.

با بیهێنینە بەرچاومان تەنها بەم حەقدە ملیار دۆلارە چەکو تەقەمەنی یە چەند کەس لەم ووڵاتانە کوژراونو بریندارو پەککەوتە بونو ئاوارەو برسیوبێکارو هەژار بون..هتد
بیهینینە بەرچاومان ئەگەر ئەم ۱۷ ملیارە تەنها بە بواری تەندروستی بەکارهاتبا لە ڕوسیا خەڵک چەند سودمەند دەبون.ڕەنگە بڵێن و بپرسن ئاخر روسیای پوتین لە فرۆشتنی ئەم جەنگەو چەکانە

قازانجی کردوە بۆ باشو باشتر کردنی ژیانی خەڵکەکەی.؟!
گومانی تیانی یە ئەمە ڕای هەندێک لە نوسەرە نوکەرە بەئاگاکانی دەوری پۆتین و ترامپەن کە بە قازانجی سیستەمەکەیان دەیکەن. یان نوسەرەگەمژەکانی خوارەی سیستەمەکەیانن کە بەرامبەر کرێی نوسینکەکانیان وەری دەگرن تا ئێوارە قاپە ئارەقە فەلەکەیانی پڕ بخونەوە .خۆ ئەگەر ئەمە ڕای بەشێک لە و خەڵکە ستەملیکراوە بێت ئەوە ئاکامی ناهۆشیاری چینایەتی وگێژ بونیانە بە بیروباوەری نیشتیمانچێتی و نەتەوەچیتی ئەو دیاردە سیاسی یانە.
لە ڕاستیدا ئەگەر ئەو جەنگانەی بەناوی پاراستنی خەڵکی ئەو ووڵاتانەوە کراوە کە ڕژیمەکانو سەرەکەکانیان بەرییان خستون وا پڕوپاگەندەی بۆ دەکەن وەک پۆتین و ترامپ و بلیرو ئوردۆگان و گەورەو بچوکیان ئەوە دەبو ئێستا لەو ووڵاتانە هەژاری و بێکاریو برسێتیو ئاوارەییو بێخانەولایەنیی دەیان دیاردەی تری خراپ نەبوایە.
بەڵام دیارە ١٧ ملیارەکەی پۆتین لەشەڕەکاندا تەنها لە قازانجی سەرمایەو سیستەمە سەرمایەداری یەکەیدایە.

پرسوڕای ڕۆژانە... موزەفەر عەبدوڵا

تێبینییەکی پێویست:

وەک چەند ڕۆژێک لەمەوبەر ڕامگەیاند کە لەم هەفتەیەوە ،زیاتریش لەسەر سەرنجو پێشناری هەندێك لە خوێنەرانو هاوڕیان ، گۆشەی پرسوڕای هەفتانە دەکەمە ڕۆژانە تا بتوانم ڕاوبۆچونو هەڵویستم لەسەر ڕوداوو پرسە گەورەو گرینگەکان زوترو بە دواکەوتن بدەم.هەڵبەت ئەمەش بە پێی کاتو تواناو پێویست.بەو هیوایەم بتوانم لە ڕوانگەی مارکسیستی و بەرژەوەندی یە چینایەتییەتی یەکانی جەماوەری چەوساوەوە تیشکێک بخەمە سەر هۆکاری سەرهەڵدانی ئەو روداوانەو شیوازی چارەسەری ئینسانیان لە ڕێگای خەباتو تەکۆشانیاندا.

پارەی کڕیان حەڵاڵە: دەسەڵاتداران یان سێکس فرۆشەکان...؟!

لە چەند ڕۆژی ڕابردوودا دوو ڕوداوو وەک بۆمب لە دەزگاکانی ڕاگەیاندنو میدیای کۆمەڵایەتیدا تەقینەوەو بونە جیگای پرسوڕاو هەڵوەستگیری فراوان لە کۆمەڵگادا. وە بە شێوەیەکی گشتی خەڵکەس لە ڕایەکانیادا دژی دەسەڵاتداران بون لە رودانی ئەم ڕوداوانەو سەرکۆنەیان کردن.

ئەو دوو هەواڵەش هەواڵەی چاکسازی لە موچەو کرێی خانەنشینی پەرلەمانتارو وەزیرەکان بوو لەگەڵ بڵاوبونەوەی ڤیدیوی کۆمەڵێك ژنو کچی هەرزەکار کە لە لایەن دەزگای پۆلیسی پارتی یەوە بڵاوکرانەوە .وەک لە ڤیدیۆکانیش دیاربون پۆلیسەکان ئەوپەڕی سوکایەتیو بێڕیزیان بە ژنەکان دەکرد بە ڕووو دەرخستنو دانپیانانیان بەم کاری سیکس فرۆشی یە،و وەک ئەوەی گەورە تاوانبارەکانی سەرانی داعشو دزو گەندەڵکارو بکوژانی ڕۆژنامەنوسانو هەڵسوڕاوانی سیاسیان گرتبێت. بێگومان ئەمەش سەرەڕای ئەوەی ئەوپەری پێشێلکاری مافەکانی مرۆڤو یاساو هەر نەریتێکی ئینسانی بوو هاوکات ژیانی ئەم ژنانە دەکاتە بەر مەترسی کوشتنەوە بە تایبەتی لە لایەن کەسوکاری پیاوسالارو کۆنەپەرستی تاوانباری ناو کۆمەڵگاوە.

جا بەو پێی یەی هەردوو هەواڵە هاوکات بونو، هەروەها لە ژێر لایەنەوە پەیوەستیان هەیە پێکەوە ،بە تایبەتی لە قسەوباسو هەڵوەستگیریو ناڕەزایەتی یەکانی خەڵکیش بە هەردو ڕوداوەکە ،بۆیە منیش بە پێویستم زانی بە پرسیارێک وەک هەمو جارێک ڕایەکیان لەبارەوە بدەم . هەروەک لە تایتڵەکەدا پرسیومە پارەی کڕیان حەڵاڵە : پارەی سەرانی دەسەڵات ، کە مەبەستم هەمو پەرلەمانتارو وەزیرو گزیرو سەرانی حزبەکانە، بە تایبەتی ئەوانەی جومگەکانی دەسەڵاتیان بەدەستەوەیە کە زیاتر پارتی و یەکیتین ،یان ئەم ژنە سیکس فرۆشە بێتاوانانە ؟!

بەر لە خستنە ڕووی ڕاداوو وەڵامەکەم بە پێویستی دەزانم ئاماژەیەک بەوە بدەم بە ووشەی حەڵاڵم بەکار هێناوە کە ڕوانگەیەکی ئیسلامی لە پشتەوەیەو، لە کاتێکدا من هیچ کات نە بڕوام پێی هەبوەو نە لە هیچ دیدگایەکی ئیسلامیشەوە ڕاوبۆچونەکانم دەنوسم.ڕەنگە زۆر کەسی هاوبیریشم هاوڕام نەبن.بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا بەکارهێنانی ئەم ووشەیە لێرەدا بە موناسب دەزانم بەو مەبەستەی کە سەرانی ئەم دەسەڵاتو حزبانە سەروبەریان بڕوایان بە ئایینە ،بە تایبەتی ئیسلام .بە هەمو شتێکی باشو خراپ ، عادل وناعادل ،هەقو ناهەق ، ووشەی حەڵاڵو حەرام بەکار دەنن. ئەمەش جگە لەوەی لەناو خەڵکیش بەهەی

باڵادەستی بیرو نەریت و کەلتوری ئیسلامیو قەومیو خێڵەکی ئەم دیدگاو دەستەواژەو ووشانە بونەتە باو . بەکاری هێنانی منیش بە ئەم ووشەیە زیاتر بەو مەبەستەیە بیدەمەوە بەچاوی گەورەوبچوکی ئەم تاقمە قەومی و خێڵەکیو ئیسلامیانەی ناو دەسەڵاتو دەوری دەسەڵات و پێیان بڵێم کە هەر بە پێی پێودانگو بانگشەو قسەکانی خۆتان پارەی ئەم سیکس فرۆشانە حەڵاڵە کە لە سایەی دەسەڵاتەکەیاندا ناچار بەم کارە کراون بەرامبەر بڕێ پارە یەک تا ژیانی خۆیانو مناڵیانی پێ دابین بکەن.
کە دەڵێین لە سایەی دەسەڵاتی ڕەشی ئەمانەدا ئەم ژنانە ئەم کارە دەکەن باشترین بەڵگەش هەر ئەو یاسایە بوو هەر لەم کاتەدا پەسەندیان کرد بۆ دانی موچەی خەیاڵی بۆ هەمو سەرانی دەسەڵات لە کاتی خانەنشینیشدا کە مانگانە چوار ملیۆن دینارە کە بەشی ژیانی ساڵێکی ئەم ژنانە دەکات.بەڵام موچەی خانەنشینانی تری وەک مامۆستاو کارمەندانو کریکاران دوای ٣٠-٤٠ ساڵ کارو خزمەت زۆرترینیان ناگاتە نیو ملیۆن.

ئەمە جگە لەوەی ئەو کاربەدەستە دزانەی دەسەڵاتو حزبەکان پێش خانەنشیشیان دەبنە خاوەنی خانوو کۆمپانیاو ماشینو هەمو پێویستی یەکانی ژیان کە دەیان قات زیاترە لە پێویستیان .بەڵام لەو سەدان هەزار مامۆستاو کارمەندو کرێکارە نیوەی زیاتریان تا مردن نابنە خاوەنی خانوو ماشینو هیچ سەروەتو سامانێک. ئاخر ئەوانە چۆن دەبنە خاوەنی هیچ کە ساڵانە تەنها ٣-٤ موچەی نیوە ناچلی ئەوپەڕی نیو ملیونی وەردەگرن!؟
بەڵام کاکی پەرلەمانتارو وەزیر تەنها لەو چوار ساڵە جگە لە چوار ملیونەکە جۆرەها دەرماڵەو ڕەسمو ڕسومی تری بۆ دەنوسرێت لە پاڵ دزیو گەندەڵییو بەرتیل وەرگرتنو پاسەوانی بن دیوارو دەیان فرتوفێڵی تر.

ئەمە بە نیسبەت موچەی خانەنشینی پەرلەمانتاو وەزیرو گیزەکان . ئەوە ئیتر لە بەرپرسە حزبی یەکان ، بە تایبەت لە کادیرە حزبیو سیاسیو کۆمەڵایەتیو پیشەییو چەنە بازە میدیاکارەکانیان تا دەگاتە سەرکردایەتی یان مەپرسە کە هەمویان لەبەر خواردنی پارەی دزی و گەندەڵی بەڵغەبابەیان بەسەر بۆینباخەکانیانو، ورگیان بەسەر قایشەکانیانو ،چەرمی قاچیان بەسەر قۆندەرە چەرمە ئیتالییەکانیان شۆڕ بونەتەوە...!
ئا بەم شێوەیە دۆزەخێکیان بۆ زۆرایەتی خەڵکی چەوساوەو بێبەش لە: کرێکاران، جوتیاران ، بیکاران، دەستفرۆشان ، مامۆستایان ،

کارمەندان ،ژنان، وردە پیشەوەرەکان ، لاوانو قوتابیان و ..هتد پێکهێناوە . بە تایبەتی ئەوانەی کە سەر بەو حزبانە نین، ناچاریان کردون پەنا بەرنە بەر هەمو شێوازیک بۆ پەیداکردنی پارەو نانێک .هەر لە گەڵیان بە دوای ژەمە خۆراکێک یان هەر پێویستی یەکی تر لەسەر زبڵدانەکانو، سواڵو دزیو ،ڕاووڕوتو ،تاوانکاری تا دەگاتە کاری نا ئینسانی لەشفرۆشی ژنانی وەک ئەمانەی کە وێنەو ڤیدیویان بڵاو کرایەوە .

وەک ئاماژەمان پێدا تا ئەو جێگایەی دەگەڕێتەوە بۆ ڕوداوی بڵاوکردنەوەی ڤیدیوی ئەم ژنە بیتاوانانەوە ،کە هاوکاتو هاوتابو لەگەڵ بڕیاری پەرلەمان بۆ بڕینەوەی موچەی خەیاڵی خویانو موچەی کەمی زۆرایەتی خەڵکی تر کە جیاوازی یەکەی ئاسمانو ریسمانە، ئەوەیە کە ئەوە بارودۆخی ئابوری و کۆمەڵایەتی یە وا لە بەشێکی ژنان دەکات ناچار بن دەسبەرن بۆ کاری سێکس فرۆشی .بێگومان ئەمە سەرەڕای ئەوەی هەمو ژنێک شوێنەواری زیانباری تەندروستی ، کۆمەڵایەتی ، کەڵتوری ،و سوتاندنی هەستو سۆزی خۆشەویستی، ئەم کارە دەزانێت .وە دەزانێت کە لە کۆمەڵگایەکی ژێر سایەی دەسەڵاتی خێڵەکی ،بنەماڵەییو ئایینی وەک ئەمانەی کوردستان دەسبردن بۆ ئەم کارە ژیانی دەخاتە مەترسی مەرگەوە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ژیان ناچاری دەکات ئەم کارە بکات. کوشتنی هەزاران ژن یاخود خۆکوژیان بە بەهانەی شەرەفەوە لەم سێ دەیەیەی رابردووی کوردستان باشترین بەڵگەن بۆ مەترسی دەسبردن بۆ ئەم کارو پیشەیەو هاوکات بەردەوام بونیشی.

جا ئەگەر ئەم پۆلیسو ئاسایشانە ئەم راستی یانە دەزانن وهاوکات پییان وایە کە نیشاندانی ئەم وێنەو ڤیدیویانە دەبێتە هۆکارێک بۆ لەناوبردن یان کەمکردنوەی لەشفرۆشی ئەوە مەگەر هەر براکانی ئەم چەکدارانە نین پاسەوانی شەوە پەممەیی وسورەکانی سەرانی ئەم دەسەڵاتە دەکەن کە جوانترین ژنەکانیان بۆ دەهێنن بۆ ماڵەکانیان و ئوتیلو ڕیستۆرانە حەوت ئەستێرەیی یەکان...؟! وە دوای تەواو بونیشاین بەڵێ پارەکیش دەخنە گیرفانیان وەک پاداشتیک بۆ پاسەوانیان،؟!

هەر بۆ نمونە ژنێک لە یەکێک لە ئاپارتەکان سەبارەت بەم دیاردەیە لە کوردستان بە تایبەت شاری هەولیر کە لە زمانی یەکێک لە کچە هەرزەکارەکەوە باسی کردوە کە ژنە دەڵاڵەکەی پێی وتوە ئەمشەو لە هوتێلێکی حەوت ئەستێرە لەگەڵ یەکێک لە سەرکردە گەورەکانی پارتی شەو بەسەر دەباتو پارەیەکی خەیاڵی وەردەگرێت هەقی ئەوەی کچە و تا

ئێستا لەگەڵ کەس نەخەوتوە.
ئاخر ئەمە چ کارەساتێکە بەسەر ژناندا دێت...!

ئەم پۆلسو چەکدارانە کە لەم ڤیدیویەدا ئاوا سوکایەتی بەم ژنە بێ دەسەڵاتو داماوانەدا دەکەن ئاخۆ دەتوانن بچنە بەردەم ئەو ئوتێلەی کە سەرانیان لەگەڵ هەمان ژنانی سیکس فرۆش ڕەمبازێن دەکەن..؟!
دیارە بێگومانە نەخێر،چونکە ئەمانە خۆیان هەم پاسەوانو هەم قوربانی دەسەڵاتن.
بۆیە پێویستە ئەم پاسەوانانەی دەسەڵاتدارانو هەر کەسێکی تر کە خۆیان وا نیشان دەدەن دژی ئەم دیاردەیەن ئەوە بزانن کە هەرگیز بەو شێوە بیرو کارانە لە سایەی دەسەڵاتی چەوسێنەرانەی ئەمانە ئەم دیاردە دژی ئینسانی یە لەناو دەبرێت . ڕەنگە بە ئاشکرا نایهێڵن بەڵام بە نهێنی هەر دەمێنێت .
چارەسەری ئەم دیاردەیە لە گرەوی نەهێشتنی زەمینە ئابوری و کۆمەڵایەتی و کەلتوری یەکانو دەستەبەرکردنی ئازادی و یەکسانی هەمەلایەنەی ئابوری و کۆمەڵایەتیدایە. بێگومانە ئەمەش کاری شەوو ڕۆژێک نی یە بەڵکو پرۆسەیەکی دەوێت بەر لەهەر شتێک ڕاماڵینی ئەم جۆرە دەسەڵاتەی دەوڵەت کە بۆتە هۆی سەرهەڵدانو زیادبونی چەوسانەوەی ژنان و بازرگانی پیوەکردنو سیکسفرۆشیان.

جا بۆیە هەتا ئەم دەسەڵاتانە لەسەرەوە بۆ خۆیان بەرامبەر هیچ ماندوبونو ووزە بە فیرۆدانیکو کارێکی تاقەت پڕوکێنو بە شێوازی دزیو گەندەڵی نهینی و ئاشکرا خاوەنی پارەو پولو هەمو هۆیەکانی بەرهەمهینانو سەرمایە بن ،و ئەم دۆخە نا ئینسانی یەش بەسەر خەڵکی ستەمدیدە بە گشتی و ژنان بە تایبەتی بسەپێنن ئەوە بێگومانە هەندێک ژنانیش هەر بۆ پارە نانێک توشی داوی ئەم کارە نا ئینسانی یە دەبن.
بیگومان لەهەر ڕویەکەوە سەرنجی پەیداکردنی ئەم شێوە پارە پەیداکردنەی ئەم ژنە بێتاوانانە بکەین ئەوە حەڵاڵە لە چاو پارە پەیداکردنەکەی سەرانی ئەم دەسەڵاتە کە لەسەر حیسابی قوتی نزیک بە پینج ملیۆن خەڵک پەیدای دەکەن.

٤-٣-٢٠١٨

چەند سەرنجێک دەربارەی گرنگی سیاسی و ڕێکخراوەیی مانیفێستی حزبی کۆمۆنیست ... موزەفەر عەبدوڵا

تیبینی یەک:
بیرۆکەو سەرخەتی ئەم بابەتەم مانگێک پیش ١٧٠ یادی بلاوبونەوەی مانیفیست نوسیبوو بریارمدابو لەهەمان رۆژدا بلاوی کەمەوە. بەلام بەهۆی ئەوەی دەبو پیشتر لە بلاوکاروەی بەپیشەوەدا بلاوبکریتەوە بویە کەمیك دواکەوت. بە داوای لیبوردنەوە، بە هیوای سودبەخشین بە خوینەرانو خۆ هەر سەرنجو بوجونیکتان هەبو لەسەر بابەتەکە هیوادارم بوم بنوسن تا سودی لیوەرگرم.
کرێکارانی جیهان یەکگرن !
دروشمێکی سەرسورهێنەر لە سێ ووشەدا

بە بۆنەی ١٧٠ هەمین ساڵەی بڵاوبونەوەی مەنیفێستەوە....

پێشەکی:

لینین لە وەسفی مانیفێستدا دەڵێت :لەم کتێبەدا بە چەشنێکی بلیمەت(عبقری) یانە تازەترین بیروڕا لەبارەی جیهان ڕوونکراوەتەوەو پیشاندراوە.ماتریالیزمی راستودروست کە بواری کۆمەڵایەتیش دەگرێتەوە،دیالەکتیک کە فراوانترینو قوڵترین زانستە لەمەڕ پەرەسەندن،تێبینی و سەرنجی خەباتی چینایەتیو ڕۆڵی شۆڕشگێڕانەو میژوویی و جیهانی پرۆلیتاریا کە دامەزرێنەری کۆمەڵگای تازەی کۆمۆنیزمە، ڕونکراوەتەوەو خراوەتە ڕوو.
ئەم چەند ڕستەیەی لینین ،کە گەورەترین ڕابەری تیۆری و پراکتیکی سیاسی شۆڕشی سۆسیالیستی کرێکاری بوو دیدگای ڕۆشنو کورتی خۆی لەبارەی گرینگی سیاسی و ڕیکخراوەیی مانیفیست و پێگەو ڕۆڵی شۆرشگێرانەی چینی کرێکار(پرۆلیتاریا) لە کۆمەڵگای مرۆقایەتیدا دەربڕیوە. وە لەبەر ڕۆشنایی یەکانی مانیفێستو هەلومەرجی کۆمەڵگای ئەو سەردەمەی روسیاو جیهان توانیان چینی کرێکارو تویژە

زەحمەتکێشو چەوساوەکان ڕێکخراو بکەن لە حزبی کۆمۆنیستی بەلشەفی و شورا جەماوەری یەکانو ڕاپەرین و شۆڕش بەرپابکەن.وە لە ئاکامدا دەسەڵاتی چینی بۆرژوازی بڕوخێنن و دەسەڵاتو دەوڵەتی هاوچەرخی یەکێتی سۆڤیەت(یەکێتی شوراکان) دامەزرێننو،هەوڵ بدەن بۆ ئاڵوگۆڕی شۆڕشگیرانەی ئابوری سەرمایەداری بۆ ئابوری کۆمەڵایەتی سۆسیالیستی .

شایانی ئاماژە پێدانە جگە لە لینین زۆر تر لە ڕابەرانی جوڵانەوەی کۆمۆنیستی لە ئاستی جیهان دەربارەی مانیفیست قسەوباسیان کردووە سەرنجو تێبینی و ڕۆشنگەریان داوە.

لێرەداش بە بۆنەی سەدو حەفتاهەمین یادی دەرچونی یەوە هەوڵ دەدەم چەند سەرنجێک بخەمە ڕوو لەبارەی گرینگی سیاسی و ڕێکخراوەیی مانیفیستەوە ،کە لە تێزی چینی کرێکار بۆ هێزی تەکخراوەیی خۆی ڕزگاری دەبێت کە لە زۆر جێگادا مارکس و ئەنگلز ئاماژەیان پێداوەو جەختیان لەکردۆتەوە.وە لە دروشمی کرێکارانی جیهان یەکگرن ! دا کە لە ٣ ووشەدا وەک داخوازی یەکو کۆتایی نیشانەی سەرسورماندا کورتیان کردۆتەوە.

***سەرنجی یەکەم :کورتە مێژویەک**

مێژووی دەرچونو بڵاوبونەوەی یەکەم چاپی مانیفێست – بەیان-ی حزبی کۆمۆنیست بە زمانی ئەڵمانی، بە پێی زۆربەی سەرچاوەکان دەکاتە ٣ ڕۆژ بەر لە ڕودانی شۆڕشی ٢٤ شوباتی ١٨٤٨ فەرەنسا . ئەو شۆرشەی ئەگەر هەتا ئێستاش کەسێک بیەوێت لەناوەڕۆکی هەر شۆڕش بگات پێویستە هەردوو شاکارنوسەکەی مارکس – خەباتی چینایەتی لە فەرەنسا و ١٨ برۆمیر لویس بوناپورت بخوێنێتەوە.هەرچەند ئەنگڵز لە پێشەکی یەدا دەڵێت مێژووی بڵاوبونەوەی مانیفێست ١٨ مارسی ١٨٤٨ کە ڕۆژی ڕاپەڕینی جەماوەری شاری میلانۆیە لە ئیتالیا.

مانیفێستی کۆمۆنیست هەروەک مارکسو ئەنگلز خۆیان لە زۆر پێشەکی ونوسینی تر ئاماژەیان پێداوە بەرنامەی هەمو کۆمۆنیستەکانە لە ڕوی تیۆرو پراتیکەوە – النظریة والتطبیق – لە لایەن کۆمەڵەی کۆمۆنیستەکانەوە ،کە ڕێکخراوەکی نێونەتەوەیی کرێکاران بوو دەرکراوە. کۆمەڵەی کۆمۆنیستەکانیش درێژکراوەی یەکێتی زەحمەتکێشانی ئەڵمانیا بوون کە لە ساڵی ١٨٤٥ پێکهاتبون. پاشان ناوی خۆیان گۆڕی بۆ ئەم کۆمەڵەیەو، لە یەکەمین کۆنگرەیان کە لە لەندەن لە ١٨٤٧-٢-٢١ بەستیان ،داوایان لە مارکسو ئەنگلز کرد بەرنامەیەکیان بۆ بنوسن . مارکسو ئەنگڵزیش لەبەر ڕۆشنایی باشە تیۆریو سیاسیو ئابوریو فەلسەفی یەکانیانو، بەڕەچاوکردنی

بەرەو پێشەوەچونی چەندایەتی و چۆنایەتی چینی کرێکارو پێشڕەوی یەکانی ڕەوتی کومونیزمی ناو کرێکاران و بزوتنەوەیەکەیان ، ئەم مانیفێستەیان بەیان نوسی. هەر ئەو کاتیش کە ناوی کۆمۆنیزمیان لێنا نەک سوسیالیزم بۆ خۆ جیا کردنەوەیان بوو لە جوڵانەوەو ڕەوتە سۆسیالیستی یەکانی دەرەوەی بزوتنەوەی کرێکاری. لەوانە شوێنکەوتوانی ڕۆبەرت ئۆوین لە بەریتانیاو فوری یەکان لە فەڕەنسا کە هیچ پەیوەندی یەکان لەگەڵ کرێکاران نەبولەودەورانە. بەڵام هاوکات ڕەوتێکی تر هەبون لەناو جوڵانەوەی کرێکاریدا کە زۆر چالاک بونو ناوی کۆمۆنیزمیان لەخۆیان نابو ئەوانیش ڕەوتی کۆمۆنیستی ئیکاریزم کابێ لە فەڕەنساو ڕەوتی ویتڵنگ لە ئەڵمانیا بون . مارکس و ئەنگڵزیش پێیان باشتر بوو ئەم ناوە لە بەرنامەکەیان بێنن.
ئیتر پاش ئەم یەکەمین چاپ بە زمانی ئەڵمانی ،دوای ٣ ساڵی تر یانی ١٨٥٠ بە زمانی ئینگلیزی لە لایەن مەدام هێلین ماکفیرلین وەرگێردرایە سەر زمانی ئینگلیزیو چاپو بڵاوکراوەیە. بە دوای ئەو دوو زمانە بە دە ساڵ بە زۆربەی زمانە ئەوروپایی و ڕوسی و زۆر زمانی تریش وەرگێڕدرانو بڵاو بونەوە.

جا کاتێک مانیفێست نوسرا ، بە ووتەی ئەنگلز ،هەروەک لە پێشەکی یەک ئاماژەی پێداوە ،کە کۆمۆنیستەکان و کومەڵەکەیان لە زۆربەی ووڵاتانی ئەوروپا کە هەبون ،کاروچالاکی یان قەدەغەکرابوو.تەنانەت ئەو یەکەمین کۆنگرەیەش کە لەندەن بەسترا بە جۆرێک نهێنی بوو. بە تایبەتی دوای کۆنگرەو بڵاوبونەوەی فراوانی مانیفێست لە ئەڵمانیا لە ساڵی ١٨٥٢ دا لە هەڵمەتێکی پۆلیسدا لە شاری کۆڵن زۆربەی کۆمیتەی ناوەندیان دەسگیرکران ،و بە بڕیارێکی قەرەقوشانەی دادگا زۆربەیان چەندین ساڵ خرانە زیندانەوە.ئیتر ئەو ئەندامانەی کۆمیتەی ناوەندنی کە دەسگیر نەکرابوون بە بەیانێک هەڵوەشانەوەی کومەڵەیەکان ڕاگەیاند تابەردەوامی کاروچالاکی کۆمەڵەکەیان نەبێتە هۆی سزای گەورەتر لەسەر دەسگیرکراوەکانو دەسگیر کردنی خۆشیان. ئەم جگە لەوەی کۆمەڵێک هۆکاری تر هەبو وای کرد کە هەڵیوەشێننەوە. بێگومان دوای ئەم ڕوداوانەش ئیتر بە فەرمی مارکس لە زۆربەی ووڵاتانی ئەوروپا فەرمانی دەسگیرکردنی لە لایەن پۆلیسەوە بۆ دەرچوبو و یاساغی ڕاگەیەندراو پۆلسی نهێنی زۆرێک لە ووڵاتەکانی ئەوروپا بە شوێنەوە بون تا دەسگیرو زیندانی بکەن.
هەڵبەت هەمو تەمەنی یەکێتی زەحمەتکیشانی ئەڵمانیاو کومەڵەی کۆمۆنستەکان لە ساڵی ١٨٤٥ تا ١٨٥٢ بوو.وە لەوماوەیەدا ئەو تێزە بەناوبانگەیان خستە ڕوو و جەختیان لێکردوە کە دەوڵەت چینی کرێکار تەنها بەهێزی یەکگرتوانەی ڕێکخراوی خۆیان ڕزگاریان دەبێت

.ئەمەشیان لە دروشمێکی سەرسوهێنەری سێ ووشەیی کرێکارانی جیهان
یەکگرن !دا کورتیان کردوەو وەک داخوازی و داواکاریەکو فەرمانێک
لە سەراتا وکۆتا بەشو بڕگەی مانیفێستدا نوسی کە دەڵیت: با چینە
چەوسێنەرەکان بەرامبەر شۆڕشی کۆمۆنیستی سەر تا پایان بەتەلەرزین.
کرێکاران لە شۆڕشەکەیاندا هیچ لە دەست نادەن، بەڵام جیهانێک
بەدەست دێنن . کرێکارانی جیهان یەکگرن !

دە ساڵ دوای هەڵوەشانەوەی کۆمەڵەی کۆمۆنیستەکان ئیتر مارکس و
ئەنگلز بە هاوکاری هاوڕێیانیان یەکەمین ئەنتەرناسیونالیان لە٢٨-
٨- ١٨٦٤ پێکهێناو تا ساڵی١٨٧٤ نزیک بە دە ساڵ – لەهەندێک جێگا
دەلێن نۆ ساڵ – لە ژێر ئاڵای ئەنتەرناسیونالی یەکەم کاروخەباتی
ڕێکخراوەیان کرد .ئیتر لەو ساتەوە مانیفێست وەک بەرنامەکی تەوری
و پراکتیکی سیاسی و دروشمەکەی کرێکارانی جیهان یەکگرن ! کە
سەرەتا لە کۆڕەی کۆمۆنیستەکان تەنها لە ناو ژمارەیەکی کەمی
کرێکارانی ئەو ٣ ووڵاتەی فەرەنساو ئەڵمانیاو بەریتانیا ڕەواجی
هەبوو، دوایی بونە بەرنامەو دروشمی زۆربەی کرێکاران و
کۆمۆنیستەکانی ئەوروپاو ڕوسیاو ئەمریکاو بەشێک لە ئاسیاش کە هێشتا
بۆرژوازی وەک چینێک لەگەڵ کرێکاران هاوپەیمانی خەبات بونو ملیان
لە ژێر خاچو شمشێری دەسەڵاتە دەرەبەگی یەکانی تزاری ڕوسی و
ئیمپراتوری ئیسلامی عوسمانیدا بوون.

ئێستا دوای ١٧٠ ساڵ لە دەرچونی یەکەم چاپی ئەم مانیفیتسە ئەمڕۆ
سەرەڕای هەمو دژایەتی و ڕیگیری یەکان لە دژی ئەو تیۆرو پراکتیک و
تێزو دروشمانەی کە لە مانیفێستدا هاتوە لە لایەن سیستەمی
سەرمایەداری و دەوڵەتو ڕژێمە بۆرژوازی یەکانی ووڵاتانەوە بە
دیموکراسی و دکتاتوریانەوە کە دوو ڕووی دەسەڵاتدارێتی چینی
بۆرژوازین ، بەڵام چاپو بڵاوبونەوەی بە زۆربەی هەرە زۆری زمانە
جیهانی یەکان لەهەمو لادەو گۆشەکو شارو ووڵاتێکی ئەم دونیایەدا
،زیاترە لە کتێبی ئینجیلو تەوراتو قورئان ،کە بە هەمو شێوازێک
هەمو دەسەڵاتەکانی چینی بۆرژوازی جیهانی بە پاراستنی بەرژەوەندی
خۆیان درێخی ناکەن لە چاپو بڵاوکردنەوەی. هەروەها لەم ١٧٠ ساڵەدا
هەزاران حزبی کۆمۆنیست لە دەوری ئەم مانیفیستە پێکهاتوە لە
ووڵاتانی دونیادا .جا ئەگەرچی هەر بە ناویش بێت ئەمڕۆ ئەو ڕاستی
یە دەردەبڕیت کە ئەم مانیفیستەو دروشمەکەی بۆتە هێزێکی سیاسی و
کۆمەڵایەتی . وە دەیان شۆڕشی کرێکاریش ڕویان داوە لە ژێر ڕۆشنای
یەکانی مانیفێستدا . بە تایبەتی لە ووڵاتانی ئەوروپا ،کە هەڵگری
ناوەڕۆکی پەیامی مانیفێست بونە.لە دەیان شۆڕشدا کرێکاران بە هێزی

ڕێکخراویان توانیویانە دەسەڵاتی بۆرژوا بخەنە مەترسی تەواوە یاخود وەک شۆڕشی کۆمۆنی پاریس
لەساڵی ١٨٧١ دا بۆ ماوەی چەند مانگ دەسەڵات بگرنە دەست. بەڵام بەهۆی ڕادەی ڕێکخراو نەبونی پێویست لە حزبی سیاسی و ڕێکخراوی جەماوەری وەک شوراکاندا بۆ ئاسۆو ئامانجو بەدیلی کۆمۆنیستییەوە نەیان توانیوە بە تەواوی دەسەڵاتی بۆرژوا بڕوخێننو دەسەڵاتی خۆیان دامەزرێنن.وە بەهێزی سەرکوت لە لایەن چینی بۆرژواوە ،وەک لە فەرەنساو ئەڵمانیا زۆر ووڵاتی تری ئەوروپا ڕویاندا ڕاپەڕین و شۆرشەکانیان شەڵاڵی خوێن کران. بەڵام لە نێو هەمو ئەو ڕاپەڕین و شۆرشە کرێکاریانەدا سەرکەوتنی شۆرشی سۆسیالیستی کرێکاری ئۆکتۆبەری ١٩١٧ بە ڕابەری لینین و بەلشەفی یەکان کە لە ئاکامدا چینی بۆرژوایان لە دەسەڵاتدا هێنایە خوارەوەو ڕوخاندیان و دەسەڵاتی شورا کرێکارانو خەڵکی زەحمەتکیش دامەزرا. ئەگەر چی تەنها دە ساڵێکیشی خایاند ،بەڵام ئەوە قوەی تێگەیشتنی لینین و حزبی کۆمۆنیستی بەلشەفی ئەو کاتە دەگەنێت لە مانیفێست.
ئەم دوو تاقی کردنەوەیە لە گرتنە دەستی دەسەڵاتی سیاسی چینی کرێکارو هەمو توێژە بەبەشو چەوساوەکان ڕاستی ناوەڕۆکی پەیامی سیاسی و ڕێکخراوەیی مانیفێستیان سەلماند وەک لە تێزی چینی کرێکار تەنها بەهێزی یەکگرتوی خۆیان ڕزگاریان دەبێت کە لە دروشمی کرێکارانی جیهان یەکگرن کورتیان کردەوە.

سەرنجی دووەم: ڕۆڵی شۆڕشگێرانەی کرێکاران وەک لە مانیفێستدا هاتووە..

بۆ ئەوەی لە دەروازەی کورتە مێژوویی یەکەوە زیاتر بچینە ناوەڕۆکی ئەو تێزو دروشمەی کە دەوڵەت ڕزگاربونی چینی کرێکاربە هێزی ڕێکخراوی سەربەخۆی خۆیان دابین دەبێت و دروشمی کرێکارانی جیهان یەکگرن ! کە ئاکامی پەی بردنی مارکسو ئەنگلزە بە پێگەی شۆڕشگیری یەکەی چینی کرێکار وا پێویست دەکات چاوێکی خێرا بە دووبەشە سەرەکی یەکەی مانیفێستدا بخشێنین.
سەرەتا مارکسو ئەنگلز لە پێشەکی یەکی کورتەوە دەستیان پێکردوە وەک زۆر کتێبو بەرنامەی ترکە لە دێرینەوە تا ئێستاش بۆتە نەریتێکی باوی زۆربەی نوسین ونوسەرەکان. لەو پێشەکی یەدا ئاماژە بەوە دەدەن کە چۆن ئیتر کۆمۆنیزم تەنها دونیایەکی خەیاڵ پڵاوی نی یە وەک لە کتێبی ئیکاریزمی کایەو فوری یەدا هاتوە. بەڵکو بۆتە ڕەوتێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی ڕیشدارەو ،بەهێزی ناو کرێکاران و جوڵانەوەی کرێکاری لە هەمو ئەوروپاداو، بە ئاشکرا لە ڕێکخراوی

کۆمەڵەی کۆمۆنیستەکاندا خۆی نواندوە .وە ئەمەش بەتە مەترسی یەکی گەورە لەسەر دەسەڵاتی چینی بەرژوازیو سیستەمە سەرمایەداری یەکەی ئەو ووڵاتانە، بە تایبەتی لەهەر ٣ ووڵاتی فەرەنساو ئەڵمانیاو بەریتانیا،ولەبەر دەم دەروازەی شۆرشەکانیاندان.

ئەم مەترسی یەش وای لە چینی بەرژوازی هەمو ئەوروپاو، تەنانەت ئەمریکاش کردوە، کە هەمویان لە جەرەها پەیماندا یەکبگرن بە لەناوبردنی ئەو تارمایی یە.هەر ئەم مەترسی یەشە کە وای لە چینی بورژوا زی کرد لەهەر کوێیەک لە دەسەڵاتدا بێت هەمو ئۆپۆزیسیونی خۆیان بەهەر شێوازێک بو بن بە کۆمۆنیست لە قەڵەم بدەن.هەرچی باڵی ئۆپۆزیسیۆنیشە باڵی فەرمانڕەوا بە کۆمۆنیست تۆمەتبار کردوە.وە باشترین بەڵگەش بە بون بەهێزی کۆمۆنیستەکان ڕاستەقینەکان هەڵمەتی ڕاونانو دەسگیر کردنو زیندانی کردنی ڕابەرانی بزوتنەوەکەوە بوو .تەنانەت ئەوانەی کۆمۆنیستیش نەبونو سەر بە ڕەوتەکانی تری ناو جوڵانەوەی کرێکاری بون هەمان تۆمەتیان دەدایە پاڵیان و ڕاویان دەنان . بە تایبەتی لەوکاتانە داخوازی کەم کردنەوەی کاتی کارکردن بە هەشت سەعات کار، کە لە هەندێک شوێنی کار تا هەژدە سەعات کارکردن بوو،بە تەواوی تێکەڵ بو بو لەگەڵ سیاسەتو تێزو دروشمەکانی کۆمەڵەی کۆمۆنیستەکان و مانیفێستەکەیان هەروەک لە بەشی دووەمی داخوازی یە بەپەلەکاندا هاتبوو.
ئێستا با چاوێکی خێرا بە بەشی یەکەمدا بخشێنین تا بزانین پەیوەندی و پێگەی کرێکاران لەگەڵ بەرژواکاندا چی یەو چونە؟

سەرنجی دووەم :
بەشی یەکەم:بەرژواکان و پرۆلیتارەکان ..

لە بەشی یەکەمدا قسەو باس لەسەر بەرژواکان و پرۆلیتارەکان دەکەن .ناوەرۆکی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەم دوو چینە وەک دوو هاوکێشەی حەتمی و پەیوەستی یەکتر شیدەکەنەوە.
تا ئەو جێگایە دەگەڕێتەوە بە چینی بەرژواوە قسە لەسەر سەرهەڵدانی چینی بەرژوازی بە درێژایی مێژوو، و ڕۆڵی شۆرشگێرانەی ئابوری و سیاسی و فکری و کەلتوری ئەم چینە دەکەن . بە تایبەتی لەو کاتانەی کە هێشتا بەرژوازی (ووشەیەکە لە زمانی فەرەنسی یانی دانیشتوانی شار) لە ژێر دەسەڵاتی فیودالی و خاچی کڵێساو قەشەکاندا جەرەها باجو سەرانەیان دەداو دەچەوسانەوە.ئەمە جگە لەوەی ئاماژە بە پەیوەندی و هاوکاری و هاوپەیمانی خەباتکارانەی نێوان کرێکاران و بەرژوازی دەدەن لە دژی دەسەڵاتو سیستەمی فیودالی وەک لە پێشەوەش باسمان کرد.

لە ڕوانگەی ماتریالیزمی مێژوویی یەوە قوناغ بە قۆناغو، زۆر بە وردی و ڕۆشنی ، ئاماژە بە سەرهەڵدانی چینی بۆرژوازی دەدەن لەهەمو ڕویەکەوە .

بە تایبەتی سەرهەڵدانو پەرەسەندنی شێوازی ئابوری بورژوازی لە ژێرەوە کە بنکۆڵی سیستەمی ئابوری فیودالی دەکەن. هەتا دەگاتە ئەوەی ئیتر چینی فیودالی باڵادەست لەڕووی ئابوری و کۆمەڵایەتی و کەلتوری یەوە خود بە خود هەرەس دێنێت و تەنها دەسەڵاتیکی سیاسی لاوازی بە دەستەوە دەمێنێت.هەر ئەمەش وای لێکردن بەشێک لە دەسەڵاتە فیودالەکان بە بێ ڕاپەڕینی سەختو توندو تیژو خوێناوی ،وەک لە زۆربەی شۆڕشە بورژوازیەکاندا ڕویانداوە، لەهەندێک ووڵاتی تر، بە تایبەتی لە بەریتانیا ،ڕونەداو دەسەڵاتی پاشایەتی دەسبەرداری دەسەڵاتی سیاسی ڕەها بێت و مل بدات بە ڕیفۆرمە سیاسی یەکانو دەسەڵاتی دەستوری.هەروەک ئێستاش دەیان بینین دەسەڵاتەکەیان زۆر ڕوکەشی یە .وە بەمەش لە دەسەڵاتی ڕەهای سەرکوتگەری بیان ڕوتێنەوەو لە چوارچیوەی دەستورو یاسا پێویستەکانی بۆرژوازیدا ،کە دەزگای پەرلەمانو حکومەت و قەزای هەڵبژێردراوەو رەنگدانەوەی سیستەمی ئابوری سەرمایەداریی قەتیسیان کەن.

لە دوای شیکردنەوەو هەڵویست گرتن لەسەر دەوری شۆرشگێرانەی بۆژوازی لەو دەورانە و پاش بە دەسەڵات گەیشتنی، ئیتر دەنە سەر بەشی دوەمی ئەم هاوکێشەیە کە پرۆلیاریا، یانی چینی کرێکارە.

لەم ڕوەوە ئاماژە بە ڕۆڵو پێگەی ئەم چینە دەکەن لە سایەی دەسەڵاتی بۆرژواو سیستەمە ئابوری یەکەی و کەشفی گەورەترین هەقیقەتی ئابوری دەکەن کە ئەویش بەرهەمهیانی زیدەبایی یە لە چوارچێوەی ئەم پەیوەندی یە ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی یە.جا ئەم کەشفە کە مارکس پێش ئەنگلز پێی گەیشتوە هەروەک خۆی لە زۆر جێگا باسی دەکات و دەڵیت(بیری بنەمایی – فکری اساسی – لە مانیفیستدا ئەوەیە کە بەرهەمهێنانی ئابوری و ئەو پێکهاتە کۆمەڵایەتی یەی کە لێیەوە دەتە کایەوە لە هەمو سەدەیەکی میژوویدا، میژووی سیاسی و بیری ئەو سەدەیە پێکدێنێت.ئەنگلز ئەمە لە پیشەکی چاپێکدا لەندەن لە ڕێکەوتی مانگی شەشی ١٨٨٣ ئاماژە پێ دەدات.

ئەنگلز هەروەها دەڵێت ئەگەر چی خۆی پێش ئەوەی مارکس بە یەکەمجار ببینێت کتێبی بارو گوزەرانی چینی کرێکار لە بەریتانیای نوسیوەو ناوەڕۆکی ئەو بیرۆکەکەی کە لەم کتیبەی خۆیدا هاتوە لای مارکسیش

هاتوە. بەڵام کاتێک ئەو لە جارێکی تر لە بروکسل ساڵی ١٨٤٥ مارکسی دیوە ئەو زۆر بە قوڵترو ڕیشەیی تر و هەمەلایەنە تر پێی گەیشتوەو ئەو بیرەی تەواو کردوەو دایڕشتوە لە چەندین نوسراودا. هەر بۆیەش زۆر بە تەوازوعەوە دەڵێت پەیوستە تەنها ناوی مارکس دابنین لە کەشف کردنی ڕاستی ئەم تێورو تێزە ئابوری و کومەڵایەتی و سیاسی یانە. جەخت لەوەش دەکاتەوە کە ئەم کەشفەی مارکس، کە کرۆکەکەی لە کەشفی زیدەبایی کە ئاکامی فرۆشتنی هێزی کاری کرێکارانە بە چینی بۆرژوا خۆی دەبەنێتەوە، بە قەد کەشفی داروین لە بواری زانستی بایۆلۆژیدا گرنگو کاریگەری هەیە لە مێژووی کۆمەلایەتیدا. وە دوای مەرگی مارکسیش ئەنگلز یەکەم کەس بو کە ناوی تێوری شۆڕشگێرانەی مارکسیزمی لینا وەک تێوری شۆڕشگێرانەی چینی کرێکار بە شۆڕشی کرێکاری وگرتنی دەسەڵات لە ڕێگای روخانی دەسەڵاتی بۆرژوازی و بنیاد نانی سۆسیالیزم و کۆمەڵگای کۆمۆنیستی ئینسانی تەواو.

بەشی دووەم: پرۆلیتارەکان و کۆمۆنیستەکان…

لە بەشی دووەمی پرۆلیتاریاو کۆمۆنیستەکاندا بە پرسیارێک دەست بە ڕونکردنەوەی ئەم هاوکێشەیە دەکەن و دەڕۆن بە شێوەکی گشتی هەڵویستی کۆمۆنیستەکان بەرامبەر پرۆلیتارەکان چۆنە؟ هەر بە یەک ڕستەش وەڵامێکی سادەو ڕۆشن وەک هەڵوێستی کۆمۆنیستەکان بەرامبەر پرۆلیتارەکان دەدەنەوە دەڵێن کۆمۆنیستەکان، کە مەبەستیان لە خۆیانەو ڕێکخراو بون لە کۆمەڵەی کومونیستەکان، کە ڕابەرانی تێوری و سیاسی وفکری یان بون، هیچ بەرژەوەندی یەکی جیاوازیان لە کرێکاران نی یە. تەنها جیاوازی یەک کە هەیان بێت لەگەڵ بەشەکانی کرێکاران وحزبە کرێکاری یەکانی تر ئەوەیە کە کۆمۆنیستەکان رەچاوی هەمو بەرژەوەندی یەکانی ئێستاو داهاتوی بزوتنەوەی کرێکاری دەکەن کە خۆی لە ڕیفۆرم و شۆڕشدا دەبینێتەوە تا گەیشتنی کرێکاران بە دەسەڵاتی سیاسی لە ڕێگای ڕوخانی دەسەڵاتی چینی بۆرژوازی یەوەو، پاشان لە ڕیشەکێشانی شێوازی ئابوری سەرمایەداری کە بەهۆی خاوەندارێتی تایبەتی ئامرازەکانی بەرهەمهێناوە کرێکاران بە بەرهەمهێنان بەکرێ دەگرن بە دانی کرێیەکی کەم کە تەنها بەشی بژێوی یەکی سەرەتایی و مەمرەو مەژیان دەکاتو زێدەبایان لە وەردەگرن. ئەم زیدەبایی یەش سەرچاوەیی هەمو سودو قازانجەکان و کەڵەکەی سەرمایەکانیانو، تەنانەت درێژەدان بە دەسەڵاتی بۆرژوازی بەهەمو دامودەزگا سەرکوتگەرەکانی یەوە. جا لە هەمان کاتدا ئەم واقعی بەرهەمهێنانە خود بەخود کرێکارانی لە شوینی کارو ژیانیان ڕێکخستوە بە تایبەتی لە ژیر یەک میچی - سقف - کارگەو شوێنی کاردا

بونەتە خاوەنی خودبەخودی هۆشیاری خەباتی ئابوری خۆیان هەمیشە مافو خواستە ئابوری یەکانیان دەخەنە ڕوو.

بەڵام تا ئەو جێگایەی پەیوەندی یان بە کۆمۆنیستەکانەوە یەوە ئەوەیە کە کۆمۆنیستەکان لە ڕێگای ڕێکخراوبونیانەوە هەمو بەشە پێشرەوەکەی کرێکاران ڕێکدەخەن لە حزبی سیاسیوهەروەها لە ڕێکخراوەی جەماوەریدا و ئامادەیان دەکەن بۆ شۆڕش . کرۆکی ئەو شۆرشەش بریتی یە لە هەڵوەشانەوەی پەیوەندی یە ئابوری و کۆمەڵایەتی یەکەی بۆرژوازی کە لەسەر موڵکداری تایبەت وەستاوە.وە لە جێگایدا پەیوەندی موڵکداری گشتی جێگیر دەکەن.
خاڵی گرینگ لەم بەشەدا کە کرۆکی دروشمەکەشە ئەوەیە ، کرێکاران وەک ئاماژەمان پێدا شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری ناچاری کردون بە جۆرێک لە ڕێکخراوبون هەر بۆیەش خود بەخود کرێکاران هەمیشە بیر لە زیاد کردنی کرێو باش کردنی هەلومەرجی کار کردنو بردنە سەری ئاستی گوزەرانی خۆیان و ماڵومناڵانیان دەکەنەوە. تەنانەت خۆیان لە ڕێکخراوی پیشەیی و جەماوەریشدا ڕێکدەخەن.

بەڵام گرینگتر لەمە بەرزکردنەوەی ئەم جۆرە لە ڕێکخراو بونەیە تا ئاستی ڕێکخراوبونی سیاسی کە کرۆکەکەی ڕێکخراوبونی حزبی و حزبی کۆمۆنیستی یە .ئەمەش بە مەبەستی هەم باشتر و ئاسانترو خێراتری خواستە ئابوری و کۆمەڵایەتی یەکانیان هەم کۆتایی هێنان بە سیستەمی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری و دەسەڵاتی بۆرژوازی و گرتنە دەستی دەسەڵاتی خۆیان و گۆڕینی شێوازی ئابوری سەرمایە لە ڕێگای بە کۆمەڵایەتی کردنی ئامرازەکانی بەرهەمهێنان.جا بانگەوازو داخوازی و هۆشداری یەکەی کرێکارانی جیهان یەکگرن کرۆکەکەی بریتی یە لەوەی کە کرێکاران بە ئەوەی پەیامە مێژویی و ئینسانی یەکەیان جێبەجێ بکەن کە کۆتایی هێنان بە چەوسانەوەی ئینسانە لە لایەن ئینسانەوەو لە ڕێگای لەناو بردنی موڵکداری تایبەتی بۆرژوازی و سیستەمی سەرمایەداری یەوە پێویستە حزبی سیاسی شۆڕشگێری خۆیان پێکبێنن .جا هەر کەسو لایەنێکش کە زیاتر بانگشەی کۆمۆنیستی بکات ئەگەر ئاوا مانا سیاسی و حزبی یەکەی وەرنەگرێت ئەوە ئیتر لە کرۆکی مارکسیزم نەگەیشتوە.

لە ڕویەکی کەوە مانیفیست پێمان دەڵێت جیاوازی نیوان شۆڕشە بۆرژوازی و کرێکاری یەکان لە کرۆکدا ئەوەیە کە شۆرشە بۆرژوازیەکان پیش ئەوەی شۆڕشە سیاسی یەکەی بکات شۆڕشە ئابوری یەکەی زۆر لە سەرخۆ لە چەند سەدە لەوەبەرەوە ئەنجامداوە لە دژی سیستەمی دەرەبەگی .یانی ئابوری سەرمایەداری لە هەناوی سیستەمی

ئابوری دەرەبەگی سەریدەرهێناوە لە ژێرەوە لە یەکو دوو سەدەی رابردوەوە. بەڵام شۆڕشی سیاسی یەکەی تەنها کاری گۆڕینی تەنها سەرخانو دەسەڵاتی سیاسی یە. بەڵام شۆرشی کرێکاری بە پێچەوانەوە یەکەمجار ئاپۆڕینی سیاسی دەکاتو دەسەڵاتی سیاسی هەمەلایەنەی بۆرژوازی دەروخێنیت و دەسەڵاتی سیاسی خۆی جێگیر دەکات. تەنانەت پەیوەستە هەمو دەزگاکانی بۆرژوازی لەناوبباتو دەسەڵاتو دەوڵەتی خۆی لە جێگای دابمەزرێنێت. ئەوکاتە هەنگاو هەڵدەگرێت بە شۆرشە ئابوری یەکەی. وە لە راستی یەکدا دەبێت لە شۆرشی بۆرژوازی یەکاندا رابردوو بەسەر داهاتودا زالە بەڵام لە شۆرشی کرێکاری و کۆمۆنیستی یەکاندا ئەوە داهاتوە زالە بەسەر رابردوودا. ئەم تیزانە ئەگەر چی لە مانیفیستدا هاتون بەڵام لە زۆر شوێنی تریش بە روونی باسی کردون. بە تایبەتی لە یانزە تیزەکەی لەسەر فیورباخ. تێزەکانی فیورباخ ڕاستە رەهەندی ئینسانیان هەیە بەڵام لەهەمان کاتدا ناوەڕۆکێکی چینایەتیان هەیە. کاتێک لە یەکێک لە تیزەکان دەڵێت فەیلەسوفەکانی پێشتر تەنها دونیایان لێکداوەتەوە بەڵام گرینگ گۆڕینیەتی. پرسیارێکە ئەوەیە چۆن دەگۆڕێت و کێ دەیگۆڕێت. دیارە مەبەستی چینی کریکارو ڕۆڵی شۆڕشگێڕێتی یەکەتی.

بە کورتی ئەنجامگیری لەسەر گرینیگی سیاسی و ڕێکخراوەیی چینایەتی کرێکاران و کۆمۆنیستەکان وەک بەشی پێشڕەوی کرێکاران لە پەیوەندی یان لەم بەشەدا ئەونو ئاشکرا دیارە وەک لە تیزو دروشمەکەش کورتیان کردۆتەوە کە مەبەستیانە کرێکاران پیویستە لە رووی سیاسی حزبی یەوە یەکبگرن تا دەسەلاتی بۆرژوا بە راپەرین بروخێنن بە تەواوی و دەسەلاتو دەوڵەتی چینایەتی خۆیان دامەزرێنن. لە یەکەم هەنگاوەشدا پیویستە ئەو دەخالەتە بە گەرینی ریشەیی کە خودی شۆرشە ئابوری یەکە دەست پێ بکەن بە بەرقەراربونی ئابوری سوسیالیستی کە هەنگاوی یەکەمە. وە جێخەت لەوە دەکەنەوە کە ئەم هەنگاوانە لە هەر وڵاتیکەوە بە وڵاتیکی ترو لەهەر سەردەمێکدا ئەگەری هەیە جیاواز بیت. لەرەدا سۆسیالیزم وەک هەنگاوی یەکەمی شۆرشی کرێکاری دادەنین هەتا هەنگاوی دووم دەسپیدەکات کە کۆمۆنیزمە لەسەر بنەمای تیزە بەناوبانگەکەی تریان بەڕێوە دەچێت کە دەڵێت: لە کۆمەڵگای کۆمۆنیستی تازەدا پەرەسەندنی ئازادی هەمو ئینسانێک مەرجی پەرەسەندنی ئازادی هەمو ئینسانەکانە.

هەڵبەت لە مانیفیستدا بەشی سێهەمیش هاتوە لەگەڵ کۆمەڵیک سەرنجو تیبینی لەسەر هەڵوێستگرتنی حزبی کۆمۆنیستەکان بەرامبەر حزبە ئۆپۆزیسیونەکان ئەو سەردەمە بەلام بەرچاو کردنی ئەوەی کە بەشی

یەکەمو دووەم بە درێژی و ڕوونی باسی پیگەو رۆڵی شۆرشگیرانەی پرۆلیتاریا و گرینگی سیاسی و رێکخراویی یان دەخاتە روو هاوکات کاکڵەی تیورو پاکتیکی شۆرشگیرانەی مانیفیستە بویە ئیمەش بە پێویستمان زانی سەرنجەکانمان لەسەر ئەم دووبەشە چەق ببەستەت. بە نیسبەت بەشی سێهەم و سەرنجو تەبەنییەکانیان لەسەر شیوازی هەلوێستی کۆمۆنیستەکان باردودخەی ئەوساو ئیستا تەنانەت دەورانی لینینش ئەوەندە گۆراوە هەر بویە وەک ئەنگلز لە دوای پیشەکی شوباتی ١٨٩٣ دا ئاماژەی پیدەدات جگە لە باسە بنەمایی یەکانی کە لەو بەشەدا هاتوە زۆر شتی ناکەیت وەک سەرچاوەیەکی سەرەکی چاوی لێبکرێت

سەرنجی سێهەم :

ئەنجامگیری یەکی کورت:

ئەگەر ئەمرۆ دوای سەدو حەفتا ساڵ لە بڵاوبونەوەی یەکەم چاپی مانیفیست بەراوردی ئەم نوسراوەیە بکەین لەگەڵ هەمو ئەو کتێبانەی، جا هەر ناوو ناوەڕۆکێیان هەبێت ، لەم مێژوەوە نوسراون و بڵاوبونەتەوە، دەگەینە ئەو ئەنجامگیری یە کە هیچ نوسراو کتیبو بەرنامەیەک وەک لەسەرەوە سەبارەت بە ئینجیل و تەوراتو قورئان و..ئاماژەمان پێدا نەیان توانیوە بە ئەندازەی ئەم کتێبە بچوکە کاریگەریان هەبوبێت لەسەر کۆمەڵگای مرۆقایەتی بە تایبەتی ڕێگای رۆشنی ڕزگاری یەکجاری نیشاندابیت بە تیوری یەکی شۆرشگێرانەو بابەتیانە. ئەمەش بێگومانە دەگەرێتەوە بە دوو هۆکار :

یەکەم: پێگەو ڕۆڵی شۆڕشگێرانەی چینی کرێکار- پرۆلیتاریا – لە کۆمەڵگای مرۆقایەتییدا کە دوا پێیامی وەرچەرخانی شۆڕشگێرانە بە شێوەی حەتمی کەوتوتە ئەستەی . ئەم چینە تا کۆمەڵگای مرۆقایەتی رزگار بکات لەهەمو شێوازەکی چەسانەوەو کۆمەڵگایەکی کۆمەنیستی جیهانی بەدی بێنێت کە تیایدا هەروەک لەوەشدا هاتوە کە چینی کریکار لە ڕیگای شۆرشکەیەوە خۆی و بۆرژوازیش لەناو دەبات ئیتر قسەیەک نامینێت لە چینە کۆمەڵایەتی یەکانو چەوسانەوە.

دووەم: ڕۆڵی مارکس لە دانانی ئەم تیۆرە شۆڕشگێرانەیەوەو پێی بردنی بەوەی کە تەنها پراکتیکی ئەم چینە دەتوانێت ڕێکبەتەوە لەگەڵ ئەم تیورە .چونکە تاکە چینەکە لەهەمو مێژووی کۆمەڵگاکان تا ئێستا کە تاسەر شۆڕشگێرەو ئەرکی کۆتایی پێهێنانی چەوسانەوەش لەسەر ئەستوی ئەم چینەیە.هەر لێرەوەشەوە تیۆرەکەی مارکس بوە تیۆری شۆرشگیرانەی ئەم چینەو ناوی مارکسیزمی لینرا کە ڕێگای ئازادیبەخشی نەک هەر کرێکاران بەڵکو هەمو مرۆقایەتی یە.

لەم ریگایەشدا هاوڕێیەتی ماركسو ئەنگلزیش بونە ئەو هاوڕێیەتی یە كە هەرگیز مێژووی مرۆڤایەتی نە بە خۆیەوە دیوەو نە دەیبینێت. ئەمەش لەو دەسەزیە هەمەلایەنەدا دەردەکەوێت کە ئەنگلز بە ماركس هەیبو كە جگە لە هاوبەشی لە داهێنانو داڕشتنی ئەم تیۆرە بەڵام ئەو هەمو كات ناوی ماركسی لە پێش خۆیەوە داناوەو، سەرەنجامیش دوای مەرگی ماركس تەنها ناوی ماركسی لكان بەم تیۆرەوەو كردی بە ماركسیزم.

موزەفەر عەبدوڵا
٢٠١٨-٢-٢١

شەڕی کۆمەڵێ لاوەکەی هەولێر ئاکامی زاڵی چ سیاسەتێکە..!؟ … موزەفەر عەبدوڵا

لە ڕۆژەکانی سەرەتای ئەم هەفتەیەوە دیمەنی وەشاندنی شەقو مست و پەلاماردانی پڕ ڕقو توڕەیی وگیانی تۆڵە سەندنەوەی دڕندانەی کۆمەڵێک لاو لەناو جەرگەی بازاڕی شاری هەولێر، کە هیچ کەس نەیدەتوانی بەریان پێبگرێت، وەک هەورە تریشە لە ڕێگای تۆڕەکانی پەیوەندی یە کۆمەڵایەتی یەکان ،و پاشان دەزگاکانی ڕاگەیاندنی لەسەر ئاستی ناوخۆو، تەنانەت دەرەوەش بڵاو بوەوە.
ئەم دیمەنەش بوە مایەی نوسینی هەزاران کۆمێنت و ووتار، بە چەپو ڕاستدا ،کە بە داخەوە بە زۆری بەنزینیان دەکرد بەسەر ئاگری ئەم شەڕەی لاوانەداو، گیانی نەتەوە پەرستی و فاشستیان زیاتر خۆشدەکرد .
بۆیە هەم دیمەنەکەو هەم هەڵوێستگیری یەکان پێویستە بمانخانە بەردەم پرسیاری ئەوەی ئاخۆ چ سیاسەتو کەلتورێک زاڵە بەسەر ئەم کۆمەڵگایە دا کە وا دەکات کۆمەڵێک لاوی زانکۆ کە بە گەشت هاتون لەگەڵ کۆمەڵێک لاوی تر بکەونە ئەم شەڕە پڕ ڕقو تۆڵە سەندنەوە دڕندانەوەیە لە یەکتر ؟
بۆ زیاتر ڕۆشنکردنەوەی ناوەڕۆکی ئەو سیاسەتو کەلتورەی کە لە پشت ئەم جۆرە شەڕانەوەیەو زاڵە بەسەر کۆمەڵگادا لە ئاستی کوردستان و

عێراقو تەنانەت ناوچەکەو جیهانیش ،وا پێویست دەکات ئاماژە بە کۆمەڵەک بەڵگەو فاکتی زیندوی واقعی دەورانی دەیەکانی پێش ئاڵوگۆڕە گەورە جیهانی و ناوچەیی یەکانی سەرەتای نەوتەکان بکەین کە بوە هۆی زیاتر قوڵکردنەوەو کۆمەلایەتی کردنەوەو ڕەسمیەت دان بەم سیاستو نەزعەی قەومپەرستانەو خیلەکیانەو هاوکات ئاینی و تایەفی یانە کە کاریگەری یەکانی لەم دوو دەدەیە زیاتر لەم ووڵاتانەی وەک عیراق دیارترو کاریگەرترە.
بێگومان هەرکەسێک ئاوڕێک بداتەوە لە تەواوی دەیەکانی پێش نەوەتەکان سەرەڕای بونی ڕژێمکی فاشی قەومی وەک بەعس ،چ لە عێراق یاخود زۆر ناوچەی تری دونیا ،هاوکات بونی ستەمی قەومی وچینایەتی هەمەلایەنەیە لەوەتەی دەوڵەتی عیراق و ئەم ووڵاتانەی تر لەسەر بنەمای قەومی و ئیسلامی ناسنامەی بۆ دانراوە لە نزیک بە سەد ساڵی رابردوو ،بەڵام بڕوا ناکەم لەهەمو شارەکانی عێراقو ووڵاتانی تر، چەند دیمەنێکی ئاوا شەڕی پڕ ڕقو قینەی قەومپەرستانەمان بەرچاو کەوتبێت. ڕژێمی فاشی بەعسی قەومی دەسەڵاتە قەومی یە عرەب ی یەکانی پێش ئەویش ،و هەمو هاوشێوەکانی لە ووڵاتانی تریش سەرەڕای هەمو هەوڵێکیان بۆ دروست کردنی ڕقو قینەی قەومی تەنانەت لە لایەن دامودەزگا جاسوسی یە سەرکوتگەرەکانیشیانەوە بەڵام هەر نەیان توانی ئەو ئاسۆ و ئامانجە سیاسی یەیان بکەنە بیروباوەرو کەلتورو نەریتی باوی کۆمەڵایەتی.
ئەو کاتە خەڵکی کوردستان، بە تایبەت لاوان ،برەشتنایا بە هەمو شارەکانی عێراق و خەڵکی شارەکانی ئەویش بهاتنایا بۆ کوردستان قەد شایەدی دیمەنێکی خۆ بە خۆی ئاوای لاوان نەدەبوین کە ئێستا لەم چەند ساڵە لە شارەکانی کوردستانو عیراق چەندین دیمەنی وامان بەرچاوکەوتوە.
لە کاتێکدا ڕژێم بە چەندین شیواز هەوڵی دەدا تەنانەت جلو بەرگ و زمانی کوردی …هتد قەدەغەو بەرەو نەمان بەرێت ،لە پاڵ سیاسەتی بەفەرمی ناسینی حوکمی زاتی . وە لە بازگەکانی ڕژێم شەڕو گیچەڵیشیان بە خەڵکی کورد دەکرد ،بەڵام هەرگیز لە لایەن خەڵکی ئاسایی یەوە توشی سوکایەتی و شەڕو لێدانی ئەو دیمەنەی شاری هەولێر نەدەهاتی.
باشترین نمونەش چیرۆکە ئەفسانە ئاساکانی ڕزگار کردنی خەڵکانێکی ئەنفالە کە چۆن خەڵکی ئاسایی شارەکانی باشوری عێراق ،بە تایبەتی ناوچەی عەرعەر، کە ببوە گۆڕەشاری ئەنفالەکان هاوکاری یان کردون و ڕزگایان کردون لەمەرگ، تەنانەت هەتا کوردستانیش هێناویاننەتەوە سەرەڕای مەترسی گیانی ئەو کارەش بۆیان.
با لە عێراقو ناوچەکە بگوزەرێین، کە ڕژێمی قەومی فاشی وەک بەعس

لەسەر کار بوەو هەوڵی قەڵاچۆنی کردنی خەڵکی کوردستانی داوە، ئاوەیک لە وڵاتانی تری ئەمریکاو ئەوروپا ،بە تایبەتی یەکێتی سۆڤیەتو بلۆکی بەناو سوسیالیستی، بدەینەوە ،سەرەڕای بەرتەسک کردنەوەو تەنانەت نەبونی ئازادی سیاسی و ڕێکخراوەیی ، بەڵام نەک هەر قسە لەسەر ناکۆکی قەومی و ستەمی قەومی نەبوو بەڵکو هەر کەس تەماشای میدیای ئەو دەورانەی بکردایە بۆی دەردەکەوت چۆن چینی بیرو نەریتو ناسنامەی ئینسانی بۆتە دیاردەیەکی باوی ئەو کۆمەڵگایانە.هەر کەس ئازادانە دەیتوانی بە زمانی دایکی و هەر شتێکی تر کە بڕوای پێی بوو بەکاری بێنێت.ڕاستە جیاوازیوچەوسانەوەی چینایەتی و هەژاری و بێکاری هەر هەبو بەڵام نەزعەی قەومی نەک هەر دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی و سیاسی نەبو بەڵکو نەزعەیەکی فەردیش نەبوو بەم رادەیە.قسە کردن بە هەر زمانێک و پەیڕەو کردنی هەر دابونەریتێک وەک جلوبەرگو ئەم شتانە وەک شتو دیاردەیەکی ئاسایی کۆمەڵایەتی چاوی لێدەکرا.

جا کاتێک واقعی هەمو دەیەکانی پێش نەوەدەکان لە ئاستی عیراق و دونیا بەراورد دەکەین لەگەڵ ئەم دوو سێ دەیە ،سەرەڕای پڕوپاگەندەی دیموکراسی و مافی مرۆڤ و گەشەی زانستو تەکنەلۆژیاو، بە گوند بونی جیهانو، پێویستی کەم بونەوەو تەنانەت نەمانی جیاوازی یە قەومیو خێڵەکیو دینیوتایەفیو ئەتنیکیو رەگەزییەکان ..هتد، ئاسمان و ڕێسمان جیاوازی لەنێوان ئەو دەورانەو ئەم دەورانە هەیە.

بۆیە هەمو کەسێک ئەگەر یەک زەڕڕە لە ڕوانگەیەکی ئینسانی یەوە بیر بکاتەوە، بە تایبەتی نەوەی پیش نەوەتەکان ،هەقێتی بپرسێت باشە هۆکاری ئەم جۆرە شەڕانەی نێوان ئەم لاوە کوردزمان و عەرەبزمانانە چی یە؟!

دڵنیام ئەگەر ،وەک وتم ،زەڕڕەیەک لە ڕوانگەو ناسنامەی مرۆڤانەوە بیر بکاتەوەو دەمارگیری نەتەوەیی و خێڵەکی دەرگای میشک و هەستو هۆشی کڵۆم نەدابێت دەگات بەو ئاکامەی کە بەڵێ ئەمە ئاکامی زاڵی ئاسۆو ئامانجی فکری و سیاسی قەومپەرستانەیە وەک ناسنامەیەکی فەرمی لەهەمو جومگەکانی دەسەڵات لەسەرەوە بۆ خوارەوە. یانی لە پەرلەمان و حکومەت و سەرۆکایەتی کۆمارەوە هەتا دامودەزگاکانی خوارەوە.

ئەمە ئاکامی ئەو دابەشکردنە قەومی و دینی و تایەفی یە فاسدی یە کە سەرۆک کۆمار دەکات بە بەشی کوردو سونەو، پاشان پشکی یەکێتی ناوچەی سەوز .

هاوکات ٣ جێگرەکەشی لەسەر بنەمای قەومی و دینی بۆ دیاری دەکریت. هەروەها سەرۆکی پەرلەمان و حکومەتو جێگرەکانیشی پشکی عەرەبی

شیعەو سوننەیە . جا ئەم دابەش بونە قەومی و خێڵەکی و دینی و تایەفی یە دەتە وەزارەتەکانو ،تا بەڕێوەبەرەکانی هەمو دامودەزگاکان.ئیتر بەم شێوەیە ئەمە دەبێتە سیاسەتو نەریت و کەلتورێکی کۆمەڵایەتی. دوای چەند دەیەیەک دەبێتە هۆی سەرهەڵدانی ڕۆژانەی ئەم جۆرە شەڕو خوێن ڕشتنەی ئەم لاوانە لەناو جەرگەی هەمو شارو گەڕەکەکانیش .هەڵبەت هەر ئەم دابەشکاری یە فاسدانەیە خۆی لە خۆیدا ناوەڕۆکی هەڵبژاردنی پەرلەمان و حکومەتی هەڵبژیردراو و دیموکراسی یەکان بەدرۆ دەخاتەوە ئیتر مانایەکی واقعی نامێنێت.

جا ئەو کاتە لە باشترین حاڵەدا سەرانی دەسەڵات هەروەک بەرپرسی ئاسایشی هەولێر بەیانێکی ناوەڕۆک بەتاڵ دەردەکاتو دەڵێت ئەو شەڕە ڕواوێکی نەخوازراو خۆبەخۆی ئاسایی کۆمەڵێک لاوی خوێن گەرم بوە.وە بەهۆی ئەوەی لاوە عەرەبەکان وتویانە ئەمە حەشیدن و سوکایەتیان بە خێڵەکی کورد کردوە ،بۆیە لاوە کوردە خوێن گەرمەکانیش قەبوڵیان نەکردوە لە کاتێکدا هەردو لای شەڕەکە کە ئەو لاوانەن قوربانی ئەو سیاسەتە زاڵەی دەسەڵاتدارانن لە ئاستی عیراقو کوردستاندا.

دیارە ئەمەش هەم بە شاردنەوەی ناوەڕۆکی ئەو سیاستە قەومی فاشی یانەیە کە زاڵە بەسەر عیراقو کوردستاندا،هەم بە دەدانەوەی دەسەڵاتدارە هاوبیرو سیاسەتە قەومی یە هاوپەیمانەکانیانە .

بەڵام گومان لەوەدانی یە کە تا ئەو جێگایەی ئەم سیاستو نەریتە بالادەست بێت لەسەر ئاستی عێراق و کوردستانو ناوەڕۆکی فەرمی دەوڵەت بێت، بە تایبەت لەئاستی هەر ٣ دامەزراوەکەی بەناو پەرلەمانو حکومەتو سەرۆکایەتی کۆمار، کە شەڕ بێتەوە بۆ خوارە، ئەوە ئەو دیمەنی شەڕو پێکدادانە قەومی یە پڕ ڕقو توڕەیە هەر دە بێت و لە پەرەسەندا دەبێت.

بۆیە ئەگەر بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی و ئینساندۆستی دەیەوێت ئەم دیمەنی شەڕە قەومی و خێڵەکی و دینی و تایەفیانە نەمێنێت پێویستە کۆتایی بەم جۆرە دەسەڵاتە بهێنرێت کە ئەم ناوەڕۆکەی هەیە .وە لە جێگایدا دەوڵەتو حکومەتێک بەهەمو دامەزراوەکانی یەوە دامەزرێت کە هیچ ناسنامەیەکی قەومی و دینی نەبێت ،و تەواو عەلمانی و هاوچەرخی ئینسانی بێت. وە هەمو هاووڵاتیانی بە جیا لەوەی زمان و ڕەنگو بیروباوەری سیاسی و ئایینی چی یە وەک ئینسان بیناسێنێت و ناسنامەی پێبدات.وە هەر ئەم بارودۆخەش لەسەر ئاستی سیاسی و کۆمەڵایەتی عیراق وای کردوە پێکەوە ژیانی مرۆڤی کورد زمانو عەرەبزمانەکان زۆر ئاڵۆزوسەخت بێت و ناچار بین داوای جیاوبونەوەی کوردستان و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆی عەلمانی- سکویلار- و هاوچەر ،کە هەمو دانیشتوانەکەی لەسەر بنەمای ئینسانی و هاووڵاتی یەکسانی بناسێنێت، بە دور لە

ناسنامەی قەومیو دینیو تایەفیو رەگەزیو ..هتد.

٢٠١٨-٢-١٨

مەبەستی پاپا لەم کاتەدا لە بەخشینی خەڵاتی ئاشتی بە سوڵتان چی یە..؟ ... موزەفەر عەبدوڵا

لە ڕێوڕەسمێکی فەرمی پاپایی دا لە فاتیگان خەڵاتی ئاشتی ئاینی مەسیحی – کاسۆلیکی لە لایەن پاپا بەنەدیکتەوە، بە ئامادەبونی کەمەڵێک قەشە بەخشرا بە سوڵتان ئوردوگانی ئیسلامی کە یەکێک لە گەورەترین ئینسانیکوژەکانە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست.

بەخشینی ئەم خەڵاتەش هەفتەیەک لەمەوبەر بوو هەواڵی گەرمی دەزگاکانی ڕاگەیاندن لە ئاستی جیهان و، هاوکات جێگای پرسیاری چاودێران . هەروەها بوە هۆی بەرزبونەوەی دەنگی ناڕەزایەتی ملیۆنی خەڵک بە تایبەت لە تۆڕەکانی پەیوەندی یە کۆمەڵایەتی یەکان و دەنگی دایەوە.وە بوە مایەی پرسیار کە ئاخۆ مەبەستی پاپا لە بەخشینی ئەم خەڵاتە لەم کاتەدا چی یە کە ڕای گشتی هەمو دونیا شایەدی تاوانەکانی ئەم بەناو ئاشتیخوازە ئیسلامی یە یە . بە تایبەتی لە هیرشی ئاسمانی و زەمینی و بەکار هێنانی چەکی کۆکوژ دژی خەڵکی عەفرینی خۆراگر؟!

جا بۆ ئەوەی مەبەستە شاراوەکەی پشتی بەخشینی ئەم خەڵاتی ئاشتی یە کەمێک ڕوونتر کەینەوە وا پێویست دەکات پەنا بەرینە بەر بەراووردکردنی ئەزمونو تاقیکردنەوە مێژویی یەکانی ڕابردوو لەگەڵ ئەم ڕوداوانەی ئەمڕۆ.
لە جەنگی جیهانی دووەمدا کە هیتلر دیارترین ڕابەرانی ئەم جەنگە ئیمپریالی یە پڕ لە تاوانکاری یە بو بە زیاتر دەسبەسەراگرتنی هەمو جیهان و بەدەسهینانی زیاتری سەرمایەو سودو قازانجی ئابوری و

سیاسی بە ئاشکرا بە ئارم و دروشمی ئایینی مەسیحیو دژایەتی جوڵانەوەی کۆمۆنیستی و کرێکارییەوە هاتە مەیدانەوە. هەڵبەت ئەو کاتە بە ڕواڵەت بیرو سیاستو دەسەڵاتی کۆمۆنیستی لە دەوڵەتی سوڤیەتو هاوپەیمانەکانی ، بە تایبەتی ئەوروپای ڕۆژهەڵاتدا بەرجەستە ببوونەوە.

هەر ئەو دەورانە هیتلەرو موسولینی بە ئەوەی زیاتر مۆرکی ئاینی بە جەنگەکەیان ببەخشن لە دژی بەرەی دووەمی جەنگەکە بە سەرکردایەتی یەکیتی سۆڤیەت هەمیشە پاپاو قەشەو، تەنانەت سەرانی ئیسلامی یەکانیان دەهێنایە پشتی خۆیان. دیدارو چاوپێکەوتنی ڕژێم و سەرانی جوڵانەوە ئیسلامی یەکان ،لەوانەی کە لە میژوودا ئاشکرایە ،دیداری شێخ حوسینی ئیمام و خەتیبی شاری قودس بو کە داوای لە هیتلەر کردبو زیاتر جینۆسایدی جولەکەکان بکات .

بەڵام ئەوەبو خۆشبەختانە بەرەی شەرخوازی هیتلەرو هاوپەیمانەکانی ،کە تەواوی جولانەوەی ئاینی یەکان ،بە تایبەتی مەسحی و ئیسلامی یەکان لە پشتی بون ،سەرنەکەوتن و بە کۆتایی هاتنی دەسەڵاتی زەریان شەڕی دوەمی جیهانی کۆتایی هات.

بێگومان هۆکاری شەڕی جیهانی یەکەمو دووەمیش بەهەمو خاڵێ هاوبەش و جیاوازەکانیانەوە دەگەڕایەوە بە توش بونی سیستەمی سەرمایەداری جیهانی بەهەردو بەرەکەیەوە بە قەیرانێکی قوڵی ئابوری. هەر بۆیەش ئەو شەڕانە وەک پێویستی یەکی سەرمایەداری بە لەبەرچاوگرتنی ئەو تێزەی دەڵێت کە : شەر درێژ بونەوەی سیاسەتە بە شێوازی توندوتیژی ،و سیاسەتیش سەرخانی ئابوری یە.

جا بە پەنا بردن بە ئەم دەرسو تەجرەبانەی ڕابردوو بە ڕۆشنکردنەوەی ناوەڕۆکی مەبەستە شاراوەکانی دەسەڵاتە ئیسلامی و قەومی یە فاشی یەکەی ئوردوگانی شەڕخوازو ،هاوکات بە پیرۆز کردنی شەرەکانی لە لایەن پاپاوە، ئەوەمان بۆ ڕوونتر دەبێتەوە کە چەن هەمو دەسەڵاتە سەرمایەداری یە شەرانگێزەکان، بە تایبەت لە کاتی قەیرانە ئابوری و سیاسی و شەرەکانیان ،زیاتر لەهەر شتێک پێویستی یان بە پەنا بردنە بە پاڵپشتی ئاینەکان پیاوە ئایینی یەکانیان.

ئەستاش کە دوای ڕوخانو تێکشکانی خەلافەکەی داعش ،کە بەدیهێنانی خەونی دەرینەی ئوردوگان بوو، لەسەر دەستی خەڵکی خۆڕاگری کوبانی وهاوپشتی جیهانی بەیان، ئوردوگان دەستی داوەتە ئەم شەڕو هەرشە. وە بەبەهانەی ئەوەی کە خەڵکی کوبانی و کانتونەکانی تر تیرۆریست و

دژی ئیسلامین وهەمو پیرۆزی یە دینی یەکانن، کە دیارە ئەمەش جەنگا باوەری پاپاو فاتیگانە ، ئەردوگان و سوپاکەی وەک پارێزەری ئاشتی و بەرگری لە سەوابتە ئائینی یەکان دادەنێن، بۆیەش خەڵاتی ئاشتی پێ دەبەخشن.لە کاتێکدا چەندە یەکێتی سۆڤیەت و ووڵاتە هاوپەیمانەکانی تری، بە تایبەت لە ئەوروپای ڕۆژهەڵات سۆسیالیستی وکومونسیت بون ئەوەندەش دەسەڵاتی کانتۆنەکان کۆمەنسیتو سۆسیالیستن. بەڵام هەمومان چەندین جار گوێبیستی ئەوە بوینە کە ئەردوگانو سەرانی حزبو دەسەڵاتەکەی و تەنانەت هاوبیرە ئیسلامی یەکانیان لە ووڵاتانی تر تا دەگاتە هەرێمی کوردستانیش دەسەڵاتی کانتونەکان بە کۆمەنسیت و مولحد بون تۆمەتبار دەکەنو خوازیاری ڕوخانین.

هەڵبەت هەمو ئەم شەڕەی لە ناو ووڵاتەکان و ناوچەکەو ململانێی زلهێزە ئیمپریالی یەکان دەگوزەرێت هەر وەک هەلومەرجی پێش جەنگی جیهانی یەکەمو دووەمەو ئاکامی قەیرانی قوڵی ئابوری سیستەمی سەرمایەداری یە. جا ئیتر هەر ڕۆژێک بێت ئەم شەڕە وململانێی ناوچەیی یانەش دەگوزەرێت بە جەنگێکی جیهانی وەک ئەوانەی پێشو. بەڵام بێگومانە ڕۆشنکردنەوەی ناوەڕۆکی مەبەست و سیاسەتەکانی هەمو دەوڵەتو لایەنە دەرگیرەکانی ئەم ململانێ و هاوپەیمان و بەخشینی خەڵاتانە تا دەگاتە بەرگرتن بە هەمو ئەم شەڕو کارەسات و ڕوخانی ئەم دەوڵەتو دەسەڵاتە دژی ئینسانی یانە ئەرکی جوڵانەوەی کرێکاری و کۆمەنسیتی و ئازادیخوازی وئینساندۆستی و ڕێکخراوەکانیانە لە ئاستی جیهان.وە هەر لەم ڕوانگەیەشەوەیە کە بەرەی چەپ و ئازادیخوازی بە گشتی پشتگیری خەباتو بەرگری خەڵکی عەفرین و کانتۆنەکانی تر دەکەن و دژی دسەڵاتە فاشی یە ئیسلامی و قەومی و شەرەکەی ئوردوگانن.

کێ بەرپرسە لە تاوانی خۆکوشتن لە کوردستان...؟! ... موزەفەر

عەبدوڵڵا

لە گۆشەیەکی ترەوە

خۆکوژی وەک هەمو دیاردەکانی تری ژێر سایەی سیستەمی چینایەتی سەرمایەداری و چەوسانەوەی ڕەهاو، پاشان بێ هیواو بێ ئومید بون و لەخۆنامۆبوون، یەکێکە لە دیاردە هەرە تراژیدییەکانی ژیانی کۆمەڵایەتی لەهەمو جیهان ،بە تایبەتی ئەوانەی لە قەیرانی هەمەلایەنەدا دەژین.

کۆمەڵگای کوردستانیش لە چەند دەیەی ڕابردودا ،کە لەلایەن کۆمەڵێ دەستەو تاقمی قەومی – خێڵەکی ،و دینی – تایەفی یەوە، بەڕێوەدەچێت ، ڕایانکێشاوەتە ناو هەلومەرجێکی نالەبارو پەشێوی و قەیرانی هەمەلایەنە. هەر لە بێکاری و هەژاری و نەداری یەوە تا بێخانەولانەیی و ئاوارەیی و چەندین دیاردەی تر. زۆرایەتی مرۆڤەکانی بێ ئومیدو ڕەشبین کردوە، تایبەتی توێژی لاوان و خوێندکاران. لە راستیدا دەبو ئەم تویژە هەمیشە دڵیان پڕ بێ لە ئومێدو هیواو حەزو ئارەزوەکانیان دابین بکرایەو بەدی بهاتبایە.بەڵام بە داخەوە لە جیاتی فەراهەم کردنی کەشو بارێکی ئینسانی کە وەڵامدەرەوەی ئارەزوو حەزو خەونەکانیان بێ، بە پێچەوانەوە لە بێ ئومیدی و ڕەشبینیدا کەم ڕۆژ هەیە بینەرو بیسەری هەواڵی خۆکوژی چەند لاوی کوڕو کچ نەبین لە شارو شارۆچکەکانی کوردستان و ئەمەش نەبێتە جێگای پرس و ڕای گشتی.

ڕۆژانە هەر کە چاو بە دەزگاکانی ڕاگەیاندن و تۆڕە کۆمەڵایەتی یەکاندا دەخشێنین کۆمەڵێ وێنەی لاوای جوان لە کوڕانو کچان دەبین کە بە ڕوداوی کارەساتبار و بە شێوازی جیاجیا خۆیان خنکاندوەو کۆتاییان بە ژیانیان هێناوە .جا زۆر جار ئەو لاوانە بەڵگەیەکیان لە دوای خۆیان جێهێشتوەو هۆکاری خۆکوژی یەکانیان بەیان کردوە. وە زۆربەی بەڵگەکانش بریتی یە لە بێ ئومێدی و بێ هیوایی لە ژیانیان،دیارە ئەمەش بەهۆی دابین نەکردنو دەست بەرکردنی پێویستی یە سەرەتایی یە ئینسانی یەکانیان کە ڕاستوخۆ دەسەڵاتو حکومەت لێی بەرپرسیارن.

سەدان هەزار قوتابی بەهەزارو یەک چەرمەسەری و دەردەسەری ونەبونی ونەداری خوێندن تەواو دەکەن بەڵام دوایی ناتوانن هیچ کارێک پەیدا

بکەن بە بژێوی سەرەتایی ژیانیان.
سەدان هەزار لاوی کوڕو کچی تر لەبەر نەبوونی وهەژاری ناتوانن خوێندن تەواو بکەن و،هەر لە هەرزەیی یەوە شان دەدەنە بەر کاری تاقەت پڕوکێن، بە کرێ و موچەیەکی کەم. لە کاتێکدا لە ساڵێکدا ڕەنگە تەنها سێ چوار کرێ و موچەیان پێ بدرێت کە ناکاتە کرێ و مەسرەفی هاتوچۆو مانەوەی سەرکاریان!.

سەدان هەزار کوڕو کچی لاو لەهەمو ئەو پەشاکو خۆراک وپێویستی یە سەرەتایی یانە ،کە زۆر جار هی کەنەشن ،بیبەشن وناتوانن بیکەن .هاوکات بەبەشن لە سەرەتایی ترین پێویستی تەندروستی و، لانی کەمی خۆشگوزەرانی یەکان.لەملایشەوە کەمایەتی یەکی کەم لە منداڵانی کاربەدەستانی دەسەڵاتدارو ملیونێرو ملیاردیرەکانی پاڵ دەستیان لەوپەڕی نازو نیعمەتتدا ژیان بەسەر دەبەن .لە بونی جوانترین و دوا مودیلی جلوبەرگو سەیارەو خواردن و سەیران و گەشتو گوزار چ لەناو کوردستان و چ بەوولاتانی دەرەوە بەهرەمەندن . ئیتر چۆن لاوی کوڕو کچی بێکارو هەژارو نەدار بە ئومێدو بە هیوا ناگاتە ئەوپەڕی ڕەشبینی و ناهۆ نابی لەژیانو پەنا ناباتە بەر تاوانی کۆتایی هێنان بە ژیانی خۆی!!؟؟
ڕاستە بە ڕواڵەت ئەوانە خۆیان بەرپرسن لەم تاوانی خۆکوژی یە. بەڵام لە ڕاستیدا ئەوە دەسەڵاتی تاوانبارە بەرپرسی سەرەکی وڕاستەوخویە لەم تاوانە وەک هەمو تاوانەکانی تر.

بۆیە پێویستە لە جیاتی سەرکۆنەکردنی کەسی خۆکوژو کەسوکاری یان ، سەرکۆنەی دەسەڵاتداران و بەناو دامەزراوەکانیان بکرێت ونارەزایەتی لە دژیان دەربەدرێت.بە تایبەتی توێژی لاوانی کوڕو کچ، و خویندکاران کە زۆریان توشی ڕەشبینی و بێ ئومیدی دەبن. لە جیاتی بیرکردنەوە لەم تاوانە دژ بە خۆیە پێویستە بیر لەوە بکەنەوە کە هۆکاری پشتی ڕەشبینی و بێ ئومێدی و دابین نەکردنی پیویستی یەکانی ژیانیان دەسەڵاتو حکومەتە، نەک خۆیان و کەسوکاریان.وە دەبێت بۆ دابین کردنی ژیانی شایستەی هاوچەرخ لەهەمو ڕویەکەوە خۆیان ڕێکخەنو یەکگرتوکەن و ببنە بەشێکی زیندوی پڕ شەوو شەوق لەو خەباتو نارەزایەتی یەی کە هەمیشە هەیە لە دژی دەسەڵاتداران .وە تەنانەت هەوڵبدەن ڕابەری نارەزایەتی یەکانیش بکەن بۆ کۆتایی هێنان بەم دۆخەی کە بەسەریاندا سەپاوە.

بێگومانە کە مرۆڤەکان بە شیوەی کۆمەڵ و یەکگرتوانە کارو خەبات بکەن بە ئاسۆ و ئامانجی ئینسانی ڕۆشنەوە ،هەمیشە دەبنە خاوەنی ئومیدو هیوای بەرزو گەشو ڕون .وە زیاتریش پێی بە هۆکارەکانی

کارەساتو نەهامەتی یەکان دەبن. تێدەگەن کە ڕیشەی هەمو دیاردە کارەساتبارەکان سیستەمی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیی و کەلتوری و فەزای زاڵە لە لایەن دەسەڵاتدارانەوە. بۆیە هەر دەبێت دەسەڵات تاوانبار بکرین نەک هەڵەولاوازی تاکە کەسی .

٢٠١٨-٢-٤

پـــرس و ڕای هەفتـــانە … موزەفەرعەبدوڵا

بۆچی ئیسلامی یەکانو مەلاکانیان پاڵپشتی شەرەکەی ئوردگان دەکەن بۆ سەر خەڵکی عەفرین ! ؟ ….

لەگەڵ دەسپیکردنی هیرشی سەربازی هەمەلایەنەی سوپای رژیمە فاشی یەکەی تورکیا ، بەسەرکردەیی ئوردوگانی ئیسلامی و قەومی فاشی، و بە هاوکاری دەستەوتاقمە بەکریگیراوەکانی، کە لە هەرچی لۆمپەنی تورکیاو، بەناو ئوپوزیسیونی سوریاو ،ووڵاتانی تری ناوچەکە پیکهاتوە، بۆ جینۆسایدی کردنی خەڵکی عەفرین و کۆتاییهینان بە دەسەڵاتی خۆبەرێوەبەری یەکانیان، لە ئاستی سیاسی و کۆمەڵایەتی لەسەراسەری دونیا، لەوانە هەریمی کوردستانیش ،ریزبەندی گەورەو بەرچاو هاتە دی . ئەمەش بۆتە روداویکی گەورەو جیگای پرسو رای گشتی. بەڵام لەم نیوەدا راو هەڵویستی کۆنەپەرستانە و دژی ئینسانی بەشی زۆری مەلاکانی کوردستان، بە تایبەتی ئەوانەی کە لە ریزەکانی ئیسلامی یەکانن، هاودەنگی تاقمە ئیسلامی یەکان، کەوتنە پشتیوانی سیاسەتی شەرخوازانەی ئوردوگان و شەری سەر خەڵکی بیتاوانی عەفرینیان بە جیهادی ئیسلامی دانا.

بە ئاشکرا لە مزگەوتەکانەوە تا دەزگاکانی راگەیاندنی ئیسلامی یەکان و، حزبە دەسەڵاتدارەکان ،و ماسمیدیاکان□و□، د□یان مەلای مفتەخۆری دەمبەخویناوی،رایانگەیاند کە ئوردوگان و دەوڵەتو سوپاکەی مافی خۆیانە هیرش بەرن بۆ عەفرین و کۆتایی بە دەسەڵاتی کانتونەکان بینن. چونکە ئەمانە پەکەکەنو مەترسین بۆ سەر دەوڵەتو

کۆمەڵگای تورکیاو ناوچەکە. بە تایبەتی لە بانگشەکانیان ئاماژەیان بە دەستورو یاساو بریارەکانی کانتونەکاندا لەمەر مافی یەکسانی ژنانو پیاوان کە ئەمانە دژی دەستورو شەریعەتی ئیسلامن.

ئەم مەلاو ئیسلامیانە چاویان هەڵنایا بەم چەند دەسکەوتە ئازادیخوازی ویەکسانیخوازیەی کانتونەکان، بە تایبەتی هاتنەمەیدانی ژنانی یەکسانیخواز لەهەمو بوارەکاندا ،تا دەگاتە شەری ژنان لە دژی داعشی هاوبیرو هاوکەلتوری یان و، تیکشکان و کۆتایی هاتنی خەلافەتە ئیسلامی یەکەیان. هەمو ئەمانە واداری کردون کەبەهەمو شیوازیک پشتیوانی خۆیان بە شەرەکەی ئوردوگان راگەیەنن کە یەکیک لە گەورەترین هاوکارەکانی داعش بوە.

بەڵام ئەوەی جێگای خۆشحاڵی ئیمەو ئازادیخوازنە،وە جیگای کوێرایی داهاتنی ئەو مەلاو ئیسلامیە یەکانی یە، دەنگهەڵبرینی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی و ئینساندۆستی کوردستان و ناوچەکەو جیهانە ،بە پاڵپشتی خەڵکی عەفرینی خۆراگرو بەرگریکار لە مافو ژیانی خۆیان.هەڵبەت ئەمەش بەلەبەرچاو کردنی ئەوەی کوردستانی سوریا لە بۆتەی ئەم قەیران و کیشەو ململانی سیاسی و سەربازی یەی زلهیزەکانی جیهان و هاوپەیمانی یە ناوچەیی یەکانیان، بە تایبەتی کە چەند ساڵیکە سوریا بۆتە مەیدانی جەنگی یان، لەسەر دابەشکردنەوەی سەرلەنویی جیهان، هەرچەنیک بی خەڵکەکەی بەتەواوی نەبونە قوربانی وەک شوینەکانی تری سوریاو تەنانەت زۆر ووڵاتی تری وەک لیبیاو یەمەن و عێراق و تەنانەت کوردستانی عیراقیش. نەک هەر ئەمنو ئاسایشی خۆیان پاراستوە بەڵکو توانیان بە نیوەناچەی و ئاسۆیەکی نارۆشنیش بە خۆیان بەرێوەبەن و کۆمەڵێ دەسکەوتی ئینسانیش بەدی بینن لەوانە یاسای یەکسانی ژنوپیاو.

بۆیە پیویستە لەسەر بەرەی ئازادیخوازی، بە تایبەتی لەناو کۆمەڵگای کوردستان، دەنگی زیاتری نارەزایەتی بەکردەوەهەڵببردن، دژی ئەم مەلاو ئیسلامیانە کە هەمیشە لەگەڵ جینوسایدی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان بونە وەک لە شەنگاڵدا بینیمان کە لیک بە لاشەویلگیان دەهاتە خوارەوە بە بە کەنیزە کردنی ژنانو مناڵانیان.

پیویستە بەرەی ئازادیخوازی نەک هەر بە قسەو وەڵامدانەوەی سیاسی ، بەڵکو بە کردەوەش بچنە بەردەم هەر مزگەوتو مەڵگەیەکی ئیسلامی یە تیرۆریستەکان، و یەخەیان بگرن.وە تەنانەت وەدەریان نین لە مزگەوتو مەڵگەکانیان پی داخەن، کە بانگشەو لایەنگری بە شەری پر لە تاوانی ئوردوگان بکەن.

بەرەی ئازادیخوازی نابێت هەر بە هەڵویست دەربڕینێک وازیان لێبینی بەبەهانەی ئازادی ڕادەرینەوە.لە کاتێکدا بانگشەو لایەنگری بۆ شەڕی ناهەقو تاوانکارانە ، کە ناچێتە خانەی ئازادی بەیان و ڕادەربڕین، بەڵکو ڕێک بە پێچەوانەوە دژی ئەو مافانەو ژیانو ئاسایشی خەڵکن.وە ئەمەش کرۆکی ئامانجی سیاسی هەمو ڕژیم و تاقمیکی کۆنەپەرستی ئیسلامی یە کە نایانەوی کەمترین ئازادی ویەکسانی هەبی. جونکە پێچەوانەو دژی بیروباوەری ئیسلامی ئەوانو ئوردوگانی خەلیفەیانەوەیە.

بۆچی ئەنجومەنی ئاسایش لەگەڵە تیکدانی ئاسایشی خەڵکی عەفریندایە…!؟

دوای قەومانی کارەساتی شەڕی سوپای دەسەڵاتە فاشی یەکەی ئوردوغان لە دژی خەڵکی ئازادیخوازی کانتونی عەفرین، لەسەر داوای نوێنەری دەوڵەتی فەرەنسا، ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوەیەکگرتوەکان ،ڕۆژی دووشەممەی رابردوو کۆبۆوە بە قسەباسو ڕاویژ کردن و هەڵویستگرتن لەبارەی شەڕەکەوە.بیگومان ئەمەش بە بێ ئامادەبونی نوێنەرانی دەوڵەتە زلهێزە ئیمپریالی یەکان، بە تایبەتی ئەمریکاو روسیا. ئەم روداوەش بۆتە هەواڵەو جێگای پرسو رای گشتی وەک هەمومان لە دەزگاکانی راگەیاندەوە بینینەرو بیسەری بوین..

جا بە پیی هەواڵەکان، پاش چەند سەعات قسەوباسو ڕاگورینەوە لەسەر ئەم شەڕو هەرەشە سەربازی یە هەمەلایەنەیەی تورکیا بۆ سەر خەڵکی بیتاوانی کانتونی عەفرین،کەچی بە هیچ بریارو بەیانیک نەگەیشتون کە کەمترین ئیدانەی ئەو شەڕو هیرشانە بکات، یاخود داوای راوەستانی بکات.تەنها داوایان لە تورکیا ئەوەبوە کە دان بەخویدا بگریت. بەراستی ئەمە ئیتر جگە لە پەیامێک بە جۆرێک لە جۆرەکان، بە پاڵپشتی شەڕەکە زیاتر هیچی تر نی یە. ئەمە لە کاتیدایە کە هەرچۆنێک بێت دوای نزک بە ٧ ساڵ لە شەڕو کوشتارو ماڵویرانی و ئاوارەیی، کە سەراپای سوریای گرتبۆوە ،ئەم خەڵکە توانیانە ژیان و گیان و ئاسایشی خۆیانو سەدان هەزار ئاوارەی تر لە دانیشتوانی شارەکانی تری سوریا بپاریزن. ئیستا دوای چەند ساڵ لەهەڕەشەو گورەشەو پلانگیری و ئاژاوەگیرانەی دەسەڵاتە شەڕانگیزی یەکەی ئورگان ، بە تیکدانی ژیان وئاسایشی ئەو خەڵکە، کە سەری نەگرت، دەستی داوەتە هیرشی سەربازی بە هاوکاری پاشماوەکانی چەتەکانی داعش و هاوشیوەی ئیسلامی یەکانی تری وەک بەرەی شام و…هتد .

لە راستیدا ڕای گشتی دونیا کەمتازۆریک چاوەروانی یەکی رەنگە هەبوبێ لەوەی ئەم کەبەنەوەیە ئەگەر نەشتوانی پشتیوانی لە خەڵکی عەفرین بکاو شەری پرلەتاوانی دەوڵەتی تورکیا رابگری، بەڵام لانی کەم دەبێ ئیدانەی ئەو شەرە بکاو هەنگاوێکی بەکردەوە بە هاوپشتی وهاوکاری خەڵکدەربرەت. بەڵام بە پیچەوانەوە تەنها قسەیان وەک وتمان ئەوەبو تورکیا دان بەخۆیا بگرێت . ئەمە ئیتر ئاخۆ پەیامیک نـی یە بە لایەنگـری لە شەرەکە.وە لەم روانگەیەشەوە هەمـو بەرەی ئازادیخوازی و ئاشتیخوازی دونیا هەقیان نی یە پرسیار بکەن و بڵێین بۆچی ئەم ئەنجومەنی بەناو ئاسایشە لەگەڵ تیکدانی ئاسایشی خەڵکی عەفریندا یە!؟

بیگومانە بە دڵنیایی یەوە وەڵامەکە ئەوەیە کە لەگەڵ تیکدانی ژیان و گیان و ئاسایشی ئەو خەڵکدایە. چونکە ئەگەر لەگەڵی نی یە بۆ دەبێت بەرامبەر ئەم شەرە هیچ هەڵویستێکی ئاشتیخوازانە دەرنەبری کە باش دەزانن ئەم شەرە دەبیتە هۆی کوشتو کوشتارو بریندارو بونو ئاوارەیی و هەژاری و برسیتی ئەو خەڵکە. تەنانەت زیاتر ئاژاوەو ئاڵۆزبونی ،نەک هەر ئەو کانتونانە، بەڵکو هەمو سوریاو ناوچەکە کە خۆی لە خۆیان ناجێگرو ئاڵۆزو پرکیشەو شەرە.

دیارە ئەوە رۆشنە کە ئەم ئەنجومەنە کە وەک دەی ریکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان وایەو لە دەستی چەند دەوڵەتیکی زلهیزی سەرمایەداری ئیمپریالسیتی یەوەیە، لەسەرویانەوە ئەمریکاو روسیا . ئەم چەند دەوڵەتە کە مـافی ڤیتۆیـان هەیە دەتـوانن دژی هەر بریـاریک بـن کەلەبەرژوەندی یان نەبێت.جیگای سەرسورمانی زیاتریش ئەوەیە کە لەو ئەندامانەی مافی ڤیتۆیان هەیە جگە لە نوینەری فەرەنسا نوینەری هیچیان ئامادەی کەبەنەوەکە نەبونە.ئەمەش یانی ئەم زلهیزانە لەگەڵ ئەم شەرەدانو چرای سەوزیان هەڵکردوە بۆ ئوردوگانی فاشی تا ژیان و گیانو ئەمنو ئاسایشی خەڵکی بیتاوانی عەفرین، نەک هەر تیکبدا.

جا ئەگەر لەرووی ئەم بیهەڵویستی یەیان بۆ سەقامگیربونی ئاسایش و ئاشتی تەنها لەم چەند ساڵەدا چاویک بخشیین بە میژووی زیاتر لە نیو سەدەی ئەم ئەنجومەنەو سەرجەم نەتەوەیەکگروەکان، کە لە دوای جەنگی جیهانی دووەمەوە پیکهاتوە، ئەوە دەبینین کە لایەنگری بە شەرو تیکدانی ژیانو گیان و ئەمنو ئاسایشی خەڵکی جیهان، زۆر زیاتر بوە، وەک لە لایەنگری بە پاراستنی ئاسایشی خەڵکی وسەقامگیربونی فەزای ئاشتی.ئەوە راستە کە ئەم ئەنجومەنەو ریکخراوەیە لە حاڵی شەرو ئاوارەیی و کارەساتەکان بریک، بە ناچاری هاوکاری خەڵکی دەکات ،وەک رایان گەیاندوە کە هاوکاری خەڵکی عەفرینیش دەکەن

،بەڵام ئەگەر ئەم رێکخراوەیە لە بەرژەوەندی زلهیزەکانی دونیا نی یە ،پیویستە رێگا بگرێت دژی هەر پلانوو پرۆژەو پیشنیاریکی شەر کە لە لایەن هەر ووڵاتیکەوە دەکرێت یان دەستی بە دەبریت.

هەڵبەت ئەوە دوو سێ دەدەیە ،زیاتر ئامرازیک بوە بە دەستی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی یەوە بە ئامانجە ستراتیژی یە ئابوری و سیاسیو سەربازی یەکانیان. وە ئەوە چەند ساڵیکیشە روسیاش وەک ئەمریکا رۆڵی بەرچاوی هەیە .ئیستاش بە تایبەتی کە ئەم دوو دەوڵەتە ئیمپیالیستی یە زلهیزانە قازانجیان لە کەتایی گەمەکەدا وا دەخوازی و وا ریکەوتونە کە دەوڵەتی تورکیا ئەم شەرە بکا.

بەیە هەر کەسەک لەم گۆشە نیگایەوە سەرنج بدات لەم بە هەڵویستی یەی ئەنجومەنی بەناو ئاسایش دەبینیط کە زیاتر لەگەڵ تەکدانی ئاسایشی خەڵکی عەفریندایە.

لە داڤوس چی روویدا...!؟

ناوچەی گەشتیاری داڤوسی سویسرا لە ٢٣-٢٦ /١ی هەفتەی رابردوو روداوەکی گەورەی جیهانی بەخویەوە بینی ،کە ئەویش کەبەنەوەو دیداری کەڵبەندی ئابوری جیهانی بوو.ئەم کەبەندی یە هەمو ساڵێک لەم کاتەدا نزیک بە دوو هەزارو پینجسەد کەس، لە سەرەک و، وەزیرو، سەرمایەدارەگەورەکانی خاوەن کەمپانیاکان و، ئابوریناسو ،سیاسەتمەداران و، ئەکادیمیستە ناودارەکانی بوارە جەراواجەرەکان، تا دەگاتە نوەنەری رێکخراوەو یەکەتی یە پیشەیی و ناحکومەیەکانی ،و بەرپرسانی نەتەوە یەکگرتوەکانیش ،تیایدا بەشداری دەکەن .وە قسەوباسو گفتوگو و پرۆژەو پیشنیار دەکەن لەبارەی دەخی ئابوری جیهانی و ،هەوەدان بە گەشەکردنی ئابوری سەرمایەداری لە رێگای لابردنی هەمو کەسپو تەگەرەیەکی سیاسی و کومەڵایەتی .هەروەها بە زاڵبون بەسەر قەیرانەکان ،تا دەگاتە دەرفەت رەخساندن بە بەگەر خستنی سەرمایە لەهەمو کوجنوکەلەبەرەکی ئەم دونیایە، کە سیستەمی سەرمایەداری بەسەریان فەرمانرەوایە.

بە کورتی وەک لە دروشمە جیگرەکەی ئەم ریکخراوەیەدا ،کە لە سالی ١٩٧٢ وە لە لایەن گەورە سەرمایەداری سویسری کلاوس شواب پەکهاتوەو رایگەیاندوە، ئەویش قەبوڵکردنی زیاتری بە جیهانی کردنی ئابوری سەرمایەیە.

ئەوەش بەیین کە دیداری ئەمساڵ ٤٨ تەمین دیدار بو، کە بە قسەی

سەرەک شوای بارودۆخەی سیاسی ئەمساڵانەی جیهان بەهەی سەرهەڵدانی چەند جەمسەری ترەوە مایەی خوشحاڵی و ڕەزامەندی نی یە بەی.

بێگومان ئەم کەبونەوەو دیدارەش بەم ئامانجو شیوازەی، کە هەموی لە خزمەت گەشەکردنی سەرمایەو سیستەمی سەرمایەداریە، بوە هۆداوو هەواڵەی گەرمی زۆربەی دەزگا گەورە میدیا دەوڵەتی و نادەوڵەتی یەکانو، هاوکات جەگای پرس ورا گورینەوەی سیاسەتمەداران و چاودێرانی سیاسی لەوانە: دەزگای میدیایی روداوی نەوتاوی کوردستان کە زۆربەی کاتەکانی رۆژ راستەوخۆ هەواڵەکانی بڵاو دەکردەوە. بە تایبەتیش هەواڵەی دیدارو گفتوگوکانی سەرۆکی حکومەت کە خاوەنی کەمپانیای ڕێگەیاندنی روداوە .وە بەردەوام لە ستایشکردنی ئەودابون.

بۆیە لێرەدا وا پێوسیت دەکات ئەمەش رایەکی کورت لە گۆشە نیگای خۆمانەوە لەسەر ئەم روداوو پرسە بدەین.

بەر لە رونکردنەوەی رایەکەمان لەسەر خودی روداوی کەرەکەو، هەروەها بەشداری نوێنەرانی سەرانی دەسەڵات لە هەولیرو بەغدا، پیویستە ئاماژە بە نارەزایەتی هەزاران کەس بدەین لە بەرەی چەپو ئازادیخوازی کە لە پەراویزی ئەم کۆڕە ساڵانەیە ڕێکدەخرێت کە ئەویش روداوێکی گەورەیە لە دژی سەرجەم بەرنامەو پلانە ڕەشەکانی ئەم کەربەندی یە سەرمایەداری یە. بەڵام دەزگا زەبەلاحەکانی سەرمایەداران و دەوڵەتەکانیان بە دەگمەن ئاماژە بەم نارەزایەتی یانە دەدەن .وە ئەگەر بیشیدەن ئەوە وەک خەڵکانی ئاژاوە گیر و تێکدەرو دەرچو لە یاسا ئاماژەیان پی دەدەن.ئەمە جگە لەوەی هەزاران پولیس و گاردی تایبەتی بە پیشکەوتوترین چەکو تەقەمەنی مەترسیدار بە پاریزگاری لەم کۆڕە لە وڵاتانی تری ئەوروپاوە دەهێنن . هەمو ساڵیکیش نارەزایەتی یەکە دەگاتە ڕادەی پەلاماردانی خۆپیشاندەران و ئازارو ئەشکەنجە و دەسگیر و زیندانی کردنیان لە لایەن پۆلیس و گاردەکانەوە.

بەهەر حاڵ تا ئەو جیگایەش روداوەکان دەگێڕدرێتەوە بە لایەنی بەشداری سەرانی دەسەڵاتدارانی هەولێرو بەغداوە، ئەوەی کە مایەی گاڵتەجاری وریسوایی بون لە روانگەی زۆر چاودێرو کەسانی ترەوە، کە زیاتر لە میدیا کۆمەڵایەتی یەکانەوە توانجیان لیدەدان، ئەویش شیوازی بەشداری ئەمانەو چاوەڕێکردنێکی بێهودانەیان بو بە دیدار گەورە سەرمایەدارو سیاسەتمەدارو سەرۆکی وڵاتانی ترەوە .گاڵتە جاری یەکە لەوەدایە کە ئەمانە بە حوکمی پێگەی ئابوری و سیاسی یان کە

بەشدار دەبن بەڵام لەویدا وەک دەڵاڵو و سوڵکەر دێنە بەرچاو، بەناو و لەسەر حیسابی ژیان و کەرامەتی ئینسانی خەڵکی عیراق وکوردستان.

لەم بارەیەوە هەر کەسیک سەرنجی ئەو وێنەو دیمەنانە بدا دەبێتە ما□□ی گاڵتەجاری و پیکەنین کە عەبادی و نیچیرو ئەندامانی شاندەکانیان تیایدا دەردەکەون. لەویدا بە ئاشکرا ئەوە دیارە کە چۆن لە پشت سەرۆکی ووڵاتان وکۆمپانیاکانیان راوەستان و دەستەپاچەو هەڵکروزاوە چاوەرین تا سەرەیان دێت قسەیەک لەگەڵ نوێنەرانی ووڵاتان و خاوەن کۆمپانیاکان بکەن.وە هەر بە دانپیانانی خۆشیان داوای سواڵو خیریان لی دەکەن ، بە درۆی خۆیان تا کوردستان وعیراق ئاوەدان بکەنەوە . هەر بۆ بەڵگەی ئەم قسانەمان عەبادی دەڵێت داوای سەد ملیارد دۆلارمان کۆمەك کردوە بۆ ئاوەدانکردنەوەو هاوکات گەلەیی دەکات کە پێیان نەداون.

بارزانیش لە دیداری لەگەڵ دەسەڵاتدارانی خێڵەکی کوەیت دەپاریتەوە کە لە ئاوەدانکردنەوەی عیراق چاویکیان لە کوردستانیش بێت تا کومپانیاکانی نیچێرو مامو براو ئاموزاو بنەماڵەو عەشیرەتەکەشیان لە پشکی سەرمایەگوزاری بیبەش نەکرین.

گاڵتەجار تریش لە نێو ئەم هەمو رووداوانە دانیشتن و دیدارەکانی نێوان عەبادی دزو گەندەڵو کۆن□پ□رستی قەومی و تایەفی یە لەگەڵ بارزانی و شاندە بنەماڵیی و خیڵەکی یە میلیشایی یەکەیان ک□ ک□ز□□و موئەدەبانە داوا لە عەبادی دەکەن وەک دەسەڵاتداران و نوێنەرانی خەڵکی کوردستان قەبوڵیان کەنەوە .هەروەها دەپارێنەوەو دەکوروزێنەوە لە سەرانی دەوڵەتەکان تا داوا لە عەبادی بکەن پەیوەندی یەکانیان، ئەگەر نەشگەرێنەوە بۆ پێش رووداوی ١٦ ئوکتوبەری ساڵی رابردوو، ئەوە وەک دەسەڵاتدارانکی بەئەدەب وەریان گرنەوە.

لەبارەی ئەم ڕایەمەوە لەسەر ئەمانە، لەو بروايەدام هەر کەسێک کەمێک بە ورديو سايکۆلوژيانە لە وينەو ديمەنەکانی ناو ئەم دیدارو کۆبۆنەوەو گفتوگۆیانە سەرنجدات ئەوە هەمان ڕای منی دەبێت.

جا پیویستە ئەوە بڵیین کە بەراستی ما□□ی نەنگی و شەرمەزاری یە، ئەمانە تەنها لەم دوو د□ی□□ بونەتە گەورە سەرمایەدارانی دونیاو ،ریژەی سەرمایەکانیشیان لە لایەن هەر ئەو بانکانەی ئەو ووڵاتان□و□ کە دیداری تیدا دەکەنو دەپارینەوە و ئاشکرا کراوە کە سەدان ملیار

دەلارێ ، کەچی ئێستا بە سواڵ و خێرو سەدەقە بەشداری لەم کەرو کەنگرانە دەکەن ، ئەویش بەناوی خەڵکی ستەملیکراوی دەستی ئەمانەو ،هەم سەرانی ئەم دەوڵەتە سەرمایەداری یە ئیمپریالیانەو کەمپانیا زەبەلاحە خوێنخۆرەکانیان.کاتێک کەمەکیشیان پیدەکەن ریژەیەکی زۆر کەمی بە ئاوادانکردنەوەو خزمەتگوزاری گشتی سەرفدەکری. زۆری وەک هەمو داهاتو سەروەتو سامانی وڵات بە دزی و گەندەڵی دەچیتە گیرفانی ئەمانەوە.

لە کۆتاییدا ئەوە بڵێین کە مەرجی کۆتایی هینان بە هەمو ئەم رووداوە تراژیدیایانەی کە لە سایەی کەی سیستەمی سەرمایەداری دەگوزەری ،چ لە وڵاتە زلهیزەکان و، چ لەم وڵاتانە ،ئەوە پەرەدانە بەم نارەزایەتی یانەی کە لە دەرەوەی کەنگرەی داڤوس و خودی ئەم وڵاتانەش رودەدا تا رادەی راپەرین و شۆرش .بەڵام بە ناوەرۆکو شیوازکی تەواو ئاسۆوئامانجدارانەی سۆسیالیستی لە رووی سیاسی و رێکخراوەیی یەوە . بە تایبەتی رێکخراوبونی زیاتر چینی کرێکارو تویژە ستەمدیدەکان لە حزب و ریکخراوی جەماوەریدا .

٢٠١٨-١-٢٨

---

*بە یەکگرتـــو لە حکومەتـــدا قوچاندی.... ؟! ... موزە فەرعە بدوەا

لە ئاکامی قەیرانی ئابوری قوڵو، کەمەڵەی ئاڵوگوری سیاسی و سەربازی لە عێراق و ناوچەکەو ،شکستی حکومەتیە بنکەفراوانەکەی یەکگرتو و هاوپەیمانەکانی و، برینی موچەکانیان و هاوکات نارەزایەتی یەکانی خەڵک لە دزی ئەم دەسەڵاتە تا رادەی بەرزکردنەوەی دروشمی روخانی ،هەموو ئەمانە لە چەند مانگی رابردودا بونە هەکاری گەورە تا یەکگرتویی ئیسلامییش لەوحکومەتە شکست خواردوەدا تیبقوچینی.
سەرەنجام لە کوبونەوەی ئەم هەفتەیەی سەرکرادایەتی یان بە زۆرینەی دەنگ بریاری قوچانیان لە حکومەتدا.ئەم بریارەشیان گوایە دوای بی وەڵامی پارتی و یەکیتی هات بە پرۆژە پێشنیاری یەکانیان بە ئەنجامـــدانی چاکســـازی . هەر بە دوای ئەم بریارەشـــدا کەوتنە

ساتوسەودا لەگەڵ لایەنەکانی دەرەوەی حکومەت، لەوانە گۆران و کۆمەڵ ،بەمە بەستی نزیکبونەوەو هاوکاری یەکتر بەرامبەردەسەڵاتی پارتی ویەکیتی.

جا ئەم قوچانەی یەکگرتویی مفتەخورانی گەندەلی و سەرفترەو زەکات بونە روداوو هەواڵی گەرمی دەزگاکانی راگەیاندنو، ئاو سەرنجی بەشیکی بەرچاوی خەڵکی بە تایبەتی چاودیرانی سیاسی .
ئیستا پرسیار ئەوەیە کە بەچی لەم کۆتایی یانەدا یەکگرتو یان بەیین ئەهلی مفتەخورانی سەرفترەو زەکات و خیرو سەدەقەو گەندەڵی دەسەلات لەم حکومەتەی بنکەفراوانی شکستخواردوە قوچاندیان؟!!
بەر لەوەی رای خۆمان لەم گوشەیەوە بدەین سەرەتا پیویستە رایەکی کورت لەسەر یەکگرتو بدەین بە زیاتر دەرخستنی ناوەرەکی ئەم جەماعەتە.هۆکارەکانی پشتی قوچاندیان.

یەکگرتوی ئیسلامی کەلەسەرەتای نەوەدەکان خەڵکی کوردستان لەوپەری نەهامەتی و نەداری و بیکاری و هەژاری و ئاوارەیی ..هتد دەژیان ،و تازەش دەستوپەنجەیان لەگەڵ دەسەڵاتی میلیشایی و مافیایی پارتی ویەکیتی و هاوپەیمانەکانیان نەرم دەکرد، لەم کاتانەدا ئەمانە خۆیان وەک کۆمەڵەیەکی خیرخوازی ناساند. لە پاڵ خیرو سەدەقە و سوالەو بەکری گیرواویان بە دەسەڵاتە ئیسلامی یە خیڵەکی یەکانی ناوچەکە ،بەتایبەتی قەتەرو ئیمارات و سعودیە خۆیان گەورە کردو پاش ماوەیەک وەک حزبیکی سیاسی خۆیان راگەیاند.
بە پارەی ئەووڵاتانەو خیرو سەدەقەو سەرفترەو زەکات کۆکردنەوەو، بەناوی هاوکاری خەڵکی هەژارو نەدار، توانیان سەدان و هەزاران کەس بە تایبەتی لە منالان لە مزگەتەکان بە خویندنی قورئان و ئامانجە سیاسی یەکانیان کە کۆنەوەو بیرۆکەی توندوتیژی و تیرۆر بکەنە میشکیانەوە.
پاش باڵاکردنیان بەهۆی ئەم کارانەیانەوە بەشداری هەڵبژاردنو دەسەڵاتیان کرد. ئیتر بونە لایەنیکی بەرچاو لەنیوان پارتی و یەکیتی و،کاری یان بو بە دەسەڵەای سیاسی لەم نیوەدا . بە تایبەتی لەکاتی شەڕو ململانیی نیوانیان. بەم کاری دەڵاڵی یەش لەهەردو لا بونە شەریکە دزیان و پارەیەکی زۆریان کۆکردەوە. بەم پارەیەش مشتیک لەمەلائەفەندی یە مفتەخورەکانیان لەدەور ی خویان کوکردەوەو بون بە تیۆریسیەن و بیرمەندانی جیگا نوکتەی ڕەوتە ئیسلامی تیرۆرریستی یەکانی تر هەتا جیگاگالتەجاری سەلەفی یەکانی برای دینی یان. هەڵبەت جگە لە بەکریگیراویان بە دەسەڵاتە کونەپەرستەکانی وەک قەتەر سعودیەو ئیمارات هاوکات بونە زورناژەنی

حزبەکەی ئوردوگان و دەوڵەتی تورکیاش.

بەم کاری دەلالەی سیاسی یانەیان بونە لایەنیکی تارادەیەک قورس لە پارسەنگی دەسەڵاتی پارتی و یەکیتی وبەردەوامی لە مفتەخواردنی دزی وگەندەڵی و سەرفترەو زەکات و خیرو سەدەقەی ووڵاتان.وە لەهەمو ئەم سالەانەدا کە خەڵک لەوپەری بیکاری و نەداری و هەژاری و بیخانەولانیی وئاوارەیی و دەیان دەردو مەینەتی تردا ژیانی کولەمەرگی یان دەبردەسەرو بەردەوامیش خەلک نارەزایەتی یان لە دژی دەسەلات دەردەبری ، ئەم یەکگرتوە لە دژی دەسەڵات خویان بە بەشیک لە جەماوەری نارزای نەزانیوە بەڵکو هەمیشە ماستاویان بو دەسەڵات کردوە.خۆ ئەگەر هاوکاری یەکانیان کردبی بە خەڵکی هەژار وەک ئاماژەمان پیدا ئەوە بە لایەنگرانی خویان بووە یان بە مەرجی لایەنگری خیرو سەدەقەیان بە خەڵکانیک کردوە.
ئەستاش کە دەسەڵات و حکومەتی بنکە فراوانەکەیان توشی بنبەست و شکستو قەیرانی قولی ئابوری بونەو لە نیو ئاڵوگوڕو هاوکیشە سیاسی یەکانی ناوچەکەو جیهان ئاسەیان لیە بوەو، هاوکات نارەزایەتی خەڵکیش لە دژیان قولپ دەدا کە لە نارەزایەتی یەکانی مانگی رابردو تا رادەی سوتانی بنەوبارگاکانیان رەیشت . ئا لەم کاتەدا بریاری قوجانیان داوە لە دەسەڵات.وە بە ئومیدی ئەوەن لەپاڵ نەیارەکانی دەسەڵات کە زیاتر گەران و کۆمەڵەی ئیسلامین خویان مەلاس داوە تا نەکەونە بەر لاوفاوی نارەزایەتی و ڕاپەڕینی خەڵکی بیبەش و ئازادیخوازی کوردستان لە داهاتودا.
بەڵام ئەم تیوقاچانەیان نەک هەر نایانکاتە بەرەی خەڵکی نارازی کوردستانەوە بەڵکو هەر بە چاوی دەلالی سیاسی نیوان دەسەڵات و نەیارەکانیان تەماشایان دەکەن و مامەڵەیان لەگەڵ دەکەن.
*ڕۆشنبیرە ڕەهەندی یەکانی پەراویزی دەسەڵاتی مافیایی خەریکی چین؟!

روداوو هەواڵیکی تر لە ڕۆژەکانی هەفتەی رابردوو، کە ببونە تایتڵی بەشیکی بەرچاوی دەزگاکانی راگەیاندن ،و جیگای قسەوباس وپرسو را گەرینەوە، بە تایبەتی لە ناوەندە ڕۆشنبیری یەکان ،هەواڵی دیدار و گفتوگەی نیوان ئاراس فەتاح و ریبین هەردی بو لەگەڵ سەرانی لایەنە سیاسی یەکانی دەرەوەی دەسەلاتە شکستخواردووی یەکیتی وپارتی. لەوانە دیداریان لەگەڵ ئەمیری کۆمەڵ و یەکگرتوی ئیسلامی.

هەڵبەت ئەوەش بەیین کە ئەم دوو زاتە بە شیوازی جەراوجەر دەستیان داوە بەم سەردانو دیدارانەو، بە ووتەی خەیان بە نوینەرایەتی کەمەڵی ڕۆشنبری هاودیدی خەیان. بە ئومیدی ئەوە سەرانی ئەو

لایەنانەی دەرەوەی دەسەڵات بە دەسپیشکەری و رینوینی و پیشنیارو پ□رژەی ئەوان بگەنە ریکەوتنێک .وە هاوپایەیمانی یەکی گەورەو فروانی سیاسی و کۆمەڵایەتی پیکبیین بەرامبەر دەسەڵاتی رەهای پارتی و یەکیتی . پاشان لە هەڵبژاردنەکانی پەرلەمان لە مانگەکانی داهاتو بەڵکو بەهۆی ئامۆژگاری یەکانی ئەم زاتانەوە پارتی و یەکیتی لە دەسەڵات دورخرینەوەوپەرلەمان و حکومەتیک دامەزرینن کە لە خزمەت خەڵکدا بی بە قسەی خۆیان.دیارە ئەم ئامانجانەیان ،جگە لە دیدارو کۆبونەوەکانیان لەگەڵ سەرانی ئەو لایەنانە کە رایانگەیاندوە،هاوکات بە شیوازی جۆروجۆری تریش وەک نوسین و بەیان دەکردن و چاوپیکەوتن ..هتد راگەیاندوە.

بۆیە تا ئەو جیگایەی ئەم هەواڵەش بوتە مایەی پرسو رای گشتی پیویستە ئیمەش قسەیەکی لەبارەوە بکەین تا روونیکەینەوەو بزانین ئاخۆ ئەمانە ئەم هەوڵوکارانەیان وەک ک□م□□□ی رۆشنبیر دەچیتە چوارچیوەی بەرژەوەندی یەکانی زۆرایەتی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان..؟!

یان تەنها بۆ بەرژەوەندی یە تاکە کەسی و لە چوارچیوەی مانەوەو ریگا گرتن لە داروخانی ئەم دەسەڵاتو سیستەمەی کوردایەتی و عەشیرەتی و نیمچە ئیسلامی یە؟!

بەڵام بەر لە وەڵام دانەوەی ئەو پرسیارەو رونکردنەوەی ،باشترە قسەیەکی کورت لەسەر پێگەی چینایەتی رۆشنبیران بە گشتی و ئەم رۆشنبیرانەی پەراویزی دەسەڵات بکەین

سەرەتا ئەوە ب□یم کە زۆریک لە رابەرانی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی لە مارکسەو تا لینین و ترۆتسکی و گرامیشی و، تا لەم دەورانە رابەریکی وەک مەنسور حیکمەتیش لە گۆشە نیگای جۆراوجۆری فکری و سیاسی و کۆمەڵایەتی چینایەتی یەوە قسەیان لەسەر پێگەو ڕۆڵی رۆشنبران لە بواری فکری و سیاسی و ململانیی جینایەتی کردوە.وە بە گشتی رایان وابوە کە تویژی رۆشنبرانیش لە بەشی جوراوجور پیکهاتون بەشیکیان بریتین لە بیرمەندو ئەکادیمی و رۆشنبیرانی راستەوخوی دەسەڵات و بەبەردەوامی خەریکی راویژ کارین لەسەر شیوازی بەریوەچونی دەسەڵاتی سیاسی و ئیداری لە چوارچیوەی سیستەمی سەرمایەداریدا.وە بە ناوک□ی فکری دەسەڵاتو سەرجەم سیست□مک□ دادەنرین، بە تایبەتی ئەم بەشە لە رۆشنبیران لە ووڵاتە سەقامگیرە ئابوری و سیاسی یەکانی وەک ئەمریکاو ئەوروپاو روسیاوە بگرە تا چینو یابان و…هتد هەن، وە لە دەیان دامەزراوەی فکری و سیاسی و ئیداریدا جگە لە زانکۆکان کارەکانیان راستەوخو یان ناراستەوخۆ لە خزمەتی چینی بورژواو سیستەمی ئابوری یە سیاسی یەکەیدایە .تەنانەت

زۆر جار ئەمانە خەریکی وانەفیرکردنی سەرۆکەکانی ئەمریکاو ووڵاتە زلهیزەکانیش. بە نموونە زۆربەی سەرۆکەکانی ئەمریکا بۆ ووتاردانەکانیشیان لەژیر پرسو راو چاودیری ئەمانەدان.

ئەمانە ئیتر بەشیکن لە چینی بۆرژوای فەرمانرەوای سەرمایەداری و سەرجاوە فکری و رۆشنگەری یەکانیان.وە هیچ دەسەڵات و رژیم و دەوڵەتیک بە بێی ئەم تویژە ناتوانێ ماوەیەکی زۆر بمینیتەوە.هەڵبەت دەبی ئاماژە بەوەش بکەین لیرەدا کە بیرمەند سەرەتایی یەکانی دەورانی رینیسانس – رۆشنگەری – کە ریخۆشکەری ریگای فکری و رۆشنبیری بورژوای تازەهەڵچو بون لە دژی سیستەمی فیوداڵی سەدەکانی ناوەراست بونە پیشەنگی ئەم تویژە. بەرهەمە فکری یەکانیان لەهەمو بوارەکاندا بون بە دەسکەوتی گەورەی مرۆڤایەتی .وە هەر لەسەر بنەمای بەرهەمە فکری و فەلسەفی و سیاسی و ئابوری یەکانی ئەمانە گەورە بیرمەندانی تر وەک مارکس و ئەنگلزو دەیان تر ئاڵوگورو وەرچەرخانی فکری و فەلسەفی و سیاسی یان داهینا.بە نموونە بە بی فەلسەفی هیگل و فیورباخ و، بە بی ئابوریناسی وەک ئادەم سمس و ریکاردو رۆبەرت ئەوین و …هتد دەسراگەییشتنی مارکس بە داهینانەکانی خۆی هەرگیز ممکن نەبو.

بەڵام بیگومان کۆمەڵگا بە سەرخانو ژیرخانی یەوە لە شوینی خوی چەق نابەستی و هەمیشە لە جوڵەو ئاڵوگورو وەرچەرخانە روو بە پیشەوە .ئەمەش لە ڕوی خودی یە نەزعەیەکی ئینسانی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی یەو لە رویەکی ترەوە ئاکامی گەشەی ململانی نیوان هیزی بەرهەمهین و خاوەنی بەرهەمو هۆیەکانی بەرهەمهینان وسیستەمی بەرهەمهینانە.جا لەم چوارچیوەیەدا و لەگەڵ کۆتایی هاتنی سەدەکانی ناوەراست و باڵاکردنی چینی بورژوا لەهەمو روی یەکەوە رۆشنبیرانیش پیگەکەیان لەهەمو رویەکەوە دەگوری هەروەک ئەمرۆ دەیبین.
هەڵبەت لەنیوان رۆشنبیرانی چینی بورژوازی سەدەی رینیناس، و تەنانەت دوای دەسەڵاتگرتنیشی تا ئەمرۆ ئاڵوگورو وەرچەرخان لەهەمو رویەکەوە رویداوە ،هەر بۆیە پیگەی رۆشنبیرانیش وەک توێژیەک کە زۆرینەیان تەنها لە روانگەی ئاڵوگەری فکری یەوە کۆمەلگاو دیارەدەکانی دەبین کە گەرانی بەسەردا دیت.
بەڵام ئەوە زیاتر لە سەد ساڵیشە ئیتر نە ئەکادیمی و رۆشنبیرانی بورژوای ئەمرۆ سپنبزواو رەبسبیرەو ڤولترەکانن نە ئابوریناسەکانی ئەمرۆ ریکاردۆ رۆبەرت ئەوینەکان و ئادەم سمیسەکانن.
بە تایبەتی ئەم راو لیکدانەوەیە ئیتر بە رۆشنبیرو ئەکادیمی…هتد ناوەوەو دەوری دەسەڵاتی قەومی و خیڵەکی ئەمرۆی کوردستان بە هیج

شیوازیک ئاو لەوسەرچاوانەی سەدەکانی رینیناس ناخەنەوە.
تا ئەو جیگایەی دەگەریتەوە بۆ رۆشنبیرانی راستەوخۆی سەر بە جینی بورژوای کوردستان و جولانەوەکە قەومی یەکەی کە لە نەوەکانی سەرەتایی جولانەوەکە بون و ئیستا لە دوای زیاتر لە دوو دەیەی دەسەڵات بونەتە بەشیکی بەرچاوو لە دەسەڵات زەریان لەناو سەروەتو سامان و سەرمایە وەک سیاستەمدارەکان گیژ بونە. زۆر ئاگاداری بارودوخ نین و بەشیان مەبەست نی یە ئاگادار بن.بەڵام ئەوەی زیاتر بۆتە مایەی سەرەگیژە بە جەماوەری ستەمدیدەی کوردستان ئەوە رۆشنبیرە وردە بەرژواکانی پەراویزی دەسەڵاتن کە لەنیوان ناوەندو پەراویز دین و دەچن ناتوانن بە تەواوی لە جیگایەک لەنگەر بگرن .رەهەندی یەکانیش کە ئاراس و ریبین و مەریوان نوینەرایەتیان دەکەن بەشیکن لەم تویژە هەڵپەرستو خۆپەرستە.

هەر وەک وتمان بەشیکی زۆری نەوەی یەکەمی سەرەتای سەرهەڵدانی جولانەوەی ناسیونالیستی کورد- کوردایەتی –لە شاعیران و نوسەران و میژونوسان و چیرۆکنوسان و ئەکادیمی یەکان کە ئیستا پیر بونە هەر لەگەڵ بە دەسەڵات گەیشتنی ئەم تاقمە میلیشایی یانە لە سەرەتای نەوەتەوە بونە بەشیکی سەرەکی لە دەسەڵات ولەنیوان بنەماڵەو خیڵی بارزانی یەکانو تاڵەبانی یەکان کەبونەوەو بونە راویژکارو راگەیاندنکارو پسپۆرانی سیاسی و ئابوری و ئیداری دەسەڵاتەکەیان . بەم کارەشیان بەشیکی گەورەی بودجەو داهاتی کوردستان لەپاڵ ئەم حزبانە دەچیتە گیرفانی ئەمانەوە.ئەمانە جگە لەوەی موچەی سەرو یاسایی خۆیان هەیە هاوکات زۆربەیان بە پلەی سەربازی باڵاو وەزیرو گزیرو بەریوەبەری گەورە خانەنیشنیش کراون بە بەڵگەش فایلەکانی هەموشیان لەبەردەست خەڵکدان بەهۆی ململانەی نیوان لایەنەکانی دەسەڵات دزەیان پیکراوە.
لە راستیدا ئەمانە ئەو بەشانەن کاتە پارتی ویەکیتی بە دەسەڵات گەیشتن ، ئیمە کومونیستەکانیش کە دروشمی ناسیونالیزم شەرمەزاری یە بۆ بەشەری یەتمان بەرزکردوە ئەم رۆشنبیرو ئەکادیمیانەی ناو دەسەڵات کە لە دەوری بارزانی و تاڵەبانی بون دەتوت گویزیان بو دەژمیرن .ئەوەند ناحاڵەی بون بەم دروشمە زۆر تینەدەگەیشتن . بەڵام ئەوەی لەبەرامبەر ئەم دروشمە دەنگی بە جویندان بە ئیمە بەرزکردوە ئەوە ئەم رۆشنبیرە وردە بورژویانەی وەک رەهەندی یەکان بوون ئیمەیان بە بەکریگیراوو دەسیسەی دەزگا جاسوسی یەکانی بە ووتەی خۆیان دوژمنانی کورد دادەنا لە دژی ئەزمونە ساواکەیان.
ئەوە ئەم رۆشنبیرە وردە بورژوا ناسیونالیستانە بون کە ببونە دەڵاڵو عەرابی دەسەڵاتی خیڵەکی کوردایەتی . ئەوان بون هەمو

تیگ□یشتنی خۆیان لەم دروشم□ ئینسانی یەی ئیمە لە دژی دەسەڵاتی بنەماڵەیی و خیڵەکی ئەمانە بەوە لیکدەدایەوە کە ئیمە دژی خەڵکی کوردستانین بە گشتی.
لە کاتیکدا ئیمە هەر چون دژی ناسیونالیزمی عەرەب – عروبە – ناسیونالیزمی ملیللگەرای ئیرانی و، ناسیونال فاشیزمی تورکیا بوین بەهەمان ئەندازەش دژی ناسیونالیزمی کورد – کوردایەتی بوین. بەڵام خۆشبەختانە ئیستا بەشیکی زۆری هەر ئەم نوسەرو رۆشنبیرە سەتحگەرایانە کە دژی ئیمە بون ئیستا زۆر بە توندی دژی ناسیونالیزمی کورد- کوردایەتین- ئەگەر چی رەخنەو ناکۆکی و دژایەتی یەکانیان زیاتر روکەشی سیاسی یە رەخنەو ناکۆکی یەکانیان ماهیەتیکی جینایەتی نی یە.وە دەسنا بەن بۆ بنەما ئابوری و کۆمەڵایەتی یەکانی سەره□دانو هەلومەرجی بە دەسەلاتگ□یشتنی جوڵانەوەی کوردایەتی لەم سەردەمە کە ئەمە لاوازی یەکی زۆر گەورەو کرۆکی یە.

هەروەک نمونەی رەخنەو ناکۆکی و دژایەتیمان بۆ ئیسلام و جولانەوەی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمەکەی ،لەمبارەوە کاتی رامانگەیاند، هەر ئەم رۆشنبیرانە ل□ بەرامبەر ئیمە دەچونە پاڵ ئیسلامی یەکان. بەڵام ئەوەتا ئیستاش بەشیکیان وەک رەهەندی یەکان دەچنە پاڵیان و بەشیکیشیان خۆیان بە شیوازیک رادیکال کردۆتەوە لە دژی ئیسلامی یەکان و لە ئیمە رەخنەی توندترلە ئیسلام دەگرن کە زۆر جار رەخنەکانیان سەردەکیشیتە گەرەزپەرستی و لەگەڵ رەخنەکانی رەوتە رەگەزپەرستەکانی ووڵاتانی رۆژئاوا یەک دەگرنەوە.
ئستاش ئەم رۆشنبیرانەی کە ناویان لە خۆیان ناوە رەهەندی یەکان کە ئەمانە بەرهەمی فکری نیو لیبرالیزمن، کە لە روی سیاسی یەوە تاتشرو ریگانو هلمت کوڵ نوینەرایەتیان دەکات، بونە ب□ د□□□ی سیاسی لە نیوان تاقمە قەومی و ئیسلامی یەکانی وەک گوران و کۆمەڵ و یەکگرتوو.وە خویان بە دژە دەسەڵاتی پارتی و یەکیتی ناساندوە.
دەیانەوی ئەم تاقمانە، کە تا جەند مانگو هەفتە ، لە حکومەتە بنکە فراوانەکەی پارتی و یەکیتی بون. کۆیان کەنەوە ،تا لە هەڵبژاردنی مانگەکانی داهاتو جێ بە پارتی ویەکیتی لێژ کەنو ئەم بەرەیەی ئەوان دەسەڵات وەرگری. تا ئەمانیش شوینی رۆشنبیرە گەمژەو مشەخۆرەکانی سەربەدەسەڵات وەرگرن وەک ئاماژەمان پیدان.

جا ئاراس و ریبینیش لەم کاری د□□□ی سیاسی یەیاندا بە شانازی یەوە ئەوەش دەڵێن کە ئەوان وەک هەندێ رۆشنبیری هاوبیریان نین کە دەڵین رۆشنبیر نابی□ بجیتە کایەو کاری سیاسی یەوە. بەڵکو هەر دەبی

کاری ئاموژکاری بکا لە ڕیگای نوسین و رۆشنگەری یەوە. ئەمان کارەکەی خۆیان زۆر بە پیرۆزو شانازی نەتەوەیی زیاتردەزانن لە کاتیکدا ئەم کارەی ئەوان دەستیان داوەتی بە تەواوی ڕۆچوە بە ناو زەلکاوی هەلپەرستی و داوکەوتویی و دژی جەماوەری ستەمدیدەوە .
ئەوان بە بەردەوامی لە موچەو شیرینی یەکانیان نایانەوی ئەم دەسەڵاتە مافیایی ملیشایی و خیڵەکی یە لە لایەن نارەزایەتی و ڕاپەرینی جەماوەری ئازادیخوازەوە کەتایی پی بی تا لە جیگای ئەمانە دەسەلاتیکی بە راستی ئازادیخوازو یەکسانیخوازو دادپەروەری جەماوەری پیکبی. بەڵکو دەیانەوی وەک گۆچان بچەمینەوە بە سەرانی گۆران و ئیسلامی یەکانی پەراویزی دەسەڵات. وە نەهێڵن سیستەمەکەیان بە تەواوی هەرەس بەهینی و ئەمانە ببنە جیگاگرەوەی پارتی و یەکیتی کە خاڵە هاوبەشەکانیان زۆر زیاترە لە خاڵە ناکۆکەکانیان.
بۆیە ئەم رەهەندی یانە ئەگەر شەرافەتمەندانە دەیانەوە کارێک لانی کەمی خزمەتی تیا بی، بە جەماوەری ستەمدیدەو ئازادیخوازو هەمو ئەو حزب و لایەنانەی کە لە بەرەی کەمەلایەتی جەماوەردان، ئەوە بی زەحمەت با واز لەم دەڵاڵەی یە بێنن و بێنە ناو بەرەی جەماوەری نارازی یەوە کە دەمیکە دروشمی کەتایی هاتنی هەمو سیستەمەکەیان بەرزکردۆتەوە. هەرجەند ئەم بەرەیە هیشتا خاوەنی ریکخراوی جەماوەری وسیاسی و بەدیلی سیاسی ئامادە نین بەڵام پر کردنەوەی ئەم لاوازی یانە لەگەڵ چونە سەرەوەی خەباتو نارەزایەتی خەڵک ممکنە.
*بۆ دەبی پشتیوانی لە خەڵکی خۆراگری عەفرین بکەین...؟!

هەڕەشە سیاسی و سەربازی یە توندەکانی دەوڵەتی تورکیا لەسەر زاری کاربەدەستیانەوە، بە تایبەتی ئوردوگانی ئیسلامی و قەومی فاشی، لە جەند مانگ وهەفتەی رابردووەوە تا ئیستاش لە کوردستانی سوریا- رۆژئاڤا- کە وەک دەستەواژەو ئیدارەیەکی سیاسی بوتە ئەمیری واقع- یەکیک لە گەورەترین و گەرمترین هەواڵەکانی ناوچەکەو جیهانە بە حوکمی رەهەندی ناوچەیی و جیهانی ئەم کیشەوململانی و شەرەی کە چەندین ساڵە سوریا بوتە مەیدانە راستەوخۆکەی.
وە ئەم هەرەشانە بۆتە مایەی ریزبەندی یەکی سیاسی و کەمەلایەتی فراوان لە ئاستی ناوچەکەو جیهان. بە شیوەیەکی گشتی رای ئازادیخوازی، لە ئاستی کەمەلایەتی دا ، وە لە ئاستی فەرمیشدا هەندیک لە دەوڵەتەکانیش دژی ئەم هەرەشانەی دەوڵەتی تورکیاو ئوردوگانو سوپاکەیین. وە بە شیوازی جۆراجۆر پشتیوانی لە خەڵکی عەفرین ئیدارەکەی دەکەن. هەرچەند ئەم ئیدارەیە هیشتا هەم لە لایەن زۆربەی دەوڵەتەکانەوە بە فەرمی نەناسراوە. هاوکات وەک ئەزمونیک

کۆمەڵەی ناکۆکی لەگەڵ خویدا هەڵگرتوە لە رووی ئیداری و سیاسی یەوە کە لەنیوان هیزو دەوڵەتە بۆرژوازی وئیمپریالی یەکان دیتو دەچێ.
جا لەم بارەیەوە کە ئەم هەرێشانەی تورکیا بەتە پرس ورای گەرمی گشتی بەیە وا پیویست دەکات ئیمەش رایەکی کورتی لەبارەوە بدەین لە جەند خالیکدا کە بە دەبی هەتا ئیستاش کومونیستەکان و بەرەی چەپو ئازادیخوازی ناوچەکەو جیهان پشتیوانی لە خەڵکی و ئیدارەکەی بکەن، سەرەرای هەمو ئەو ناکۆکی یانەش کەلەگەڵ خۆیدا هەڵیگرتوە کە بە جۆریک هەم ناکۆکەو هەم لەگەڵ بۆرژەوەندیە جینایەتییەکانی جولانەوەی کریکاری و سوسیالیستی و کۆمۆنسیتی راستەوخۆ نایاتەوە.

بە تایبەتی کە ناوەرۆکی ئەم جولانەوەی سیاسی یەی کە لە پشتی بەرگری خەڵکی و ئیدارەکەیەوە بە تەواوی ئاسۆ و ئامانجی ناسیونالیزمی کورد زاڵە بەسەریدا .ئەگەر جی بەرپرسانی ئەم جولانەوەیە کە لە یەپەگە دا بەرجەستە بوتەوە وەک حزبیکی قەومی کورد کە ئەمەش بە رونو ئاشکرا دەلین ئەوان پشت بە فکری سیاسی ئوجالان ، ئاپۆیزم دەبەستن و سەرجاوەی فکری و سیاسی و کۆمەلایەتی و ئیداری ئەوانە. ریبازی ئوجالانیش جگە لە تیکەلەیەک لە ئایدیولۆژیای قەومی و گەرانەوە بۆ مۆدرینیتەیەکی روکەشی زیاتر هیجی تر نی یە .ئەمەش بە خۆ جیاکردنەوەیانە لەگەڵ رەوتە ناسیونالیستەکوردەکانی تر کە سوننەتو نەریتی خیلەکی زاڵە بەسەریان . بە تایبەتی بو خۆ جیاکردنەوەیەیان لەگەڵ ئەزمونە گەندەلو میلیشایی یە خیلەکی یەکەی کوردستانی عیراق کە لە فەرهەنگی سیاسی ناسیونالیستیاندا بە باشور ناسراوە.
جا ئیدارەی رۆژئاڤا لە ناوەرۆکدا قەومی و لە رواڵەتو شیوەدا بە جوریک لیبرالانەیە. یانی بە جوریک ئەیانەوی وای دەرخەن کە ئەوان وەک ئیدارە فیدرالی یەکانی ووڵاتانی رۆژئاوا، بە تایبەتی سویسرا وان .یان لانی کەم وەک نمونەکانی ئیدارەی زاتی و فیدرالی سۆڤیەتی دەورانی ستالین بە داوەن.
هاوکات ئەگەر چی وا وینا دەکەن کە شیوازی هەڵبژاردنەکانیان پەرلەمانی نی یە. بەلام هاوکات شورایش نی یە ،هەروەک شورا کریکاری و جەماوەری یەکانی دەورانی شۆرشی ئوکتوبەری لینین ،و ئەلمانیاو زۆر ووڵاتی تر. کە هەڵبژاردنیکی راستەوخوی جەماوەری لە شوین و کاری ژیانو فراوانترین شیوازی دیموکراسی جەماوەری بو.
ئەمەی رۆژئاوا بە تەواوی لەم جورەش نی یە.
لە لایەکی تریشەوە ئەم ئیدارەو رابەری یە سیاسی و سەربازی یە زیاتر لە نیوان هیزە سیاسی و سەربازی یە زلهیزە ئیمپریالی یە کانی ئەمریکاو روسیاو فەرەنساو ئەلمانیا ..هتد دیت ودەچی .وە بە

ئاشکراو رەسمی نە لایەنگری و نە دژایەتی هیچ یەکیک لەو دەولەتانە ناکات.هەر بۆیە لە رویەکەوە ئەم هەلویستە بە شیوەی کاتی بەتە مایەی مانەوەیان.بەلام هەمو ئەم زلهیزانە جاویان تیبریوە تا رایکیشن بەلای خویانا لە کیشە و ململانی سیاسی و سەربازی یەکانی ناوچەکەو جیهان .بە تایبەتی ئەمریکا لە ریگای هاوکاری یە سیاسی و سەربازی یەکانی ئەگەری زەری هەیە وەک بنکەیەکی سەربازی گەورەی خۆی لیبکا.وە ئەم ستراتیژەشیان نەشاردەتەوە.

بەڵام لەگەڵە هەمو ئەم سەرنجو تیبینی و رەخنەو ناکۆکی یانە کە لە لایەن بەرەی چەپو کومونسیتی، بە تایبەتی حزبە کەمەنسیتی یە کریکاری یەکانەوە دەگیری،پیمان وایە هەر دەبی تا ئیستاس پشتیوانی لەم خەڵکەو تەنانەت ئیدارەکەشی بکری لەلەم کاتەدا وبەم بەڵگانە:

یەکەم: لە بەتەی هەمو ئەو شەرو ململانی سیاسی و سەربازی و شەری ناوخویی سوریا و دەخالەتی رژیمە کونەپەرستە ئیسلامی و قەومی یەکانی ناوچەکە ،لە سعودیەو قەتەرەوە بگرە تا تورکیاو ئیران و عیراق و خودی رژیمی سوریای قەومی فاشی تا دەگاتە زلهیزەکانی دونیا. بە تایبەتی روسیاو ئەمریکا. کە بونە هەی کوشتنی سەدان هەزار کەس و ئاوارە بونی چەند ملیون و داروخانی بنەمای ئابوری و کۆمەلایەتی و فەرهەنگی هەمو سوریا و سەرهەلدانی دەیان و سەدان دەستەو تاقمی ئیسلامی و تایەفی و قەومی تاونباری وەک داعش. بەڵام خەڵکی ناوچەکانی رەژئاوا دور خرانەوە لەم هەمو شەرو کوشتارو ئاوارەیی ماڵویرانی یە.هیشتا ئینسان لە سایەی ئەو ئیدارەیەدا سەرەرای شەری درەندانەی داعش و تورکیاش بەڵام ژیانیان ئاسودتر بوە وەک لە ژیانی خەڵکی ژیر دەستی رژیمی سوریاو تەنانەت عیراق و هەریمی کوردستانی عیراقیش.

دووەم: ئەم خەڵکەو ئەو ئیدارەیە توانیان بە هیزو ئیرادەی بەرگریکارانەی خویان شەری وەحشی ترین هیز کە داعش و تاقمەکانی تری وەک نەسرەو جەبهەی شام بو بکەن کە رژیمی ئوردوگان و سعودیەو قەتەرو تەنانەت زەر جار رژیمی ئەسەدیش هاوکاری دەکردن بو شەر لە دژی ئیدارەی رەژیاوا. شەری بەرگری کوبانی نمونەی داستانە میژویی یەکان بوو .وە سەرنجام کۆتایی بە هەرەشەو مەترسی سیناریورەشەکانی داعش بینن و نەیەڵن کارەساتی شەنگال بەسەریاندا رووبدات.

سێهەم؛ لە بەتەی هەمو ئەم شەروململانی ناوخویی وناوچەیی و جیهانی و ئابەوقەی ئابوری لەهەمو لایەکەوە. ئەو خەڵکە توانی پرسەی هەلبژاردنی نوینەرایەتی ئەنجام بداو ئیدارەیەک دامەزرینن .هاوکات کۆمەڵەی یاساو بریار پەسەند بکەن لە قازانجی خەڵک بە گشی و ژنان

بە تایبەتی کە لە میژویی هەمو رۆژهەڵاتی ناوەراست لە دورو نزیک بی وینە بو. ئەویش یاسای یەکسانی تەواوی ژن و پیاو بو کە ببیتە مایەی توردانی هەمو یاساو بریارە پیاوسالارو دژە ژنەکان.
چوارەم:هاتنە مەیدانی ژنان هاوشانی پیاوان لەهەمو بوارەکاندا تەنانەت لە بواری سەربازی و جەنگیشدا کە لە دوای شەرشی ئوکتوبەری ١٩١٧ و روسیاوە بی وینە بوە.ژنانی لەوێ بونە هیمای گیرانەوەی ئیرادە بە ژنانی ناوچەکەو جیهان.ئەگەر ژنان لە سایەی دەسەڵاتی تازە ئەزمونی قەومی نیمچە ئیسلامی لە کوردستانی عیراق بە بەهانەی ناموسپەرستی یەوە تیرۆرو رەشەکوژی دەکران و، گوێ و لوتو زمانیان دەبرا بە ئاشکرا ،ئەوە ژنانی رۆژئاوا بەم هاتنە مەیدانەی جەنگی دژی داعش نەک هەر نەریت و کەلتورو یاساو ریسای پیاو سالاری و شەرعی ئیسلامیان تورهەڵدا بەڵکو سەلماندیان کە هیچ جیاوازی یەک نابی لە نیوان ژنو پیاو هەبی.

پینجەم: ئەم ئیدارەیەو ئەم خەڵکە خۆیان بە دور گرت لەهەمو شەرو ململانێو هەستی نەتەوەو دینی و تایەفی و عەشیرەتی .هەمو ئەو خەڵکە بە هەر جیاوازی یەکی روکەشی کە هەیان بوبی پیکەوە ژیانیان لەم چەند ساڵە بردە سەرو زۆریک لە پۆستە ئیداری یەکانیش سپیردران بە کەسانیک کە کورد زمان نین سەرەرای باڵادەستی ئاسۆ و ئامانجی بە ڕواڵەت مەدرینیتی یەکەی پەکەکە.
بۆیە هەتا ئیستاش سەرەرای کۆتایی هاتنی داعش و مەترسی یەکانی بۆ خەڵکی رۆژئاواو، هاوکات هاتنو چونی هیزە سیاسی یە باڵادەستەکانی پشتی ئەو ئیدارەیە لە نیوان هیزو دەوڵەتە ئیمپریالی یەکان و یەک لانەکردنەوەی چارەنوسی ئەو ناوچەیە لە رووی ئیداری و یاسایی و حقوقی یەوە، و نەکەوتنی تەواوی بەلای جولانەوەی کریکاری و کومونیستی لە ئاستی ناوچەکەو جیهان، بەڵام هەر پیویستە ئەم بەرەیە پشتیوانی لەو خەڵکەو تەنانەت ئیدارەکەشی بکەن . بە تایبەتی بەرامبەری هەرەشەکانی سوپاو دەوڵەتو دەسەڵاتی ئوردوگانی قەومی وئیسلامی فاشی .
وە لە ریگای نارەزایەتی دەبرین وتەنانەت بەشداری کردن لەهەمو ئەو نارەزایەتیانەی دژی ئەم هەرەشانە بەریدەخری .هەتا کۆمەکی سیاسی و کۆمەلایەتی ودارایی بە کۆتایی هینان

موزە فەرعە بدوڵا
٢٠١٨-١-٢١

*هەڵتەقینی هاوپەیمانییەکی تری بێ بەرهەم بۆ خەڵک.. موزەفەر عەبدوڵا

لە ئاکامی، شکستی هەمەلایەنەی دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی لە چارەکە سەدەی رابردوودا، وە بەهۆی ڕۆژبەڕۆژ زیاتر قوڵبوونەوەی قەیرانی هەمەلایەنەی دەسەڵاتداریتی کوردایەتی- خیلەکیانەو ناوچەگەریانە، ململانێ و کێشمەکێشی ناوخۆی لە ناو خانەوادەی بۆژوازی کوردا بردۆتە ئاستێکی زیاترەوە، شەڕی ئەم دەستەوتاقم و باڵ و لاباڵانەی ناو خانەوادەی بۆرژوازی کورد، لەگەڵ یەکتر لەسەر پشکی دەسەڵات و دزین و هەڵلوشینی سەروەت وسامانی کوردستان و قوت ونانی کۆمەڵانی خەڵکی بەشمەینەتی کوردستان، هۆکاری سەرەکی هەڵتوقینی دەستەوتاقمی نوێ یەک لەدوای یەکن، قەوارەکەی بەرهەم سالحیش دەرهاویشتەی ئەو دۆخەیە.

ئەگەر لەماوەی رابردودا بینەری هەڵتوقینی تاقمی سەرمایەدارێکی دزو گەندەلی وەک شاسوار عەبدولواحید بووین، لە ژینگەی گەندەڵستان و دزی و ژێر سایەی دەسەڵاتی کوردایەتیدا، کۆنگرەیان بەستو و جولانەوەی نەوەی نوێیان پیکهینا، ئەوە ئەم هەفتەیە هەواڵی بینەری بەستنی یەکەمین کۆنگرەی دامەزرێنەری یان بڵێین هەڵتوقینی هاوپەیمانیتی بەرهەم سالح بوین بەناوی دیموکراسی و دادپەروەری. ئەمەش بووە روداو و پرسێکی کەمێ گەرم لە ئاستی دەزگاکانی راگەیاندن و رای گشتی.
هەڵبەت قسەکردن و هەڵوێستگرتن بەرامبەر هەڵتوقینی ئەم دەستەوتاقمانە کە ناوی بریقەداریان لەخۆیان ناوە هیچ پێویستی بە لێکدانەوەی چروپر نییە وەک هەندی لە چاودێران و شرۆڤەکارانی ڕۆشنبیری ناسیونالیست بۆی دەکەن، بەتایبەت کە میژووی کاراکتەرە سەرەکییەکانی ئەم دەستەو تاقمانە، لە چارەکە سەدەی رابردودا بەکردەوە لە محک دراون. دەکری تەنها لە کورتەڕایەکدا ناوەڕۆکیان وەردەخری و هەڵوێستی سیاسیان لەبارەوە بگیرێ.

بویە تا ئەو جیگایە دەگەڕێتەوە بۆ هەڵتوقینی ئەم هاوپەیمانییە کە

بەرهەم ساحەو، هەمیشەش یەکیک بووە لە سەرانی دیاری دەسەڵاتە قەومی و خێڵەکییەکەی کوردایەتی، بە رواڵەتیکی شەخسی مودێرنەوە، بربرە پشتی ئەم هاوپەیمانییەتییەو ئەوانەی لە دەوری کوبونەوەتەوە هەموویان مشیان لەوەخۆش کردوە چۆن لە داهاتوش پشکیان هەبێ لە دەسەڵات و دزی وگەندەڵی، بەڵام بەگومان ئەمانیش وەک هەمو تاقم ودەسەڵاتەکانی تر، نەک هەر لە کوردستان لەهەموو دونیا ناچارن بەناوی کۆمەڵانی خەڵکی کریکارو بێکار و هەژارو برسییەوە قسە بکەن و بریارو پەیمان بدەن، تا لەو ڕێگایەوە ڕەوایەتی بە هەڵتەقینیان و بوونیان، فەراهەم بکەن.

خۆ ئەگەر هەر کەس گوێی لە قسەکانی بەرهەم سالح گرتبێ کە لە کەنگرەدا کردی، بۆی دەرئەکەوی کەهەموو کروزانەوە بوو بە کۆمەلانی خەڵکی کوردستان هەروەک مامەستاو مام و رابەری گەورەی – بە وتەی خوی- جەلال تالەبانی کە بە خەڵکی دەکرد، بەڵام لە کردەوەشدا یەکیک بوون لە گەورەترین سەران وبنەماڵەی دزو گەندەڵی و سەرکوتگەر.
ئەوەی گومانی تیدا نییە لای زوربەی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان، کە بەرهەم بەیان دەکروزیتەوە، ئەم هاوپەیمانییەتییەش هیچ بەرهەمەکی نابێ بە زەرایەتی بەرهەمهینەرانی راستەقینەی خەڵکی کوردستان لە کریکاران و مامەستایان و کارمەندان و لاوان و ژنانی یەکسانیخوازی کوردستان، نەک رووسور وەک بەرهەم دەبیژی کە وشەیەکی خەڵەکیانەیەو یەکیکە لە دەستەواژە دواکەوتوەکانی بزوتنەوە قەومی و خێڵەکیەکەیان.

کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان ئەوە دەزانن بەرهەم و هاودیدەکانیشی بەشەکی بەرچاوی ئەم دەسەڵاتە قەیرانگرتوە گەندەڵە و دزەبوون. وە سەرنجدان تەنها لەو ئاماری دزییە کە هاودیدەکانی لەناو یەکیتیدا بەناویان کردەتەوە لەسەر بەرهەم بەسە بە هەڵویستگرتن لە هاوپەیمانیتی یە بە بەرهەمەکەی بەرهەم.
وەک وتمان ئەوە بۆ کۆمەڵانی خەڵک کوردستانیش رون و ئاشکرایە کە بەرهەم لە زۆربەی کاتدا یەکیک بووە لە سەرانی یەکیتی و لە دەسەلاتەکەیان، بەڵام لە دوای نەخوش کەوتن و پەککەوتنی تاڵەبانی مام و مامەستاو رابەری، و قوبونەوەی ململانەی ناوخۆیی یەکەتی، ئەو پیگەیەی کەوتە لەرزی. بە تایبەتی دوای مردنی تاڵەبانی ئیتر رۆڵی گیانبازە گەندەڵەکانی خودی تاڵەبانی لە هاوکیشەکە وەدەریان نا، ئەگەرچی تادەریش چوو بەناوی جیگری دووەمی بە دەسەلاتی سکرتیری گشتی بوو.

ئەستاش هەر لەگەڵ هەڵتوقنی ئەم هاوپەیمانییە یەکسەر بووە

هاوپەیمانی کۆمەڵی درندەی ئیسلامی و بزوتنەوەی گۆران کە ئەمانەش سەرەرای دەورانیک لە پروپاگەندەی موعارزبوونی دەسەلات ناوەرۆک و پەیام و کارنامەیان بۆ کۆمەلانی خەڵکی دەرکەوتووە.
هەڵبەت هەڵپەکردنی هاوپەیمانیتییەکەی بەرهەم بۆ ناو هاپەیمانی کۆمەڵ و گۆران تەنها بە ئومیدی ئەوەیە کە هەرچۆن بێ کورسییەکی دەسکەوێ لە ئاستی هەڵبژاردنەکانی داهاتوی عیراقدا، کە لە مانگی ئایاری داهاتودا ئەنجامدەدری.

بۆیە کۆمەڵانی خەڵکی نارازی و بێبەش و ستەمدیدەی کوردستان کە بەرهەم بۆیان دەکروزێتەوە بروا ناکەم کەمترین خوشباوەریان هەبێت بەم هاوپەیمانیتییە بێ بەرهەمەی بەرهەم ساڵیش، بەڵام دیارە بۆ خۆی و دەست و پێوەندەکانی بەرهەم ساڵح سودیکی هەر دەبێ لە بازنەی دەسەڵاتی گەندەڵ و دزو سەرکوتگەری قەومی و خیڵەکی لە کوردستاندا.

تیرۆریزمی ئیسلامی و نارەزایەتی خەڵک لە ئیران…!*

دیاردەی تیرۆریزمی رژیمی ئیسلامی ئیران بە دریژایی دەیان ساڵەی دەسەڵاتەکەی هەمیشە کیشەو بابەتیک بوە نەک هەربۆتە جیگای پرسو رای خەلکی بەلکو بۆتە بەبەتو جیگای نارەزایەتی خەلکی لە ئیران و ناوچ□ک□و هەمو جیهان لەهەمو ئاستەکاندا. ئیستاش کە نارەزایەتی خەڵک تا ئاستی ڕاثەرین و خواستی خەڵک بۆ روخانی رژیم و کۆتایی هینان بەهەمو دیاردەکانی، بە تایبەتی دیاردەی تیرۆریزمەکەی، بابەتیکی گەرمتری پرس ورای خەلکی یە. بۆیە وا پیویست دەکات ئیمەش لە بابەتی پرس ورای ئەم هەفتەیەمان لەم گۆشەیە نیگایەوە رایەکی کورتی لەبارەوە بدەین.

سەرەتا وا پیویست دەکات ئاماژەیەکی کورت بە خودی فکرو نەریتی سیاسی تیرۆریزم بدەینو کەمی رونکەینەوە کە لە بناغەوە تیرۆریزم شیوەکاری چینی دەسەڵاتدارە بەرامبەر رکابەرو نەیارە فکری و سیاسی یەکانی بۆ پارراستن و مانەوەی دەسەڵاتەکەیان. ئەم نەریتەش هەر لە دەسەڵاتی جینە باڵادەستەکانەوە بە دریژایی میژوو پەریوەتەوە بۆ نەیارانیان. بەتایبەتی ئەو رەوتو باڵانی کە لە رووی فکری و سیاسی یەوە هەر لەبازنەی جینی فەرمانرەوا، کە ئەمرۆ بۆرژوایە، خولاونەتەوە. یانی ئەمە بیرو نەریتی رەوتەکانی ناو هەمان خانەوادەن کە پییان وایە بۆ پاراستن و مانەوەو ،یاخود بۆ دەسەڵاوەرگرتن دەکری بە تیرۆری کەسانیکو زالکردنی ترسو توقاندن و کوشتو برو هەمەلایەنە دەسەڵاتی دەستەو تاقمیک بروخی هی تری نەیاریان بینە سەر جیگای دەسەلاتیان.

ئەوانەی ئەمە دەبیتە بیرو کارو پیشەیان نایانەوی و ناتوانن هەشیار کردنەوەی ریکخستنی سیاسی و کۆمەلایەتی ئینسانیانە بابەتی سەرەکی مەیدانی کاروخەباتیان بی لە رووی فکری و سیاسی وحزبی یەوە.

لە دونیای ئەمرۆشدا، بە تایبەتی لە ٣-٤ دەیەی رابردوە تیرۆریزم وەک فکر ،سیاسەت ،و نەریتیکی بەهیز بۆتە شیوازیکی مەیدانداری رژیمە دەسەڵاتدارەکان و رەوتە نەیارەکانیان .وە هەر لیرەشەوە دەستەواژەی تیرۆریزمی دەوڵەتی و غەیرە دەوڵەتی زۆقتر هاتە ناو کایەی فەرهەنگی سیاسی یەوە . هەر کە دەڵیی تیرۆریزمی دەوڵەتی و فەرمی جەماوەر ئاماژە دەکا بە رژیمی ئیسیلامی تیرۆریستی ئیران تەنانەت ووشەی تیرۆریستی بۆتە تەواوکەری ناوی ئەو رژیمە.دیارە نابی لەم وەسفە خودی دەستەی فەرمانرەوای ئەمریکاش وەدەرنیین بەتایبەی بەهۆی هاوکاری و هاوپشتی هەمەلایەنەی سیاسی و دارایی و لۆجیستی یان بە رەوتە تیرۆریستی یەکان بەتایبەتی ئیسلامی یەکان.

بە بەڵگە هینانەوەی زیاتری تیرۆریزمی دەوڵەتی و فەرمی ئەمریکا، کوشتنی دەیان کەسایەتی لەرابەرانی جولانەوە چەپگەراکانی ئەمریکای باشور، لەوانە گیڤارای شۆرشگیر، کە سەرەرای هەوڵە ریسواکایی یەکانی سەرانی ئەمریکا، لەهەردو حزب و دەزگا کانی پروپاگەندەی راگەیاندنو جاسوسی یەکانیان لە دژی گیڤارو پیناسەکردنی بە تیرۆریست ،بەڵام هەر بۆتە هیمانی شۆرشگیری و ئازادیخوازی و ئینساندۆستی بە مرۆقایەتی لەمسەربە ئەوسەری دونیا.وەهەر کەسو رەوتیکی سیاسی خەباتکار گەردیلەیەک ئازادیخوازی تیا بی گیڤاراو وینەکەی بۆتە هیمای خەباتو بەرخۆدانی ئازادیخوازانەو یەکسانیخوازانە.تەنانەت زۆر کەسو رەوت تەنانەت چەپیش نین و باش دەزانن گیڤارا کەسیکی چەپو کومونسیتش بوە بەڵام شەبقە و تی شیری بە وینەی ئەویان هەڵگرتوە. ئەمە ئیتر زیندوترین بەڵگەیە بە تیرۆریزمی دەوڵەتی و فەرمی دەستەی فەرمانرەوای ئەمریکا.

تا ئەو جیگایەی دەگەریتەوە بە رژیمی ئیسلامی ئیرانەوە ئەوە لەوەتەی هاتوتە سەرکارلە کوتایی ساڵی هەفتاوەو، لەئاکامی نەبونی یەک بەدیلی بەهیزو رۆشنی سیاسی و کۆمەڵایەتی کۆمۆنیستی رابەری شۆرش ، بەهاوکاری دەوڵەتو رژیمە کۆنەپەرستەکانی دونیا ئەم باڵەی بزوتنەوەی ئیسلامی سیاسی شیعە بە خشکە دەسەڵاتیان وەرگرت .وە پاش جیگیربونیان و دەسگیرکردنیان لەهەمو جومگەکانی دەسەڵات ئیتر دەستیان دایە سەرکوتو لە سیدارەدانی بە کۆمەڵ و تیرۆری سیاسی لە بجوکترین تا گەورەترین، لە راسترین تا جەپترین، نەیارانیان.ئەمە بوە دیاردەی گەورەوبەرچاوی ناوخویی و ناوچەیی جیهانی ئەم رژیمە لە ٤ دەیەی رابردوو تا ئیستا.

ئەگەر چی راپەرینی خەڵکی ئازادیخوازی ئیران لە دژی شا بە روخانی کۆتایی پیهات و پاشان تیرۆریزمی ئیسلامی رژیم بوە دیاردەیەکی گەورە بەڵام هاوتەریبی ئەو دیاردەیەش هەمیشە نارەزایەتی بە شیوازی جوراوجور لە دژی سەرجەم ئەم دەسەڵاتەو بە تایبەتی دژی ئەم دیاردەیەی ئەم رژیمە ،هەبوە ج لەناو خەڵکی ئیران ج لە ئاستی ووڵاتانی ناوچەکەو جیهان .
ئیستاش کە جاریکی تر دوای ٤٠ ساڵ لە دەسەلاتی هاری تیرۆریستی ئەم رژیمە نارەزایەتی یەکانی جەماوەر گەیشتوتە ئاستیکی باڵاو دەروازەی راپەرین و دروشمی روخانی رژیمی تیرۆریستی ئیسلامی نەک هەمو کوچەو کۆلانەکانی شارەکانی ئیرانی پر کردوە بەڵکو دەنگدانەوەی جیهانیشی هەیە.

بویە نارەزایەتی تا ئاستی راپەرین لە دژی ئەم رژیمە تیرۆریستی یەو خواستی ڕوخانی هاوتەریبە لەگەڵ دیاردەی فکری و سیاسی تیرۆریزمی ئسیلامی رژیم.
هەر لەم روانگەیەشەوە بە روخانی ئەم رژیمە لە ڕێگای راپەرینی ئازادیخوازانەی خەڵکەوە ئەوە بنەوبارگەی تیرۆریزمەکەشی نەک هەر لە ئیران بەڵکو لەناوچەکەو هەمو جیهان دەپیچریتەوە و رەگیکی قوڵی تیررۆیزم لە ریشەوە دەردەکیشری.

جونکە ئەوە روون کە ئەم رژیمە لەوەتەی هاتوتە سەرکارو پایەکانی بەهیز کردوە بوتە ما یەی سەرهەڵدان و هاوکاری کردنی دەیان و سەدان رژیم و رەوتو تاقمی ئیسلامی تیۆرریست لە ناوجەکەو جیهان.هەر لە ناوخوی ئیران دەیان باندو میلیشایی تیرۆرریستی هەیە هەتا رژیمو تاقمە حزبالللەیەکانی لوبنان حوسی یەکان و دەعوەکان و جیهادی یەکان لە کوردستانیش. قسەکانی علی پابیری رابەری کۆمەلی ئیسلامی تیرۆریست کە سەر بە بالی سوننەگەراکانن لە دژی نارەزایەتی خەلک و بەرگری لە رژیم نمونەیەکەی زنیدویی دەسدریژی ئەو رژیمەیە بو کوردستان و ولاتانی تر.
جا بە کۆتایی هاتنی دەسەلاتی تیرۆریستی ئەم رژیمەو هاتنە سەرکاری رژیمیکی لانی کەمی ئازادو سکولار ئەوە نەک هەر خەلکی ئیران بەلکو خەلکی ناوجەکەو جیهانیش رزگاریان دەبی لە دیاردەیەکی دژی ئینسانی.

لەم گوشە نیگایەشەوە پیویستە پشتیوانی بەهیزی نارەزایەتی وراپەرینی جەماوەری ئازادیخوازی ئیران بکری بە کۆتایی هینان و روخانی برینەوەی دەستی تیرۆریستی لە کوردستان و عیراق و ناوجەکە.
*کاتێ گەمژەیەک دەبێ بە سەرۆکێکی زل…!

هەتا ئێستاش کتیبی ئاگرو تورەیی کە لە نوسینی مایکل وۆلف، و یەکیک لە گەورە کارمەندەکان و سیاسەتمەدارانی دەستەی فەرمانڕەوای ئەمریکایە دەنگ دەنگانەوەی گەورەی هەیە کە لە ٥ مانگەوە بلاوکراوەو بە پرفرۆشترین کتیب دادەنری لەم ماوەیەدا. ئەمە سەرەرای ئەوەی بۆتە جێگای پرس و رای دەزگاکانی راگەیاندن و چاودیران و شرۆڤەکاران، و تەنانەت گیروگرفت دروستکردن لەناو بەریوەبەرانی کۆشکی سپی و حزبی کۆماریخوازیش.

هەڵبەت بە سەدان و هەزاران کەس کتیبەکەیان نەخویندوتەوە، بەڵام قسەو راشی لەبارەوە دەدەن لە گۆشەنیگای جوراوجورو جیاوازەوە. منیش یەکیکم لەوانەی بە خویندنەوە دەمەوە رایەکی کورتی لە گۆشەنیگای خۆمەوە لەبارەوە بدەم.
هەڵبەت چاودیران و شرۆڤەکارانی سیاسی جۆراوجور وەک وتمان ئەوەندە قسەیان لەسەر ئەم کتیبە کردوە کە بە بە خویندنەوەی هەر کەسەک دەتوانە بایی ئەوەندە زانیاری دەسکەوە کە رایەکی لەبارەوە بدات و پرسیارو وەڵامی جوراوجوریش بکاو بداتەوە.

بە خویندنەوەی چەندین وتار و هەواڵ و راپۆرت لەمبارەوە بە زمانی جوراوجور. زۆر پرسیاری سەرسورهینەرم بەبیردا هات کە سەرسورهینەرترینیان ئەوەبوو باشە ئەم گەمژەیە، بە قسەی سەران وکارمەندانی ئیداری کۆشکی سپی، چۆن بۆتە سەرۆکیکی زلی زلترین ولاتی دونیا؟ چی وای کرد ئەم گەمژەیە ببیتە ئەم سەرۆکە زلە کە پیش ئەو بوو دوو خولی سەرۆکایەتی ئوبامای ڕەش پیست بوو کە لە ناوەندە سیاسییە بورژوازی یەکانی دونیا بە سیاسییەکی پراگماتیستی و عەقلانی و میانرەو هەژمار دەکراو هاوکات باکگراوندیکی سیاسی و مافناسیشی هەبوو.

هەر ئەوەی یەکەمین جار ئوباما وەک ڕەشپێستێک بوە سەرۆکی زلترین دەوڵەتی سەرمایەداری ئیمپریالیستی بە خۆی کاریگەری و دەنگدانەوەی بە جۆریکی تر لەوەی ترامپ هەبو. بە تایبەتی بە دوو خولە بە ململانێ وا بەرچاو چ لەناو حزبی دیموکراتی چ لەگەڵ حزبی کۆماریخواز بە ریژەی دەنگهینانیکی زۆر سەرکەوتنی بەدەستهینا.

بەڵام ئیستا ئەم سەرۆکە گەمژە زلە کە لەجیاتی باکگراوندی سیاسەت بزنسمانیکی خۆنمژی دەیان هەزار کریکارو کارمەند بوو، هەرگیز وا چاوەروان نەدەکرا ببێ بەسەرۆک، کەچی بە بەم سەرۆکە زلەی زلهیزترین دەوڵەتی دونیا.

ه□ب□ت ناوەرۆکی کتیبەکە زیاتر رەهەندی باری کەسێتی و هەم کێشەو گیروگرفت و ململانێکانی ناو حزبی کومارییەکان و هاوکات لەگەڵ حزبی دیموکراتی رکابەری هەیە وەدیار دەخات، بەڵام دەکری زیاتر ئەنجامگیری سیاسی لە چوارچیوەی سیستەمی یەک سیاسی لێ دەرکێشی. بیگومان لە کتیبەکەش ئاماژە بەوە دەکات کە روسیاو دامودەزگا جاسوسییەکانی رۆڵی کاریگەریان هەبوو لەسەرکەوتنی ترامپ. بەتایبەتی بەهۆی هەندێک لە سەرمایەدارو دیبلۆماتکارەکان و ئەندامانی خیزانەکەی ترامپ خوی، لەوانە کوڕو زاواکەی، کە کاری هاوبەشی بزنسیان لەگەڵ کاربەدەستانی روسیا لەوانە خودی پۆتینی سەرۆکی روسیا کردوە.

بەهەرحاڵ ڕای دروست لە ڕوانگەی بەرژوەندییەکانی جەماوەری ستەمدیدە لە ئاستی ئەمریکاو هەموو جیهان، بەهۆی ئەوەی ئەمریکا لە دوای شەری دوومی جیهانەوە، وەک یەکیک لە زلترین هێزی ئیمپریالیست وایە، ئەوەیە کە سەردەرهینان و هەڵبژاردنی کەسایەتی جۆروجۆرلە میانەرەوترین تا راسترین نەژاردپەستی وەک ترامپ ممکنە بە پێی بارودۆخی ئابوری و سیاسی سیستەمی سەرمایەداری ئەو وڵاتە. وە هەمیشە لە دەورانە قەیرانگرتوەکان راستی ناو راستەکان هاتونەتە پیشەوە.

سیستەمی بەریوەبەری سیاسی ئەمریکاش کە بالاترین شیوازی دیموکراسی بوۆژوا ئیمپریالی یە لە ٢-٣ سەدەی رابردوە، بە تایبەتی لەدوای شۆرشی گەورەی ئەمریکا، کەسایەتی جۆراجۆری بەخۆیەوە دیوە، بەڵام لە دوای جەنگی جیهانی دووه□و□ تا ئیستا زۆربەی کات راستەکان سەریان دەرهیناوە. هیج کات کەسایەتییە بەناو چەپرەکانی ناو ئەو هەردوو حزبی بورژوازی دیموکرات و کۆماری ئەگەر بۆ لیدەری حزبەکانیان هەلنەبژیردراون. زیندوترین نمونە ساندیرزی چەپی ناو حزبی دیموکرات بوو، بەڵام نەک هەر هەڵنەبژیردرا بۆ لیدەری، بەڵکو ل□ بەرامبەر هیلاری راسترەو کورتی هینا.

هەرچۆنیک بێ ئێستا ترامپی گەمژە بە وتەی سەرانی کۆشکی سپی بۆتە سەرۆکیکی زلی یەکیک لە زلترین دەوڵەتە سەرمایەدارییەکان لەم دەورانە قەیراناوییە ئابوری و سیاسییەی سەرمایەداری جیهان. بەمەش مرۆڤایەتیان زیاتر نزیک کردۆتەوە لە مەترسی جەنگ و شەرو کوشتارو هەروەها زیاتری بیکاری و هەژاری و برسیتی و ئاوارەیی و بێ خزمەتگوزاری و دەیان دیاردەی تری کارەساتباری تر.
ئەمە ئیتر سیستەمی دیموکراسی بۆرژوازی هەڵبژاردنە لە دونیای سەرمایەداریدا نابێ چاوەروانی گەورەمان هەبێ تا لە سایەی

هەڵبژاردنەکانیان کە چەند ئازادیش بێ تا ئومیدو ئاوات و خواستەکانمان بەدی بێ لە ئازادی و یەکسانی لانی کەم نەک تەواو.

٢٠١٨-١-١٤

لە گۆشەیەکی ترەوە… پرس و..ڕای.... هەفتانە .... موزەفەر عەبدوڵا

***دیسانەوە گەڕانەوەی ملکەچانە بۆ بەغدا!…**

دیسانەوە لە چوارچێوەی سیاسەتی بازنە داخراوەکەی شەڕ و گفتوگۆ و ئەنجامگیری یەک دەسکەوت بەرامبەر دە شکست سەرانی جوڵانەوەی کوردایەتی، چ ئەوانەی لەناو دەسەڵاتن یاخود لە دەرەوەی دەسەڵات، بە ملکەچی بۆ دیداری دەسەلاتدارانی قەومی و تائیفی بە سەرۆکایەتی عەبادی بە بەربۆڕێن و ڕاکەڕاک بۆ بەغدا گەڕانەوە.
ئەم گەڕانەوە ملکەچانیەش بۆتە روداوێکی گەورەو هەواڵ و پرس و رای دەزگاکانی راگەیاندن وگشتی لە هەفتەکانی رابردو .
دیارە ئەم گەڕانەوەیەیان بۆ گفتوگوی ملکەچانە لە دوای کارەسا تو شکستی شانزەی ئوکتۆبەرەوە دە کە بە تەواوی بووە هۆی لێکترازان و هەڵوەشانەوەی ئەو یەکگرتنە کرچوکاڵەی کە بەناوی حکومەتی بنکە فراوانەوە لە ئاکامی هەڵبژاردنی گاڵتەجاری .
یەکەی دوای سەرکوتی هەقدەی شوبات بەدەستیان هێنا
جا بە گوێرەی هەواڵەکان شاندەکانی ئەم گەڕاوە ملکەچانەیە بریتی یە لە شاندنی فەرمی حکومەت بەسەرۆکایەتی پارتی و شاندی بەناوی ئۆپۆزسیۆنیش بەسەرۆکایەتی گۆڕان . ئەمە جگە لەئەمانە جگە لە پاقەل تاڵەبانی کە نوێنەرایەتی لایەنی زۆرایەتی یەکێتی دەکات بە بۆ ئەوەی پۆستێکی فەرمی هەبێ لەناوی یەکێتیدا…

هەڵبەت هەموو ئەم شاندانەش بەناوی خەڵکی هەژارو برسی کوردستانەوە تورەکەی سواڵیان هەڵگرتوەو لە عەبادی دەستەودارە تائیفی یەکەی

دپانو تا خریان پ بکا .
ئم جگ ل خی نوی نو ک تاز سری ل قپیلک درهناو ب سرکردیی شاسوار عبدولواحیدی ملینری وزو خون مژی دیان هزار کس ل کرکاران و کارمندان . بگومان ئویش ل داهاتویکی نزیکدا ئم تورکی سوا هدگری برو بغداد بر دکو بناوی خکی کوردستانو ..

بام گات جا تر لهموو ئمان بانگشکانی کم ل نوسرو رشنبیرو ئکادیمی و اوژکارانیان ک ب پویستی ئم هوانی گفتوگو دیدار دیکن گوای هیچ گا چاریکی تر نی ی تا لم قیران ئابوری و سیاسی یی ک کوردوستان تی کووتو درچن .
هبت وک ئاماژمان پدا ئم اکو اکو بربرینی ئمر تنها ئاقیک لو بازن داخراوی سیاستی شو گفتوگو ئنجامگیری یک دسکوت د شکست ک لهر دورانک ب شوازو ناوکو وودن . بگومان ئم سیاستش بریتی ی ل مژووی زیاتر ل نیو سدیان و بت تایبتمندیکی برچاوی ئم جوانو قومی – خکی ی.ک ل نیوی پنجاکان ب دواو ل ژر ناوی جلالی و ملایی تابانی و بارزانی یو دستی پکردو هتا ئمر لهر دیکدا ناوو شوازکی ورگرتوو بام ناورکی هموویان یکو خاونی یک ئامانج و ئاسی کوردایتین ک جماوری ستمدیدیان کردت قوربانی ئم ئاسوئامانجیان ک ئم دوو بشی دیی ناورک گندو و سرکوتگری یی وک رژی رشن ودرکوت .
بی ئیتر کاتی ئو ب زیادو هاتوو ک جماوری ب بش و ستمدید هیچ جر خش باوی یکیان بم گانوی ملکچانیش نب ک توژ زونازن بناو رشنبیرو ئکادیمی و نوسر دربارکانیان بانگشیان ب دکن .ل جیاتی خشباوی پویست بوایان ب ئیرادو هزی یکگروانی خیان هاوچینکانیان ل شارکانی تری عراق هب ک ب خبات و نارزایتی یکگرتوانو گشتی و سراسریان دتوانن و ل ت
وانادای ک خواستکانیان بسر هردو دساتدا بسپیین .

نوی نو لیبرالیزمی نو ب لینگوقوچی *

ل ژکانی کتایی هفتی ابردوو جوانوکی شاسوار عبدولواحیدی میلینری سرمایدار، ک سرمایکی بهی مژینی ووزو خونی هزاران کس ل کرکارو کارمندانی ستمدید دزی ککردتو، یکمین کنگری خی ل شاری سلمانی بست. لم کنگریدا گوای زیاتر ل س سد لاوی کوو کچ بشدار بوون

ئەویان بە زۆرایەتی دەنگ بە سەرۆکی جوڵانەوەکەی هەڵبژاردوە .
ئەم ڕوداوەش بۆتە یەکێک لە هەواڵەکانی و جێگای پرس و ڕای گشتی.
جا وا پێویست دەکات ئێمەش رایەکی خۆمان لە گۆشە نیگای خۆمانەوە بدەین .

راستی یەکەی جولانەوەی نەوەی نویش هەروەک بزوتنەوەی گوران وایە لە لە شێوازو ناوەرۆکی پیکهاتنی تا دەگاتە ئەو ئامانجو ئاسۆیەی بەشوینیوەیەتی،رەنگە زۆر راسترەوانە ترس بی لە بزوتنەوەی گۆرانەکەنی نەوشیروان. نەوشیروانیش هەمان تولە ریی گرتە بەر کە خۆی بەشیک بو لە دەسەلات ،و لە دامەزراندنی کۆمپانیای ووشە دەستی پیکرد و پاشان پێک هێنانی فراکسیونێکی پەرلەمانی پێک هێنا. پاش ماوەیەکی تر بە خۆ هەڵواسین بە ڕق و بێزاری و نارەزایەتی خەڵکی کرێکارو بێکارو هەژارو لاوان و قوتابیان لە دەست دەسەڵاتداران بەشێکی گەورەی لەم خەڵکە نارەزایەتی بە دروشم و ئامانجەکانی خۆی خۆشخەیاڵ کردو ئەو خەڵکە نارەزایەتیی بە دروشمی ٤ ساڵ ئارامی ناردوە ماڵەوە .
شاسواریش لە چەند ساڵی رابردودا لە ژێر سایەی ئەم دەسەڵاتە دزو گەندەڵ و مافیایە سەرمایەی پێک هێناوە. لە دوای پێکهاتنی گۆڕانیشەوە وەک خۆی دەڵی وەک راویژکاری نەوشیروان وابووە. ئێستاش بە کەڵک وەرگرتن لە شکستی گوڕان و لە پاڵ ڕق و بێزاری خەڵک لەهەموو دەسەڵات و ئوپۆزسیۆن و لەسەروبەندی ڕیفراندۆم بە بەرزکردنەوەی دروشمی نەخێر بە ڕیفراندۆم لە ئێستا کە بەشێکی زۆری خەڵک هەر لە دژی پارتی و بارزانی دژی ریفراندۆمیش بوون شاسوار بۆی گونجاو توانی چەند هەزار لاوێکی دڵ پڕ هیواو خوێن گەرم لە خۆی کۆکاتەوە بەوهیوایەی ببێ بە ترامپی کوردستان .

جا ئەگەرچی لە رواڵەتدا هەندێ جیاوازی یان هەیە لەگەڵ لایەنەکانی ناو دەسەڵات و ئۆپۆزسیۆن بەڵام لە ڕووی ناوەرۆکی سیاسی و ئابووری یەوە تا مۆخی ئێسقان دژی مرۆیی و دژی هەر بیرو کارو کەلتورێکی ئازادیخوازانەو یەکسانخوازانەن. بەمەش دژی هەر جوڵانەوەیەکی نارەزایەتی و راپەرینێکن کە ئاسوو ئامانجەکەی بریتی بی لە ئازادی و یەکسانی تەواوی ئابوری و سیاسی نیوان مرۆڤەکان لە کۆمەلگادا.
.ئەوەی ئەم جولانەوەیە ئامانجیتی و دەیەوێ بەدی بێنێ دەسکراوەیی رەهاو بە بێ چاودێری بە بێ گەرخستنی کۆمپانیاکانی خۆی و هاوکاری و خستنە سەرپشتی بازاڕی ڕێشی کارو سەرمایەیە تەنانەت نەک وەک ئەوەی ترامپو هاوبیرانی کاری بو دەکەن لە جوارجیوەی کۆمەڵە یاساو ریساو نەریتیکی جوڵانەوەی لیبرالیزمی نوێ کە سەرەتای سەرهەڵدانی

دەگەڕێتەوە بۆ رێگان و تاتشر بۆ راهاکردنی بازاڕی سەرمایە لەهەموو کۆتوبەندێک ..
ئێستا ئەم جوڵانەوەیەی نەوەی نوێی شاسوار خەونی هەمان جوڵانەوەی لیبرالیزمی نوێ یە بەڵام نەک لەهەمان هەلومەرجی سیاسی کۆمەلایەتی ئەمریکاو ئەوروپاو تەنانەت ووڵاتەکانی ئەوروپای رۆژهەلات و ئاسیای رۆژهەڵاتیش لە چەشنی یابان و کوریاو…هتد بەڵکو لەهەلومەرجی سیاسی و ئابوری وکۆمەلایەتی پڕ هەڵچون و داچون و کێشی دەسەڵاتە سەرکەتگەرە ڕەها قەومی و خێڵەکی و دینی یەکان بەرەچاوکردنی ئەوەی کوردستان نە خۆی دەوڵەتێکی سەربەخۆیە نە بەشێکە لە دەوڵەتێکی جێگیرو ناوچەیەکی جێگری سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی .
بویە جولانەوەی نەوی نویکەی شاسوار هەر وەک جولانەوەو دیاردە سیاسی یەکانی تر جگە لە کۆپی کردنیکی لنگەو قوچیکی تر شتیکی تری لین دەرناچی،
هەر وەک پەرلەمان و حکومەتەکەی کورددستانکە کە کۆپی یەکی لینگەو قوچن لە چاو پەرلەمانی ووڵاتانی ئەوروپاو ئەمریکا کە جوڵانەوەی لیبرالیزمی نوێ تیایدا سەری هەڵدا .

بە کورتی ئامانجی شاسوار بە ئەزمون وەرگرتن لەوەی کە تیوانویەتی لە دوو دەیەی ڕابردوو دەیان ملیۆن دۆلار کۆبکاتەوە ئەگەرچی لە پەڕاوێزی کاری سیاسدا بووە ئێستا دەیەوێ بە کارو چالاکی ڕاستەوخۆی سیاسی لە کایەی سیاسی ناجێگیرو ئاڵوزی کوردستاندا دەیان ملیۆنی تر بکاتە سەر سەرمایەکەی . بێگومانە بە ئەم رێگەیەش ئەویش چوون دەورانێک راوێژکاری نەوشیروان بووە ئاوآش ئێستا ڕاوێژکاری هەیە لە هەزو جوڵانەوە ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانی یەکان .
ئەم رایە دروستەی ئێمە لە دەرخستنی ناوەرۆکی ئەم جوڵانەوەیە بێگومانە هەموو سەرانی جوڵانەوی نەوەی نوێی دژین. هاوکات زۆرێک لە دەرەوەی جوڵانەوەکە گومانیان هەیە بەڵام ئاسایی یە کە رووداوەکانی داهاتوو هەروەک بزوتنەوەی گۆڕان ناوەرۆکی چینایەتی یان دەردەخا .

ئیران ئەمجارە کێ دەیبا…؟ *

لە ئاکامی دەیان ساڵ لە سەرکوتی ڕەهای ماف و ئازادی یەکانی زۆرینەی جەماوەری ئازادیخوازی ئێران و هەروەها فشاری بێکاری ، نەبونی، هەژاری و برسێتی ، بێخانەو لانەیی و ئاوارەیی و دەیان دیاردەی تر، خەڵکی بەردەوام نارەزایەتی و خۆپیشاندانیان بە شێوازی پەرش و بڵاو ئەنجامداوە ..لە نێو ئەم نارەزایەتی یانە

نارەزایەتی خوێندکارانی ئازادیخوازو یەکسانیخواز کە پێیان دەوتن داب لە خوێندنگاو زانکۆکان بە تایبەتی . زانکۆی تاران لە شەشی دیسەمبەر، کە ناسراوە بە شانزەی ئازەر، خاڵکیکی درەوشاوەی ئەم خرۆشانە بوو.ئەگەرچی ئەم خروشان وخۆپیشاندانە سەرکوت کراو دامرکایەوە بەڵام پشکۆکانی هەمیشە بە گەشی مابوونەوە.

پاشان شەپۆلیکی تری نارەزایەتی تر دەستی پێکرد بەڵام بە داخەوە باڵیکی ناو ڕژیمی ئیسلامی بەناوی باڵی ریفورمخوازو رەنگی سەوزەوە بە ڕێبەری موسەوی و کەروبی توانیان لە چوارچێوەی هەڵبژاردنەکانی ساڵی دوو هەزارو نۆ رابەری یەکەی بۆ ئامانجەکانی خۆیان لە دژی باڵی کۆنەپارێز وەرگرن . ئەگەرچی سەرەڕای هۆشداری هەندێ لایەنی چەپ و کۆمۆنیست ، بە تایبەتی خەتی رەسمی حزبی کۆم□نیستی کریکاریی ، کە ئەم جوڵانەوەیە زیاتر لە خزمەت باڵیکی ناو رژیمەو دژی سەراپای ڕژێم نی یە لە خزمەت بەرژەوەندی یەکانی جەماوەری ناڕازی نی یە ، وە سەرەنجام ئەو جوڵانەوەیە بێ ئاکام مایەوە. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ناڕەزایەتی پەرش و بڵاو هەر بووە تا لەسەرو بەندی یادی شانزەی ئازەرو، هاوکات راگەیاندنی بودجەی ئەمساڵی رژیم ، کە بەشی شێری بۆ دامودەزگا سەربازی و چەکداری یە سەرکوتک□ری یەکان تەرخان کردوە. ئەمە لە کاتێکدایە کە بە گەندەڵی و دزی سەرانی ڕژێم هەموویان بوونەتە ملیونێرو ملیاردێر هەموویانەوە خامەنەئی ڕێبەری ڕوحانی .لە کاتیکدا برسێتی و هەژاری و بێکاری و بێ خانەولانەیی بێ خزمەتگوزاری ڕەهاو گەیشتۆتە ئەوپەڕی ، کەچی لە بودجەی ئەمساڵدا ڕێژەی زیاتر دانراوە بۆ بە کۆمەک و هاوکاری دەستەو تاقم و ڕژێمە ئیسلامی یە کۆنەپەرستەکانی هاوپەیمانی خۆیان .هەموو ئەمانە کارێکی وای کرد کە خەڵکی نارەزایەتی یە پەرش و بڵاوەکانیان گردو کۆ کەنەوە . وە لە هەفتەکانی سەرەتای ساڵی نوێوە دەس دەنەوە نارەزایەتی لە زۆربەی شارەکان و دروشمەکانیان تا رادەی ڕوخانی هەموو دەسەڵاتی ئیسلامی بەرزکەنەوەو مۆری جوڵانەوەیەکی سەربەخۆ تا رادەی راپەرین لە نارەزایەتی یەکانیان بدەن..

خۆ یستا ئەگەر ئەم جولانەوە نارەزایەتی یە لەم دەورەیەش سەرکوت بکرێ و خاموش بێتەوە ئەوە بیگومانە لە داهاتوی نزیک بە گورو تینێکی زۆر زیاترو رێکخراو تر سەرهەڵدەداتەوە تا رادەی راپەرینی جەماوەری دەچیت. تەنانەش لە داهاتودا چاوەروانی ئەوەی لی دەکری ببیتە راپەرینیکی چەکداریش و مایەی روخانی رژیم. هەر بۆیەش لە ئێستاوە ئەم ئاکامە بۆتە جێگای پرس و ڕای خەڵک و بە تایبەتی

پرسیاری ئەوەی ئاخو ئەمجارە ئیران کێ دەیباو دەکەوێتە دەستی کێ ، ڕاست یان چەپ؟!!

لە وەڵام بەم پرس و پرسیارە بە رای ئێمە یەک راستی واقعی هەیە پێویست دەکا بە وردی سەرنجی لێ بدرێ و ئەنجامگیری لی بکری ئەویش ئەوەیە جولانەوەی ئەمجارە تەواو سەربەخویە لە بالەکانی ناو رژیم و تەنانەت لە بڵلە راستە کانی دەرەوەی ڕژێمیش کە بەهێز ترینیان موجاهیدین و سەڵتەن□ت□لەبەکان – شاخوازەکان- نن

وە ئەم جوڵانەوە سەربەخۆیە راستەو خۆ چین و توێژە کانی خوارەوە لە کرێکاران و بێکاران و مامۆستایان و لاوانی و قوتابیان و بە تایبەت ژنان و هەروەها بێ خانەولانەکان و دەسفرۆشان دەستیان داوەتێ . ئەگەرچی بە شێوازی یەکگرتو ڕێکخراو و چوارچیوەی رێکخراوی سەراسەری و بە پلان و نەخشە بۆ دارێژراو و خاوەنی یەک رابەری رۆشن و بەدیلی چینایەتی نی یە ، بەڵام ئاماژەکان دیارن بە تایبەتی بەهۆی بەهێزی پێگەی چەپ و بزوتنەوەی کریکاری و ژنان لە چاو هەموو ووڵاتانی رۆژهەڵات..

جا گەر لەم گوشە نیگایەوە سەرنجی بدریتی ئەوە ئەگەری زۆر هەیە ئەمجارە ئیران چەپ بیبا.

٢٠١٨-١-٧

خهڵکی کوردستان دژ به بڕیاری دادگای فیدراڵی عێراق دفاع له بریاری سه ربه خۆیی ده که ن

ڕێگانادن□ین ماف و بڕیاری سەربەخۆیی خەڵکی کوردستان زەوت بکەن ئێمە وەک خەڵکی کوردستان مافی سەربەخۆیی بە مافی ڕەوا و ب□گ□نەویستی خۆمان دەزانین و لە رفراندۆمیشدا خەڵکی کوردستان بە دەنگی ٣،٥ملیۆنی هاوڵاتیان ئەم مافەمان بەدنیا و حکومەتی عێراق ڕاگەیاندوە. ئێستا حکومەتی میلیشیا شیعەکان دوای لەشکرکێشیان بۆسەر کەرکوک و ناوچە کوردنشینەکان بەهاوکاری باڵێکی یەکێتی و ته سلیمکردنی ناوچه کانی تریش له لایه ن پارتیه ،دەیانەوێ خەڵکی

کوردستان لەژێر فشاری ساسی و ئابوری و سەربازیدا ناچار بە تەبەکردن و پاشگەزبونەوە لە مافی سەربەخۆیی خۆی بکەن.
هەربۆیە هەوڵی بەردەوام دەدەن کە لەڕێگەی حکومەتی هەرێم و حزبەکانی کوردستانەوە قەواڵەی پاشگەزبونەوەیان پێ پێبکەنەوە و بڕیاری حکومەتی هەرێمیش بە ڕیزگرتن لە بڕیاری دادگای فیدراڵی عێراق نیشانەی ملکەچکردنی دەسەڵاتدارانی کوردستانە بە حکومەتی عەبادی.
ئێمە ڕایدەگەیەنین کە رفراندوم و سەربەخۆیی کوردستان بڕیار ومافی بێ قەیدوشەرتی خەڵکی کوردستانە و هیچ کەس و لایەنێک و حکومەتی هەرێم بۆی نیە بەناوی خەڵکی کوردستانەوە بڕیاری هەڵوەشانەوە و قبوڵکردنی زەوتکردنی ئەم مافە لەلایەن حکومەتی عێراقەوە بدات.
ئێمە هەر بڕیارێک لە هەر لایەن و دەسەڵاتێکەوە لە کوردستان بدرێت بە قبوڵکردنی ژێردەستەیی خەڵکی کوردستان و دەست هەڵگرتن و پەشیمان بونەوەی لە بڕیارومافی سەربەخۆیی شەرمەزار دەکەین و دژی ڕادەوەستین و هیچ شەرعیەتێکی نیە . ئێمە بەرامبەر بە حکومەتی مەزهەبی شۆڤینیستی عێراق ڕایدەگەیەنین کە خەڵکی کوردستان تەسلیمی فشارەکانیان نابێ و بەپێداگری لەسەر بڕیارومافی سەربەخۆیی دژی داگیرکاری و ژێردەستەیی دەوەستنەوە. ئێمە لە ئاستی نێودەوڵەتیشدا بەردەوام دەبین لە ڕاکێشانی پشتیوانی نێونەتەوەیی بۆ گەیشتنی خەڵکی کوردستان بە ئازادی و سەربەخۆیی خۆی و سەرکۆنەکردنی پیلان و دەستدرێژیەکانی حکومەتی میلیشیا شیعەکانی عێراق و بەڕەسمی ناسینی بڕیارومافی سەربەخۆیی کوردستان لەلایەن نەتەوە یەکگرتوەکان و چارەسەری کێشەکان لەگەڵ حکومەتی عێراق لەڕێگەی کۆنگرەیەکی نێودەوڵەتیەوە.
٢٠ نۆڤەمبەری ٢٠١٧
واژۆکان
1-ناوەندی سەربەخۆیی کوردستان
2-ئاسۆکمال- بەریتانیا
3-بەختیار مستەفا - سلێمانی
4-عەلی محمود- هەولێر
5-محسن کەریم- سلێمانی
6-نامیق ڕەشید- پێنجوین
7-سەردار عەبدوڵا حەمە –کەنەدا
8-حەسەن مارف – ئوستراليا
9-مستەفا باهیر- فنلاند
10-دەشتی جمال – بەریتانیا
11-بەڕێز علی شەڤە-سوید

باران یادە- بەریتانیا-12
جەلال هۆرینی – ڤانکۆڤەر- کەنەدا-13
عبدالرحمن رسول /نووسەروڕۆژنامەنووس/فەرەنسا-14
خەبات عەبدو□ڵا – هەولێر نووسەر-15
سوران حمه امین عبدوالله / مهندس / انگلیس-16
شاباز محمود/سلیمانی/جالاکی مه ده نی-17
جمال جمیل مسته فا / سلیماني / فه رمانبه ر-18
ابراهیم احمد ساڵح (هاوڕێ سەنگاو) / سلێمانی / ماستەر لە
زانستە سیاسیەکان-19
ئالان محمد /هامبورگ/ ئەڵمانیا-20
میهرەبان علی ڕەسوڵ لە فینلند / فرمانبەر-21
جلال سۆفی- هولەندە-22
جمیل خوانچه زر / بریتانیا-23
حسین ساڵح سادق- هەڵسوڕاوی کرێکاری-24
فینک عەزیز/ بەریتانیا-25
ئەکرەم میهرداد ، سلێمانی-26
سەلاح فەتحوڵا – فینلاند-27
نه وزاد صالح – هـه لـّسورای چه پ – سوید-28
موزەفەر عبدالله/ ئوسترالیا-29
ناهید محسین- سلێمانی-30
عه لا نیزامه دین/ سلیمانی-31
ناهیدە مستەفا- سوید-32
پشتیوان کەریم ئەڵمانیا-33
سه میر نوري / تورنتو / که نه دا-34
هیوا ره ش / سلیماني-35
ستار اوي هه نك / تورنتو / که نه دا-36
توانا حه مه نوري / به ریتانیا -37
که مال فه ره ج- نەرویج-38
هیوا ئەحمەد/ هەڵسوڕاوی سیاسی/بەریتانیا-39
رحمه ت فاتحی. تیکوشه ری سیاسی-40
هیوا زه بیحی- چالاکی سیاسی/دانمارك-41
مه حمود حه لاق / سلیماني-42
شةمال رؤوف گرمیان-43
به ختیار پیرخضری / بریتانیا-44
هاوژین ڕەشید/ بەریتانیا-45
سەمیرە حەمە سالح – هلسنکی – فنلاند-46
یاسین علی/ سلیمانی-47

ئاسۆ زەند /سويد-48
ابراهيم حسين/فينلند-49
عادل عبدالله سليماني ماموستا-50
مژدە رووف نوری سوید – ستۆکۆڵم-51
فه ریده ره زایی هه لسوراوی سیاسی و چالاکی بوار ژنان-52
-53ستار کوڵه جۆیی که نه دا
-54ڕۆژ عەزیز …. تورکیا
-55ڕۆڤان انور احمد / کفری
-56مصلح رێبوار-سوید
-57دیدار عوسمان. ڕۆژنامەنووس.
-58وه فيق زامدار .هونه رمه ندي شيوه كار …كه نه دا
-59رعد سليم \ سويد
-60محمدعبدالله قادر/سليماني /هه لسوراوي كريكاري.
-61وشيار فرج/California. U.S.A-Trucking company owne
62-روخوًش احمد عبدالرحمان / سليماني
-63 مەریوام محسن – بەریتانیا
-64کاوه محمود –کوردستان(حزبی شیوعی)
-65وریا حەمە تاهیر _ سوید
-66کاوە عومەر- کەنەدا
-67هیوا عمر- هەولێر
-68مریوان ڕحیم هۆڵندا
-69ڕوناک مولود- هولندا
-70کامه ران داود- بەریتانیا
-71شیرین احمد/سوید
-72صباح علي پیرۆزی _ باشوری کوردستان
-73قاسم نۆکانی پێشمه رگه ی دیرین .که رکوک
-74نەوزادئەسعەد..سلەیمانی ..سیدصادق
-75ئاریان ئەکرەم – سلێمانی / کوردستان
-76هیرو محمد فرنسا
-77بابکرحمە بابکرمحمود قە ڵادزێ
-78احمد سیدە – پشدەر
کامران. لەتیف /مامۆستا-79
-80سەرداری مەحموی حەمەمراد-هۆڵەندا
-81أمیر محمد علي (حەمەڕەقی بانی بی) أحمد /دەربەندیخان
-82عمار علي..هولندا
-83کاروان عەبدوڵلا..نووسەر ورۆژنامەنووس..هەولێر
-84مهداوی محمد ئەحمەد -خانە نشینی پێشمەرگە –دەربەندیخان

85-شاخه وان حه ساري هه ولير ئازادي پيشمه رگه ي ديرين
86-جوان علی ش□قل ستۆکهۆڵم سوید
87-ئارام هەورامانی ستۆکهۆڵم سوید
88-ئاژین امین -ستۆکهۆڵم سوید
89-ئاگرین امین -ستۆکهۆڵم سوید
90-ئەڤین امین – ستۆکهۆڵم سوید
91-حکیم علی عزیز – ئەڵمانیا
92-خالد بیشوا /ماموستا زانکو
93-دانا عومه ر فه رە ج له فینلاند
94-سەرهەد تەفیق معروف.نوسەر..هەولیر..
95-فاضل عثمان رسول (ف.. ڕۆژ)- سه رۆکی ده زگای ڕۆژ له که رکوک
96-سه میره عبدالله نادر- نه رویج
97-حمه علی محمد معروف- کوردستان
98-ابوبکر محمود امین- کوردستان
99-توانا توفیق حەمە – دەربندیخان – پارێزەر
100-پرشنگ سعید/دانمارک
لیستی دووەم:
1. عبدول علی ئەورەحمان بەریتانیا
2. عثمان توفیق- نمسا
3. هاوری پێشڕەو-کومةلةي داكوكي لة فوربانيان و ئةنفالكراوةكان / كةرميان
4. دانا عومه ر فه ره ج – فینلاند
5. شوان نوری -هه له بجه
6. شیلان جه بار- کوردستان
7. غازی هادی حمه جوان / هه ولیر
8. هەواڵ زێوەر عزیز –سوید
9. دیلان زێوەر عزیز– سوید
10. دانا شوانی- ئوسلو
11. عادل نوري عارف / پیشمه رگه
12. کەریم قادر – نەمسا
13. ئاشتی عارف هۆڵەندا
14. پێشەنگ براخاس هۆڵەندا
15. پەیوەند براخاس هۆڵەندا
16. دلخواز حسین محمد سلیمانی
17. بیشة وا محمد – ئیتالیا
18. سه میر جلال هه ولیر
19. همزە سلێمان حارس – هەولێر- پارێزەری ڕاوێژکار

20. هاوارعبدالقادر فارس،پ‌شم‌رگ‌ی د‌رین ،ه‌ول‌ر.
21. یاسین علی – کوردستان
22. -ج‌لال س‌فی – هولندا
23. -ابراهیم احمد سالح
24. -و‌ستا کامیل
25. -س‌وس‌ن م‌ولود
26. –گ‌لاو‌ژسالح- کوردستان -سل‌مانی
27. -ئالان دانیار- فنلند
28. -نادی‌ ئازاد – سوید
29. -ئ‌نو‌ر نوری عارف- ن‌رویج
30. -ناهد محسن سل‌مانی..
31. -حاجي حسین صالح- زاخ‌
32. -تابان یاسین ‌ب‌ریتانیا
33. -‌‌ڤان انور احمد / کفری
34. -سالاری ئاسنگه ر /سلیمانی
35. -دیدار عوسمان. ‌‌ژنام‌نووس.
36. -شیاو نوري / شاعیر و هونه رمه ند/ شاری لیل ولاتی فه ره نسا
37. وه فیق زامدار .هونه رمه ندي شیوه کار/که نه دا
38. – عوسمان ئه حمه د /دانمارک
39. – ح‌مید ‌سو‌ عبدلل‌(ق‌‌ادز‌یی) /ق‌‌ادز‌
40. -بارزان احمد
41. -اسماعیل ح‌م‌د‌مین /باشووری کوردستان
42. -فواد احمد – سلیمانی
43. -چیم‌ن سالح /ه‌ول‌ر
44. – جاسم خیلانی- سوید
45. -هـــاو‌‌ پ‌ش‌‌و- کومةلـــةي داكـــوكي لــــة فوربانيـــان و ئةنفالكراوةكان / كةرميان
46. -ه‌شم‌ند سید‌ک‌یی
47. -محمد حاجی سالح
48. -‌‌بوار عبدالقادر
49. -ب‌یان فروغ زاد‌
50. -‌زگار گ‌پت‌پ‌یی
51. -‌‌م‌زان خدر
52. -س‌میر‌ عبدالل‌
53. -د‌س‌زفتاح
54. -ئوم‌د س‌رهاد
55. -ش‌رش کوردی

56. -فێنک تاهیر
57. -سەلام علی- مامۆستا
58. -احمد خێلانی
59. -مها علی
60. -بڕیارحیدەر
61. -شوان نوری
62. -فلاح احمد
63. -شۆرش قەرەداغی
64. -ئەمیرمحمد
65. -نەسرین شجاعی
66. -دلێر محمد شەریف
67. -جەوهەرسیادە
68. -بورهان احمد
69. -هاوڕێ عوسمان
70. -کمال مستەفا
71. -سەردارکەریم
72. -زانا زەنگەنە
73. -جێگرجەواد
74. -فەرهاد تامەر/کۆیە
75. -نیشتمان ئەمیری
76. -مەجید حەمەفەرەج
77. -نەبیل محمد
78. -ئومێد بابان
79. -دڵخوازحسین
80. -سامان حوێز
81. -عارف رۆستی
82. -کاروان قادرعزیز
83. -دەون فواد
84. -ریان خدر
85. -شنۆمحمد/ زاخۆ
86. -کەژی شڤان
87. -مستەفا یاسین
88. -محمد عمر
89. -عوسمان محمد خان
90. -ژاڵەجاف
91. -ڕێکەوت حامید
92. -عمربەرزنجی

93. -بێستون عبداللە
94. -محمد سابیر
95. -جمال قامیشەیی
96. -ئاماد حەمە
97. -فرمێسک مستەفا
98. -شوان ڕامیار
99. -نەوزاد فواد
100. -ئاسۆ بیارەیی
101. -سامان احمد
102. -شوان شێخانی
103. -فەرهاد رسول
104. -تەرزە نوری هەورامی
105. -جلیل عباس
106. -سێران زەندی
107. -تەنیا عزیز
108. -کوردۆ اسماعیل
109. -تەیب کاکەیی
110. -پێشەوا جاف
111. -حیدەراحمد
112. -جمال امین
113. -سعیدی شێخ محمدی
114. -کاروان عبداللە
115. – محمود احمد / نووسەر و سیاسی / سلێمانی
116. -سەلام زیجی حیزبی سۆسیالیستی شۆڕشگێری ئێران
117. – روخوًش احمد عبدالرحمان / سليماني
118. -ئاسۆجبار نوسەروڕۆژنامەنوس لە USA
119. -رعد سليم_ عضو اللجنة المركزية للحزب الشيوعي العمالي العراقي
120. جبار محمد /ايتاليا